R. 342

Incipit tractatus magistri hugonis de meditatione.

Meditatio est frequens cogitatio, modum et causam et rationem uniuscuiusque rei investigans. Modum quid sit. Causam quare sit. Rationem quomodo sit. Tria sunt genera meditationum. Unum in creaturis. Unum in scripturis. Unum in moribus. Primum surgit ex admiratione. Secundum ex lectione. Tertium ex circumspectione. In primo admiratio questionem generat. Questio investigationem. Investigatio

Pro hac admiratio. Causa: propter vitam terrenam terra. Propter celestem vitam celum. Pro hac questio. Ratio: qualis terra talis vita terrena, quale celum talis vita celestis. Pro hac investigatio. In lectione sic considerandum.

Primo lectio ad cognoscendam veritatem materiam ministrat, meditatio coaptat, oratio sublevat, operatio componit, contemplatio in ipsa exultat. In scripturis meditatio est quomodo scire oporteat. Exemplum. Scriptum est. Declina a malo et fac bonum. Accedit meditatio lectioni: quare dixit prius declina a malo et postea fac bonum. Causa:

quia nisi prius mala recedant. nō adueniunt bona. Ratio. sic p̄us mala germina eradicant̄. postea plantant̄ bona.

Item quare dix̄ declina a malo. quia in itinere occurrunt. Itē declina. quia ubi fortitudine resistere non possumus. consilio. 7 ratione. declinando euadimus. Itē declinamus mala. uitando materiā peccati. ut p̄ superbia. diuitias. p̄ incōtinentia. habundantiā. p̄ cōcupiscentia. spem carnis. p̄ inuidia. & cōtentione uitanda. amorē possessionis. hoc ē declinare. Item. si quemadmodum omne malū declinandū p̄cipit̄. sic omne bonū faciendū iubet̄. Et sic qui non omne malum declinat. sic qui nō omē bonū facit. reus ē. S; si sic est. quis nō ē reus? Ergo ab omni malo declinare iubem̄.

Bona aut̄ quedā sunt necessitatis. quedā uoluntatis. Necessitatis sunt. que sunt in p̄cepto. 7 uoto. De ceteris siq̄d superogat̄. reddit̄. Si nich. nō imputatur. Itē meditatio. in lectione ē. quomodo sint que sciunt̄ quia sunt. 7 quomodo facienda s̄ que sciuntur. quia facienda s̄. Est enī meditatio. ex

cogitatio cõsilii quomodo impleant~ que sci
uint. q̃a inutilit~ sciunt~. nisi impleant~. Item
meditatio in lectione ẽ. triplicis cõsideratiõis.
Secdm hystoriam. allegoriam. ⁊ tropologiam.
Secdm hystoriã ẽ. quando eorũ que facienda
sunt rationem uel querimus uł admiramur
suis temporib; ⁊ locis. ⁊ modo congruo p
fecta. In hac. consid'atio iudicioꝝ diuinoꝝ
meditantẽ exercet. que nullis temporib;
recta defuer'. ⁊ ita qb; faciendũ ẽ. qđ opor
tuit. ⁊ redditũ qđ iniustũ fuit. Secdm alle
goriam. meditatio opat~ in dispositione p̃ce
dentiũ. futuroꝝ significatione attendens. ⁊
mi(ra)tione ⁊ prudentia coaptatã sic opor
tuit ad intelligentiã. ⁊ fidei formã fabrican
dam. In tropologia. meditatio opat~ quem
fructũ dicta afferant. exquirens qđ facien
dum insinuent. uł quid doceant esse uitan
dum. ⁊ quid ad eruditionẽ. qđ ad exhortatio
nem. qđ ad cõsolationẽ. qđ ad timorẽ scripture
lectio pponat. qđ ad intelligentiã uirtutis il
luminet. qđ nutriat affectionẽ. ⁊ qđ formã iusta
uiuendi ad iter uirtutis edoceat. Meditatio fit
in morib; secdm affectus. ⁊ cogitationes ⁊ opa.

In affectib; cõsiderandũ ẽ ut sint recti. sin
ceri. hoc ẽ ad id ad quod debent ee. et
quomõ debent ee. Diligere eñi qd nõ opor
tet malũ ẽ. Et similiter qd diligere opor
tet. diligere quomodo nõ oportet. ma
lum ẽ. Itaq; bonus affectus ẽ. qui ẽ ad
id ad qd debet. et quomõ debet. Amon so
rorem dilex. et erat affectus ad qd debu
it. sed quia male dilexit. ñ erat quomõ de
buit. Ergo affectus ee pot ad id ad qd debet.
et quomodo deb;. Nunquam aut ee pot q
modo deb;. nisi ad id ad qd deb;. In eo ad
qd deb; rectus. et quomõ deb; sincerus. In
cogitationib; cõsiderandũ. ut sint munde.
et ordinate. Munde sunt. qñ neq; de ma
lis affectionib; generant. neq; malas gene
rant affectiones. Ordinate sunt. quando
rationabiliter. hoc ẽ tpre suo adueniunt.
Tempore eñi nõ suo ee bona cogitare sine
uitio nõ ẽ. ut in lectione de oratione. et
in oratione de lectione. In opib; cõsideran
dum ẽ. pmũ ut bona intentiõe fiant.
Bona intentio ẽ. que simplex ẽ et recta.
Simplex. sine malitia. Recta. sine ignorã
tia.

Que enim sine malitia est: zelū habet: sed que in ignorantia ē. secdm scienciā n̄ habet. Itaq; intentionē oportet eē ⁊ rectā p discretionem: ⁊ simplicē p benignitatē. Scdo. in opib; cōsiderandū ē ut ex recta intentione inchoata. cum pseūanti feruore ad finē pducant: ut nec pseūantia torpeat: nec amor tepescat. Item meditatio in morib; duplici cōsideratione discurrit: intus ⁊ foris. Foris ad famam: intus ad conscientiā. Foris qd expediat. ⁊ qd deceat. Deceat ad exemplū: expediat ad meritū. Nob ad meritū: pximis ad exemplū. Intus ad cōscientiā. ut sit munda cōscientia. nec accusationē patiatr: ul p torpore boni. ul p psūptione mali. Munda autē cōscientia est. que nec de pctō iuste accusatur: nec de psenti iniuste delectatur. Itē in morib;. meditatio cōsiderationē suā exercet: ut oms motus qui oriunt in corde. deprehendat unde ueniant: ⁊ quo tendant. Unde ueniant. secdm originem: quo tendāt. secdm finē. Omis eni motus de aliquo ē. et ad aliqd. Motus g cordis. aliqn manifestam hnt originē: aliqn occultā. Et que

manifesta est. aliquando manifeste bona est.
aliquando manifeste mala. Que manifeste
bona est. a deo est. que autem manifeste ma
la est. siue a diabolo est. siue a carne. Isti enim
tres auctores sunt omnium suggestionum. et
omnes aspirationes que inuisibiliter cordi ad
ueniunt. ab istis procedunt. Item que occul
ta sunt. aliquando bona sunt. et occulta. aliquando
mala et dubia. Et que bona sunt a deo sunt. que
autem mala sunt. uel a diabolo. uel a carne sunt.
Que ergo manifesta sunt siue bona siue mala.
a prima sua origine iudicantur. Que autem
dubia sunt in origine. probantur a fine. Exitus
autem manifestat quod a principio celabatur. Et
propterea qui motus suos a principio iudicare non
potest. finem inuestiget. et consummationem. Que
enim dubia sunt. uel incerta bona sunt. uel mala
occulta. Et que mala sunt sicut dictum est. uel a dia
bolo. uel a carne sunt. et sunt mala utraque. nec
differunt in eo quod mala sunt. sed differunt. quoniam
que a carne sunt. frequentius surgunt propter neces
sitatem. Que uero a diabolo sunt. sepius oriuntur
preter rationem. Quod enim a diabolo suggeritur.
sicut alienum est ab homine. ita frequenter alienum

est ab humana ratione. Ut verbi gratia. nuper
saciatus famem patiatur. et paulo ante inebria-
tus siti estuet. post longam dormitionem con-
surgens. sompno pergrauetur. In hoc ergo opera
diaboli discernuntur. quia extranea sunt ab homi-
ne. et aliena ab humana ratione. Opera autem
carnis et suggestiones eius. sepius precedente habent
causam. necessitate. Sed quia modum et mensuram
transeunt. excrescunt in superfluitatem. Ut
verbi gratia. cum post famem cibus sumitur
immoderate appetitur. et post abstinentiam.
in sumendo edulio mensura non tenetur. Item. me-
ditatio mortis. triplici iudicio exercetur. Primo
quod iudicat inter diem et noctem. secundo. quod iudicat
inter diem et diem. Tercio. quod iudicat omnem diem.
Inter noctem et diem iudicare est. mala a bonis di-
uidere. Inter diem et diem iudicare est. inter bo-
num et melius discretionem habere. Omnem di-
em iudicare est. singula bona pro merito suo esti-
mare. Item. meditatio mortis. finem et direc-
tionem. in omni conuersatione considerat. Fi-
nis est. ad quod tenditur. Directio. qua facilius
peruenitur. Omnis enim qui ad aliquid tendit. secundum
aliquid cursum suum dirigit. Et qui directius pergit.

citius pueniunt. Sunt enim quedam bona. in quibus
etiam multum moueri. parum est pmoueri.
alia copendioso labore fructum magnum
adducunt. Et hec ergo discernenda sunt.
et eligenda magis. que magis psunt. Que-
cumque enim magis psunt. meliora sunt. et omne
opus. secundum fructum suum iudicari oportet. Mul-
ti hanc discretionem non habentes. plurimum labo-
rauerunt. et parum pfecerunt. quoniam oculum ha-
buerunt foris tantum ad spem operis. et non intus
ad fructum uirtutis. Gaudebant enim magna se
facere. magis quam utilia exercere. et dilexerunt
illa potius in quibus uideri possent. quam emen-
dari. Item. meditatio in moribus primum considerat
que debita sunt. siue ex precepto. siue ex uoto.
Et ea primum agenda iudicat. que sic facta habent
meritum. ut non facta generent reatum. Hec ergo pri-
mum facienda sunt. que sine culpa dimitti
non possunt. Post hec si quid uoluntaria ex-
citatione superaddit. sic faciendum est. ut de-
bitum non impediat. Alii uolunt quod non debent.
qui non ualent id quod debent. Alii et si ualent
quod debent. uoluntaria impedimenta addu-
cunt. uolendo quod non debent. Item. meditatio

morum duo mala. in bona actione precipua
cauenda considerat. hoc est afflictionem et
occupationem. Afflictio est ad amaritudinem.
occupatio ad dissipationem. Per afflictionem dul
cedo mentis amaricatur. per occupationem tran
quillitas dissipatur. Afflictio est. quando hiis que non
ualet per inpacientiam uritur. Occupatio. quando in
his que ualet agendis. per intemperantiam agi
tatur. Ne ergo male amaricetur animus. suam
inpossibilitatem pacienter sustineat. ne autem
male occupetur. possibilitatem suam extra a
mensuram suam non extendat. Item. meditatio morum.
alia consideratione formam uiuendi diiudicat.
probans nec bonum esse ea que non fiunt. inpa
cienter appetere. nec bonum esse ea que fiunt.
insipienter fastidire. Qui enim semper quod non facit
appetit. et quod facit fastidit. nec presentibus
fruitur. nec futuris saciatur. Inchoata
enim ante consumationem deserit. et inchoanda
ante tempus apprehendit. Propterea bonum
est bono suo esse contentum. et presentia bo
na superuenientibus bonis augere. non pro futuris
abicere. Leuitatis enim bonorum est commutatio.
exercitatio autem uirtutis. Multique diuisa

currunt uia. qui p nouis ueta abiciunt.
& qui ab inferiorib; . ad supiora conscendunt.
Qui eni mutatione querit fastidiosus est.
sic qui pfectum appetit. studiosus e. Rec
tissime g incedit. qui sic e feruens ad me
lius. ut in bono fastidiosus no sit. Sed su
stineat pus. donec posterius tempore suo
apphendat. De refectione uerbi dei.
In refectione duo sunt. potus 7 cibus. Po
tus facile sumit sic e. Cib; sumi n pot. nisi
cum labore quoda masticet. Ea que in scp
turis inueniunt facilia ad intelligendum
potus sunt. difficilia 7 obscura. cibus. Que
facilia s ad intelligendu. 7 suauia ad facien
dum. lac s. id est potus dulcis. Que facilia
sunt ad intelligendu. 7 grauia s ad faciendu.
uinu s. id est potus austerus. Que difficilia
sunt ad intelligendu. 7 dulcia ad faciendu.
panis exultationis. Quatuor g s que refici
unt. Potus dulcis. 7 potus amarus. Et cib;
amarus. 7 cib; dulcis. Itē. quatuor s gena
reficiendor. Alii qui solo lacte nutriunt. 7
alii qb; cib; frangit 7 masticat. alii qb; non
masticatur. s; frangit. alii qb; nec masticatur.

Que difficilia s ad intelligedu. 7 grauia ad faciedu. panis doloris.

nec frangitur. Qui in preceptis dei ea tantum que
facilia sunt ad intelligendum libenter audiunt. et
et que levia sunt ad faciendum obedienter agunt.
isti quasi lacte nutriuntur. Alii autem ad solidum cibum
habiles sunt. quia in preceptis dei et fortia agere. et
obscura intelligere possunt. Si tamen obscura per
expositionem fracta aperiantur. et dura per exhor
tationem. et consolationem. masticata emolliantur.
recepta enim fortia. per rationem faciendi frangun
tur. et per blandimenta. et consolationes masticantur.
ut infirmiores quosque nutrire possint. Alii sunt
qui non indigent cibo masticato sed fracto. quia pro vo
luntate parati sunt ubi rationem faciendi agnoscunt.
Alii autem in precepto obedientie rationem faciendi que
rere indignum reputant. quia pro solo precepto obe
dientiam debere se putant. Isti cibum verbi dei.
et frangunt et masticant. quia fortes fide. nec
in occultis rationem importune exigunt. et caritate
ferventes. in difficilibus exhortationem non exposcunt.
Infantibus lac datur. pueris cibus frangitur et masti
catur. Iuvenibus non masticatur sed frangitur. viris
nec masticatur nec frangitur. quia exercitatos habent
sensus. ut possint uti solido cibo. Duplex est sensus anime.
Sensus enim anime sunt. intelligentia et sapientia.

Sensus intelligentie ad cognitionem pertinet.
sensus sapientie ad uirtutem. Sensus intelligentie.
foris exercetur per lectionem. intus per meditatio
nem. Sensus sapientie. foris exercetur per operatio
nem. intus per temptationem. Sensus intelli
gentie. est bonum cognoscere. Sensus sapientie. est
bonum amare. Quidam interius sensu intel
ligentie uiuunt. et sensu sapientie mortui sunt. qui
dam interius sensu sapientie uiuunt. et necdum
sensu intelligentie plene uiuificati sunt.
Alii nec intelligentie. nec sapientie sensum percipi
unt. alii et intelligentie et sapientie sensu uiuunt.
Sensus sapientie et intelligentie. in quibusdam usu ex
ercitatus acuitur. in quibusdam uero exercitationis sue
ipso usu amplius hebetatur. Hinc est quod quibusdam
per frequenti auditu obtusis uerbum dei in fa
stidium uertitur. alii per cotidiana auditione
amplius ad amorem uerbi inflammantur. Sic filii is
rahel in deserto usu manna fastidiunt. et
duo discipuli in uia loquentis ihesu sermonibus
corde inardescunt. Ita machera. cotis confri
catione acuitur. et cultrum assidua soli scissione
hebetatur. Vomer sulco attritus splendescit.
et cacabus assidua flamme lambentis adustione

obfuscatur. Sed ue. qui de bono deteriores fiunt.

Quinque septena fiant. Sermo de quinque septenis.

Qui in sacra scriptura inueniuntur que uolo si
possum. sicut postulas prius singillatim enume-
rando ab inuicem distinguere. postea uero quam
mutuam se habeant conuenientiam. eadem per singula sibi
conferendo demonstrare. Primo loco ponun-
tur septem uicia. i. prima superbia. Secunda in-
uidia. Tercia ira. Quarta tristicia. Quinta
auaricia. Sexta gula. Septima luxuria.
Contra hec secundo loco constituuntur. vii. petici-
ones que dominica oratione continentur. Pri-
ma qua dicitur scificetur nomen tuum. Secunda
qua dicitur adueniat regnum tuum. Tercia que
dicitur. fiat uoluntas tua sicut in c. et in terra. Quar-
ta qua dicitur. Panem nostrum c. da nobis hodie.
Quinta qua dicitur. Dimitte nob. d. n. s. et nos. d.
d. nostris. Sexta qua dicitur. Ne nos inducas in
temptationem. Septima qua dicitur. Libera nos a
malo. Postea tercio loco sequuntur. vii. dona
spiritus sancti. primum. spiritus timoris domini. Secundum. spiritus
pietatis. Tercium. scientie. Quartum. spiritus forti-
tudinis. Quintum. spiritus consilii. Sextum. spiritus in-
tellectus. Septimum. spiritus sapientie. Deinde

quarto loco succedunt. vii. uirtutes. Prima.
paupertas spiritus. i. humilitas. Secunda. mansuetudo
siue benignitas. Tertia. compunctio siue do-
lor. Quarta. esuries iusticie. siue desiderium
boni. Quinta. misericordia. Sexta. cordis mun-
dicia. Septima. pax. Nouissime quinto loco
disponuntur. vii. beatitudines. Prima regnum
celorum. Secunda possessio terre uiuentium. Tercia.
consolatio. Quarta iusticie sacietas. Quinta.
misericordia. Sexta uisio dei. Septima filiatio dei.
Hec ita primo loco distinguere. ut intelligas ip-
sa uitia. quasi quosdam anime languores. si-
ue uulnera interioris hominis. ipsum uero hominem.
quasi egrotum. medicum dominum. Dona spiritus sancti antido-
tum. uirtutes. sanitatem. beatitudines. felici-
tatis gaudium. Sunt ergo. vii. uitia capitalia.
siue principalia. quia ex his uniuersa mala oriun-
tur. hi sunt fontes abissi tenebrose. de quibus
flumina babilonis exeunt. et in omnem terram
deducta. stillicidia iniquitatis diffundunt.
De quibus fluminibus psalmista in persona populi fi-
delis. cecinit dicens. Super flumina babilo-
nis. i. s. et f. d. r. syon. In salicibus. i. m. e. s.
organa nostra. De his. vii. uiciis uastatoribus.

et uniuersam nature integritatem corrumpen-
tibus. simulque malorum omnium germina produ-
centibus. quantum ad presens negotium explicandum
sufficere putamus loquemur. Septem vero sunt. et
ex his tria hominem spoliant. Quartum expo-
liatum flagellat. Quintum flagellatum eicit.
Sextum eiectum seducit. Septimum seductum
seruituti subicit. Superbia enim aufert homi-
ni deum. Inuidia aufert ei proximum. Ira aufert
ei se ipsum. Tristicia spoliatum flagellat. Aua-
ricia flagellatum eicit. Gula eiectum seducit.
Luxuria seductum seruituti subicit. Nunc re-
uertentes singula per ordinem explanemus. Dixi-
mus quod superbia aufert homini deum. Superbia
namque est amor proprie excellentie. qua mens bo-
num quod habet singulariter diligit. id est sine eo
a quo bonum accepit. O pestifera superbia.
quid agis. Cur suades riuulo ut se a fonte
diuidat. Cur suades radio ut se a sole auer-
tat. Cur non ut et ille dum infundi desinit ares-
cat. et iste dum ab illuminante auertitur tene-
brosus fiat. utrique non dum accipere cessat id quod
necdum habet. continuo illud etiam quod habet amittat.
Hoc profecto tu agis. cum doces donum extra datorem

dilige: ut qui partem boni quod ab illo datum est privatim sibi vendicat: totum bonum quod in illo est amittat. Sicque fiat. ut nec id quod habet utiliter habere possit: dum illud in eo a quo habet non diligit. Sicut enim omne bonum veraciter a deo est: ita nullum bonum extra deum utiliter haberi potest. Immo vero perditur id ipsum quod habetur amittitur: quod in eo et cum eo a quo est non amatur. Nam quicumque non novit nisi sibi quod habet bonum. in semet ipso diligere: necesse est ut dum in altero bonum quod non habet aspexerit. tanto amarius sua eum imperfectio torqueatur: quanto eum in quo omne bonum consistit. non amat. Et ideo superbiam semper invidia sequitur: quia qui illic amorem non figit ubi omne bonum est. quantum de suo privatim se extollit: tanto gravius de bono alieno torquetur. Sua ergo elationi iustissime pena deputata est. ipsa quam de se gignit invidia: quae quia commune omnium bonum diligere noluit: recte nunc boni alieni livore tabescit. Quam profecto alienae felicitatis successus non ureret. si illum in quo omne bonum est per amorem possideret. Nec enim alienum a se iudicaret. bonum alterius. si suum ibi diligeret. ubi et suum et alterius bonum simul possideret. Nunc ergo quantum se per elationem

contra creatorem extollit. tantum per
livorem sub primo cadit. et quantum
ibi fallacie erigitur. tantum hic vacie precipitatur.
Sed neque sistere hic potest. cepta semel corru
ptio. Mox enim ut de superbia. invidia na
ta fuerit. iram ipsa de se parit. quia mi
ser animus propterea iam sibi ipsi de sua imperfec
tione irascitur. quod de bono alterius per caritatem
non letatur. Atque ideo id quod habet. sibi dis
plicere incipit. quia in altero id quod habere non
po- test agnoscit. Qui ergo per caritatem
in deo totum habere potuit. id quod per ela
tionem contra deum habere conabatur. per invidiam
et iram amittit. Quia postquam per superbiam deum
amittit. per invidiam perdit proximum. et per iram
semetipsum. Ut ergo omnibus amissis ni
chil super unum gaudeat infelix conscientia.
per tristiciam in semet ipsa colliditur. Et que de
alieno bono pie letari noluit. de suo ma
lo iuste cruciatur. Post superbiam ergo et invi
diam et iram. que hominem spoliant. continuo
tristicia sequitur. que nudatum flagellat.
Cui dein succedit avaricia. que flagellatum
eicit. quia interno gaudio amisso. foris

frater Joseph

consolationem querere compellit. Postea ac-
cedit gula. que electum seducit. quia animum ex-
terioribus inhiantem hoc vicium inprimis qua-
si evicino temptans. per ipsum naturalem appeti-
tum ad excessum illicit. Postremo supervenit lu-
xuria. que seductum violenter servituti subi-
cit. quia postquam caro per crapulam inflammata est.
ardore libidinis superveniente emollitur atque
enervatur resolutus animus vincere non potest. Servit
ergo sevissime dominationi mens turpiter
subacta. et nisi exorata subveniat salvato-
ris pietas. non erit iam unde captivo ser-
vienti amissa restituatur libertas. Sequuntur
itaque .vii. peticiones contra .vii. vicia. quibus ille
oratur ut subveniat. qui nos et orare do-
cuit. et quod orantibus spiritum bonum ad sananda
nostra vulnera. et ad solvendum iugum captivita-
tis nostre daturus esset. repromisit. Sed nos ante-
quam ad explanationem harum veniamus. prius
volumus alia adhuc similitudine demonstrare.
quantam in nobis corruptionem supradicta vicia
generent. ut quanto periculosior languor os-
tenditur. tanto magis necessaria medicina
comprobetur. Per superbiam ergo cor inflatur. per invidiam

arescit. per iram crepat. per tristiciam conteritur. et
quasi in pulverem redigitur. per avariciam disper
gitur. per gulam inficitur. et quasi humectatur. et per
luxuriam conculcatur et in lutum redigitur. ita
ut iam miser dicere possit. Infixus sum
in limo profundi. et non est substancia. Veni in altitudinem
maris. et tempestas demersit me. Cumque huic limo profundi
animus fuerit infixus. et luto coinquinationis. et
immundicie obvolutus. evelli nequaquam potest.
nisi ad eum clamet et eius auxilium postulet. de
quo propheta loquitur dicens. Expectans expecta
vi dominum. et intendit michi. Et exaudivit preces
meas. et eduxit me de lacu miserie et de luto fecis. Pro
pterea igitur nos ipse orare docuit. ut totum bo
num nostrum ab ipso sit. ut et quod petimus et quod
petentes accipimus. eius donum non nostrum meritum
esse intelligamus. Prima igitur peticio contra superbiam est.
quam deo dicimus. Sanctificetur nomen tuum. hoc enim peti
mus. ut det nobis timere. et venerari nomen su
um. quatenus ei per humilitatem subiecti simus. qui
per superbiam rebelles et contumaces extitimus. hu
ic peticioni datur donum spiritus timoris domini. ut
ille ad cor veniens virtutem in eo creet hu
militatis. que superbie morbum sanet. quatenus

ad regnū celoꝝ qđ angl̄s sup̄bꝫ ꝑ elatione͞ ꝑdidit. hō humil̄ ꝑuenire possit. Sc̄da peticio ē ɔ͞t inuidiā. q̄ dr̄. Adueniat regnū tuū.
Regnū siq̇de͞ dī ē salꝰ hominū. q̄ tūc dš ī hominibꝫ regnare dr̄. qn̄ ipī homines dō subiciunt̄. ⁊ modo ei adherendo ꝑ fide͞. ⁊ post inherendo ꝑ spem. Qͥ g͞ petit ut regnum dī adueniat. ille ꝑfecto salute͞ querit hominū. ac ꝑ h̄ dū ꝑ cōmuni omīū salute postulat. liuoris uiciū se reꝑbare demonstr̄t.
Huic peticioni dat̄ sp̄s pietatis. ut ip̄e ad cor ueniens ad benignitate͞ illud accendat. q̄tinus ad eande͞ homo ęt̄ne hereditatis possessione͞. ad q̄m ꝑuenire cupit alios. ip̄e ꝑueniat. Tercia peticio ē ɔ͞t irā q̄ dr̄. Fiat uoluntas tua. s. i. c. ⁊ i. t͞. Nō enī uult cōtende͞. qui dic͞ fiat uoluntas tua. s; s placē indicat q̇cq̇d uoluntas dī siue ī se. uel ī aliis. sc̄dm arbitriū sue dignationis dispensat. Huic g͞ peticioni dat̄ sp̄s sciencię. ut ip̄e ad cor ueniens erudiat illud. ⁊ salubrit̄ cōpungat. ut sciat hō malū qđ patit̄. ex sua culpa ꝑuenire. ⁊ siqđ aūt boni habuerit. ex misericordia dī ꝓcede͞. ac ꝑ h̄ discat siue ī mal̄

que sustinet. siue in bonis que non habet. contra crea
torem non irasci. sed per omnia patientiam exhibe. Op
time ergo per compunctionem cordis. que spiritu scientie
operante intus ex humilitate nascitur. ita et in
dignatio animi mitigatur. que ex uiso stultum ita
inficit. quia in aduersis per impacientie uicium
agitatur atque cecatur. ut malum quod patitur se meru
isse. ut bonum quod habet. per gratiam accepisse non ag
noscat. Hanc autem uirtutem. id est compunctionem. siue Nota
dolorem. premium consolationis sequitur. ut qui se hic
sponte coram deo planctu affligit. illic uerum
et gaudium et leticiam inuenire mereatur. Quar
ta peticio est contra tristiciam. que dicitur. Panem nostrum coti
dianum. da nobis hodie. Tristicia namque tedi
um est animi cum merore. quia mens quodammodo tabe
facta. et uicio suo amaricata. interna bona
non appetit. atque omni uigore emortua.
nullo spirituali refectionis desiderio. hylares
cit. Propterea ad sanandum hoc uicium deprecari
nos oportet misericordiam domini. ut ipse solita pie
tate. anime tedio suo languenti. interne refec
tionis pabulum admoueat. ut ipse quod absens
nescit appetere. gustu presenti admonita. inci
piat amare. Datur ergo huic peticioni fortitudi

nis

sps. ut fatiscentē animam erigat. quatinus illa
pristini uigoris uirtute recepta. a defectu sui
tedii. ad desidrium intimi saporis conualescat.
C reat g° sps fortitudinis in corde famem iu
sticię. ut dū h' p desidriū pietatis fortit' ac
cendit'. illic p pmio. plenā btitudinis sacie
tatē consequat'. Q'inta peticio ē cont' auariciā. q' dr.
D imitte nob. d. n. s. 7. n. d. d. nris. Iustū eni
ē ut in reddendo debito nō debeat ēē auct'.
qui in exigendo uoluit ēē auarus. Atq; ideo
cū a nob p di grām. uiciū auaricię tollit'. qua
ter a nro debito absolui debeam' ex pposita
condicione salutis donat'. huic g° peticioni da
tur sps consilii. qui doceat nos in hoc sclo libē
ter peccantib; in nos misericdiā impende quā
tinus in futuro cū peccis nris rationē reddi
turi sum'. meam m̄ misericdiā [illegible] inuenire. Sex
ta peticio ē cont' gulā. q' dr. Ne nos indu
cas. i. īduci pmittas in. t. H ē tēptatio. qua
nos illecebra carnis. sepe p natalem appeti
tum ad excessū trahere nitit'. 7 latentē uo
luptatē subicit. dum manifeste nob de
necessitate blandit'. In q̄m pfecto tēptatio
nem tē nequaquā inducim̄. si sic studemus

secundum mensuram necessitatis naturae subsidium
impendere. ut tamen semper meminerimus appetitum ab
illecebra voluptatis cohercere. Quod ut implere
valeamus. datur nobis petentibus spiritus intelligentiae.
ut interna refectio verbi dei appetitum exteriorem cohi-
beat. et interne spirituali cibo roborata. ne valeat cor-
poralis egestas frangere. nec carnis voluptas supa-
re. Propterea namque et ipse dominus temptatori suo dum esu-
rienti sibi fraudulentam de exterioris panis refec-
tione suggestionem faceret. respondit dicens.
Non in solo pane vivit homo. sed in omni verbo quod
procedit de ore dei. ut aperte demonstraret. quia
cum mens illo interius pane reficitur. non magno-
pere curat si foris ad tempus famem carnis
patiatur. Datur ergo contra gulam spiritus intelligentiae. Sed ille
ad cor veniens [illegible] emundat illud atque pu-
rificat. et illum [illegible] interiorem oculum cognitione
verbi dei quasi quodam collirio sanans. eo usque lumino-
sum atque serenum efficit. ut ad ipsam et divinitatis
claritatem contemplandam perspicax fiat. Contra vitium gulae
remedium opponitur spiritus intelligentiae. Ex
spiritu autem intelligentiae. mundicia cordis nas-
citur. Mundicia vero cordis visionem dei promeretur.
sicut scriptum est. Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt.

Septima peticio ē cōtra luxuriā. qua dr̄. Li
bera nos a malo. Conuenient̄ sane seruꝰ
libertatem petit. 7 recte huic peticioni dat̄
spc̄ sapiencie. qui amissam captiuo libertatem
restituat. 7 iugum inique dn̄acionis qđ suis
uirib; ille n̄ ualuit. p gr̄am aduentus euacuat.
Sapiencia namq; a sapore dr̄. cum mens intn̄e
dulcedinis gustu tacta. totam se p desiderium
intꝰ colligit. nec foris iam eneruat̄ in carnis
uoluptate dissoluit̄. quia totum intꝰ possidet.
in quo delectat̄. Congrue ḡ contra grauiorem uo
luptatē. interior dulcedo opponit̄. ut quanto illa plꝰ
sapere 7 placere incepit. tanto libius atq; liben
tiꝰ ista contempnat̄. Tandemq; in semetipsa mens
pacificata dū nich̄ ē qđ foris appetat. tota p
amorem intꝰ requiescat. Spc̄s ḡ sapiencie
cor sua dulcedine sīā tangens. 7 fo
ris concupiscencie ardorem temperat. 7 so
pita concupiscencia intus pacem creat. quo
tiens dum mens tota ad internū gaudiū colli
gitur. plene ac pfecte hō ad imaginē dī refor
metur. sic scriptum est. Bī mundo corde.
qm̄ ipsi dm̄ uidebunt. Ecce frēs peticionē uiam
nō qualit̄ debui. s; qualit̄ interim potui. ad

impleui. Accipe munusculum de quo septennis quod postulasti: et cum illud respexeris. memento mei. Gratia dei sit tecum. A. x e x. De oblivione peccati

Insipientem teneris malorum. et memoria. et ita doctus interrogas. Queris quid tibi faciendum sit: pro eo quod in habitu religionis positus. opera digna professionis tue non habes. Recte equidem carissime moueris: imperfectum tuum considerans. Iustus est dolor si tamen nimius non fuerit. Iniuriam misericordie facimus: si in qualicumque miseria nostra de ipsa desperamus. Quando peccas: tollis tibi bonitatem tuam. Quando uero times ne forte tibi non ignoscat deus: tollis illi bonitatem suam. Hec est maior iniquitas. Plus impius efficeris: si pro tua iniquitate aliquid senseris minus de ipsius bonitate. Demus ergo confessionem nobis peccata nostra confitendo. demus gloriam illi. de ipsius misericordia nullatenus diffidendo. Si opera nostra sufficerent nobis: gratia quid faceret? Propterea enim gratia necessaria est: quia ex opere suo non iustificatur homo coram illo. Non ergo sic doleamus de imperfectione nostra: ut minus respiremus uel speremus in bonitate sua. Deinde et animum tuum mouere dixisti. quod peccatorum commissorum

tuor memoriā succedens obliuio in multis
confundit: ut non possis sic̄ dignū fuerat. eor
in q̄b; offendisse dm̄ te doles reminisci. S; hec
quidem tantō magis tibi fuerunt suspecta.
quantō magis occulta cōsistunt. Vera sūt
hec. nec ē qđ cōtradici possit. In omib; his
piclm patit̄ homo: ⁊ subiacet iudicio. si
misericordia iudiciū nō mitiget. S; ēē dś uir̄ mise
ricors ē: ⁊ parcit supplicib;: ⁊ humilē nunq̄
derelinq̄t. Magna q̄dē culpa erat peccm̄ nō
cauere: ⁊ successit alia culpa p̄petrata ma
licia piclū n̄ time: ⁊ auertere oclos ne ma
lum suū uideat hō: ⁊ ut n̄ intelligat q̄d
paciat̄. S; tam̄ p̄t h̄ oia adhuc uiuit mica
ētna cui ille clamauit: ab occultis mīs mū
da me dn̄e. ⁊ ab. a. p. s. t. Et itm̄. Ocli mī sep̄
ad dn̄m: qm̄ ip̄e. e. de. l. p. m. Ēp̄tea ad illū
respicio qui uidet q̄d uid̄e ego nō possū:
ut mundet me ⁊ ab his sordib; ūsū maclat̄
p culpā: nec illuminat̄ p scientiā. Ipsi enī
confiteor culpā meā. nō solū q̄r malū feci. s;
q̄a ⁊ malū meū cogitare ⁊ cognosc̄e negle
xi. Ēp̄tea ad illū intendo misericordiā implorans:
ut manu pietatis sue. tergat maculas

ignorantie mee. quia et si ignoro quid fe-
ci. non tamen ignoro quia male feci. Quod preterea
dixisti sepe te cogitationibus quibusdam pravitatis
malorum. per illicitam quandam delectationem in
animo renascentibus perturbari. atque ex hiis ad
modum contristari. propterea quod nonnunquam et in
tempore orationis hiis pulsari soles et vexari.
breviter respondeo. quia si pugna non esset. vic
toria nulla esset. Quod autem subiunxisti malle
te alio genere fatigari ubi labor esset. si peri
culum tantum non esset. et ad hoc similiter res
pondeo. quia si nulla delectatio esset in cogi
tatione. nullus omnino labor esset in contradi
ctione. quia animus omne quod non delectaret. fa
cile refutaret. Hic vero labor est cum eo pugna
re quod placet. hoc est amare pariter et improba
re. Que tamen delectatio si firmum est animi pro
positum in bono. non solum non nocet. sed prodest.
quia in eo quod resistentem fatigat. vincentem
coronat. Quod autem addidisti de molestiis per
turbationis que nonnunquam occasionibus incur-
rentibus. quietem mentis concutiunt. vobis psal
miste respondeo. Irascimini et nolite pecca
re. que d. i. c. u. et in cubilibus vestris compungimini.

Si ira uenit ad animum. non procedat actio ad peccatum. et ex eo quod intus mens per iram turbatur. conscientia per penitentiam compungatur. Hoc est enim remedium ut si uenit turbatio. et cohibeatur ne excrescat. et compungatur ut desinat. et fiat quod dicitur. Turbatus sum et non sum locutus. Non est mirum si turbatur homo. quia homo est. sed si turbationem suam non moderatur hoc est mirum. quia rationalis est. Propterea si turbatur non loquatur. frenet linguam. claudat conscientiam. ut quod intus ortum est per infirmitatem. foris per discretionem cohibeatur. donec intus extinguatur.

Incipit soliloquium hugonis de ar- homo. et ra anime.

Loquar secreto anime mee. et amica confabulatione exigam ab ea quod scire cupio. Nemo alienus admittetur. sed apta conscientia soli uiua conferemus. Sic enim nec timor michi erit. occulta querere. nec illi pudor. uera respondere. Dic michi queso anima mea. quid est quod super omnia diligis. Ego scio quod uita tua dilectio est. et scio quod sine dilectione esse non potes. Sed uelim michi sine uerecundia confitearis quid inter omnia diligendum elegeris. Dicam adhuc ut manifestius intelligas quod te interrogem. Aspice mundum et omnia

que in eo sunt. Multas ibi species pulchras
et illecebrosas inuenis. que humanos affec-
tus illiciunt. et secundum uarias uidentium dele-
ctationes ad fruendum se desideria accendunt.
Habet aurum. habent lapides preciosi fulgorem
suum. habet decorem carnis speciem picta tapetia.
et uestes fucate decorem. Infinita sunt talia. Sed
hec cur est enumerem. Ecce et tu nosti omnia.
uidisti pene singula. experta es plurima.
Multa iam te uidisse recolis. et adhuc multa
uides in quibus quod dico experiri. et comprobare pos-
sis. Dic mihi obsecro. quid de his omnibus unicum
tibi feceris. quod singulariter amplecti. quo semper
perfrui uelis. Certus enim sum quod aut
horum que uidentur aliquid amas. aut
si iam post posuisti uniuersa hec. aliud
habes quod pro his omnibus diligas. Anima. Sicut
amare non possum quod numquam uidi. sic de his
omnibus que uidentur. nichil adhuc amare non potui. et tamen
de his omnibus quod super omnia amandum sit. nisi unum inue-
ni. Multis enim iam experimentis didici. fallacem esse
et fugacem amorem huius seculi. quia semper aut cum perit.
id mihi quod elegeram perdere. aut cum aliud quod magis
placeat superuenerit. cogor commutare. Sed adhuc

desideriis incerta fluctuo. dum nec sine amore esse possum. nec verum amorem invenio. Homo.
Gaudeo quod saltem in amore temporalium non figeris. sed doleo quod in amore eternorum nondum requiescis.
Infelicior esses si de exilio patriam faceres. nunc vero qui in exilio erras. ad viam revocanda es. De exilio patriam faceres. si in ista vita transitoria eternum amorem habere velles. Nunc vero in exilio erras. quia dum traheris per concupiscentias temporalium. amorem non invenis eternorum. Sed magnum salutis principium esse potest. quod amorem tuum mutare didicisti in melius. quia sic ab omni temporalium amore avelli ... potes. si maior est pulchritudo ostensa fuerit. quin gratius amplectaris. Anima.
Quomodo potest demonstrari quod videri non potest. Quod autem videri non potest quomodo potest diligi. Certe si in rebus temporalibus et que videri possunt. verus et permanens amor non est. amari autem non potest quod non potest videri. eterna miseria semper viventem sequitur. si semper permanens amor non invenitur.
Nemo enim sine amore esse beatus potest. quia vel in hoc solo miserum esse constat. quod non diligit id quod est. Immo vero quis illum non dico beatum. sed vel hominem diceret. qui humanitatis oblitus

et societatis pacem respuens solitaria quadam et misera dilectione se solum amaret.
Necesse est igitur ut aut eos quos uidentur amore approbes. aut si hunc tollis. alia que salubrius atque iocundius amentur demonstres.
Homo. Si temporalia ista et uisibilia iccirco amari debere existimas. quia illis quendam sui generis decorem inesse aspicaris. cur te ipsam potius non diligis. que speciem omnium uisibilium decorem et pulcritudinem uincis. O si te ipsam aspiceres. O si faciem tuam uideres. agnosceres certe quanta reprehensione digna fueras. cum aliquid extra te dignum amore tuo existimabas.
Anima. Oculus cuncta uidet. se ipsum non uidet. et eo lumine quo lumine reliqua cernimus. ipsam in qua positum est lumen. faciem nostram non uidemus.
Alienis indiciis discunt homines facies suas et speciem uultus sui audiendo sepius quam uidendo cognoscunt. Nisi forte quoddam aliud genus speculum afferas. in quo faciem [illegible] cordis mei cognoscam et [illegible] diligam. Qui et illum non rectissime insipientem quisque diceret. qui ad pascendum amorem suum similitudinem uultus sui iugiter in speculo considerarret. Ergo igitur quia faciem meam et speciem uultus

mei qualis sit contemplari nequeo. facilius in ea
que foris ad miranda videntur. affectum dilec
tionis mee extendo. presertim quia amor numquam
solitarius esse patitur. et in hoc ipso iam quodammodo
amor esse desinit. si in alterum paritatis con
sortem. vim dilectionis non diffunditur. Ho.
N on est solitarius cui quod est deus. nec ideirco vis dile
ctionis extinguitur. si a rebus abiectis et vilibus
appetitus eius cohibeatur. Ille magis sibi iniuriam
facit. qui vel inhonesta vel certe ea que amore
suo digna non sunt. in societatem dilectionis
admittit. Primum igitur necesse est. ut quisque semetip
sum consideret. et cum cognoverit dignitatem
suam. ne iniuriam faciat amori suo. abiectio
ra se non amet. Nam et ea que per se considerata
pulchra sunt. pulchrioribus comparata vilescent.
et sicut ineptum est deformia pulchris coniungere.
sic omnino indecens est ea que non habent nisi infimam
quandam et imaginariam pulchritudinem. pulcher
rimis coequare. Non vis habere animam amorem solita
rium. noli tamen habere prostratum. Queris vi (a) inter
quere et unice electum. Scis quia amor ignis est.
et ignis quale fomentum querit ut ardeat. Sed ca
ve ne id inicias quod fumum potius aut fetorem

ministrat. Ea vis

ministrat. Ea uis amoris ē. ut talē te eē ne
cesse sit. quale ē illud qd̄ amas. ⁊ cui p
affectū coniungeris. in ipsi similitudinē.
ipsa quadam dilectionis societate trans
formaris. Tuā ḡ anima pulchritudinē atten
de. ⁊ intelliges qualem debeas pulcritudi
nem diligere. Non ē t inuisibilis facies tua.
O culus tuus nich bene uidet. si se ipsū nō
uideat. Nam cū ad se ipsū cōtemplandum
bene pspicuus ē. nulla eū foris pegrina simi
litudo. ut adumbrata ūitatis imaginatio.
fallere pot. Q̄d si forte interna illa tua uisio p
negligentiā obscurata ē ⁊ temet ipsā ut
decet ⁊ expedit contemplari nō sufficis. cur
saltem quid de te estimare debeas. ḡ iudi
cio alieno nō ppendis. Sponsū habes s; nes
cis. Pulcherrimus ē omnī. s; faciē eī n̄ uidi
sti. Ille te uidit. q̄ n̄ te uidiss;. nō te dili
geret. Noluit adhuc se ipm̄ t̄ psentare. sed
munera misit. arrā dedit. pignus amoris si
gnum dilectionis. Si cognoscere illū posses. si
speciē illius uideres. nō ampli⁹ de tua pulcri
dine ambigeres. Scires enim qd̄ tā pulcher.
tam formosus. tā elegans. tam uiuens. i tuo

captus aspectu nō eēt. si eū singlaris decor. ⁊ ultra ceťos admirandus. n̄ traħeret. Q̄d ḡ ages. Nūc videre illū nō potes q̄a absens est. ⁊ ideo n̄ times. neq; erubescis. illi iniuriā facere. ⁊ q̄d singulare ei amorē ɔtemp̄nis. teq; aliene libidini turpitē ⁊ impudice p̄stituis. Noli sic facē. Si adhuc scire nō potes qualis ille sit q̄ te diligit. ɔsidera saltem arrā q̄m dedit. ⁊ fortassis in ip̄o munē ei q̄d penes te ē. potis agnoscē. quo affectu illū diligē. quo studio ⁊ diligētia te illi debeas ɔseruare. Insignis ē arra ei. nobile donū ei. q̄a nec magnū decuit. ut parua daret. ⁊ nec p̄ paruo sapiens magna dedisset. Magnū ergo ē q̄d ť dedit. s; mai ē q̄d in te diligit. Magnū ḡ ē q̄d dedit. Q̄d ť o anima sponsus tuus. expectas fortasse ⁊ nescis. q̄d dicturus sim. Cogitas a quo q̄d magnū acceperis. ⁊ nec te inuenis aliq̄d tale habē aut accepisse. un̄ gl̄ari possis. Dicam ḡ ť. ut sponsus tuus scias q̄d ť dedit.
Respice uniūsum mundū istū. ⁊ ɔsidā si aliq̄d ieo sit q̄d ť n̄ seruiat. Ōis natura ad hūc finē cursū suū dirigit. ut obsequiis tuis

famuletur. et utilitati deseruiat. usque oblectamentis pariter et necessitatibus. secundum affluentiam indeficientem occurrat. hoc celum. hoc terra. hoc aer. hoc maria. cum his que in eis sunt uniuersis explere non cessant. hoc circuitus temporum annuis innouationibus et rediuiuis partitionibus antiqua innouans. dilapsa reformans. consumpta restaurans. pastu perpetuo subministrat. Quis ergo putas hoc instituit. quis istud nature precepit. ut sic uno consensu seruiat.

Beneficium accipis. et auctorem eius non agnoscis. Donum in manifesto est. largitor occultus. Et tamen ipsa te ratio dubitare non sinit. hoc tuum non esse debitum. sed beneficium alienum. Quicumque ergo ille est multum tibi est studiosus. qui hoc totum et tantum tibi dedit. Multum diligendus qui tantum dare potuit. et qui tantum dare uoluit multum dilexit.

Tantum ergo diligens et tantum diligendus dono suo demonstratur. ut quam stultum est amorem tam potentis non ultro concupiscere. tam impium sit atque peruersum. tam diligentem non amare. Vide ergo o anima imprudens et temeraria. Vide quid agis cum in hoc mundo amare et amari concupiscis. Totus tibi mundus subiectus est et tu non dico totum

mundū. s; nescio q̄d ut̄ aliquā mundi por-
ciunculā. q̄d nec sp̄ie pulchra nec utilitate
necessaria. nec q̄ntitate magna. nec boni-
tate optima antecedat. in societatē tui
amoris admittere nō aspnaris. Certe sic h
diligis ut subiecta dilige. ut famulan-
tia dilige. ut dona dilige. ut arrā spo-
si. ut muna amici. ut beneficia dn̄i.
sic tam̄ ut semp memineris q̄d illi debeas.
nec ista p illo. nec ista cū illo. s; ista ꝑpter
illū. ꝑ ista illū. sup ista. illū diligas.
Caue o a͞ia ne q̄d absit nō sponsa s; mere-
trix dicaris. si muna dantis. plusquam
amantis affectū diligis. Maiore͞ caritati
ei iniuriā facis. si dona illi accipis.
tam̄ uicissitudinē dilectionis nō repen-
dis. aut dona illi si potes respue. ul si
dona illi respuere nō potes. uicissitudinē
dilectionis rependē. Dilige illū dilige te
ꝑpt̄ illū. dilige dona illi ꝑpt̄ illū. Dilige
illū ut fruaris illo. dilige te. q̄d dilige-
ris ab illo. Dilige i donis illi q̄d data s;
ab illo. Illū t. te illi dilige. dona illi
ab illo tibi ꝑpt̄ te. hec pura casta di-

19

lectio ē. nich̄ h̄n̄s sordidū. nich̄ amarū. nich̄ transitoriū. decora castitate. iocūda dulcedine. stabil̄ eternitate. Ra. Uerba tua inflāmauerūt me. cōcepi ardorē. & estuo intus. Quāuis enī nondū uidetim. hunc quē tam amabilē ēē asseris. ipā me tn̄ fateor sermonis tui dulcedine. & exhortationis suauitate. ad amorem ei⁹ accendi. Cogor siquidem rationib⁹ tuis illū sup̄ oīa diligere. a quo me ū deo oīa in pign⁹ dilectionis accepisse.

Uerumptamen unū adhuc sup̄ est. qd̄ apd̄ me ualde felicitatē huius amoris imminuat. n̄ illud quoq; sic̄ cetā. man⁹ tue cōsolationis abstergat. Homo. F. iducialit̄ & p̄mitto i hoc amore nich̄ ēē qd̄ iure displicere debeat. & tn̄ ne magis uideat̄ credulitatē tuā fallere. q̄m ueritati testimoniū p̄hibere. uolo ut qd̄ in te mouet ap̄ias. ut m̄is tātum rationibus cōfirmata. ampli⁹ in ei⁹ desiderio conualescas.

Ra. Meminisse te uolo. s; nec oblitū estimo. qd̄ paulo an̄ cū tu p̄babilē & honestū amorē comdares. dixis nō solū unicū. s; & uinicē

Ego frater Joseph Perez

electū ex amore debe id est in solū dilecto. & so
lum diligendo constitutū. eo qđ pfecte lauda
bilis amor nō sit. si uel alt cū solo diligit. uel qui
sume diligendus nō ē. solus amat. Ecce g ego
uince electū. & uince dilectū diligo. s; hanc
huius dilectionis mee iniuriā pacior. qđ so
lum diligens sola nō amor. Nam hāc dile
ctionis eius aream quam m obicis. qr s uel
certe qles. cū qb hec m cōmunis est. tu
ipse agnoscis. Quom g de priuilegio singu
laris amoris poto glari. que h qdā mag
num asseris nō dicā cū bestialib; s; cū ipis
bestiis cōmune accepi. Qđ m lux solis am
plius cōfert. q reptilib; & uermib; terre.
Omia simul uiuunt. Omia spirāt. Idem
pastus. idem pot. omniū. Qđ hoc tā magnū.
Quid h tam singulare. Vides certe quale ē.
Nō itaq; satis congrue singularit diligēdū
pbas si nō & ipm quoq; uel i aliq singula
rit dilexisse demonstras. Magna quidem
fateor h & singulari amore digna forent.
si singularit data fuissent. homo. Non m
displicere potest hec diligentia tua que in
hoc patet qđ pfecte amare desideras. quam

causam pfecta amoris tã diligent inuesti-
gas. Ecce̅ ratam̃ q̃ h̃ tecũ differendo suscipio.
ut ⁊ tam optimũ amore ab hac pquã cau-
sãris iniuria defendã. ⁊ simul te nequa
ab illi dilectione suspicio ne uacilles. ad in-
tegrum restituã. Tria quedã s̃ i quib̃ id qđ
te mouet inuenias. Discerne que dona a
sponso tuo accepisti. Alia eñ cõmunit. alia
spalit. alia singlarit. data s̃. Cõmunit
data s̃. que omnib̃ tecũ seruiunt.
Specialit data s̃. que multis nec tñ omib;
tecũ s̃ cõcessa. Singlarit data s̃. que
tibi soli s̃ data. Qđ q̃. Nunqđ iđo minus
te diligit. qr quedam dona sua. tecũ sunt
oib̃ cõcessit. Nunqđ feliciore te fecisset. si
tibi soli mundũ dedisset. Ecce nõ s̃t creati
sup tiã hoĩes. nõ s̃t bestię. sola mundi diui-
cias possides. ubi g̃ illa grata ⁊ utilis societas.
humanę cõuersationis. ubi solatia. ũ oblec-
tamẽta. qb̃ nũc frueris. Uide g̃ qr ⁊ i hoc
multũ t̃ contulit. qđ h̃ ad solam tuum tunc
creauit. Si mundus istis. ⁊ hec oĩa tibi ser-
uiunt. quomodo ⁊ oĩa ad obsequũ tuum
facta ñ sunt. Nunqđ parfamilias. solus

panem suum comedit. Numquid poculum
suum solus bibit. Numquid uestimentis
suis solus induitur. Numquid so
lus calefit igne suo. Numquid solus ha
bitat in domo sua. Totum tamen non inmerito
eius dicitur. quicquid habent hii qui ei uel per di
lectionem uel per subiectionem famulantur.
Siue ergo illa que tibi seruiunt. siue illa
que tibi seruientibus necessaria sunt. omnia tibi
data sunt. omnia tibi obsequium impendunt.
Anima. Quod me mouebat precidisti. potius
quam eradicasti. Ego namque hoc quere
rebar quod unice diligens unice dilecta
non sum. quia pignus amoris mei aliis
eque uideo esse concessum. Tue uero rationes
hoc persuaserunt. ut illa quoque singula
riter mihi donata crederem. que in usum
seruientium mihi communiter data uiderem.
In quo conuenienter satis. sed non sufficienter
de hoc quod me mouebat. locutum esse confiteor.
Hic enim doceor omnia quibus uita irratio
nabilium fouetur. mee potius dicioni
esse assignanda. propterea quod illa quoque que
his aliunt. in usum meum sunt deputata. Sed

uilegiū tam̄ singl̄aris amoris gr̄inde ñ
astruitur: qr̄ hoc nō soli m̄. s; cunctis similit̄
hominib; ut m̄tis. nōnullis ū amplius sub
iecta ē noscunt̄. In his ḡ omib' que conu
nit̄ usui hominū ɔcessa sit̄. ⁊ si quidā nō
nisi amplius aliq̄d s̄ uendicent: erant qui
sue dicioni q̄cquā singl̄arit̄ ascribunt.
E Est ḡ special' q̄dā amor creatoris ad hoies:
in quo q̄de ipi hoies aliis creatis. n̄ autē
ad inuicem āplius gl̄ari habent. Nam
q̄d in assertione singularis amoris. dicis
etiā int' cet'a m̄ donatā ēē societatē hoi
nū: cū tā m̄a illis. q̄m illoꝝ m̄ ɔcessa sit.
nich ego inh singl̄ate repi'e possū. Im
qua societate non solū me lede amissa
glā singl̄aritatis. s; ⁊ uilitas participa
tionis. Sunt enī increduli. sunt scelesti. quot
impii sunt: q̄ inhac societate similiter
gl̄ari possunt. Hō. Non te ɔturbare debet.
q̄d in usu rerū t̄palium. eadē bonis ⁊ mal'
est. nec ideo eos similit̄ a dō amari existimes:
qr̄ his omib' rerū similit̄ ɔmunicare uides.
Nam sic bestie nō p̄t se: s; p̄t bonos uiuūt.
Et sic uita eoꝝ utilitati bonoꝝ deseruit.

sic omne quo uita illorum aliter. dubium non est
quin ad dicionem bonorum referendum sit.
I cciro autem mali inter bonos uiuere permitti-
tur. ut societas illorum bonorum uitam exer-
ceant. Quos et felicitate sua ammoneant
pociora his et que mali communicare non pos-
sunt bona querere. et iniquitate sua cogunt
artius uirtutem amare. postremo ut dum
illos diuina gratia destitutos uident per que-
libet abrupta uiciorum ruere. discant quantas
pro sua salute debeant creatori gratias referre.
R atio siquidem est diuine dispensationis ad nostre sa-
lutis augmentum et glorificationis documentum hoc
exigebat ut sicut in uita bestiarum discimus sum-
mam felicitatem non esse his uti. ita quoque in uita
malorum hominum discamus nec esse summam felicita-
tem istis ditari. Similiter ergo bonis ac malis ista
concedi debuerunt. quia aliter boni pociora sibi serua-
ri non crederent. nisi ista tam bonis quam malis co-
munia esse uiderent. Nichil ergo amplius de societa-
te aut felicitate malorum conqueraris. Nec tibi
in priuilegium singularis amoris tecum ad scriben-
dos putes. quia eos in usu et dominio rerum
transeuntium socios habes. quia et in hiis sicut tamen diuinus

salutī tue pficiunt. qđ istis tecū n̄ tm̄ uti. s;
& cōnari possint. Qđ autē de societate bonoꝝ
dicā. Nā h' solū nūc restat ut cōsideres utrū
ne iccirco de singlari amore sponsi tui glari n̄
possis. qđ ab eo n̄ sine societate bonoꝝ dili
geris. Quaprop̄t reminisci te uolo illi' quam sup
ius in assertionē attuli sententie. quā tunc
quidē q̄si minꝰ cōgruā ad id de quo illic agebat̄. atq;
adhuc agit̄ cōprobandū. iudicasti. Replico g̊ nūc
eā ut diligenti' corā te discutiā. utrūne ali
quid nob ad id qđ demonstrare nitim̄. cōfirmā
dum eiꝰ ūitas astipulet̄. Dixi enī ī societate
hominū. dono ē creatoris eē cōcessā. ut in
solamē uiuendi capias. neq̄ in solitaria et
inerti uita destituta contabescas. Sic̄ g̊ uita
maloꝝ tibi ē exercitiū. sic solamē tibi ē uita bonoꝝ.
quę ēēt tales s̄ quos nec felicitatis tuę participes.
nec amoris tui aspernari debes h̄re cōsortes. Nā
si uere bonos diligis. quicquid ill' beneficii impen
dit. uī caritas q̄ in te ē. n̄ q̄si de alieno. s; q̄si
de proprio gratulat̄. Licet g̊ beatū eē isto amore t
solam pfrui. multo beati' ī ipso cū multoꝝ bonoꝝ
cōgratulatione delectari. qꝛ cū in eos ꝗ qui
cōparticipant. affectꝰ dilectionis expanditur.

caritatis gaudiū et suauitatis ampliat.
S piat nāq; amor. tūc meli⁹ cuiq; fit sin gularis qn̄ oib; ē cōmunis. nec parti cipatione pluriū minuit. Cui⁹ fructus unus & idem. totus in singlis reperitur.
N ich ḡ priuilegio singlaris amoris tui societas bonoꝝ pscribit. q̄ sponsus tuus in omib; diligit te. quos diligit ppt te.
A c phoc & singlarit̄ diligit te. q̄ nich dilugit sine te. Nō aut̄ timeas animū illius in amore pluriū quasi p affectū distrahi. & ideo minore eē ad singulos. qd̄ partitur q̄dam̄ & diuisus uideat in cunctos. Sic singlis adest quasi omib;. q̄ nec alium nec maiore dilectionis affectū. singlis impendet. si absq; cunctoꝝ participatioe singlos amaret. Ergo oms unū unice diligant ut oms ab uno unice diligantur. q̄ nec ali⁹ p̄t unū unice ab omib⁹ diligend⁹ est. nec aliud p̄t unū unice oms dilige pot. Oms aut̄ i uno se q̄si unū diligant. ut unī⁹ dilectione unum fiant. Iste amor unicus ē. nō tn̄ priuatus. solus nec tam̄ solitari⁹. participat. nec tn̄ diuisus. com

munis. et singularis. cunctorum singulus.
et singulorum totus. nec participatione decres-
cens. nec usu deficiens. nec tempore veteras-
cens. antiquus. et novus. affectu desiderabi-
lis. experientia dulcis. fructu eternus. iocun-
ditate plenus. reficiens et satians nec unquam
fastidium generans. Anima. Satis iocunde
mihi sunt assertiones tue. et fateor quoniam iam inci-
pio ardentius huius amorem appetere. unde prius
ceperam eum amplius fastidire. Sane unum ad-
huc superest desiderio meo. quod nisi prius adipis-
ci potero. satis per omnia factum mihi esse non dubitabo.
Hoc autem est si quomodo demonstrari possit. quod ta-
liter iste sponsus castigatus singulos quos di-
ligit quasi omnibus affectu et effectu assistit. Et
de affectu quidem dubitare non possum. si hoc
in effectu verum esse cognosco. Homo. O anima
mea si tantopere in incepto persistis. nec tibi
satisfactum esse iudicas. si non prius singula-
re beneficium sponsi tui impensum agnos-
cas. et in hoc tue petitioni libenter annuo.
quoniam hanc tuam instantiam ex devotione po-
tius nasci. quam ex importunitate cognos-
co. Nam in hoc quod prudit est optimus amator

tivus. ne nichil esset in quo singulariter de ipso
gloriari posses. Sed sicut communia et specialia de-
dit. sic et singularia tribuit. Communia quidem
sunt ea que in usum universorum veniunt. sicut
est lux solis. spiramen aeris. Specialia vero ut
ea que non omnibus. sed quasi cuidam societati concessa
sunt. sicut est fides. sapientia. disciplina. Sin-
gularia autem. ut ea que unicuique propria im-
pertita sunt. sicut Petro principatus in apostolis. Paulo
apostolatus in gentibus. Iohanni privilegium amoris.
C onsidera igitur anima mea. que communia cum omnibus. que
specialia cum aliquibus. que singularia sola acce-
peris. In omnibus his te dilexit. qui vel communi-
ter te cum omnibus. vel specialiter quibusdam. vel sin-
gulariter tibi soli tribuit. Cum his etenim omnibus
te dilexit. quibus te participatione doni sui so-
ciavit. Pre his omnibus te dilexit. quibus te singu-
laris gratie dono prevenit. In omni creatura dile-
cta es. cum omnibus bonis dilecta es. pre omnibus ma-
lis dilecta es. et ne parum tibi videatur. quodammodo pre
omnibus magis dilecta es. quam tam boni sunt. qui minus
te acceperunt. Sed quia pro desiderio singularis a-
moris ad ea pocius que singulariter data
sunt intuitu te video. et quamvis multa dici ad-

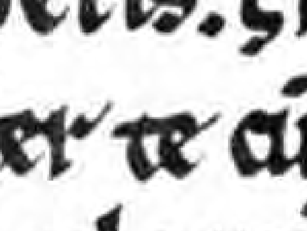

huc possent de his in quibus et cum quibus di
lecta es. hoc quod iam dictum est. sufficere uolo.
Nolo tibi ut parum existimes. ut in tantis ut
cum talibus esse dilectam. ubi et bonos habeas omnes
socios. malos uero et que condita sunt uniuersa
subiectos. Vidisti ergo o anima mea quanta sunt.
in quibus dilecta es. uidisti quales sunt cum quibus
dilecta es. nunc per quos dilecta sis considera
quantum potes. Tibi loquor o anima mea. tu
nosti quod accepisti. et necesse habes adhuc melius
nosse. ne incipias uel de his que non acce
pisti presumere. uel de his que accepisti gratias
non referre. Utinam recolere posses ea. quomodo
tibi expedit. et quomodo illi placet. qui tibi dedit.
Nam et ipse idcirco tibi dedit. ut tu semper in
memoria ea habeas. et nunquam ab eius
amore. obliuione tepescas. Primum cogita
anima mea quod aliquando non fueris. et ut esse inciperes.
hoc eius dono accepisti. Donum ergo eius erat ut fie
res. Sed numquid tu ei aliquid dederas priusquam fieres.
quo tibi hoc ab eo redderetur ut fieres. Nichil
prius nichil tu dederas. nichil dedisse poteras.
priusquam fieres. hoc gratis accepisti ab eo
ut fieres. Scis ergo prelata es in eo quod facta es.

Quis minus accipe potuit. qm qui fieret accepit. Et tn n hoc eet aliqd accipe. n poterat q no erat incipe. Et n ee qm no ee melius eet. nich ille qui e. eo q n e. ampli acce pissz. Quare g ds ms fecisti me. n qe ee magis quam n ee uoluisti me. Et ps dilexisti me omib his q accipe n meruerit. illud a te.
Cu g ds ms ee m dedisti. bonu 7 magnum bonu. 7 pulchru bonu tuu m dedisti. Et me cu h m dares ptulisti oib qb h tm bonu tuu dare noluisti. O aia mea nunqd aliqd dicem cu h do nro dicem. Do nro a quo facti sum. facta q n fuim. 7 oib q facta n sunt accepim ampli. Sic psus sic aliqd dicimus. 7 multu dicem cu hoc dicem. 7 h semp dicere debem. neunq obliuiscam eu. a quo tantu bonu accepim. Qui utiqz si nich ampli dedissz. pro ipso tam semp a nob laudandus 7 diligendus eet. Nunc aut amplius dedit. qe dedit no solu ee. sz 7 pulchru ee. formosu ee. qd qntu supat nich pexistentiam. tm antecedat aliquid p formam.
In quo multu placeat id qd e. 7 amplius qd tale e. In quo aia mea oibz te placatam

aspicere qs tale

aspice quos tale et tam excellens bonum
existendi uides non accepisse. Sed nec his tamen
nanti potuit munificentia largitoris
optimi. Adhuc aliquid dedit plus: et ma-
gis nos ad similitudinem suam traxit.
Voluit ad se trahere per similitudinem quod
ad se trahebat per dilectionem. Dedit ergo no-
bis esse. et pulchrum esse. dedit et uiuere ut
precellamus et his que non sunt per essentiam.
et his que inordinata aut incomposita
sunt per formam. et que inanimata per uitam.
Magno debito obligata es anima mea.
multum accepisti. et nichil a te habui-
sti. et pro his omnibus non habes quod retribuas nisi
tantum ut diligas. Nam quod per dilectionem
datum est. nec melius nec decentius
quam per dilectionem rependi potest. Accepisti
autem hoc totum per dilectionem. Potest enim
deus et aliis creaturis suis dedisse uitam.
sed amplius in hoc dono dilexit te. Nec ideo
plus dilexit te. quia plus diligendum in te
inuenerit. sed quia gratuito plus dilexit te.
talem fecit te. ut iam nunc merito plus di-
ligat te. Xia. Quanto plus audio.

tanto plus audire concupisco. Perge queso. et que secuntur narrato. Homo. Post esse. et post pulchrum esse. prius uiuere. datum est et sentire. datum est et discernere. et per eandem dilectionem datum est que non precessisset. nichil a largiente datum. nichil ab indigente acceptum fuisset. Quam sublimis. et quam decora facta es anima mea. Quod sibi iste ornatus tantus ac talis uoluit. nisi quia deus ipse qui te induit. sponsam suo thalamo preparauit. Nouit ad quod opus te conderet. nouit qualis ornatus illud opus deceret. et ideo dedit quod decuit. et quod tantum decuit. ut et ipse diligeret. hoc quod dedit. Sensibus foris decorauit. intus sapientia illustrauit. Sensus dans. quasi exteriorem ornatum. sapientia quasi interiorem habitum. Sensus. quasi naturali pulcritudine faciem uultus tui decorans intus. Ecce ornatus tuus omnium gemmarum uincit pulcritudinem. ecce facies tua omnium formarum superat decorem. Talem omnino decebat. que ad celestis regis thalamum introducenda fuerat.

Quantum dilecta es. et per quantum dilecta es. quasi talis facta es. Quoniam singulare donum quoniam non omnibus concessum. nisi non dilectis et diligendis concedendum.

quasi quandam gemmas fulgentes appendens extrinsecus. sapientia. quasi

Multum gloriari poteras. et multum custodiri debueras: ne tale donum perderes. ne tale ornamentum fedares. ne tantum decorem corrumperes. ne eo amisso vel imminuto amplius misera fieres: quam eo non accepto. vel non perfecto. misera fuisses. ne te cum dampno amisse pulchritudinis. simul torqueret confusio feditatis: et abiecta vilior fieres. quam si tecepta non fuisses. Istud ergo custodiendum et illud cauendum fuerat: ut istud custoditum persisteret. et illud cautum non eueniret. Sed vide quid fecisti anima mea. Dereliquisti sponsum tuum. et cum alienis prostituisti amorem tuum. Corrupisti integritatem tuam. fedasti pulchritudinem tuam. dispersisti ornatum tuum. Tam vilis. et tam turpis. et tam immunda facta es: que talis sponsi amplexibus amplius digna non esses.

Oblita es sponsi tui: et pro tantis beneficiis. condignas gratias non egisti. Meretrix facta es. et in nimiis fornicationibus tuis laxata sunt ubera tua: rugosa facta est frons tua: gene marcide. languentes et stupentes oculi: labia pallore obducta. exsiccata cutis. uirtus infracta: ipsis quoque amatoribus tuis

odiosa. Aīa. Sperabam tanta illa promissa ad aliū finē tendere. Sed ut uideo ad maiorē cōfusionē meā h dixisti. ut eo magis odio dignam ostendeñ. quo tantis beneficiis acceptis et n custoditis. ingrā cōprobasses. Vellē ergo aut factū n ēē qd dictum ē. aut saltem dictū nō ēē qd factū ē. ut uł obliuio cōfusionē tegeret. si psūptio reatū n uitasset. hō. Non ad confusionē tuā. sed ad eruditionem hec dicta s. ut magis illi fias obnoxia q te et fecit cū n eras. et redemit cū pietas. Nam illud qd in assertionē amoris illi cōmemoraui. ut uī occasione supra. iam nūc ē narrare incipiā. qntū iste sponsus tuus q tam excelsus apparuit cum te cōderet. humiliari dignatus ē cum te repararet. Illic tam sublimis. hic tam humił. n tam hic qm illic minus amabił. qr nec hic qm illic minꝰ admirabilis. Illic potentiē magna cōtulit. hic misericorditer p te dura sustinuit. Vt enī te releuaret illuc un̄ cecidas. ipe descendē dignatus ē huc ubi iacebas. Et ut tibi iuste redderetur qd pdidas. ipe dignatꝰ ē pre

pati quod tolerabas. Descendit, suscepit.
sustinuit, vicit, restauravit. Descendit
ad mortalem. suscepit mortalitatem, susti-
nuit passionem. vicit mortem. restauravit homi-
nem. Ecce anima mea obstupesce tanta mirabi-
lia, tanta beneficia propter te exhibita. Cogi-
ta quantum diligat te, qui tanta facere digna-
tus est propter te. Pulchra facta fueras eius munere.
foeda facta es tua iniquitate, sed iterum munda
ta es, et formosa facta eius pietate, operatus est
tamen utrobique caritate. Olim cum non esses dilexit
te ut conderet. Postea cum foeda esses, dilexit
te ut pulchram faceret. Sed ut ostenderet tibi quan-
tum te diligeret, non nisi moriendo a mor-
te liberare te voluit, ut non tantum pietatis im-
penderet beneficium, verum et caritatis
monstraret affectum. Nunc autem tam sincera ca-
ritate te diligit. ac si semper cum eo perstitisses.
nec exprobrat tibi reatum. nec improperat tibi bene-
ficium. Sed si deinceps cum eo fideliter perseve-
rare. ipsumque ut decet amare. ac tuum illi
amorem incontaminatum conservare volu-
eris, maiora prioribus se daturum promittit.
Anima. Jam quodammodo amare incipio

b. fudit proprium sanguinem ut emeret tuam dilectionem.

culpā meā. q̄ ut uideo. nō parū michi malefecisse pfuit. qm̄ ex eo michi id qd̄ uo tis omīb; scire desiderabam. luce clarius inotuit. O felix culpa mīa. ad quā dilu endā dn̄ ille caritate trahitur. Ipsa q̄; eius caritas. m̄ desiderata. ꝛ totis eā pcordiis cōcupiscenda. aperit. Nunquā tam bene di lectionem eius agnoscerem. si in tantis picul' eā expta non fuisse. O q̄m feliciť occi di. que post lapsum felicior resurrexi. Nul la dilectio maior. nullus amor sincerior. nulla caritas sanctior. nullus affectus ardentior. mortuus ē p me innocens. nichil in me qd̄ amaret inueniens. Qd ergo dn̄e dilexisti in me. ꝛ tm̄ dilexisti. ut mo rereris p me. Qd tale in me inuenisti. pro quo tanta ꝛ tam dira sustinere uoluisti.

homo. O aīa mīa. argue temet ipsam coram dn̄o. qd̄ huc usq; tantis benefi ciis eius ingrata fuisti. ꝛ miserationes eius plurimas cognoscē noluisti. Sz ut adhuc melius intelligere possis. quantū illi debeas. me reliqua eius beneficia se cundum ceptum ordinē psequente. uolo

ut diligent(er) intendas. Anima. Hoc semp(er)
audire desidero. q(uo)d m(ihi) tam dulce e(st) ut ide(m)
te incessant(er) it(er)are cup(er)em. si no(n) ad alia
quoq(ue) que restant audienda festinare(m).
homo. Abieras g(ra)tis (et) pietas. (et) q(ue) i(n) peccatis tu-
is uenundata eras. uenit ille post te. ut
redimeret te. (et) t(a)n(tu)m dilexit te. ut sanguis
sui p(re)ciu(m) appenderet p(ro) te. taliq(ue) pacto. (et) redu-
xit de exilio. (et) redemit de seruitio. Anima.
Nesciui q(uo)d t(antu)m me diligeret d(eu)s. amplius m(ihi)
nullis e(ss)e n(on) debeo. que t(antu)m deo placui. ut (et) mo-
ri eligeret p(ro) me. ne p(er)deret me. homo. Et
quid si cogitare cepis q(uo)t (et) quales in co(m)para-
tione tua abiecti s(un)t. qui hanc que t(ibi) data
e(st) g(rati)am co(n)seq(ui) n(on) potuerunt. Certe audisti ab
inicio usq(ue) ad hanc die(m). q(ua)m multe g(e)n(er)atio-
nes hominu(m) p(er)ierunt (l. preterierunt). que o(mne)s sine cognitio(n)e
d(e)i. (et) p(re)cio sue redemptionis. in int(er)itu(m) sempit(er)nu(m)
dilapse s(un)t. O nimis illis redemptor (et) amator tuus
te p(re)tulit. q(ua)n(do) t(ibi) hanc g(rati)am largit(us) e(st). q(ua)m nul-
lus hor(um) p(er)cipe(re) meruit. Et q(uo)d dices. Quare
putas p(re)lata e(ss)e illis o(mn)ib(us). Numq(ui)d tu fortior.
nu(m)q(ui)d tu sapientior. nu(m)q(ui)d nobilior. numq(ui)d
dicior illis o(mn)ib(us) fuisti. q(ue) hanc p(re) illis omnib(us)

specialem gratiam sortiri meruisti. Quot fortes.
quot sapientes. quot nobiles. quot divites. ibi
fuerunt. et tamen universi relicti. et abiecti pe
rierunt. Tu sola pre omnibus illis assumpta es. et quare
hoc in te factum sit. nullam preter gratuitam sal
vatoris tui caritatem. causam invenire po
tes. Elegit quidem et preelegit te sponsus tuus.
amator tuus. redemptor tuus. deus tuus.
Elegit te in omnibus et assumpsit te ex omnibus. et ama
vit te pre omnibus. Nomine suo vocavit te. ut
memoriale eius esset semper apud te. Voluit te
participem esse in nomine. participem in nominis
veritate. quoniam unxit te illo quo et ipse unc
tus erat oleo leticie. ut ab uncto sit uncta.
que a Christo dicitur Christiana. Anima. Multum fateor
collatum est mihi. sed queso te si ut asseris ego
iam assumpta sum. quid adhuc differor quin ad
amplexus sponsi necdum venire possum.
Homo. Nescis o anima mea. nescis quam feda prius
fuisti. quam polluta. quam deformis et squalida.
discissa et dissipata. horrore omni et enormi
tate plena. Et quam tam cito in illum pudoris et
castitatis thalamum introduci expetis. Nonne
prius saltem cura aliqua et studio exculta ad postremum

decore repareris. Nam hic est quod nunc expectaris.
hic est quod iste sponsus tuus adhuc presentiam
suam tibi subtrahit. et necdum in mutuos amplexus.
et dulcia oscula te admittit. quia utique nec pol
luta debet mundum tangere. nec turpem
decet pulchrum videre. Cum autem preparata et de
center ornata fueris. tunc demum in illum celestis
sponsi thalamum. sine confusione permansura
intrabis. Nec te pudebit tunc preterite turpitu
dinis. cum nichil turpe nichil pudore dignum
habebis. Tu ergo stude formam tuam excolere. fa
ciem ornare. habitum componere. maculas tergere.
mundiciam reparare. mores corrigere. discipli
nam servare. et omnibus tandem in melius commu
tatis. digno sponso. sponsam reddere. dignam.
Adhuc dicere uolo ut te magis cautam ef
ficiam. ne pro eo quod electam te audis aut elatio
tumidam. aut negligentia reddat dissolu
tam. Nunquam audisti. quod rex assuerus fe
cit. qui vasti reginam propter insolentiam illius
repudiavit. Factum insigne. exemplum
utile. periculum grave. Abiecta ergo est illa.
propter superbiam suam. et factum est regis preceptum
ut de omni regno suo congregarentur puelle

speciose virgines. et adducerentur ad civitatem
susan. et traderentur in domum feminarum sub ma-
nu egei eunuchi. qui erat prepositus et custos
mulierum regiarum. ibique acciperent mun-
dum muliebrem. et cetera ad usum necessaria.
S ique habundanter secundum regiam ambicionem.
suppletis omnibus excolerentur. et ornarentur.
et per sex menses oleo mirtino ungerentur. per ali-
os sex quibusdam unguentis uterentur. et sic com-
posite et ornate de triclinio feminarum.
ad regis cubiculum transirent. ut que ex
omnibus magis oculis regis placuisset. illa
prelata in solio regni sederet. Vide quam
multe electe sunt. ut una eligatur. illa scilicet
que oculis formosior et ornatior videtur.
M inistri regis multas eligunt ad cultum.
rex ipse unam eligit ad thalamum. Prima
electio multarum facta est secundum regis precepti-
onem. Secunda electio unius facta est secundum regis
voluntatem. Consideremus ergo si forte exem-
plum hoc de presenti quo agimus negocio vale-
at adaptari. Rex summi regis filius venit
in hunc mundum. quem ipse creaverat
desponsare sibi uxorem electam. uxorem

unicã: uxorẽ nuptiis regalib; dignam.
Sed q̃a hunc uideant in humilitatis forma
apparentẽ. recipere cõtempsit abiecta ẽ: et
missi s(un)t ministri regis ap(osto)li uidelicet. per totũ
mundũ cõgregare animas. et adducere ad ci
uitatẽ regis. i. ad s(an)c(t)am ecc(lesi)ã: in qua
domus ẽ et mansio mulierum regiarum.
id ẽ s(an)c(t)arũ animarũ: que fecundantur et
generant n(on) ad seruitutẽ. s(ed) ad regnũ filios.
Que quia n(on) ex timore s(ed) ex caritate d(e)o seru
iunt: quasi in libertatem bonorũ operũ partus
edunt. Multi ergo uocati ueniunt per fidem
ecc(les)iam: et ibi sacramenta que quasi quedã un
guenta et antidota ad reparationẽ. et ad
ornatum animarum preparata accipiunt. S(ed) quia ore
ueritatis dicitur. multi uocati pauci electi: nõ
omnes qui adhuc uocati s(un)t admissi. ad regnũ sunt
eligendi: n(on) tantũ hii qui sic student se per
ista mundare et excolere: ut cũ ad regis pre
sentiã introducti fuerint: tales inueni
antur quos ipse magis uelit eligere. quam re
probare. Vide ergo ubi posita es: et intelliges quid
facere debes. Posuit enĩ te sponsus tuus
in triclinio ubi mulieres ornant(ur): uaria

unguenta. et diuisas species dedit. cibosque re-
gios de mensa ministrari ei precepit. quecumque ad
sanitatem. quecumque ad refectionem. quecumque ad repa-
randam speciem. quecumque ad augendum decorem
ualere poterant, tribuit. Caue ergo ne ad excolen-
dam temet ipsam negligens sis. ne in nouis-
simo tuo cum in conspectu sponsi huius
representata fueris. indigna quod absit eius
consortio inueniaris. Prepara te sicut decet
sponsam regis. et sponsam regis celestis. spon-
sam sponsi immortalis. XIIa. Amaricasti
me nimis. et percussisti pauore non modico. Nam
quantum ex uerbis tuis intelligi datur. mutaui
propositum. sed non euasi periculum. Mutaui proposi-
tum. quia ab illo qui me olim distrahebat ua-
go instabilique amore. ad unicam dilectio-
nem conuersa sum. Non euasi periculum. quia sicut
asseris nisi me omnimodis dignam exhibere stu-
duero. ad fructum huius dilectionis non pertin-
go. Superest ergo ut nunc mihi diligentius edisseras.
de hoc triclinio in quo mulieres regie alun-
tur. et de cibo regio qui eis datur. et de
ipsis quoque unguentis quibus unguntur.
et de ceteris omnibus que ad cultum suum decorem-

91

eis exhibent. Ipsi enim dilectione providere.
bis deinceps studium impendere. sine quibus me
video ad dilectionis effectum non posse pervenire
re. Atque utinam ego illa una esse merear. cuius
decore atque ornatu rex laudabitur. Quam felix
illa et quam electis electior que ad hunc finem
studium suum perducet. Quam exiguum iam omnem
laborem reputet. si adhunc finem studium suum
perducere posse. Queso ergo ut non pigriteris per sin
gula michi edicere. que sint illa remedia. quibus fa
ciem meam debeam adhunc decorem reformare.
quia vehementer illi placere cupio. cuius caritatem
erga me tam benignam. et amorem tam iocundum
agnosco. Ho. Sic vere necesse est ut facias.
P recorque ut ipse qui tibi iam voluntatem hoc faciendi
tribuit. vires in hoc perficiendi tribuere ve
lit. Queris quid sit triclinium quero et quid sit
regis cubiculum. Istas duas mansiones pro
ne tibi. quia harum tibi consideratione opus est.
E st ergo triclinium. est regis cubiculum. In triclinio
sponse ad nuptias preparantur. In cubi
culo autem nuptie celebrantur. Presens ecclesia
quasi triclinium est. in qua nunc sponse dei ad
futuras nuptias preparantur. Celestis ierusalem quasi

regis cubiculum est. in qua nuptie ipse celebran-
tur. Post tria autem ornan[...]di de triclinio tran-
seunt ad regis cubiculum. quia post tria bene oper-
andi ueniunt ut boni operis sui percipiant
fructum. Presens uero ecclesia triclinium dicitur. propter
tres ordines fidelium. coniugatorum. continen-
tium. Rectorum uel uirginum. Videamus deinceps que
sunt unguenta et pigmentorum genera. qui cibi.
que uestimenta ad cultum sponsarum preparata. Neque-
hic pretermittendum est quod ipse sponsus sic gratuito pri-
mum quodammodo fedas ac turpes diligit. ita et
gratuito eis adornatum ammunicionem omne impen-
dit. nec quicquam ex se habent nisi ab illo accipiant.
unde illi placeant. Ut et hoc ad dilectionem per-
tinet scias. quod hiis unde te ornare possis. que
utique ex te nichil habes. nisi ab illo accepis. Primum
est fons baptismi hic positus. et lauacrum rege-
nerationis. in quo sordes peccatorum criminum uero
ablutus. Deinde crisma et oleum. in cuius unctione
spiritu sancto linitus. Post hec delibuta et unctione
leticie perfusa. ad mensam uenis. et percipis ibi ali-
mentum corporis et sanguinis Christi. quo interius
saginata atque refecta. noxiam illam preteritorum
ieiuniorum maciem depellis. et pristinam ple-

uirtudine atque fortitudine reparata. rursus
quodammodo iuuenescis. Deinde uestimenta bono
rum operum induis: et fructu elemosinarum cum
ieiuniis. cum orationibus. cum uigiliis aliisque opi
bus pietatis: quasi quodam uario ornatu deco
raris. Ad ultimum secuntur aromata unguentorum: quorum
odor suauem spirans. omnem illum antiquorum sor
dium fetorem fugat: ita ut tibi quodammodo tota muta
ri et in aliam transformari uidearis: et magis
leta. magis alacris: magis sospes efficiaris.
Datur et tibi speculum sancta scriptura: ut in uideas fa
ciem tuam. ne quid minus neque altius quam deceat
habeat compositio ornatus tui. Quid ergo dicis
anima mea? Scis utrumne adhuc aliquid horum perce
peris? Certe in fronte abluta fuisti: certe cris
matis unctionem percepisti: certe de mensa regis
eundem cibum comedisti. et eundem potum bibi
sti. Sed forte iterum polluta es: habes lacrimas
quibus iterum te abluas. Si tamen unctio euanuit
in te: per bonam et piam deuotionem iterum te
ungas. Si tamen ieiunio diuturno confecta es. iterum
lacrimis abluta: et pie contricionis unctione
renouata: ad refectionem tuam redeas. Vide
quam pia dispensatione tibi ubique occurritur.

Non habuisti et datum est tibi. Perdidisti et restauratur
tibi. Nusquam derelinqueris: ut scias quan-
tum ille te diligat a quo amaris. Non
vult te perdere. et ideo tanta paciencia ex-
pectat. et concedit pie: negligenter tociens
amissa. iterum atque iterum si tu volueris repa-
rare. O quot iam perierunt qui ista tecum
acceperunt: sed amissa iterum tecum recipere non
meruerunt. Plus quam omnibus illis dilecta es. cui
est tam benigne amissum redditur: quod illis perditum
tam districte negabatur. Numquid est gratia
bene operandi. nulla est data: Tamen volun-
tas bona ipso largiente negata non est. Si ma-
gna opera facis: misericordie sublimaris: si non
facis magna opera: fortassis salubrius humi-
liaris. Melius novit ille quod tibi expediat. quam
tu: et obliti si vis bene de illo sentire. totum
quod ab illo tibi fit. bene fieri intellige. Forte
gratiam virtutum non habes: sed dum viciorum impulsu
concuteris: melius in humilitate solida-
ris. Suavius redolet deo humilitas infirma:
quam virtus elata. Noli ergo dispositionem eius
prejudicare audeas: sed semper cum timore
et reverentia ora eum. ut quemadmodum

ipse novit et subveniat:

ipse nouit. tibi subueniat. siqua adhuc
inter mala permanserunt. pie diluat. siqua
inchoata sunt bona. benigne perficiat.
et ea te qua ipse uoluerit uia ad se perducat.
Quid tibi amplius dicam. Est ne aliquid adhuc
quod dicere possimus. ad ostendendam
dilectionem. Tibi loquor anima mea est ne
aliquid. Quid dices. Si tua dicis. aliena
non potes. si aliena et tua. non tamen omnia.
Quis enim omnia dicere potest. Et tamen scimus quod
omnium origo caritas est. Ecce duo nati
sunt. eadem utrique nobilitas generis.
eadem hora natiuitatis. alter in pauper
tate relinquitur. alter diuiciis subli
matur. et utrumque caritas operatur. quia
hunc paupertate humiliat. et illum habun
dantia consolatur. Iste debilis est. et iste fortis.
Ille tenetur ne malum perficiat. iste roboratur
ut ad bonum opus conualescat. Utrique
caritas probat. non reprobat. Alter per sapientiam
illuminatur. alter in simplicitate sui sensus
relinquitur. Iste ut se ipsum despiciat. ille
ut studeat creatorem suum agnoscere. Utrique
tamen uoluit caritas adesse. Talis est amor dei

in nobis. nec quoquam omnino humana in
firmitas toleratur. quod ipse quantum in sua
bonitate est ad bonum nostrum non disponat.

Confitebor tibi miserationes Confessio.
tuas domine deus meus quia non dereliquisti me.
Dulcedo vite mee et lumen oculorum meorum. quid
retribuam tibi pro omnibus que retribuisti mihi.
Vis ut diligam te. Et quomodo diligam te. Quan
tum diligam te. Quis sum ego ut diligam
te. Et tamen diligam te domine fortitudo mea. fir
mamentum meum. et refugium meum. liberator meus deus meus.
adiutor meus. protector meus. cornu salutis mee.
et susceptor meus. Et quantum adhuc dicam.
Tu es dominus deus meus. O anima mea quid faciemus domino
deo nostro. a quo tot et tanta bona accepi
mus. Neque enim contentus fuit ea que in
ceteris nobis bona tribuere. sed in malis quoque
nostris. cum singulariter agnoscimus. ut eum
tam de bonis quam de malis nostris omnibus sin
gulariter diligamus. Tu dedisti mihi domine ut
te cognoscam. et pre ceteris multis de tuis secre
tis reuelata intelligam. Alios coetaneos
meos in tenebris ignorantie dereliqui
sti. et mihi pre illis lumen sapientie tue infudisti. Te

dedisti m̄ uerꝰ cognoscēe te. purꝰ diligē te.
sincerꝰ credē in te. ardentꝰ seq̄ te. Tu dedisti
m̄ sensū capacē. intellectū facilē. memoriā
tenacē. linguā disertā. sermonē gratū. doc
trinā suadibilē. efficatiā in opere. grām in
cōuersatione. pfectū in studiis. effectū in ceptis.
solam̄ in aduersis. cautelā in psperis. Et quacumq;
ītebā me. ubiq; grā tua ⁊ misericordia pcessit
me. Et sepe cū m̄ cōsūptꝰ uidebar. subito li
berasti me. Quando errabam. reduxisti me.
Qn̄ ignorabā. docuisti me. Qn̄ peccabā. cor
ripuisti me. Qn̄ cōtristabā. cōsolatus es me.
Qn̄ desperabā. cōfortasti me. Qn̄ cecidi. erexisti
me. Qn̄ steti. tenuisti me. Qn̄ iui. duxisti
me. Qn̄ ueni. suscepisti me. Hec oīa m̄ feci
sti dn̄e ds̄ mēs. ⁊ multa alia de qbꝰ m̄ dul
ce erit semp cogitare. sēp loq. sēp grās agē.
ut te laudē ⁊ amem p omibꝫ beneficiis tuis
dn̄e ds̄ mēs. Ecce hs aīa mā arrā tuā. ⁊ in
arra tua cognoscis sponsū tuū. Serua te
illi intactā. serua inpollutā. serua integrā.
serua incōtaminatam. Si olim meretrix
fuisti. iam uirgo facta es. quemadmodū
amor illiꝰ cōsueuit corruptis integritatem

reddere et integram castitatem conseruare. Semper
autem cogita quantam tecum misericordiam fecit. et ibi
perpende quantum ab ipso diligeris. quod eius beneficium
um numquam tibi defuisse cognoscas. Anima.
Vere fateor mirabilis amor iste singularis dicitur.
qui cum se in multos diffundat. ita tamen uni
ce singulas amplectatur. Vere pulchrum et mirifi
cum bonum. quod commune est omnium. et totum sin
gulorum. cunctis presidens. singulos implens.
ubique presens. omnium curam gerens. et tamen singulis
quasi omnibus prouidens. Sic certe michi uidetur cum eius
miserationes circa me attendo. quod si fas est
dicere. quodammodo michi aliud agat deus. nisi ut meae
saluti prouideat. et ita totum ad custodiam me
am occupatum uideo. quasi omnium oblitus
sit. et michi soli uacare uelit. Semper presentem exhi
bet. semper paratum se offert. quocumque iero me.
non me deserit. ubicumque fuero non recedit.
quicquid egero. paratus assistit. et quod tandem eius
modi actionibus siue cogitationibus meis. perpetu
us inspector. et quantum ad bonitatem suam
pertinet indiuiduus cooperator assistit. in
ipso operis sui effectu patenter ostendit. Ex quo
constat quod licet facies eius adhuc a nobis

l. ad. pe
molis

non possit uideri. nunquam tamen possit presentia eius euitari. Ego autem fateor diligenter hoc considerans timore patris et ingenti pudore confundor. quod illi cui tam uehementer placere cupio. ubique in presentem. et omnia mea occulta uidentem intueor. O quam multa sunt in me. de quibus coram oculis eius erubesco. et pro quibus iam magis illi displicere timeo. quam plus que laudanda in me sunt. si qua sunt. placere posse confido. O utinam ad modicum ab oculis eius posse abscondi. donec maculas istas omnes detergerem. et sic demum ante conspectum eius sine macula apparerem. Nam quomodo in hac deformitate placere illi potero. que tamen quia in ipsa uehementer displiceo. O macule ueteres. o macule fede et turpes. quid tamdiu heretis. al. abite. A uite discedite. et ne presumatis amplius oculos dilecti mei offendere. Nolite fallere uos met ipsas. non semper mecum ipso adiuuante manebitis. quamuis adhuc me pigritante exterminari non potuistis. Ego uitaui semper uobis quod nec teneam. nec diligam uos amplius. quas omnino detestor. et prorsus abhominor turpitudinem uestram. l. ad. p. moliq Atque deinceps. et si posse non uideri. nolle tamen a uobis infici. Quantomagis nunc quas palam ipso sum.

et q͛ certe plus me cōtristat eꝰ offensio. q̄m mīa ꝛ turpitudo. Recedite ġ. in uanū m̄ am plius adheretis. q͛ ꝛ mecū manentes mei n̄ estis. Alienas uos a sorte mīa iudico. ꝛ uobc̄ deinceps nullā cōmunionē h̄re uolo. habeo aliud exēplar cui cōformari cupio. ꝛ ad illd̄ iugit̄ respicio. ac q̄ntū possū magis sēp ac magis exinde similitudinē traho. Ex quo h̄ ꝛ didici qđ uos extinmare debeo. ꝛ qualit̄ h̄ faciā. iā agnosco. homo. Mira res nobc̄ agit̄ q̄m ido fortasse nō miraris. q͛ nec dum qđ dicere uelim intelligis. Cōsidero naq; q̄lit̄ a p̄ncipio nr̄i sermonis multa que aduersari uidebant̄ dilectioni in mediū adduxīs. ꝛ qđ ex eis sēp n̄ infirmata. s; ampliꝰ cōpbata sit uirtus dilectionis. Dixisti dilectionem singlarē parit̄ ꝛ cōmunē eē n̄ posse. s; in cōpbata ē ampliꝰ mirabil̄. qđ demonstrata ē cōmunis eē ꝛ singlaris. Dixisti rursum te pfecte n̄ diligi. eo qđ ad cultū electam audieras. ꝛ adhuc ad thalamū assūptam n̄ uidisti. S; tn̄ tm̄ ostendit̄. tanto maior erga te dilectio. q̄nto maior p eiꝰ pacientiā tua expectat̄ pfectio. Ad extremū

modo dubitare cepisti. an in hac deformitate tua quam habes in uita patris. ab illo posses diligi. sed quia hoc dubitasti olim te totam fedam. tunc dilectam fuisse non meministi. Si ergo te tunc diligere dignatus est quando tota turpis et nichil decoris adhuc habens fuisti. quanto magis nunc diliget te quando decorari et priscam turpitudinem deponere iam cepisti. Nam et hoc quod ad laudem dilectionis eius pertinet. quod imperfectam diligere dignatur. et quamuis ius quedam adhuc in te uideat. que sibi non placeat. diligit tamen hoc ipsum quod tu que in temet ipsa iam odisse cepisti. que illi displiceat. Ille enim tam statum quam propositum respicit. nec quod sis sed quod esse uelis attendit. Si tamen tu quantum potes satagis. ut quod esse non cepisti. esse merearis. Anima. Hoc ultimum interrogationis mee benigne ut suscipias queso.

Quid est illud dulce quod in eius recordatione aliquando me tangere solet. et tam uehementer atque suauiter afficere. ut iam tota quodammodo a memet ipsa abalienari. et nescio quo abstrahi incipiam. Subito enim innouor. et tota inmutor. et bene mihi esse incipit. ultra quam dicere sufficiam. Exhilaratur conscientia. In obliuionem uenit omnis preteritorum dolorum miseria. exultat animus. clarescit intellectus. cor illuminatur.

desideria iocundantur. itaque alibi nescio ubi me
esse video. et quasi quoddam amplexibus amoris intus
teneo. et nescio quid illud sit. tamen illud semper
retinere, et numquam perdere toto annisu laboro.
Luctatur quodammodo delectabiliter animus. ne recedat
ab eo quod semper amplecti desiderat. et quasi in illo
omnium desideriorum finem invenit. sic immodera-
te et ineffabiliter exultat. nichil amplius que-
rens. nichil ultra appetens. semper sic esse volens.
Numquid ille est dilectus meus? Queso dic mihi ut
sciam si ille est. ut denuo ad me venerit. obse-
crem eum ne recedat. sed semper permaneat. Homo.
Vere ille est dilectus tuus qui visitat te. sed
venit invisibilis. venit occultus. venit in-
comprehensibilis. venit ut tangat te. non ut vi-
deatur a te. venit ut admoneat te. non ut com-
prehendatur a te. venit ut non totum infundat se.
sed ut gustandum prebeat se. non ut impleat desi-
derium. sed ut trahat affectum. primicias
quasdam porrigit sue dilectionis. non plenitu-
dinem exhibet perfecte societatis. Et hoc est quod
maxime ad arram desponsationis tue perti-
net. quod ille qui in futuro se tibi videndum. et
perpetuo possidendum dabit. nunc aliquando tibi quam

37

dulcis sit agnoscas. sed et ad gustandum prebet. Simul et interim de absentia eius consoleris. qui eius visitatione ne deficias incessanter reficieris.

Queso anima mea nichil tibi iam dicam. Preter hoc omnia unum agnosce. unum dilige. unum sectare. unum apprehende. unum possidde. hoc opto. hoc desidero. hoc totis visceribus concupisco. Explicit soliloquium hugonis de arra anime. Incipit prologus in cantico pro assumptione virginis.

Accipe frater carissime munusculum sponsionis mee. et in eo quicquid preter quod decet inveneris. tuum puta quod me coegisti. Illud enim eloquium quod in laude matris virginis de cantico canticorum supernum canit ecclesia. compendiosa tibi expositione reserari flagitasti. illa vel maxime ut ipse michi confessus es causa adductus. quod monasterium tuum in honore eiusdem virginis consecratum est et recentio omino decoris sit. eos quos spirituali titulo illius insignes et singulari quoque devotione carissimos invenire. his quidem tibis ego expositionem superinducere lectio non indignum puto. quod ipsa licet eo modo quo scripta continentur in serie libri sumpta non sint. a pristina tamen auctoritate non recedant. et caritas eius in cuius laudem dicantur

nos urgeat maximu esse debe. quod fuerit ac
ceptu. Et hoc ipsu prius a me factu e in alio quodam
cantico quod similiter compulsus sum a quodam fratre secundum
eunde modu compilatu explanare. quod et si uba
prime auctoritatis et ordine ubor aliquoties mu
tauit. a sensu tamen auctoritatis prime non recessit.
In eiusmodi fine caritati libenter obtemperans licet
quidam minus integritatis habere uideantur. nequaquam
tamen arguendum me puto. cum non intatum interesse
existimem. quocumque occasione salua dumtaxat ue
ritate frīne edificationi consulere possim. Explicit prolog. Incipit cantici passiuptione u

Verba ipsa nota sunt et magna ginis.
dulcedine nota facta sunt. que et ipri ā
habent. qua delectant dulcedine. et ex eius cum cā
tant dulcedine. capiunt ampliore suauitate.
Ipsa enim tota dulcis e et tota suauis. unice pul
chra. et singulariter speciosa. Propter hoc tam spe
ciose uirginis preconium pulchrum esse
necesse est in quo laudatur dilecte pulcritudo.
et commendatur pulchre dilectio. Ipse sponsus
uirginis. ipse preconium dicit uirginitatis. a quo
laudari tanto maius e quanto eum in laude eius
iusquam falli minus possibile e. Auctor pul

chritudinis. et iudex ueritatis. ipse speciem com-
mendat. et approbat caritatem. Ipse se amare fa-
tetur. quam fecit amabilem. et amari se gratulatur ab ea.
cui dedit dilectionem. O res mira. Ipse filius
matris et sponsus uirginis. Integritatis auctor.
et fructus fecunditatis. ipse dilectam laudat.
speciosam commendat. amicam inuitat. Tota pul-
chra es amica mea. O admirabilis amator. o sin-
gularis dilector. Quid dicis. Ipsa genitrix tua.
ipsa amica tua. Sed quomodo amica tua? Nam genitricem
ipsam credimus tuam. Amicam autem quomodo? Tam ami-
ca tua. amica tua. et genitrix tua. Amica tua
quia intacta. genitrix tua. quia fecunda. Tam in-
tegritatis filius. et fecunditatis amicus. matrem ha-
bes uirginem. et amicam plenam caritate. Prius te genuit.
Amica tua mater uirgo maria. postea de te ge-
nita est amica tua. mater uirgo ecclesia. In carne ue-
niens. factus es filius sponse tue. matris uirginis
corpore. In carne moriens. factus es genitor spon-
se tue. uirginis fide. Nascendo de sponsa tua.
accepisti substantiam infirmitatis. moriendo
sponse tue dedisti sacramenta incorruptionis. Vtro-
bique dilector mirabilis. utrobique amator singula-
ris. Sponsam tuam dilexisti. ut in ea nascereris.

te sponsam tuam dilexisti. ut pro ea moreretis. et
una est sponsa tua. una est amica tua. una est
columba tua. una matri sue. una genitrici sue.
Voca ergo sponsam tuam. Inuita amicam tuam. Voca
formosus pulchram. speciosus decoram. dilectus
unicam. Lauda pulchritudinem eius ne pertimes
cat ad pulchrum accedere. dic formositatem eius
ne se trepidet pulcherrimo sociare. Dic
qualiter prior ad eam uenisti diligens et dilec
tionem reddens. Dic ergo dilector. dic dilecte tue
spem suam. dic dilectionem tuam. ut dilecta
diligentem diligat. ut concupiscat amplius diligi.
et propter citius sociari. Dic ergo dic. Tota pulcra
es amica mea. Quid dubitas? Quid cunctaris?
Ostende faciem tuam. et gaude ut speciosum uide
as. et uidearis speciosa. Quid moras nectis?
Desideras pulchrum uidere. sed forte pauescas ut
in modico non pulcrum uidi. et ideo forte currit
metus. Manifestari trepidas. presentari
erubescas. Tolle timorem. aufer formidinem.
Ego te uideo quem uoco te. presentem habeo quem te
inuito ut uenias. Non enim te uoco ut inci
piam uidere te. sed ut tibi manifeste ui
dendum prebeam me. Ergo ne timeas. vel in

quereris. ut ipsa ad te uenire
propter. diligens et dilectionem

uocantI crede de te. que nequaquam uocarem si inparatam
cernerem. si minus dignam uiderem. Mundam uoco. Sin
ceram inuito. totam pulchram desidero. Tota pulchra es a
mica mea. O qualis societas. Totus pulcher. totam pulchram. To
ta pulchra es. a. mea. Ego totus pulcher. et tu tota pulchra.
Ego per naturam. tu per gratiam. Ego totus pulcher. quia
omne quod pulchrum est in me est. Tota pulchra es tu. quia
nichil quod turpe est in te est. Tota pulchra es. a. m. et ma
cula non est in te. Tota pulchra es. a. m. pulchra in corpore.
pulchra in mente. In corpore pulchram te facit integritas
uirginitatis mente pulchram exhibet uirtus humilitatis.
Tota ergo pulchra es. Corpore integra. mente sincera. Tota
pulchra es. Nichil in te pulchritudo relinquit quod non pos
sideat. totum decor obtinet. formositas tenet.
regit honestas. Tota pulchra. a. m. et macula non est in te.
O uirginitas humilis. et humilitas uirginis. quomodo in
unum conuenistis. quomodo in una societate estis.
ut tale ac tantum miraculum efficeretis. Quod fecistis.
Sic sublimastis humilem. sic fecundastis uirginem.
ut uirgo pariat dei filium. et humilis sponsum
habeat dominum. Nec alia talem decebat. nec alius talis.
tali inueniri poterat. O digna digni. formosa
pulchri. munda incorrupti. excelsa altissimi.
mater dei. sponsa regis eterni. Quam pulchra es et quam

suauis es. q scrutator renu pbat. qm inspector cor
diu laudat. qm diligit auctor pulchritudinis.
cui testimoniu phibet magist ueritatis. Ausculta
g uoce ei. inclina aure tua ad uba illi. ipse e qui
loqt. ipse e q audit. ipe te inuitat. ipse te au
dire desidat. ipe dicit. Tota pulc es. a. m. m. 7
macula n e i te. Exulta 7 iocundare. Gaude in
copabilit. Letare singlarit. Responde gtu
labunda uocanti. Propa uenire. Festina occur
rere. Accipe regnu sponsi. possidea hereditate
filij. Ne ult desidiu amantis differas. ne di
latione expectante 7 cupiente affligas. Attende
qua suauitate inuitat te. 7 intelliges qua
caritate expectat te. Tuc post q dixit nullam
in ea macula inuenit. mundam 7 sinceram 7 ab
omi pecco qd displice potat aliena. ne forte adhuc
ista laus minus animaret timida. min accen
deret uerecunda. adiecit insup 7 psecut e oste
dens no solu inmune 7 liba ee a malo. s; in
effabilib plena bonis. 7 omniu pfectione uirtutu
refertam dices. O formosa mea. o dilecta mea. co
lumba mea. amica mea. gratanter amplector.
iocunde intueor qd nulla in te macula uideo.
qd tota te pulcra aspicio. s; multo amplius

ineffabiliter me delectat. quod totam dulcedine plenam
inuenio. Fauus distillans labia tua. mel et lac sub
lingua tua. Odor unguentorum tuorum super omnia aro-
mata. Labia tua. lingua tua. unguenta tua. omnia
dulcia. omnia suauia. et omnia laude digna. Tria commen-
dantur. Labia. lingua. unguenta. In labiis oscu-
lum. in lingua alloquium. in unguentis odor atque
fragrantia. Tota ergo trinitas uenit ad uirginem. Susce-
pat in labiis ab ore patris osculum. suscepat in lin-
gua. patris uerbum. suscepat in unguentis. patris
et uerbi spiritum. Unde. Labia tua. lingua tua. et unguen-
ta tua. Fauus distillans labia tua. m. et l. s. l. t.
et o. u. tuorum super omnia aromata. Fauus. d. l. tua. quia
plenitudinem et suauitatem habent labia tua. ideo fauus
distillans. l. tua. Illa perfecta emanat dulcedinem. Prop-
terea ergo fauus distillans labia tua. fauus. d. l. tua. Omnia
ad similitudinem dicta sunt fauus. d. l. t. Fauus. mel et
ceram habet. Mel diuinitas est. cera humanitas. Fa-
uus. uerbum caro factum in uirgine. Ergo fauus. d. l. tua.
In te diuina et humana natura soluta ueteri dis-
cordia. ad perfectam plenitudinem. et eternam unionem.
pacis osculo coniuncte sunt. In te diuinitas humanitati
se infundit. unum uera humanitate. et perfecta
diuinitate. a te deus homo christus exiuit. Ergo fauus

distillans labia tua. Ego inquit novi quod predico.
expertus quod laudo. Favus distillans l. t. Ego devictus
et caritate. osculo oris mei. labia tua pressi. Simulque
dulcis dulcedinem infudi. et a dulci dulcedinem
expressi. valde enim pressi. et valde impressi. quia plene
infudi. et perfecte sociavi. valde ergo impressi dulce
dinem. et vere expressi suavitatem. quia meum tuo in te
sociavi. et percepi a te cum meo patre et tuo exivi.
Mea divinitas mel erat. et tua humanitas cera
erat. et in me ipsum favum feci. et factus sum. Ecce
favus distillans l. t. Quod enim impressum est in te. assum
ptum est de te. et ipsum factum est dulcedine ple
num in me. Modo ergo sum quod sum. et sum quod factus
sum. Quod factus sum non sum. quod autem sum semper sum.
Tamen utrumque vere sum. et quod factus sum. et quod sum. alterum
ex te. alterum ante te. Favus. d. l. t. O quam dulcis et
suavis es. que sola digna eras. ut superne dul
cedinis osculum in tuo conceptu susciperes. et tocius
mundi suavitatem in partu stillares. Favus. d. l.
tua. m. et lac. s. l. t. Quod est mel et lac sub lingua
tua. hoc est verbum patris sub carne tua. Quare
ergo sub lingua. Quia verbum. ideo sub lingua. Mel et
lac sub. l. t. Non super linguam. sed sub linguam. quia
verbum absconditum est. et ideo mel et lac sub lingua t.

Mel et lac

Mel ⁊ lac sub ling̃ tua. Sub lig̃ tua sub carne tua.
Sub lig̃ tua .˜ qr̃ ĩbi ũ Sub ligua tua .˜ qr̃ abscon
ditũ. Mel ⁊ lac ds̃ ⁊ hõ. Mel diuinitas .˜ lac huma
nitas. Mel de rore celi uenit .˜ qr̃ diuina natũ su
pra oĩa ẽ .˜ lac de carne exp̃imitur. qr̃ humanitas
deorsũ assũpta ẽ. de carne caro. Jdõ lac ñ caro sub
lig̃ tua. qr̃ lac de carne ñ caro .˜ caro. s; de carne
caro .˜ ⁊ tñ caro. ñ p̃ma caro .˜ s; de p̃ma carne.
scd̃a caro .˜ de carne uetĩ. noua caro .˜ de carne
purganda hostia caro. Jd̃o mel ⁊ lac sub. l. tua.
qr̃ in tua carne ds̃ hõ .˜ ⁊ sub tua carne ds̃ ⁊ hõ.
unꝰ xꝰ ihs. fauꝰ distillans. l. t. m. ⁊. l. s. l. t. ⁊. o. u.
tuor. s. o. a. Nã ip̃e dicit. Sp̃s m̃s sup mel dul
cis. Jpse in te singl̃arit̃ requieuit que p̃ cetis oĩb;
gr̃a plena mat̃ facta fili; es .˜ ⁊ repleũ sp̃s scĩ. Ꝓp
terea odor unguẽtor tuor sup oĩa aromata .˜
qr̃ omẽm glĩam uincit tua sublimitas .˜ omẽm p
fectionẽ supat tua dignitas. Tu singl̃arit̃ ele
cta. tu ineffabilit̃ sublimata .˜ nulli in glĩam si
mil ẽe potuisti .˜ p qm̃ gr̃a uenit sr̃ õs filios ho
minũ. Aue inq̃t gr̃a plena. sp̃s sc̃s supueniet
in te. ⁊ uĩt altissimi. o. t. Ergo sr̃ omẽm glĩam
gr̃a tua. sr̃ omnẽ meritũ excellentia tua .˜
eminentior cũctis. sanctior uniuisis. Nemo ut

tu gr̄a plenus fuit. que sola sine exēplo mat̄ u̾go
genuisti. ⁊ castitatis liliū seruasti cū fructu fe-
cunditatis. Ergo sp̄s s̄cs singl̄arit̄ i tua humilita-
te req̄euit. q̄ in tua u̾ginitate miracl̄m nulli cō-
parabile fec̄. Et ecce odor. u. t. sic̄ oīa. a. fau. d.
labia. t. mel ⁊. l. s. l. t. Tu ad iocunditatē un-
guenta accepisti. Unguenta ad sp̄em. ungueta
ad odorē. Antiq̄ illa maria nōis tm̄ n̄ lepre te te-
ligit heredē. que nec maculā nec rugā habui-
sti. q̄m unguenta ꝯgerent. s; unguenta accepi-
sti. ut sp̄em ⁊ formā gr̄e cōmendaret. Ergo odor un-
guentoꝝ tuoꝝ sic̄ odor aromatū. Alij unguūt
ad curationē. alij unguīt ad stabilitatē. ⁊ om̄s
unguenta ad necessitatē accipiunt. Tu filia de-
licata ⁊ oī gr̄a plena. carissima in delicijs tuis
uncta es ad decorē decoris tui. ⁊ insignū dilec-
tionis Unctū parturia. ⁊ tu q̄; uncta es. ut ipsū
in te unguentū p̄ excellent̄ effunderet. q̄d p̄t mo-
dū in tuo singl̄arit̄ accipe debuiss;. Ipse ⁊ si-
te p̄ cunctis participib; suis accepit unguēti
plenitudinē. tu p̄t ipm̄ p̄ cūctis suauitatem.
preterea q̄ odor uestimentoꝝ tuoꝝ. s. o. a. Iā enim
hyemps t̄nsijt ymber abijt ⁊ recessit. flores ap-
paruerunt in t̄ra nr̄a. uinee florentes odorem

dederunt. et uox turturis audita est in terra nostra. Omni-
ta decentia. Tali. talia preparantur. Tota pulchra es. a. m.
et macula non est in te. fauus distillans. l. t. m. et lac sub
lingua tua. odor. u. t. s. o. a. Si talis est et tam laudata
est cui hic non poterat satis esse ad commendationem. Sed resta-
bat edicere et hic. ut sciret ad quam patriam uocaretur. et
a quo exilio educeretur. Propterea utrumque commemo-
ratum est. et totum ordine factum est. Dilecte pulchritudo.
triste exilium. et dulcis patria. Solida laus que a se-
metipsa initium capit. Sua etenim queque uirtus commen-
dat. Ideo primum laudatur ipsa. deinde laudantur et que
eius sunt. et totum hoc ad incitamentum amoris fit. Ad uisa
quoque commemorantur ut ardentius desiderium ad effectum
festinet. et propter exitum ubi dolor est non leticia sedet.
ubi luctus commoratur. et miseria regnat. hic totum
exilium est. Deinde patriam suam laudat. et dicit que gau-
dia que delicie. quante iocunditates. et amenitates ibi
sunt. et in his omnibus flores apparuerunt. Vinee florentes
odorem dederunt. Vox turturis audita est in terra nostra.
a moris plena sunt omnia. et omnia amorem resonant. Flores.
odor et canticum. Illic est hic quod animum non subeat.
quod cor non penetret. et affectum non instiget. In ipso au-
ditu inardescet mens. flagrat desiderium.
et concupiscentias suas animus ipse non capit. Neque enim

sine dilectione audiri pot. qđ tanta dulcedi
ne plenū ē. Qr q̄ s n̄ audit. sibi diligit. Mul
tos enī ad se cōuitat quos n̄ trahit p̄t se.
7 qui oēs ad habendum diligit. n̄ oēs dili
gunt ad seqndū. Dilecta aut̄ uocat ut ue
niat. qm̄ q̄ n̄ uenit n̄ puenit. 7 ido nar
ratur ut audiat. inuitat ut ueniat. 7 ue
niens pueniat 7 apphendat. hyemps in
q̄t transit. ymber abiit 7 recessit. hoc de
exilio ē. De patria aut̄. flores apparuerūt
in t̄ra nr̄a. Vinee florētes odorē dederunt. uox t
turis audita ē in t̄ra nr̄a. O misera aīa que h
diligis. 7 hoc n̄ diligis. Qu uero: es. misera es.
que h diligis qđ tam fugiendū ē. qđ 7 si nō
fugiat. ipsū tam pmansiturū n̄ ē. Si u̇ h n̄ di
ligis qđ tam diligendū ē. uiuens in temet
ipa mortua es. quia n̄ uiuit inte. sine quo
tu uiuere nō potes. Ergo hyemps. t. ymber
abiit 7 recessit. 7 flores apparuerūt i. t. n.
Vinee. f. d. o. suū. Vox turturis. a. ē i. t. nr̄a.
Nota s̄ que referunt. s; p que referuntur.
nota nō s. Rerū uisibiliu sp̄es quas sensus
hoīs nouit. 7 ipse iocunde s̄ 7 suaues hoīb.
Ipse ad similitudinē pponunt ut ex eis cogitet
I

homo que ti nouit. 7 omia in similitudine
currunt. hyemps tnsiit. ymb. a. 7. r. In aia
age qd uis. diligis. n diligis. mundus tnsit 7
concupiscentia ei. Transeunt oia que tpraliter dili
gis. Ante te tnsit. qd diligis. nouissime tnsis
quoq: tu. ac ptnsis ipa que diligis. Cur g dili
gatur qd transit. qd diligendu no erat. 7 si tnsi
toriu erat. Na cu staret nocuit. cu ptnsiret
decepit. In altro crudele. In altro fallax. Audi
g potius usi gaudeas qr hyemps tnsiit. ym
ber abiit 7 recessit. Quid e hyemps. Non e ui
ta mortal hyemps. hyemps e. qua corrup
tionis sue torpor astringit. 7 ignorantie ca
ligo obnubilat. Ad agendu enim bonu pi
gra e. 7 ad pspiciendu nubila. Et ubi e ymb.
n Iam gelu intus astringit. ymb extrinsecus ir
ruens dissoluit. Ergo ymber e. in his que p
ingenita corruptionem cotidie molesta ingru
unt. quib9 foris uita mortal attrit. cu ita
intus mortalitatis necessitate astricta tene
atur. hyemps g transiit. ymb. a. 7. r. O
felix illa aia que audiut hec. hyemps
transiit. Na hyemps semp transit. Sz no
oms digni sut hi audire. n qb; transit pq.

transeat. i. a qb' contepnit. p'qm super. Jstis eni
hyemps grauis e. 7 estas i desiderio. Jsti g' ueniētur
soli audire. h. t. ut in ei' auditu csolatioe accep
ta gaudeat. q i ei' statu p' afflicti suspirabant.
O felix hora. 7 tempus p cunctis desidabile. qn
ille sponsus celestis dilecta sua p' longa desi
deria. de mundi carce egredientē obui' excipit.
7 blanda cara csolatioe ad se inuitat dicens.
E greðe cum iocunditate electa int filias. nec t
duru uideat. carnis corruptibil indumentu mor
te deponē. que 7 uiuens sciris carnis corrup
tione n amasse. Nich trepides ut expauescas.
euadis exiliu. de erupna libaris. no erit ult
dolor 7 gemit'. qm h pora transiet. Jam enim
hyemps. t. y. a. 7. r. Deinde g' corp' qd corrupit
no aggrauabit aiam. nec trena ihabitatio sen
sum multa depmet cogitante. h e eni hyemps
que transiit cui' corpor grauis. 7 gelu triste au
stro spirante ia soluit. 7 caligo tenebrosa orto
sole iusticie dissipat. Ja ideo hyemps. t. y. a. 7. R.
P ptea eni q hyeps tnsiit. ido. y. a. 7. r. Quadiu
hyemps fuit. no abiit ymb nec recessit. S; p'qm
hyemps tnsiit. ymb stati abiit 7. r. Na post car
nis ergastulu. mundi euadis exiliu. nec mala

aduersitatis ultra iam metuis: que lege mortalita
tas soluta. carnis corruptione non teneris. Ergo
hyemps. t. y. a. et r. Nisi in te fuisset mortali
tas nichil contra te ualuisset aduersitas: et ideo cum
morte carnis. mortalitatis corruptionem exuis:
totum deinceps mundum et mundi mala aduersan
tia secuta contempnis. et ideo quia. y. t. y. a. et r. Iam
enim hyemps. t. y. a. et r. flores apparuerunt. ui
neę florentes. o. d. et uox. t. a. est in terra nostra. Quid uult
dicere flores. a. i. t. nostra: Qui sunt flores isti: et que sunt
uineę: Que uox turturis que est: Que terra eius uel est: Ne for
te contingat nobis sicut iudeis qui dixerunt. hunc ne
scimus unde sit. Nam si scimus unde sit: nouimus terram
eius. et scimus qui sunt flores isti: et qui sint uineę. et que
sit odor uinearum florentium. Postremo et turturem
nouimus: et uocem eius qualis sit. Omnia scimus. si sci
mus unde sit: et utinam non auditu solo sciamus
unde sit. ne forte famam eius audierimus et non
sciamus ueritatem: Hi enim parum est famam audisse de
illo: Hi predicto potuit et mors et de hi solo glo
riantur. Illos enim ultra eis concedit. Ergo oportet
ut non solum fama. sed experientia de illo nos do
ceat: ut gustemus et uideamus quam suauis
est dominus. et unctio eius nos docet de omnibus.

Si g(o) unctio ei(us) in nob(is) e(st). sciam(us) eu(m) unde e(st). (et) sciam(us)
q(ua)(lis) e(st). (et) tunc poti(m)(us) prudent(er) solutione(m) reddere.
(et) de florib(us) (et) de flore uinear(um). (et) de uoce tur
turis. Iam eni(m) hyemps transiit. y. a. (et) r. f. a.
uinee florentes. o. d. (et) u(o)x. t. a. e(st) i(n) t(er)ra n(ost)ra. P(ost)
tristia. leta succedu(n)t. (Quia) transit q(uo)d dolu(i)t.
succedit q(uo)d delectat. flores. a. i(n) t(er)ra n(ost)ra. Ma
gna causa nob(is) imminet loq(ui) de florib(us) (et) de
uineis. (et) de uoce turturis. Na(m) de yeme (et)
ymbrib(us) (et) te(m)pestatib(us) (et) ue(n)tis. multa nouim(us).
(et) satis plura q(ua)m i(n) p(re)senti dicta sunt. Ta(m)en inte
rim q(ua)ntu(m) ad co(n)textu(m) attinet lectionis. ui
dentur h(ec) dicta ad sup(er)iora referri. (ut) h(oc)
q(uo)d dic(itur) flores apparuerunt. respondeat ad h(oc)
q(uo)d dixerat. hyemps transiit. h(oc) uero q(uo)d di
cit uinee florentes odore(m) dede(runt). ad id q(uo)d dixe
rat. ymb(er) abiit (et) recessit. Ma g(ra)t(ia) hyemps tran
siit. flores apparue(runt). (et) q(ui)a ymb(er). a. (et) r. uinee
florentes odore(m) dede(runt). hyemps transiit.
flores apparue(runt). Na(m) u(bi) gelu brume uerno
calore liq(ue)factu(m) soluit(ur). continuo t(er)ra radiis te
pentib(us) tacta. ad partu(m) ap(er)it(ur). Tunc (et) ger
mina (et) flores p(ro)deunt. (et) induitur rursu(m)
tellus decore suo. Rigo hyemps. t. (et) flores

apparuerũt ĩ t̃ra. Nã q̃ ẏmb. a. ⁊ r.: cõtinuo
uinee florentes odorẽ deder̃. Nã ẏmbres inimi
ci sũt florib;: ⁊ uehementissimi ẏmbres flores in
neruũ excuciunt. ⁊ ideo q̃ ẏmb abiit ⁊ recessit.
uinee florentes odorẽ deder̃. Vox g̃ florib; uer
nantib;. ⁊ uineis odorẽ suũ spargentib;: turt̃
dedit uocẽ suã ⁊ impletũ ẽ gaudiũ ⁊ cet.
V ox turt̃is. a. ẽ ĩ. t̃. nr̃a flores. a. ĩ t̃. nr̃a. uinee
florentes. o. d. uox turt̃is. a. ẽ ĩ. t̃. nr̃a. T̃ra
inq̃t nr̃a. Nõ m̃a.: s; nr̃a. ut eã cõmunica
ret nob̃cũ. Si g̃ t̃ra nr̃a ẽ ubi flores apparu
erunt: ⁊ ubi uinee florentes odorẽ deder̃.: et
ubi audita uox turt̃is. exiliũ hic ẽ. ubi in t̃ra
deserta inuia ⁊ inaquosa. ĩ t̃ra aliena cãta
re nõ possum; canticũ dñi.: s; sup flumina
babilonis sedem; ⁊ flem; dũ recordam̃ syon.
⁊ ĩ salicib; in medio suspendim; organa nr̃a.
N usq̃m hic flores s; ut uinee florẽtes.: s; salices
steriles. habentes tm̃ folia. sed fructũ nõ
hñtes. Neq; hic uox turt̃is auditur.: s; sus
pendimus organa nr̃a. et non ualem; canta
re canticum dñi in t̃ra aliena. Ergo ibi t̃ra
nr̃a ẽ.: hic exilium nr̃m. ad illam fuimus
c̃ ati.: ad hanc expulsi. H̃ peregrinamur.: illic

redita. Illinc exeuntes: huc venimus. hic exeuntes: illuc redimus. Propter hoc postquam hyemps transiit. ymber abiit et recessit. flores apparuerunt statim in terra nostra. Vinee florentes odorem dederunt. et vox turturis audita est in terra nostra. Ubi ista subtracta sunt: continuo sine mora illa apparere ceperunt. Postquam horum concussio a nobis transiit: statim odor illorum ad nos pervenit. Cum horum gemitus conticuit. continuo illorum concentus auribus nostris insonuit: et vox turturis audita est. et videtur magna quedam gaudia hic commendare in floribus et odore et cantico. Nam hec tantum solummodo commemorata sunt. flores. odor. et canticum. et scimus quod flores ad speciem pertinent: odor. ad fragrantiam: canticum. ad iocunditatem. Species autem ad visum refertur. fragrantia ad olfatum. melos ad auditum. Quare ergo hii sensus pre omnibus electi sunt et nominati. Nam habent singuli voluptates suas. et potant interna gaudia que gustu designantur: sicut scriptum est. Gustate et videte: quoniam suavis est dominus. et iterum. Saciabor cum apparuerit gloria tua. et torrente voluptatis tue potabis eos domine. Sed qui gustat. iam fruitur. et pervenit ad finem desideriorum suorum. hic autem oportuit quedam primordia vite perhennis significari: quia adhuc non sunt consumata omnia. Siquidem adhuc sponsa in

ritu ē. ⁊ inuitat͛ ut ueniat. ⁊ ipa iā egre
diebat͛ tabnacłm carnis sue. ⁊ se cōuitat
ut ueniret. Ibi reuelati s͞ ocli ei⁹. Et ecce de
longe quasi t͞ra. quasi patā. q̄si regionem
alienam. usq; adhuc inuisibilē. usq; adhuc
uisis oīb⁹ pulcⁱore. plenā decore. ⁊ iocundi
tate refertā. cui⁹ aspectus desid͞ia et͞na. Il
luc oīa que in hoc s͞clo pulchra uisa s͞. siue
que iam p̄t͞erunt. siue que nūc s͞. siue que
futura s͞. incorrupta fulgent. ⁊ multo am
pliori decore q̄m fuerūt. ineffabilit͛ ostendū
tur. In hūc ͛g intuitū sponsa toto desid͞io
defixa. ⁊ se colligēs. ad se. cōcupiuit ple
nius scire. unͦ tam mira subito fulsiss; pul
chritudo. Cūq; in hanc tota intentione fer
ueret. ⁊ nō se caperet p̄ gaudio. ecce odor su
auissim⁹ illapsus ē. ⁊ cantica q͞dā dulcia
sunt audita. ⁊ cuncta mira p̄t͛ solitum.
Ideo flores cōmemorant͛. ⁊ odor. ⁊ canticū.
et in his oīb⁹ dulcedo illa bonorum inuisibili
um. ⁊ iocunditas designat͛. ⁊ dicit͛ flores
apparuer͛. ⁊ uinee odore͛ deder͛. ⁊ uox turtis au
dita ē i t͞ra n͞ra. ⁊ oīa hec i uno s͞. ⁊ oīa uni
sūt. flores. odor. ⁊ canticū. Flores ⁊ ueni s͞. quia

monstrant speciem : odor est quod fundit suaui
tatem : canticum est quod sonat dulcedinem. Totum
est. et hoc totum est : sed adhuc delonge est. Quod i
uidetur pulchrum est. suaue est. iocundum est : sed
quasi adhuc delonge est. quia adhuc gustu
non percipitur. neque tactu attrectatur : sed tantum
eminus conspectum auditur. adoratur. et cernitur : tan
tum inuitat et reficit et trahit post se animam in concu
piscentias sempiternas. ideo ait. Trahe me post
te : curremus in odore unguentorum tuorum et uox
dilecti mei. Anima mea liquefacta est. ut dile
ctus locutus est. Pulcher es dilecte mi et deco
rus : et totus desiderabilis. Caput tuum capilli tui.
O culi tui labia tua. Fuge dilecte mi. Fuge simi
lis esto dilecte mi capree hinnuloque ceruorum
super montes aromatum. Flores enim apparuerunt
in terra nostra. vinee florentes dederunt odorem et uox
turturis. audita est in terra nostra. Eterna itaque gaudia. flo
ribus et odore. et cantico. designantur. Et deprimum
quod ideo de gustu tactum est. quia uoluit de
monstrare quod delonge adhuc erat : et necdum
sponsa peruenerat. sed inuitabatur ut ueniret.
et demonstrata sunt ei ut uideret et con
cupisceret. et properaret. Ideo designata sunt

conuenient gaudia illa floribus et odore et canti
co. Omnia enim delonge reficiunt et delectant
eminus constituta. Multa autem sunt que sic his adhuc di
ci debuissent. Sed nos inopes sumus et coartamur
scientia et sermone. nec sufficere possumus rebus
tam immensis. et a nostra uirtute sublimibus. tamen non
est tacendum illud quod se adhuc suggerit. et offert
manifestationi. Cum enim sint quinque sensus corpo
rei. duo. scilicet tactus et gustus. magis appropinquant
sordibus et subiacent attaminationi. Unde nec sin
cera refectione frui ualent. sed que purgati
one egeat. et defec tione. Tres uero reliqui. me
tam trahunt dulcedinem. et suas delicias
magis ad iocunditatem animi constituunt. Non enim
ad necessitatem reficiunt. sed ad delectationem.
Magna itaque rerum similitudo est. nec potant
inuisibilia. signis euidentibus declarari.
Sicut enim oculis rerum specie sine coinquinatione
pascitur. et sicut auris uocum suauitate sine cor
ruptione delectatur. sic sunt gaudia illa eterna.
Suauitatem infundunt. et corruptionem non
adducunt. Semper reficiunt. et nunquam
deficiunt. Pascunt. et perseuerant integra.
Ad fruendum se exhibent. et permanent incorrupta.

Propterea flores apparuerunt in terra nostra. Vineae florentes
odorem dederunt. Et uox turturis audita est in terra nostra.
Flores apparuerunt. Quales flores? Sicut lilia. sicut
rose. sicut uiole. Et flos non est qui non habeat propriam speciem.
et pulchritudinem singularem. Omnis pulcritu-
do ibi est. ubi summa pulcritudo est. Illud summum bonum
est. et omne bonum in illo bono est. Si flores nominas.
si fructus nominas. totum ibi est. Nam et arbor est. et
lignum uite est. quoniam de ipsa sapientia dictum est. lignum
uite est. his qui apprehenderint eam. et qui possederint eam
beatus. Lignum uite autem plantatum est secus decursus aquarum.
et fructum suum dabit in tempore suo. nec folium eius deflu-
et umquam. Vide quia nichil ibi deest. Omnia ibi sunt. Flo-
rem habet. folia habet. fructum habet. Nec folia deesse po-
tuerunt. quia et umbra ibi est. non tamen ad obscuritatem.
sed ad refrigerium. Ipsa sponsa ibi umbram esse testa-
tur. Sub umbra illius quem desideraueram sedi. et fructus
eius dulcis gutturi meo. Quid ergo illic querere pos-
sis. quod non inuenias? Solum quod non est ibi non est. Omnia
enim per ipsum facta sunt. et sine ipso factum est nichil. Et
quod factum est in ipso uita erat. quoniam ex ipso. et per
ipsum. et in ipso sunt omnia. Et cum quod in eo uideri incipit. non
in eo esse incipit. quoniam uideri incipit. quia quod ibi est.
semper est. et totum ibi est. semper ibi. et semper totum ibi. Audi

adhuc sapientia enutriante iocunditates et delicias
suas. Ergo quasi inquit uitis fructificaui suauitatem
odoris. et flores mei fructus honoris et pulcritudinis.
Quasi cedrus in libano. quasi cypressus in monte sion. quasi
palma in cades. quasi oliua in campis. et quasi platanus iux-
ta aquas uirides. Sed; ne forte affluentia ista obliuio-
nem nobis inducat. et relictis floribus arbores mi-
meremur. arboribus enim aliquid rigoris et duritie in-
esse uidetur. nos uero incipientes et teneri mollibus blan-
disque necesse habemus. ideo rursum ad flores conuerta-
mur. Flores inquit apparuerunt in terra nostra. De contempla-
tione que eterne sapientie agitur. cuius aspectus desiderabilis. omni
iocunditate et decore plenus trahit concupiscentias
sempiternas. Ideo f. a. in terra nostra: Qui per me introierit dicit
sapientia. saluabitur. et ingredietur et egredietur. et pascua
inueniet. Ergo nostra pascua sunt. et ipsa est terra in qua
flores apparuerunt. cuius uiror perpetuus numquam marcescit.
De quo dictum est. Super omne pulchrum uiride. Quanta
enim puritas pulcritudo in contemplatione eterne sapientie.
ubi omnium rerum species sine defectu uigent. sine [illegible]tio.
constitu permanent. sine corruptione consistunt. si[illegible]nt.
ne mutabilitate eterne sunt. Si tam pulchrum est [illegible]ta
quod uere pulchrum non est. quid est quod pulchrum est. Ergo flo-
res apparuerunt in terra nostra. Necdum fructus apparuerunt.

qui reseruant̄ in posterum. Sȝ nc̄ uitim flores
tm̄ apparuer̄. ut aspectū demulceant. ꝛ deside
rium accendant. qr h̄ op9 m̄ ē. dum nōdū ꝑ
uenit que inuitat̄ ut ueniat. Proptr̄ea flores
apparuer̄ i. t̄ra n̄ra. In qua t̄ra. vt ē t̄ra ista.
N ec in celo. nec i t̄ra ē. t̄ra ista. qr celū ꝛ t̄ra est
t̄ra ista. Terra ē qr nutrit ꝛ portat. Celū qr
ꝓtegit ꝛ illuminat. T̄ra ista in nob ē. ꝛ con
tinet totū mundū. Tamen int9 ē ꝛ n̄ uidet̄. n̄
ab his q intus s̄. Inuisibil' ē eni t̄ra ista. sed
his tm̄ q inuisibilia uident. Ista ē t̄ra ubi lum̄
lucet. qd impiorum ocli uide n̄ possunt. Ipsa
ē t̄ra in qua flores. a. qr flores apparuerūt
in t̄ra n̄ra. Vinee florentes. o. d. Ecce appro
pinquauit regnū celorum. Vinee. f. o. d. Prius
apparuit. modo iā ecce sentit̄. Ecce odor ad nos
usq; ꝑuenit. Vinee. f. o. d. Primū flores uidim9.
ꝛ non ibi erāt flores uinear. Sȝ tm̄ flores appa
ruer̄ i t̄ra n̄ra. Nūc uinee aūt florētes. o. d.
ei. Illic iocunditas. hic utilitas. illic delecta
qd tio. hic refectio. Illic sp̄es ad iocunditatē
u apparuit. nūc aūt ꝛ ip̄e odor ꝛ ip̄a dul
cedo ad suauitatē se infundit. Paulatim
appropinq't ꝛ magis semp ac magis crescit.

ꝛ i ꝑceptiōe

et in perceptione dulcedo. et in clarificatione
cognicio. Et tamen nondum ad gustum peruentum
est. Nondum poculum illud inebrians ab u
bertate domus eius de torrente uolup
tatis propinatur. Nam et sponsa adhuc foris stat.
et sic adhuc introduci in cellam uinariam. Et
ideo de his et eiusmodi adhuc omnino tacet.
tantummodo uinee florentes odorem dederunt. Adhuc
ergo flos. nondum botrus. nusquam adhuc torcu
laria nominantur. nec musta feruent in plenis. ut
uinum nouum in utres nouos mittatur. quia
magna sunt ista et sequentis epuli deliciis re
seruata. Modo tamen uinee florentes odorem de
derunt. Iam uineas audiuimus. et sensimus odo
rem. et uinee. f. o. d. Non ergo omnino relicti sumus.
et nos spem habemus. et currimus donec perueniamus.
Vinee enim florentes. o. d. Spes nobis data est future
ebrietatis. et ipsa spes suam interim habet refecti
onem. ut possimus sustinere ne deficiamus in uia.
Nam uinee. f. o. d. In flore spes. in odore refectio.
et modo uinee florentes. o. d. et currimus. et sequimur.
et festinamus inebriari. et cum peruenimus iam
uinee mature erunt. et uina torculata. In
troibimus in cellam uinariam. et tunc deinceps

de odore uinearum florentium nulla fiet recordatio.
Nam hec omnia interim nunc ad inchoationem sunt et promissi
onem. et cum uenerit quod perfectum est: euacuabitur quod ex
parte est. Modo ergo uinee florentes. o. d. Res mira.
Ubi mature sunt. et hic florent: et semper ibi mature sunt. et in
ceperunt hic pro modulo nostro uel flores habere. uel botros.
Nec nobis ideo tardandum est si non florent uinee quasi
tempus uindemiarum peruenimus si currimus. et ideo
sensum ambulare uelimus quoniam multum adhuc di
stat a flore usque ad botros maturos. Non sunt uinee
iste sicut quas nouimus certe uinee iste. Uere enim est.
quoniam maturescunt. Nam et florere incipiunt: et tamen ma
turescunt. Sibi enim semper mature sunt: et tibi mature esse
incipiunt: cum tu eis ceperis esse maturus. Si tar
dant. propter te tardant. Nam sibi festinant quantum
uis. Idcirco ne timeas: sed festina tu. et si iam odorem
percepisti florentium, propera fructum capere maturum. Au
disti enim quod sponse dictum est. Quod enim illi dictum
est. et tibi dictum est: si tamen tu fueris uel unus de sponsi
amicis. uel una de sponse adolescentulis. Omnes enim
isti ad unum inuitantur conuiuium: nec potest uel
sponsus sine amicis. uel sponsa sine adolescen
tulis suis. conuiuari. Audi ergo et tu quod dictum est
illi: quia quod dictum est illi. cum illa dictum est et tibi. Surge

inquit sponsa amica mea. quia hyemps transiit. ymber abi
it et recessit. et iam flores apparuerunt in terra nostra. vinee
florentes dederunt odorem. et novissime adiunxit
quasi unicum aliquid et singulare commendans. vox tur
turis audita est in terra nostra. Quid nunc dicere poterimus
nos de voce turturis. Verentur ne forte in mentem veni
at vel super cor ascendat. quia turtur gemitum habet pro cantu.
planctum habet significari non canticum. non ista modo
recipimus in gaudiis nostris. Nam vox turturis amori
canit et dilectioni. et habet singularem dilectionem
turtur cui canit. et presenti gaudium. et absenti af
fectum. Igitur vox turturis tota de amore est. et non no
vit aliud preter amorem turtur. Et illi singularis amor
est. qui soli non adiungit alium. et eternus. qui nec primo se
cundum. Ergo vox turturis amori cantat. et amo
ris canticum est vox turturis. et ardent corda ad vocem
turturis. et vox turturis audita est. Que est igitur vox tur
turis. et quid sonat vox turturis. Significationem
habet vox turturis. quod dicere. Unum est quod sonat vox
turturis. et semper illud sonat et resonat. et non fastidit
umquam. Numquam vocem suam turtur variat. numquam
immutat cantum suum. semper idem canit. quia semper idem
diligit. Ergo vox turturis audita est in terra nostra.
O vox turturis quam dulcis es. et quis dignus erit audire

uocē turtis: In solitudine canit turt'. 7 sep
turt' solitudinē dilig'. q singlarē dilectionē
querit. Nō audiet' i plateis uox ei'. neq; foris
clamorē suū pferet. Int' resonat. intrinsecus
canit. 7 n̄ possunt audire turē n̄ q̄ it' s̄. Qui
elongāt in solitudine. q secreta ihabitant. qui
in silentio reqescunt. isti s̄ q̄ uocē turtis au
diūt. In horrore uisiōis nocturne quādo
sopor solet occupare hoīes. tūc apit cor
da uirorum. 7 uocē ei' audiūt. Ubi uerbum
absconditū 7 secretū reuelat amicis. 7
ipsi uenas susurrij ei' p cipiunt. 7 secretū
suū custodiūt. 7 ip̄e ablactat 7 educit in
solitudine sponsā. 7 dulcib' alloquiis uo
cat. 7 monet ut egrediat'. ut ibi loqt'
ad cor ei'. 7 det illi intellige caritatē. O
speciosa int' filias audisti uocē turtis: au
disti 7 intellexisti. Int' loquebat'. 7 tu int'
eras. 7 ido audisti. 7 intellexisti. 7 dixisti.
V ox dilecti mi. Intellexisti enī q uox dilecti
erat. 7 de dilectiōe erat. 7 q audisti 7 i
tellexisti: ido 7 tu dilexisti. 7 dixisti. Vox
dilecti mi. Intellexisti. 7 dilexisti. Nō enī in
tellexisses: n̄ dilexisses. q dilectiōis u'bū

erat. ⁊ n̄ poterat n̄ a diligente intelligi. Dilect⁹
loquebat᷑. ⁊ dilecte loq̄bat᷑. ⁊ dilectio com̄
dabat᷑. Q̄a g̃ uocē dilecti audisti ⁊ dilectiōē
intellexisti. ne differas ultra. ne ampli⁹ mo
ram facias. Surge uelocit᷑. aperi pessulū osti
tui. ⁊ egredere ad illū ut uideas faciē ei⁹. ⁊ si fu
gerit. tu sequere sup montes aromatū. Se
cura enī curris que de libano uenis. que candi
da uenis. ⁊ munda uenis. casta. ⁊ inmacu
lata. Ideo secura curris. de lybano sr̄ montes
aromatū. de mūdo castitatis ad p̄mium btītu
dinis. Ideo de lybano sr̄ montes aromatū.
Ibi expectat te. q̄ nat⁹ ex te illuc p̄cessit te.
Ille ē fili⁹ tuus. ille ⁊ dilect⁹ tuus. ille q̄ uocat
te. q̄ inuitat te. q̄ uenientē de lybano p̄e
dit te. ⁊ expectat te sr̄ mōtes aromatū. Ibi
flores apparuerūt. vinee florētes. o. d. Ibi uox
turturis audita ē ī t̄ra nr̄a. Surge p̄pa amí
ca mea. ⁊ ueni de lybano. ueni coronabis.

Incipit de substantia dilectionis.

Cotidianum de dilectiōe sermonē se
rimus. ne forte scintillet ī cordibus
nr̄is. ⁊ exardescat ignis flām̄ā faciēs. aut
totū cōsumens. aut purgās totū. Ex eo nāq;

totum est quod bonum est. et totum quod malum est. ex eo est. Unus
fons dilectionis intus saliens duos riuos infundit.
alter est amor mundi cupiditas. alter est amor dei
caritas. Medium quippe est cor hominis. unde fons amo
ris erupit. et cum per appetitum ad exteriora decur
rit. cupiditas dicitur. cum uero desiderium suum ad interio
ra dirigit. caritas nominatur. Ergo duo sunt riui qui
de fonte dilectionis emanant. cupiditas. et ca
ritas. et omnium malorum radix. cupiditas. et omni
um bonorum radix. caritas. Ex eo igitur totum est
quod bonum est. et totum quod malum est ex eo est. Quecumque
igitur illud est magnum est. quod in nobis est. et ex eo totum
est quod ex nobis est. hoc autem amor est. Quid est amor.
Quantum est amor. aut unde est amor. Est sermo de
de amore loquitur. numquid hoc negocium non pocius illorum
est. qui pudiciciam prostituere consueuerunt. Ex quibus multi
qui eius misteria uolentes susceperunt. quam pauci. qui eius
uerba proferre in medium non erubescunt. Quid igitur nos
faciemus. Forsitan multa improbitate frontem frac
tam habemus. qui non uerecundemur amorem id ic
tatum formare. quem et impudici aliquando non pos
sunt sine uerecundia in uerbis exprimere. Sed
aliud est inuestigare uicium ut eradicetur. ali
ud exhortari ad uicium. ut uirtus et ueritas non

ametur. Nos igitur investigamus et querimus ut
sciamus: et scientes caveamus. quod illi investi
gant ut sciant: et sciant ut faciant: quod illud
in nobis sit quod desidia nostra sic multipharia di
uidit: et cor unum in diversa deducit. Invenim
mus autem hic aliud non esse preter amorem. qui cum sit mo
tus cordis secundum naturam. singularis et unicus:
secundum actionem autem diuisus. et cum se inordi
nate mouet. id est ad ea que non debet. cupiditas.
dicitur: cum uero ordinatus est caritas appellatur. Ipsum igitur
hunc cordis motum quem amorem appellamus: qua
diffinitione signare possimus: expedit nobis prius
intueri eum. ne lateat aliquatenus et non sciatur: propterea
nec caueatur cum malus est. nec appetatur aut inue
niatur cum bonus: de quo et cum malus est. tanta mala
ueniunt: et cum bonus est tanta bona procedunt. Ip
sum igitur quomodo diffinimus: Investigemus consideremus
quia occultum est quod queritur: quantoque intus collo
catum est: tantomagis in utraque parte cordi
dominatur. Ergo uidetur amor. et amor est delectatio (quid est amor)
cordis alicuius ad aliquid propter aliquid. Desiderium in
appetendo: et in perfruendo gaudium. Per deside
rium currens: requiescens per gaudium. Hic bonum
est. et hic malum est. tuum cor humanum: quia nec
aliunde bonum es. si bonum es. nec

aliunde malū es si malū es. ... qđ t bene ut
male amas qđ bonū ē. Nā oē qđ ē bonū ē. s;
cū id qđ bonū ē. male amat. illud bonum
nō ē. ₇ hoc malū ē. l[ig]ᵗ nec q amat malū ē.
nec qđ amat malū ē. nec amor q amat ma
lum ē. s; qđ male amat. malū ē. ₇ h[oc] oē ma
lum ē. Ordinate g[ra]ᵒ caritate. ₇ tā malū nullū
ē. Magnā rem cōmdare uolum[us]. si tam̄ uale
mus qđ uolum[us]. Omp̄s d[eu]s q nullo indiget. qa
ipse sūmū ₇ uerū bonū est. q nec de alieno
accipe pot̄ quo crescat. qm̄ ex ipso s oīa. nec
de suo amitte quo decidat. qm̄ i ip̄o imu
tabilit̄ ꝯsistūt uniu[er]sa. ip̄e rationale sp[iritu]m
creauit. sola caritate. nulla necessitate. ut
eū sue b[ea]titudinis particip̄e facet. l[oc]oīo ut
ide apt[ius] gēt tanta b[ea]titudīne p[er]frui. fecit
i eo dilectionē sp[irit]uale palatiū q[uo]dā[m] p[er] hāc
sensificās ad gustū dulcedinis intīne. qtt
nus p[er] ipam uidelicet dilectionē sue felici
tatis iocunditatē sapet. eiq; infatigabili
desidio inheret. P[er] dilectionē g[ra]ᵒ copulauit
s[ibi] d[eu]s creaturā rationalē. ut ei sēp inherēdo.
ip̄m q b[ea]tificāda erat bonū. ₇ ipsū q[uo]dā[m] per
afectū suggeret ₇ de ip̄o p[er] desidiū biberet.

et in ipso per gaudium possideret. Sug-
ge o apicula sugge. Sugge et bibe dulce-
dinis tui inenarrabilem suauitatem. Immergere
et replere. quia ille deficere nescit. si tu non
incipias fastidire. adhere igitur et inherere. Su-
me et fruere. Si in sempiternum gustus fuerit. sem-
piterna quoque beatitudo erit. Non iam pudeat nos
neque peniteat de amore fecisse ubi tantum. Non pe-
niteat ubi tanta utilitas. non pudeat ubi
talis honestas. Igitur per amorem sociata est facto-
ri suo creatura racionalis. solumque est dilectio-
nis uinculum. quod ligat utrosque in idipsum. Et
tanto felicius. quanto forcius. propter quod et ut indi-
uisa societas. et concordia perfecta utrobique
haberetur. geminatus est neruus in caritate
dei et proximi. ut per caritatem dei omnes uni cohe-
rerent. per caritatem proximi omnes ad inuicem unum
fierent. ut quod de illo uno cui omnes inhere-
bant quisque in semetipso non caperet. plenius atque
perfectius per caritatem proximi in alio possideret.
Et bonum omnium. fieret totum singulorum. Ordina-
te igitur caritatem. Quod est ordinate caritatem? Si
desiderium est amor. bene curratur. si gaudium est
bene requiescat. Est enim amor sic dictum est.

delectatio cordis alicuius ad aliquid propter aliquid.
desiderium in appetendo. et in perfruendo gaudi-
um. Per desiderium currens. et requiescens per gau-
dium. Currens ad illud. et requiescens in illo. Ad quod.
aut in quo? Audite si forte explicare possimus
quo currere debeat amor noster. aut in quo re-
quiescere. Tria quidem sunt que amari bene
aut male possunt. id est deus proximus. et mundus.
Deus supra nos est. proximus iuxta nos. mundus sub-
tus nos. Ordinate ergo caritatem. Si currit. bene
currat. Si requiescit. bene requiescat. Desiderium currit.
gaudium requiescit. Propterea quod gaudium uniforme est
quia semper in uno est. nec vicissitudine variari potest.
Desiderium autem motus mutabilitatem suscipit. et ideo
non se continet in uno. sed varias species representat.
Omnis namque cursus aut de illo est. aut cum illo. aut
in illo ad quod est. Quomodo ergo currere debet desi-
derium nostrum? Tria sunt. deus. proximus. et mundus. Tria
deus. duo proximus. unum mundus habet in cursu de-
siderii nostri. et est in desiderio ordinata caritas.
Amor namque per desiderium et de deo et cum deo. et in
deum ordinate currere potest. De deo currit.
qui de ipso accepit unde eum diligit. Cum deo
currit. qui eius voluntati in nullo contradicit. In deum

curreret. qui in ipso requiescere appetit. Hec sunt tria que ad deum pertinent. Duo sunt proximi. Potest enim desiderium de proximo et cum proximo currere. sed in proximum non potest. De proximo ut de eius salute et profectu gaudeat. Cum proximo. ut eum in uia dei et comitem itineris et socium peruentionis habere accipiscat. Sed in proximum non potest. ut in homine spem et fiduciam suam constituat. Hec sunt duo que ad proximum pertinent. id est de ipso. cum ipso. et non in ipsum. Unum est mundi de ipso currere. non cum ipso aut in ipsum. De mundo enim desiderium currit. quando inspecto foris dei opere per admirationem et laudem ardentius intus ad ipsum se conuertit.

Cum mundo curreret. si se per mutabilitatem temporalium siue deiciendo in aduersis. siue eleuando in prosperis. huic seculo conformaret. In mundum curreret. si in eius delectationibus semper requiescere uellet. Ordinate ergo caritatem. ut per desiderium currat de deo et cum deo. et in deum. De proximo. cum proximo. et non in proximum. De mundo nec cum mundo. nec in mundum. et in solo deo requiescat per gaudium.

Hec est ordinata caritas. et preter ipsam omne quod agitur non ordinata caritas est. sed inordinata cupiditas. Quod

Vita cordis uere diligendum sit.

Vita cordis amor est. et iccirco omnino impossibile est. ut sine amore sit cor quod uiuere cupit. Quod hinc sequitur considera. Si enim humana mens sine amore esse non

potest. aut se ipsam aut certe aliud aliquid a se
diligat. necesse est. Quia uero in se ipsa perfectum bonum
non inuenit. si se solam diliget. felix amor non erit.
Oportet ergo si feliciter amare desiderat. aliud ali
quid preter se quod amet inquirat. Si autem imperfectum
aliquid extra se amare cepit. amorem quidem suum ui
tiat. sed miseriam non excludit. feliciter ergo non diligit.
donec ad unum et summum bonum per amoris desiderium
se conuertat. quia uero summum et unum bonum deus est. solus
ille feliciter amat qui deum amat. et tanto felicius.
quanto amplius. Hec est ergo cordis nostri requies. cum in amore
dei per desiderium figitur. nec ultra quicquam appetit. sed
in eo quod tenet quadam felici securitate delectatur.
Quia enim illud nec appetitus ulterius pertrahit. nec timor
repellit. quodammodo in id ipsum iocunditatis sine ue
xatione requiescit. Sed quia humane mentis infir
mitas ut non dicam semper sed uix aliquando in illam di
uine contemplationis dulcedinem figi potest. quodam
interim studio ad illam ad quam necdum pertingere
sufficit stabilitatem assuefacienda est. ut si deum semper
cogitare non possumus. saltem cor nostrum ab illicitis
et uanis cogitationibus restringendo. in consideratione
tione operum dei et mirabilium eius illud teneamus.
ut dum semper minus instabiles esse satagimus.

tandem aliquando donante deo vere stabiles fieri va
leamus. Ut autem huius promotionis aliquod tibi exem
plum subiciam. universus iste mundus quasi
quoddam diluvium est. quia omnia que in mundo sunt.
ad similitudinem aque incertis eventibus fluctu
ando decurrunt. Recta autem fides que non transi
toria sed eterna promittit. quasi a quibusdam fluctibus
sic a mundi huius cupiditate in superna animum at
tollit. et portari quidem ab aquis potest. sed mergi omnino non
potest. quia ad necessitatem in hoc mundo utitur. sed eius de
sideriis per affectum non implicatur. Qui ergo eterna non
credens sola que transeunt appetit. hunc quasi
sine navi laborantem in fluctibus impetus aque de
currentis secum trahit. Qui vero eterna credens transi
toria diligit. hic iuxta navem naufragium
facit. Qui autem eterna bona et credit et diligit.
hic in navi positus fluctuantes maris undas
securus pertransit. et quia per desiderium fidei navem non
transgreditur. iam quodammodo in fluctibus terre stabili
tatem imitatur. Primum ergo si hoc mare magnum ille
si pertransire volumus. fabricemus navem ut fidem in
tegram habeamus. Deinde navem fidei inhabitemus
per caritatem. ut et credamus quod diligere debe
mus. et diligamus quod credimus. Sic eque et lex dei

in corde nostro sit per rectę fidi cognitionem. et cor
nrm in lege dei sit per dilectionem. S; ut facilius co
gnoscas. quomodo. ut uim hanc quam dum naue siue ar
cham in corde tuo edificare debeas. per quam huius
diluuii naufragio eductus ad portum quietis peruе
nias. duo opera dei considera. uidelicet opus conditionis.
et opus restaurationis. Opus autem conditionis. est creatio
celi et terre. et omnium que in eis continentur. que sex
diebus facta sunt. Opus uero restaurationis incarnatio
uerbi. et omnia que a principio mundi usque ad finem
uel ad ipsam prenuntiandam processerunt. uel ad ipsam
confirmandam secuta sunt. Que omnia. sex etatibus fiunt.
S ed opera restaurationis magis pertinent ad fidem
catholicam. que ideo sancti amplius diligunt. quia in
eis sue salutis remedia agnoscunt. hec omnia par
tim per homines. partim per angelos. partim per semet ipsum
operatus est deus. ut in archa spiritali prima sit mansio.
opera hominum. Secunda. opera angelorum. tertia. opera dei. Su
primus cubitus. auctor uniuersorum deus. Quot modis dia

D uobus modis diabolus humilitatem in nobis impugnat. (bolus humilitatem impugnat.)
in nob humilitatem opugnat. per iniuriam
uidelicet et reuerentiam. Aliquando enim instigat ho
mines ut iniuriam nobis inferant. ac per hoc ad in
dignationem et ad iram. et ad inpatientiam nos

pertrahere nititur. Aliquando facit illos nobis reuerentiam exhibere. & sic ad uanam gloriam & inanem leticiam nos inclinare conatur. Nos uero si contra haec bella inuicta humilitatem nostram illesam custodire uolumus. mala nostra iugiter ante oculos habere studeamus.

Mala autem dico non solum interiora que ad iniquitatem et culpam pertinent. sed et exteriora que pertinent ad uilitatem. Sicut est ignobilitas generis. inopia paupertatis. debilitas corporis. et siqua sunt talia que hominem humiliant. Nam si culpas nostras & miserias nostras bene & attente inspicere uolumus. tunc fortassis. nec indignum iudicabimus. si nobis inferatur iniuria. nec dignum si reuerentia exhibeatur. Sepe autem diabolus quos per iniuriam quasi impingendo non ualet prosternere. per reuerentiam quasi occulte suffodiendo nititur supplantare. Mens enim hominis etiam in laude sua decipitur. que quod libentius accipit. difficilius repellit.

Nam dum bona sua nonnunquam foris laudari audit. & quadam ad semet ipsam reuisa uiri esse considerat id quod dicitur. libere iam & quasi sine culpa in adulatione sua delectari se posse arbitratur. Sicque se tantum testimonio ueritatis consensum prebere existimat. non ipsa eam ueritas. sed adulatio potius delectat. Ut autem prius ab elationis uicio innocens esse uideatur.

maiori adhuc calliditate se palliat. et postquam
hic quod de se dictum est uerum esse consenserit. ne
ullo modo sibi tribuere existimet. statim se ad gratiarum
actionem uertit. hec autem confessio modo mirabi
li non ad humilitatem ei sed ad elationis augmen
tum proficit. quem tanto iam fiducialius apud semet
ipsam extollit. quanto manifestius bonum suum
non a se sed a deo esse confitetur. pharisiaca prorsus
superbia dicentis. Deus gratias ago tibi. quia non sum
sicut ceteri hominum. et cetera. Et uide quomodo
uirus pestilentie paulatim se diffundit.

P Rimum fortassis aliquod unum bonum in nobis lau
datum fuerat. sed dum mens ex eo incaute ex
tollitur. continuo cetera que in memoriam uenerit.
ut amplius ad elationem accendatur. Replicat
studiose cuncta bona sua preterita. atque in unum
omnia coaceruans. dum quasi per preteritorum memoriam in
presenti beneficio gratiarum actionem amplificare
re fallaciter satagit. uacat in suis oculis ex
consideratione tantarum uirtutum intumescit.

D Umque in sui admiratione occupata defigitur.
paulatim iam et eum a quo hec habet obliuisci incipit.
et quasi sibi iam sufficiat quod est. mala sua amplius
ad memoriam reducere non dignatur. Tunc hostis

postquam

postquam uitiis contumeliam uidet. et hominem in suis oculis magnum effectum. contumelia obprobria foris et iniurias admouet. quia scit quod decepta mens. tanto iam eas impacientius susceptura sit. quanto in se nichil nisi quod laude dignum est agnoscit. Quapropter oportet si humilitatem integram et perfectam seruare cupimus. numquam animum ab agnitione nostri auertamus. et accepta contumelia discamus nocenti non irasci. sed compati. et id quod ab eo patimur: existimemus non malicie illius. sed nostris meritis debere imputari.

Tria denique sunt per que humilitas aduersus contumelias se defendit. Primum ut consideremus culpam nostram qua meruimus ut talia patiamur. Deinde ut cogitemus quia quotiens ad nostram lesionem excitatur proximus. hoc quasi non ille sed in illo iusto iudicio suo ad nostram probationem siue iubendo. siue permittendo operetur deus. Postremo ut consideremus quod malum agenti. non irascendum sed compatiendum sit. sicut corporaliter infirmanti. siue plagam uel uulnus habenti. nemo qui sane saperet. non potius condolendum quam irascendum existimaret. Peccata enim quasi quedam sunt uulnera animarum. et omnis qui male agit. non quasi

ex uirtute agens. sed quasi a uirtute deficiens: et uelut
quadam freneseos egritudine laborans pie tolerandus
est. Prima ergo consideratio. suadet nobis iusticiam. Secunda
reuerentiam. Tercia misericordiam. ¶ Contra reue
rentiam autem et laudationem per eandem malorum suorum
in iniuriam: hiis modis se defendere debet humilitas. Quo
ciens adulatione laudantium siue reuerentiam
exhibentium pulsari exterius atque temptari se sen
serit: non attendat neque cogitet utrum uerum sit
quod de se dicitur. aut dignum quod sibi exhibetur: sed sta
tim ne decepta mens per inanem gloriam. laudem qua
foris pulsatur interius suscipiat: ex ipso suo uicio ei
opponere curet. unde potius erubescat dicens cum
psalmista. Auertantur statim erubescentes: qui dicunt
michi euge euge. Quisquis enim laudatur de ueritate co
sulitur conscientiam ad te: ex eo ipso iam consentire
adulationi conuincitur: quia occasionem approba
tionis eius non quereret: non eam a principio reti
nere. quam abicere maluisset. Et ideo fit non numquam
ut talem iusto iudicio deus qui intentionis eius pra
uitatem considerat: ueritatem discernere non permittat.
et testimonium conscientie iam illi respondeat: non
ad id querere se finat: sed quod inuenire desi
derabat. Sic balaam cum a balac rege moabi

tarum

ad maledicendum filiis israel proposita mercede
inuitaretur. a domino querit an ire debeat et eun
di licentiam accipit. cui tamen post hec eunti angelus
domini in uia occurrens obsistit. Quod est hoc? Si bona
fuit. cur ei angelus obstitit? Aut si mala fu
it uia. cur ei deus eundi licentiam concessit?
Sed nimirum prauitas mentis illius hoc meruit. ut
illud potius deus ei responderet. quod ipse magis au
dire desiderauit. Nam quia auaricia cecatus ire
uolebat. et postquam inquireret an ire deberet.
dum ei licentia eundi concedit. ad perficiendum solummodo
id quod concupierat relaxatur. non ex precepto domini
ad id faciendum ducitur. sed permissione domini uolen
ti facultas condonatur. quia et si aliud dominus que
renti respondisset. non scire cupientem doceret. sed
remanere uolentem cogeret. Sic profecto animus
delectatione laudis sue corruptus. conscien
tiam de ueritatis testimonio consulit. non quod
ueritatem diligat inuenire. sed quia id quod ma
gis est desiderat. maiori attestatione fir
mare concupiscit.

De tribus locis.

TRia sunt loca. egyptus. desertum.
et terra promissionis. In egypto sumus serui
et miseri. In deserto sumus miseri sed liberi.

In terra promissionis libi et ibi. In egypto saturamur.
et cedimur. In deserto esurimus. non tamen flagel
lamur. In terra promissionis non flagellamur et sa
tiamur. Sed nobis interim animus eligit magis
inopiam cum libertate. quam in servitute abundan
tiam. In egypto peccamus. In deserto labora
mus. In terra promissionis requiescimus. In egypto
est prevaricatio. In deserto exercitatio. In terra
promissionis sabbatizatio. In principio mundi
primum creavit deus confusionem. Postea operatus est
dispositionem. Deinde suscepit requietionem. Populus
antiquus in egipto operatus est iniquitatem. In de
serto accepit exercitationem. In terra promissionis
invenit requiem. In vita seculari confusio est. In
conversatione spirituali exercitatio. In vita celesti
requiescio. In carne peccatum. In spiritu exercitium.
In deo sabbatum. Egyptus vita secularis. Desertum
vita spiritualis. Terra promissionis vita celestis.
Egyptus ihericho. Desertum stabulum. Terra pro
missionis iherusalem. Egyptus mundus. Desertum
ecclesia. Terra promissionis vita eterna. In egyp
to servivimus pharaoni id est diabolo. qui increpatur
negans eum scilicet dominum: qui dixit dominum non cognovi.
et israel non dimittam. Huic servivimus in egipto in

luto & palea. Lutu e concupiscentia carnis.
Palea e pompa secularis. Illa p immundiciam
inquinat. Hec p mutabilitatem & instabilita
tem consuolat. Propterea exeuntes ab egypto
& p mare baptismi sanguine xpi rubricatu ad
libertate transitu abdicam seruiciu pha
raonis: abrenuntiantes diabolo & oibus
opib ei & oib pompis ei. In luto opib & i
palea popis. Exeuntes itaq; ab egypto in
desertu: relinquim mala ut no consentiam.
Exeuntes a deserto i tra pmissionis: euа
dimus mala ut no sentiam. In egyp
to e pugna sine uictoria. ul uictoria
cu pugna. In tra pmissionis est sine pu
gna uictoria. In egypto sunt delectatio
nes male & multe. non tam sole. In deser
to sut delectationes bone & pauce. n tam
nulle. In tra pmissionis s delectationes bo
ne & multe & sole. De piscinis duabus.

ul seruit sine pugna.
In deserto e pugna
sine uictoria.

Contemplantis aia ihrlm dr: q ipa
uictiori oclo mundi cordis. ua pacem
id e dnm contéplat. In hac ihrlm due pisci
ne s. una superior & una inferior. que utraq;
in ysaia commemorant. Vade inquit dns

ad ysaiā in occursū achaz tu ⁊ q̄ relictus
ē. fili⁹ tuus iasub ad aqueductū piscine su-
perioris. i. agri fullonis. De inferiori piscina p⁹
ea sic ait. Cōgregastis inquit aq̄s piscine in-
ferioris. ⁊ domos ihr̄lm numerastis: et fecistis
lacū int̄ murū ⁊ murū. ⁊ aq̄s piscine ue-
teris collegistis. ⁊ n̄ respexistis ad eū q̄ fecit
eā. Si ergo ihr̄lm ē anima: due nat̄e sūt anime.
due piscine. Superior piscina ē ratio: per quā
cōphendit celestia. Inferior piscina ē sen-
sualitas: per quā affectat t̄rena. Superior pisci-
na aqueductū h̄t i. agri fullonis. Fullo ē xp̄s
q̄ pan̄os suos calcat. qr electos suos p tribu-
lationē emundat: ut eos sup niuē deal-
batos s. uestimenta faciat. Campus fullonis ē.
ista conuallis lacrimarū. p̄sens scilicet mundus.
in quo ad conculcandū piecti sum⁹. S; dum
calcam̄: unim̄ ⁊ mundam̄. qr p̄ssura tribula-
tionis. ⁊ caritatē accēdit. ⁊ culpā abluit.
Iste ē fullo q̄ illa anglica uestimenta fecit
de q̄b⁹ dictū ē. qr candida erāt sic nix:
qualia n̄ pot fullo face sup t̄rā. S; hic fullo
celestis p̄ualet: qđ fullo t̄ren⁹ facere n̄ po-
test. Igitur fullo iste agrū h̄t. ubi flores inueniūt'

60

optimi. ad colorandos pannos. Ager est sacra scriptura ubi pascuntur animalia dei. in qua inveniuntur diuersarum precepta uirtutum. quasi flores quidam ad decorandas animas. et cardi quoque correptionum. ad resecanda superflua. In hoc agro currimus. quando diuinam scripturam legimus. Flores colligimus. quando precepta discimus. pannos colorамus. quando preceptum implendo uirtutibus animas nostras decoramus. Sapientia est in rosa. Castitas in lilio. Caritas in croco. humilitas in uiola. Puritas in saphiro. Bene autem pagrum fullonis. transit aqueductus piscine superioris. Piscina enim superior sicut iam dictum est. eminentior uis est mentis nostre. id est ratio. Aqueductus piscine superioris. radius contemplationis. siue studium autem diuine lectionis. aperitur uia cordi nostro. usque ad contemplandum lumen diuinitatis. ut illinc quasi de fonte uite aque spiritualium donorum descendant per radium contemplationis. ad irrigandum et implendum sinum mentis nostre. Piscina inferior est. inferior uis anime. id est sensualitas. Huius quinque aqueductus. quinque sensus corporis. per quos oblectamenta huius mundi influunt quasi aque quedam ad replendum

appetitu nostre carnalitatis. Mundus enim
fons est aque. oblectamenta mundi. aqueduc
tus. sensus nostri. piscina sensualitas nostra.
l sunt quinque aqueductus quinque porticus sunt. in quibus
multitudo languentium iacet. quia dum per quinque
sensus corporis corruptionem peccati contrahi
mus. quasi in quinque porticibus languidi iace-
mus. Sed angelus domini secundum tempus in piscina
descendit. et mouetur aqua. quia dum diuina as
piratio pectore interius tangit. illico timore iudi
cii conturbatur carnalis conscientia. Et quicumque post mo
tionem aque in piscinam descendit. sanus fit a
quacumque tenebatur infirmitate. quia diuina gratia
preueniente peccator. si uere se ad penitentiam humi
liat. et conscientiam puram conuertens ante acta
mala districte puniendo diiudicat. de quo
libet delicto ueniam consequi meretur. Sed iam
ipsa uerba que de hac piscina supra posui
mus inspiciamus. Congregastis inquit
aquas piscine inferioris. Hoc est uicium aquas
piscine inferioris bibere. sed uicium est congregare.
quia licet nobis bonis transitoriis uti ad neces
sitatem. sed non diligere ad superfluitatem. Aquas enim
piscine inferioris congregat. qui temporalia

bona n̄ ad usū necessitatis. sȝ ad expletionē
cupiditatis accumulat. Dom⁹ deinceps ait
ih'rlm numerastis. Si ih'rlm aīas dicimus.
domos ih'rlm n̄ incōgrue corpora appella
mus. Dom⁹ g̃ ih'rlm numerare ē. cōsiderata
multitudine hominū timē de defectu re
rum cōputare sup' corporis. ⁊ n̄ cōfidere i
munificentia largitoris. vn̄ ⁊ p'⁹ modū sub
iungit. Aq̄s piscine ueteris collegistis et nō
respexistis ad eū q̄ fecit eā. Quasi dicet. Tēpo
ralia bona que transeunt ⁊ ueterascunt.
auare collegistis. ⁊ datorē earū eternū respi
cere n̄ uultis. sȝ aīas ad ꝑpetuā uitā creatas.
tēporalit' deficere timetis. Q'd autē ait fecistis
lacū int' murū et murū. ad eandē cupidi
tatē referendū ē. H̄t enī aīa ⁊ interiorē et ex
teriorē murū. Murus exterior ē corp⁹ q̄ aīa
clauditur. et quodāmō incarcerata tenetur.
Murus interior ē ira naturalis uirt⁹ aīe. q̄ uici
is irascitur. ⁊ cōt' temptamenta munitur. Ꝓpter
hoc data ē h' uirt⁹ animę ut p eā cōt' uicia se
muniat. ⁊ cuncta temptamenta quasi iacu
la quedā inimici repellat. Interiori muro.
munita aīa. oīa que carnis s' si possibile

esset. respuere cupit. Ratiōn aut̃ muro
p̄ssa: nōnumq̄m & ad sordes carnaliũ ille
cebrarũ descendit. S; tñ int̃ murũ & inu
rum ẽ. q̄n carnẽ nec in necessitate respuit:
nec in uoluptate diligit. Nō g̊ culpa ẽ. int̃
murũ & murũ aq̄s bibere: s; culpa ẽ. int̃
murũ & murũ ad colligendas aq̄s lacum
facere: que culpa ñ ẽ. temporalib; bonis ĩ
necessitatib; naturã cōfouere. s; culpa ẽ
necessitatis loco cupiditatẽ admittere.

Septem s̄ uicia. Superbia. *De septẽ uiciis.*
Inuidia. Ira. Tristicia. Auaricia. Gu
la. Luxuria. Tria hominẽ despoliant.
Q Quartũ despoliatũ flagellat. Quintum
flagellatũ eicit. Sextũ eiectũ seducit. Se
ptimũ seductũ seruituti subicit. Superbia
aufert ei dm̃. Inuidia aufert ei proximũ.
I Ira aufert ei seipsũ. Tristicia flagellat
nudatũ. Auaricia flagellatũ eicit. Gu
la eiectũ seducit. Luxuria seductũ seru
tuti subicit. Anima racional' ĩ sanitate sua
uas ẽ solidũ & integrũ: nullã h̄ns corru
ptionẽ quã uenientia uicia ĩ eã h̄ modo ui
ciant & corrumpunt. Superbia inflat̃. Per

inuidiā arescit. per irā extirpat᷑. per accidiā fran
git᷑. per auariciā dispergitur. per gulā inficit᷑.
per luxuriā cōculcat᷑. et in lutū redigit᷑. Superbia
ē amor proprie excellētie. Inuidia odiū felicita
tis aliene. Ira ē irracionabilis perturbatio mētis.
Accidia ē ex cōfusione mētis nata tristicia. siue te
diū et amaritudo animi immoderata. qua io
cunditas spiritalis extinguit᷑. et quodā desperacionis
principio mens in semet ipsa subuertit᷑. Auaricia
ē imoderatus appetitus habendi. Gula ē immodera
tus appetitus edendi. Luxuria ē cōcupiscētia ex
periende uoluptatis nimia. et cōcubitus desi
deriū super modū. et cōtra racionē efferuēs. Su
perbie duo genera sūt unū intus. aliud foris. Intus
ē superbia. foris iactantia. Superbia in eleuatiōe
cordis. Iactantia in ostentatione operis. Superbia
in eo quod sibi placeat. alienū testimoniū despi
cit. Iactantia ut magis sibi placeat. alienū testi
moniū requirit. Propterea iactātia plenitatē bla
dā se simulat. Superbia uero in timorē crudelem
demonstrat. Superbia enī timeri uult. iactā
tia amari. et utraque tamen in eo quod appetit sibi pla
cens pruse. diuiso licet modo inordinate cōuincit᷑
glari. Si quis ergo superbiā et iactantiā sub uno computa

sūt

membro. septē inueniet capitalia uicia. de q̄b9 peccata oīa. id est actus iniusticię et iniq‑ tatis opa oriunť. De .v. statib9 mutabilitatis

Q vinq; statꝰ sūt uita humana. humane. p q̄s q̄ nunq̄ in eodē statu diu pmaňe potest. sine intmissione mutať. siue ī meli9 pficiens. siue deficiens atq; decrescēs ī pei9.

Q̄ s. gaudiū uanitatis. dolor cōfusionis. gau‑ diū cōsolationis. dolor excitatiōis. gaudiū felicitatis. Gaudiū uanitatis ē. pluetis tem poralib9 letari. Dolor cōfusionis ē. p dapnis tempalib; cōtristari. Gaudiū cōsolationis ē. ab impugnatione uicioꝝ q̄escē. Dolor ex‑ citationis ē. molestias temptationū sustiňe. G audiū felicitatis ē. intꝰne dulcedinis iocū ditatē degustare. P gaudiū uanitatis plus elongat aīa a dō. q̄ tanto longi9 ab eo qui intus ē recedit. q̄nto auidi9 se ad delectatio nes exteriores effundit. Dolor cōfusionis ma lam q̄dē delectationē quasi foris pcidit. et aīam intꝰ redire cōpellit. que tn̄ eo ipo qd̄ n̄ sponte s; q̄damm̄ coacta ad semet ipā recludit. nec pfecte uiciū deserit. neq; ad ũtutis integritatē ũacitē repať. Gaudium

uero consolationis. iam quodammodo mentem intrin
secus fouet atque componit. suadetque ut semper
manere eligat. neque exterius dignetur querere. quod
intus potest ueracius atque securius possidere. Porro
dolor excitationis ita omnem exterioris dele
ctationis memoriam ab animo secludit. ut dum
suo intrinsecus dolori intendere cogitur. quod foris
sit delectabile minime recordetur. Postremo gau
dium felicitatis hominem etiam seipsum obliuisci facit.
quia dum mens tota supernorum gaudiorum dulcedini
inhiat. supra se eleuata. non solum infime de
lectationis non meminit. sed ipsa quoque est quodammodo
feliciter in obliuionem uenit. Item gaudium uani
tatis animum dispergit. dolor confusionis col
ligit. Gaudium consolationis componit. do
lor excitationis ligat. gaudium felicitatis sa
nat. Fit tamen nonnunquam ut gaudium uanita
tis utantur quidam in gaudium consolationis. et econtra
rio gaudio consolationis quidam abutantur pro gau
dio uanitatis. Rursum alii dolorem confusionis
in dolorem excitationis uertunt. et item alii dolorem
excitationis in dolorem confusionis commutant.
Minor est labor malam concupiscentiam uincere.
quam malam conscientiam tolerare.

Quid retribuam de iudicio faciendo.

domino pro omnibus que retribuit mihi? Indicabo
tibi o homo quod sit bonum. et quid deus querat a te.
Utique facere iudicium. et diligere misericordiam. et sollici
tum ambulare cum deo tuo. Tria hec sunt. que offer
re debes. Quia et deus qui trinitas est. non nisi trino sacrificio
digne placari potest. Offer ergo iudicium filio iudi
ci. Offer misericordiam spiritui sancto. caritati. Offer sol
licitudinem paternitati. Ad sapientiam pertinet dis
cretio. Ad caritatem pietas. Ad paternitatem solli
citudo. Sic tamen offer ut neque in discretione
munerum unitatem trinitatis diuidas. neque in par
ticipatione donorum trinitatem unitatis confun
das. sed singulis sua. et simul uni singula exhi
beas. Si iuste iudicas. iustum iudicem honoras.
Si misericordiam diligis. eum qui pius est acceptabili
sacrificio ueneraris. Si sollicitus in timore dei
semper ambulas. placas et celestem patrem, quem
pro peccatis tuis offensum habebas. Nunc ergo auscul
ta quale sit iudicium quod facere iubis. Primum
est et iudicium faciendum de te ipso. Deinde inter te
et proximum tuum. Postremo de proximo tuo. In
eo iudicio quo iudicas temetipsum. esse debes di
strictus. In eo iudicio quo iudicas inter te et proximum

tui: debes esse iustus. In eo iudicio quo iudicas proximum tuum: debes esse pius. Te ipsum iudicare debes hoc modo. Considera diligenter quid facis. et quid non facis: quid facere debes. et quid facere non debes: pariter hec ad invicem conferendo perpende. si idem est quod facis. et quod debes: et si idem non facis. et quod non debes. Quod si ita inveneris: gaude. Si autem idem esse perspexeris quod facis et quod non debes: aut quod non facis et quod debes: time. Inter te et proximum tuum hoc modo iudicare debes. Vide quid facis proximo tuo: et quid tibi faciat proximus tuus. Si ille tibi bonum facit. et tu illi bonum reddis: malus non es. Si ille tibi malum facit. et tu illi malum reddis: bonus non es. Si ille tibi bonum facit. et tu illi malum reddis: malus es. Si ille tibi malum facit. et tu illi bonum reddis: bonus es. De proximo tuo: hoc modo iudicare debes. Vide quid facit sit certum bonum. sit dubium bonum. Sit certum malum. sit dubium malum. Si certum bonum est. parvum magnum: magnum maius existima. Si dubium bonum est: verum puta. Si certum malum est. magnum parvum: parvum minus existima. ut iudica. Si dubium malum est: bonum puta. hoc est iudicium verum. iudicium bonum. iudicium deo placitum. Quod si

tu illi n̄ solū discernendo s; & faciendo i sa
crificiū obtuleris: placabis irā. 7 grām
cōsequeris. Deīn seq̄ᵗ͡ᵉ dilige misc̄diā nō
solū face s; dilige. q̄ magis facit q̄ affectu
pietatis cōpatitur: q̄m qui ex debito p̄cep
tionis miseret̄. Oportet ergo te p̄mū face iu
diciū ut qd̄ recte discernis: ope cōpleas.
D ein dilige misc̄diā ut bonū qd̄ agis.
nō ex timore s; ex amore facias. Postremo
sollicitū incede ne t̄ bonū qd̄ necdū h̄s n̄
merearis accipe: ut bonū qd̄ h̄s amittas.
P orro in his trib; trinitati in te opanti co
oparis. Sap̄ia enī te ad cognitionē ūta
tis illuminat. Caritas. te ad desideriū bo
nitatis inflāmat. Pātnitas. in te custodit
qd̄ creauit ne peat. Per illuminantē ergo sa
pientiā 7 cū lucente ṽitatī discernis: p in
flāmantē caritatē. 7 cū ardente miser
ris. Per p̄uidentē ū pātnitatē & cū tu
ente temet ipsū custodis. Trinitatē itaq;
coopando trinitati. trinitatis imago efficie
ris: uerūq; tūc sacrificiū te ipm̄ dō offers:
cum ad eius similitudinē reformaris Amē.

Expliciunt sententie magistri hugonis.

Ad locum Incipit sermo fausti epi ad monachos
hunc kmi: nō ad quietē. nō ad se
curitatē. s; ad pugnā. ad certamē cōuenim⁹.
ad agonē huc pcessim⁹: ad exercitia cū uiciis
bella cōscendim⁹. Uicia eni nr̄a. hostes nr̄i
sunt: de qb⁹ scriptura pnuntiat. dicēs. Caue:
ne unq̄ hās cū eis fedus. Necessaria nob
est fr̄s pugil cura. indefessa custodia:
quia conflictus iste sine fine. hostis iste si
ne pace ē. hoste isto uinci potes: recipi in a
micitiā nō potes. Et ideo pluri istud qd suscepi
mus. satis durū satisq; piculosū ē: qa intra
hominē gerit: 7 n̄ cū ipo hoīe n̄ finit. Ideo
g nos ad tranquilla h secta. et spialia castra
cōtulim⁹: ut cotidie. cōtra passiones nr̄as isti
gabili cōgressione certem⁹: ut cotidie sermonib;
nr̄is quasi famulas uoluntates nr̄as subici
amus. ut cordis nequicias circūcidam⁹. ut lin
gue gladiū recōdam⁹. ut n̄ solū inuicem
nō inferam⁹ iniurias: s; nec ab aliis sentia
mus illatas. Peculiarē eni ista ad pfessio
nem nr̄am ptinēt: nich in hac uita cōsola
tionis requirere. nich honoris: presentiū rerū
solatia refugere. 7 ad pmissa eterne remuneratiōis

prima animum separare: subiectione & abiectio-
ne gaudere. & paupertatem studio querere: et
non solum facultates. sed & ipsas uoluntates de
cordibus eradicare. Nichil enim proprium habere. minimum res ne-
cessitatis exigit: nichil autem concupiscere. res est uir-
tutis. Illud etiam scire debemus. quod qui inter nos uitam
habere constituimus: aut cum grandi fructu. aut cum
grandi periculo. uel diligentes uel etiam negligentes su-
mus. Vnde felix est. illa anima: que dum bene in
congregatione conuersatur. multorum gaudium est: &
proximi ex ea uel edificantur. uel illuminantur. Bona
enim dum multis communicantur. adduntur. Ad quod etiam
sapientissimi illius sententia respicit: que dicit.
Fili mi si sapiens fueris: tibi & proximis tuis. Itaque si
quis in congregatione positus humilitatem se se-
quentibus aut pacientiam prebuerit: quantum ex
se bonum proximis commodat. tantum in se lucri illorum
conuertit. Si uero econtrario per inobedientiam uel per sup-
biam que res quod peius est. facillime inueniri solet. ad
mali exemplum siue iniquitatis alios attraxerit: quan-
tos destruxerit. de tantis. periculum dampnationis
incurrit: quantis detrimentum fuit. de tantis dampna
contrahit: & peccatum quod ab illo semel recessit. ad eum
multiplicatum redundabit. Quam ob rem sicut ille

ualde ãmirandus atq; laudandus ē. cui' cur-
sus bonus. mltoꝝ pfect' ē. ita ille multo lugen
dus ē. cui' uita mltoꝝ ruina ē. Ideoq; frs ka
rissimi. que ad edificationē ptinet. ea ĩ medio
posita agē studeam'. ne uita nr̃a alioꝝ uirtuti
bus noceat. ne alioꝝ feruorē tepor nr̄ debilitet.
ne alioꝝ pacientiã nr̃a iracundia uiolet. ne
alioꝝ humilitatē supbia nr̃a despuet. ne alioꝝ
pulcritudinē feditas nr̃a cõtaminet. ne alioꝝ ardē
tes extinguam' lãpades. si nr̃as illuminare nõ pos
sum'. Et q̄de ille fatue uirgines q̃lib; stulte ee̅nt.
nõ tã alienas extinguere lãpades. q̃m suas illu
minare cupiebãt. Et ideo ad istarũ similitudinē.
sicut nr̃in deest pinguissima gr̃a humilitatis.
si deē. ignis fidei. si flãma feruoris. si oleũ cari
tatis. si lumẽ discrecionis. ueniat ad eos q̄s magis
abundare pspexit. ⁊ gr̃am in se a primis nõ
auferendo. s; imitando transfundat. ⁊ bo
na possessionis aliene nõ solũ sine dampno.
s; etiã cũ lucro possessionis inuadat. Nũq̃
enĩ sentit luminis dãpnũ. plurim' ignis ac
census. nec minuit sol lucē. ɔsiderantiũ mul
titudo. Quanti ad eũ pspexint. tantis mu
nera sua cõmodat. ⁊ ipse tamẽ sep integer

pseuerat. Benedicta a dō illa aīa ē. cui' hu
militas. altī ɔfundit supbiā: cui' paciencia p
ximi extinguit iracundiam: cui' obediencia pi
griciā altius tacite increpat: cui' feruor in
erciā alieni tepōris exsuscitat: que p̄ximi sui
ꝑuia turbatū ocłm cordis. grā ɔsolationis atq;
edificationis illuminat. Melī' ē huic q̄m illi.
q̄ frēm paululū ab aliquo ɔcussatū. n̄ tamen
solatio suo porrecta manu. n̄ subleuat: sed
ꝛ titubantē sic parietē inclinatū. malīloq̄o
impulsu adiuuat ad ruinā: ꝛ salubrē p dis
ciplīne racione correctū. p sinistra ɔsilia sic
incitat. ut allidat: sic armat ut p̄imat. Itaq;
frīs. cui mala ꝑpa n̄ sufficiunt. ille sic agat: ut
iudiciū etiā alienę ꝑdicionis n̄ incurrat. Certi
simus kmi: qd n̄ caueam'. n̄ nr̄as cotidie resece
mus ꝛ crucifidam' passiones. deteriores nos mul
tum effici. q̄m fueram' dū in hoc s̄clo uiuerem':
ita ut fiant extrema nr̄a. peiora ꝑorib'. Et qd ē
kmi. q̄mdiu que ad mundū ꝑtinēt ill' actib;
ꝛ negociis eram' militantes. in q̄b; nūc erubescim':
tūc nob aduersari n̄ obstabat. imo ꝛ ɔsenciebat:
q̄ circa miserabilē ac ꝑditā uitā nr̄am n̄ inue
niebat. in quo exerceret inuidiā suā. Delecta

bat

illū nr̄a opa. Sufficiebat illi p se nr̄a c̄mina &
peccata. Quis enī suscipiat bellū contra militē su
um? Quis uelit impugnare subiectū suū?
S; sup omnem infelicitatē erat uita illi. cui no
cere dedignabat̄ inimicus. At ū nūc p̄quam
uoluntatib' illi renunciauim'. uidit cultores su
os ad actoris p̄stini redisse famulatū. uidit
in nob quotidiani ydola sua in dī templū mutari.
frendens. & tanqm̄ leo rugiens. os nocendi adi
tus puigil insidiator explorat. De quo leone
apl's attestat̄. Vigilate: q' aduersarius ur̄ dia
bolus. ut leo rugiens circuit querens quē de
uoret. Bi qs hic leo inquirendos iudicat. & se
quendos utiq; uirtutum uestigijs. & odore
mitos. Non enī ab illo inquirunt̄ n̄ boni. q' se ul
tro ingerunt mali. Post illos uiolent̄ currit.
hos ū negligent̄ incurrit. Bi gt̄. qs hic leo in
uidia cogit̄ querere. & malicia n̄ pmittit in
uenire. Terribilit̄ quidē sonat i aurib' nr̄is. dū
audiuim' tanqm̄ leo rugiens. S; q' dictū est.
esce ei electe sunt. quod querit electionis ē. quod
rugit desperationis ē. sic i alio loco legimus.
Dentib; suis frendet & tabescet. Ita hec loquitur
sermo diuin'. ut inde cōiūcta sit consolatio.

C ruenta q̄dem ē. qđ frendet. sȝ uicti qđ tabescit.
Ec unt h̄ q̄nta sint illa que a đo p̄parata s̄ hoi. etiā
liuor port inimici. hec itaqȝ k̄m̄i cogitantes.
⁊ in hoc agone desudantes. glo̅si ac p̄clari pa
tris n̄ri. nos ⁊ discipłos meminim⁹ ēē ⁊ filios.
R apiam⁹ unusq̄sqȝ qđ possum⁹. de bonis intestati
parentis. hic de hereditate assumat sidi olo
stricā gestoꝝ uarietatē p̄ciosā. hic mansuetu
dinē ac simplicitatis occupet talentū. Ille de
cus pectoris beniuolentię. ac sapientię. moni
le s̄ uendicet. h̄ margaritū cōpunctionis. ⁊ thes
aurū castitatis inuadat. Licet enī ille locuple
tissim⁹ di amic̄. q̄cq̄d habuerit integrū secum
tulerit. & nob̄ tam̄ si uolum⁹ totū reliq̄t. Ita g̊
agam⁹ bona illi⁹ sectātes. ut qui ī eṫnā gl̄iam
suscitandus sub fine sc̄loꝝ reddet. ⁊ n̄c ecclię
p̄diuiua ī filiis merita iā resurgat. Explicit
Instruit nos sermo. i⁹. Incipit. ii⁹. eiđ̄ fausti.
atqȝ hortat̄ sermo diuinus. qualit̄ nos accinge
debem⁹ ad inq̄renda p̄missa sua. ⁊ obtinenda
illa bona sua. que nec uisu capi. nec auditu
p̄cipi. nec cogitatione cōp̄hendi possunt. Pe
tite inq̄t ⁊ dabit̄ uob̄. querite ⁊ inuenietis.
pulsate ⁊ ap̄iet̄ uob̄. idest ut petam⁹ orando.

queramus laborando. pulsemus desiderando. pul
semus perficiendo. perseuerando: et in spem celestium
tanto incitemur studio. tanto inardescamus affe
ctu: ut cum premiorum dignitate. desideriorum mag
nitudo concordet. Non uult enim deus noster: bona sua
nimia inueniendi facilitate uilescere. Preciosa
et concupiscibilis merces: cupidum amatorem. atque
auidum negociatorem. requirit. Ergo ille tanto
rum munerum repromissor. non uult in opere suo
tepidum: despicit fastidiosum: recusat coac
tum et ingratum: respuit indeuotum. Lentum enim
et parum gratum. querere gloriam diuini muneris:
maxima est iniuria remuneratoris. Ergo totis
licet anime et corporis laboribus desudemus: totis
licet obedientie uiribus exerceamus: nichil tamen con
dignum quod merito pro celestibus bonis pensare et of
ferre ualebimus. Non ualent uite temporalis ob
sequia: eterne uite gaudia. Lassescant licet membra
uigiliis: pallescant ora ieiuniis: non erunt tamen
condigne passiones huius temporis. ad futuram gloriam
que reuelabitur in nobis. Pulsemus ergo in quantum possu
mus: qui non possumus in quantum debemus. Futura beatitu
do estimari non potest. Nisi enim cum auiditate. nisi
cum bona uoluntate. et leticia. dei precepta gerimus:

deo nos pure nouimus. Putamus karissimi. quod digne
querat illa anima. et ita pulset ut ei aperiatur.
que leui precepto senioris respondere presumit
et dicere. numquid ego seruus uester sum. Vel aliam feci
uicem meam. et ille faciat suam. Quomodo hoc dicit.
cui preceptum est. nolite querere que uestra sunt.
et tamen non que sua sunt singuli considerantes. a quo non hoc
expetitur. ut incedere suam impleat. sed ut alienas
inuadat. preoccupet et rapiat. Putamus inquam
quod ita petat ut accipiat. ita querat ut
inueniat. ita pulset ut ei aperiatur. qui pro
aliqua negligentia correctus. et discipline or
dine castigatus. non se ad emulationem. non ad
satisfactionem confert. sed magis ad illam proteruiam.
ut dicat. desero. atque discedo. hoc ego ferre
non patiar. ingenuus homo ego sum. Vel ad—c
primum quam animi propositum et albatem. ingenuum se esse
iactat. puto quod adhuc redemptum esse se nesci
at. Qui christiane milicie mancipatur. dicere se presu
mit ingenuum. pene est. ut neget christum se san
guine comparatum. Quid est hic aliud quam ipsi domino
clamare. et dicere ausus est. liber homo ego sum. michi
et debeo. De talibus dicebat apostolus. Cum enim serui
essetis inobedientie. liberi fuistis iusticie. Non bene

ingenuus approbatur. que misera et infelix
uitiorum seruitus deprimit. Clamat autem in con
tumelia discipline. in peccato anime sue. ma
lo discedere quam emendare. quam satisfacere. quam
implere quod precipit deus. Et quid est hic aliud tam
magna et tam periculosa presumptio. nisi quod christum a se
repellere. et ceruicem discutere cupit. et diabolo
se mancipare. Isti tales nesciunt quod uoue
runt. obliti sunt propter quod in monasterium uenerunt. Isti
tales non bene petunt. sed male uitiis appetunt.
non fide pulsant. sed infidelitate pulsantur. O in
felix quid prodest si discedis. et a iugum a te re
pellis. cum undique astrictus es uinclis passionum.
et que hinc atque inde circumuallant uitia. Quid
inquam prodest quod discedis. cum quocumque uadis.
tecum temet ipsum portas. Merito discederes.
si diabolum fugere potuisses. Digne aliquis disce
deret. si in locum ire posset. ubi illum diabolus
non inueniret. Nemo se fallat fratres. nemo se cir
cumueniat. quia nemo fugit aduersarium de lo
co ad locum. sed de uitio ad uirtutem. de passio
ne ad emendationem. Emenda te. et fugiet a te.
sicut ait apostolus. Resistite diabolo. et fugiet a
uobis. Non autem obedire. et uelle discedere. hic est

duꝑplicat̃ facẽ diab̃li uoluntatẽ. hĩ ẽ uolunta-
ne ẽ ꝛ̃ in p̃senti dampnatione mortẽ inferre
peccã. Illis ũ q̃ grauꝰ apđ nos delinquũt. nullã
tristiorẽ nullãq; acerbiorẽ possumꝰ inuenire
sententiã. q̃m ut a corpore ꝯgregationis ab-
scisi. sine pace discedant. An nõ dementie ge-
nus ẽ. ut hoc quisq̃s ꝓ remedio expetat. qđ
etiã a ꝓposito ñ ꝑ sũmo crimine nõ possit in-
ferri. Intelligamꝰ ḡ. istas indignitates et
c̃tradictiones. maxime causa supbie. atq; p̃t-
iie. inimico coo ꝑante ꝛ disponente. posse ꝓ-
uenire. Ille enim q̃ ñ pot̃. alio m̃ absolutũ de lo-
co salutis excutẽ. immittit p̃mũ occasiones et
causas. ꝛ immittit inobedientie passionẽ. q̃
sẽꝑ socia infidelitas comitat̃. Suq; captiuã illa
queaũit ñtẽ. statĩ intoleranda atq; impossibi-
lia facit. ẽ illa que parua s̃. Et sane ñ dubi-
um ẽ qđ uires inobedientibꝰ diuinitꝰ subtra-
hant̃. ꝛ sic ille q̃ ñ h̃t fidei necessariã deuocio-
nẽ. etiã qđ habebat auferẽ ab eo. ita ꝛ iobe-
dientia obduiat animũ quẽ semel cepit. ut
ad suscipienda p̃cepta nec auctoritate nec ra-
cione flectat̃. ꝫ qđ pessimũ ẽ. s̃ soli credat.
ꝛ ꝓ oĩ racione inuẽtiones suas seq̃t̃. ꝛ ulicitas

 70

uoluntates. et hi solum rectum putet. quod obdurato corde concepit. et simul illi effectus. de quo diuinus sermo pronunciat. Lingua insipientium. recta in conspectu eorum. Et iterum. Sunt uie que uidentur hominibus recte. nouissima autem earum. ueniunt in profundum inferni.

Postremo eueniet huiusmodi animabus. quod domui que super arenam edificata est. Hec enim parabola. maxime ad inobedientes respicit. Sic enim legimus. Omnis qui audit uerba mea hec et non facit ea. similabitur uiro stulto. qui edificauit domum suam super arenam. et cetera. id est cum influxerint stillicidia passionum. cum aduenerint flumina et torrentes. atque impetus tribulationum ex multitudine negligentiarum. cum flauerint uenti. illi scilicet qui per istum aerem uolitant. parati ad hanc aream uentilandam. sicubi inueniant paleas quas ad ludibrium suum rapiant atque dispergant. tunc irruent in domum illam que sine obedientie fundamento edificata est. et fiet ruina illius magna. Sed forsitan dicet aliquis. Numquid statim de hoc loco discedere. ruina dicenda est. Dico karissimi. sicut non grandis spes est. si nauis que in fluctibus constituta est. licet ipsa non pereat. tamen iacturam magnam de onere ac de mercibus suis faciat. et ipsa ad portum uacua perueniat. sic non grande gaudium est. si quis ad celi fluctus reuertens.

nom̄ atq; habitū ꝓmissionis sue custodire
uideat̃. aīa ū eı̉ negligētiis tabescat. ac de
fluat. Et qđ grauī q̄m ut subito tanq̄ aliq̄s repē
tinus eradiceris de loco ad quē dn̄s tuus uoca
uerat. in q̄o te p̄mū illuminauat. ad quē pri
mū p̄t m̄lta mala sc̄li. q̄si ad portū de tēpesta
te adduxat. obliuisci subito firme societatis
7 cōsolationis. obliuisci loci illı̉ in q̄o p̄mū dul
cissimū habitū mutasti. 7 nom̄ sc̄lare exuisti.
Aues ip̄e diligūt nidos suos. amant ferre lo
ca in q̄b; nutrite s̄t. amāt cubicula 7 pas
cua sua. 7 q̄mlib; natali libtate passiuis
ꝑ diu̇sa rapiant̃ excursib;. sep̄ tam̄ ad cara
sibi loca quodā desidio reuertunt̃. 7 tu itelle
ctu p̄ditus. racione munit̄. ita intellū sensu
alienus efficeris. ut p̄feras dī beneficiis uo
luntates ul̄ intentiones tuas. 7 diaboli in
sinuationes sequis. Que q̄mlib; ad diuos
labores. q̄mlib; ad salutis naufragia. atq;
ad amē detīnta te rapiāt̃. totū hoc p̄nimia
cordis indignatione n̄ sentis. Tempore et
enī discessionis. m̄lta ꝓmittit inimic̄. ꝑsu
adet ei illuc quo tendit maiorē ꝑfectum.
m̄ltā grām. atq; omnū rerū abundantiā

repertum ac se tanquam angelum suscipiendum.
¶ Post hec quando anxietate repletus. et pace nu
datus perfectus sui studium ac sacrum ovile re
liquerit. tunc animadvertit. et quasi sedata tem
poris sui tempestate. tunc videt quid mali de se
egerit. tunc recognoscit quod periculum incurrerit.
cum de loco ad quem cum gaudio venerat. sine pa
ce cum scandalo discessit. Tunc sera penitentia super
ruina sua penitet. et deflet. sic quedam aves
que pre dolore super eos quos occidunt flere dicuntur.
¶ Hec omnia anime detrimenta. ex malo inobedientie eve
niunt. Obedientes autem et humiles anime. multas
tribulationes atque omnes labores prosternunt. atque in com
pendium mittunt. Sciendum est enim quod quanto humilio
res et obedientiores fuerimus. tanto super nos levius
ac dulcius iugum domini sentiamus. et quanto obedientio
res fuerimus prepositis ac patribus nostris. in tantum obe
diet deus orationibus nostris. Videamus quam acceptabilia [margin: al's exaudiet]
sint domino vel opera vel ieiunia eorum. qui suis potius
quam seniorum voluntatibus obsequuntur. Clamant illi.
Quare ieiunavimus et non aspexisti. humiliavimus
animas nostras et nescisti. Et ille respondet. Ecce
in diebus ieiuniorum vestrorum inveniuntur voluntates
vestre. Videmus quod per inobedientiam animarum opera non

suscipi. Vn̄ nos fr̄s ampli⁹ illi⁹ mandata sectem̄.
q̄ adh̄ ad nos de celo descendit. ut n̄ solū nos re
dim̄eret mortis p̄cio. s; & ut uitę edificaret exem
plo. ut cū illo dicam⁹. Ego n̄ ueni face̅ uolun
tate̅ meā. s; u. ei⁹. q̄. m. me. Ite aut̄ p̄ uolū
tates ꝓprias tā ꝑniciosū ē. ut h̄ ds̄ iā p̄ modū
irat⁹ ꝓ dāpnatiōe pcc̄i. inobedientib; irroget di
cens. Ps dimisi eos sc̄dm desideria cordis eoꝝ. Quā ob
rem. q̄ uult certa ee̅ opa sua ut recta i cōspectu
ū de obē· dn̄i. nich obedientię p̄ferat. nich penit⁹ ant̄
ponat. siue ille iunior. siue senior sit. Quan
to senior ē. tanto plus debet studere edifi
cationi & pfectioni. Nullū sibi finē faciat
pficiendi. nullūq; t'minū cōstituat adquirendi.
cū s̄ dici audiat. Para i exitu opa tua. Et itm.
N ō potis usq; ad morte̅ iustificari. Et itm. Sa
pientia i exitu canit̄. Quanto g̊ pl⁹ pficim⁹.
tanto pl⁹ humiliem̄. qr̄ q̄nto plus humiliati fu
erim⁹. tanto ampli⁹ pficiem⁹. Null⁹ ille senior tā
doct⁹ appareat. ut putet qd̄ eū n̄ deceat obe
dientia que dn̄m decuit. humilitas eni̅ atq;
obediētia. in iuniorib⁹ adhuc necessitas. in
seniorib; aut̄ dignitas ē. Ille bene pficit qui
bene cōsumat. q̄ cotidie sic agit. quasi semp

incipiat. Quãobrem. augm̃ta m̃itoꝝ incita
menta eẽ pfectuũ scptura pnunciat. de
his uo qui pmas negligentias pñitẽt.
7 in alias atq; alias semp incurrunt. ita
ait. Peccõr adiciet ad peccandũ. De pfectu uo
dicit. Et scõs scificabit adhuc. Videam⁹ pmũ.
qd ẽ peccõr adicit ad peccandũ. Ubi gra. Si
cuilib; uicii aut obtrectationis passio.
impugnare me cepit. si n̄ statim me penitu
do uicii hui⁹ mordet. etas tanta m̃ hui⁹ uicii
facilitas ueniet. 7 quedã ut ita dixim suaui
tas. ut reuocare me ab illo 7 retinẽe n̄ pos
sim. Ita eni euenit. ut q pmo tpe emdari
noluit. incipiat isequenti. nec uelle nec pos
se. Ubi gra. Supbie adqesce cepi. 7 reglam
uiolaui. seniore lesi. iuniore destruxi.
si n̄ statim penituit me giut fuisse puẽtũ.
iam de die in die libentissime me rapiet ipsa
uiolentia cõsuetudinis. 7 impet⁹ passionis.
ut iã nec delinquere me intelligã. nec pec
care me sentiã. Obscurat eni me. atq; obru
it intellectũ delicti. assiduitas delinquẽ
di. 7 eni ita cor negligentis obdurat. ut
hoc ipso si n̄ se humiliet. si n̄ satisfaciat

pposito suo. nocere se n̄ credat. insup in
sultet 7 dicat. Quā cōstant̄ illi restiti.
quā bene nō adquieui. quanta aucto
ritate respondi. Putabat qđ me semp
illi humiliare debere. Qđ qui facit. dia
bolo se tradidisse captiuū cōstat. qui
de hominū uiciis 7 passionib; 7 pdici
one letat̄. 7 eiusmodi aīe eueniet illa sen
tentia. qđ peccōr adiē ad peccandū. Quā
nos refugientes. illam poci teneam que di
cit. Qui scs adhuc scificet̄. ut cotidie auge
amus mīta. nec de nob̄ aliqđ psumam.
quia dī ē omē qđ sum. Sim itaq; ī ope dei
indeficientes. p etnā retributionē. 7 coti
die ad meliora tendamus. Ipa enī apphen
dendi auiditas. ipa cōsuetudo pficiēdi.
semp nos ad maiora puocat. Et ubi uide
rit ds deuotionē aīe nre. ardorē insi
nuabit affectū. 7 quanto nos addide
rimus ad studiū. tanto ille apponet
adiutoriū. Qui hz dabit̄ illi. 7 sup ha
bundabit. Et alio loco dicit. Posui ad
iutoriū sup potentē. Quanto nos appo
suerimus ad diligentiā. tanto ille add;

ad glam.

ad gl'am. Gr'a q° de gr'a nascit'. ⁊ p̄fectus de p̄fectib;. S ĉruiunt lucra lucris. ⁊ mīta merītis locū faciunt. ut q̄nto q's plus adq̄re cepit. tanto plus conet' inq̄rere. ⁊ quanto auidius de sap'ie bonis hauserit. tanto plus haurire desideret. sic ipsa de se loq't sap'ia. Qui edet me adhuc esuriet. Vrgeam' f'rs cursum n'r'm. ut crescat in nouissimo uita n'r'a. queram' usq; in fine. ut sine fine gaudere mereamur. S; si istos n̄ possumus iam exercere corporis labores. cōferamus nos ad sp'ualiū bonoꝝ desideriū. ⁊ cōpunctionis ⁊ caritatis augmentū. Sic cordie in cordib; n'r'is disponamus ascensus. nulla infirmitate. nulla etate laxari possunt mētes. ut spiritalib; quib; dā gradib; ascendere mereamur ad p̄missa dn'i n'r'i ih'u xp'i. cui ē honor. uirtus. gl'a. potentia. ⁊ claritas. ⁊ magnificentia. ⁊ imperiū. ⁊ nūc ⁊ semp̄ ⁊ in cuncta secula seculoꝝ. Am̄. Itē ali' sermo.

Quod supplente ⁊ quodammodo cū caritate iubente d'ō. ⁊ uīra firmitate qualem̄cūq; sermonē p̄fero. facio h nō

ex aliqua p̄sūptione. s; ex ūa ⁊ integra ue-
ritate. Ill' lic; tā pfecti dō ipicio sitis. ut am-
monicione nr̄a minime egeatis. ⁊ tam̄ impāte
caritati que nescit tīme. et q' optime imple-
re nouim'. suggerere et āmmonere cū ūa hu-
militate. ⁊ pfecta caritate p̄sumim'. n̄ tam̄
sine ūecundia. cū nos necdū idoneos nouim'
esse discipl'os. ⁊ ad opus scm̄ uideam' exercitare
magistros. cū sim' tepidi. cogim̄ amore fer-
uentes. cū simus peccōres. arguim' iustos. cū
sim' impiti. instruim' doctos. cū sim' in pela-
go huius mundi. nimiis fluctib' agitati. ad
eos qui ad portū iā feliciť puenerť. p̄dicationis
ūba pferimus. S; tam̄ fr̄s dilectissimi. qr soleť
naues supatis ⁊ deuictis fluctib' pelagi. et
in portu tutissimo laborare. ⁊ nisi grandis cau-
tela fuerit pene submergi. cū sūma humili-
tate ⁊ ingenti reūentia āmonem'. ut qr uos
xp̄s capitalibus criminib' tanq̄m de piculosis
liberauit fluctib' in portu q̄etis ⁊ b̄titudinis
constituit. paruas negligentias ⁊ quasi mi-
nuta pecca que sic in aīa cōfluunt. quom̄
p minutissimas nauis rimulas ī sentina
gutte cōcurrit. cū omi uigilantia xp̄o

adiuuante exhaurire iugiter festinetis. Nam
quomodo nauis preterea que pelagi fluctus euaserit. si
in portu sentina non fuerit. de minutissimis
guttis impletur et mergitur. sic et monachus deui
ctis et superatis mundi huius tempestatibus quasi pe
riculosis fluctibus. cum ad portum monasterii uenerit.
si subrepentina et minuta. et cotidiana peccata
de anime sue sentina exhaurire neglexerit. in
ipso portu naufragii discrimen incurrit.
Sed dicit aliquis. Quomodo in portu anima sentinari? Utique
orando. ieiunando. uigilando. ueram carita
tem. et ueram humilitatem. et ueram obedientiam exhi
bendo. Attendite fratres queso. Quomodo nauis
sentinatur a situla. sic anima ab operibus malis libera
tur oratione dominica. si dicat et uerum dicat. di
mitte nobis debita nostra. sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Qui
cum omnibus in se peccantibus clementer indulserit. nul
lius peccati uestigium in illius anima remanebit. At
tendite fratres. et considerate quod dixi. qui in se peccanti
indulserit. Non dixi quod qui in deo peccauit ipsi
debeas indulgere. sed qui in te peccauerit. ipsi
debeas ueniam dare. Quod peius est aliquotiens qui in
nobis peccauerit. aut tarde. aut difficile ueniam
damus. qui in deo deliquerit celeriter indulgemus.

Sed si uolumus iuste agere. illi qui in deo peccauit
sine seuerissima districtione non debemus peni
tus indulgere. ne dum illi per indiscretam pietatem
remittatur. exemplum perdicionis aliis prebeat. In
suo ergo se unusquisque ostendat esse clementem. quia dominus
ait. Si dimiseritis hominibus peccata eorum. dimittet
uobis pater uester celestis peccata uestra. Qui non uult in deum a
liquis peccatum presumit admittere. districtionem de
bet monastialem sustinere. Sed hoc bono et pio animo de
bet fieri. ut spiritali castigatione ita corrigatur
in hoc seculo. ut non pereat in futuro. quia omne peccatum quod
in hoc mundo non corrigitur. in futuro seculo punie
tur. Sic enim de filio. de seruo. diuina scriptura
commemorat. Tu inquit uirga eum cedis. et animam
illius de inferno liberabis. Sed ideo sic super suggessi.
non solum capitalia crimina caueamus. sed et paruas
negligentias. cotidie quasi uenena diaboli
respuamus. Sunt enim nonnulli. qui post religionis pro
fessionem. quia uidentur exisse de seculo. nimia se
curitate soluuntur. et impletur in illis illa
sententia domini. qua dicitur. Utinam calidus esses. aut
frigidus. Nunc autem quia tepidus es. incipiam
te euomere ex ore meo. Quod est quod dicit. utinam
calidus esses. aut frigidus. hoc uult dicere.

Melius tibi fuerat ut in seculo remansisses frigi
dus: aut in monasterio fuisses feruidus.
Nunc autem quia et de seculo recessisti, et tamen spiritalem
feruorem per negligentiam tuam apprehendere nolu
isti. tepidus effectus es: ex ore domini uix iterum
recipiendus euomeris. Ideoque fratres karissimi. cum
dei adiutorio sententiam diuine scripture di
ligenter attendite: qua dicitur. Omni custodia ser
ua cor tuum. Sicut enim gaudendum est de mona
cho qui ad monasterium mansuetudinem. obedi
entiam. pacientiam. uoluerit mitis et humilis
exhibere: ita econtrario lugendum est de illo
qui corpore tantum de seculo exisse uidetur: corde
tamen in mundo. aut remansisse infideliter.
aut redisse infeliciter cognoscitur: et pro humi
litate profert superbiam: pro pacientia iracun
diam: pro obedientia contemptum: pro caritatis
medicamento. malicie effundit uenenum. Ta
libus conuenit illa beati petri uaria et multum timenda
sententia. Melius inquit illis fuerat non cog
noscere uiam iusticie: quam post cognitionem
retrorsum conuerti. Et iterum. Canis reuersus ad
uomitum suum: et sus lota in uolutabro luti.
Sed nec de talibus desperandum est fratres: quia potens est

ds orantibus uobis scintillam conpunctionis accen-
dere. & omnem seculi uoluptatem. uelut spinas &
tribulos nequitie salubri igne consumere. illo
utique igne. de quo dominus ait. Ignem ueni mittere
in terram. & quid uolo nisi ut ardeat. Orate ergo fratres di-
lectissimi. non solum ut uobis deus perseuerantiam bonam
dignetur tribuere. sed & illis ut qui negligentes sunt.
tandem debeant de fouea superbie se subleuare.
& de laqueis eruere. Si enim uobis orantibus. & cum
caritate consilium dantibus. quicumque sunt tepidi & negli-
gentes. fuerint emendati. duplicatum uobis premium
dominus. & de uita & de illorum correptione recompensa-
re dignabitur. Itaque nec illi qui boni sunt. se debent
quasi de suis bonis extollere. nec illi qui ne-
gligentes sunt. de dei misericordia desperare. sed & illi cum
humilitate dei dona custodiant. & illi cum gratia
dei conpunctione celerius ad penitentie illius corre-
ctionis medicamenta confugiant. quia qui bonus est.
si superbire cepit. humiliabitur. & qui superbus est
si se humiliat per dei misericordiam subleuabitur. Tan-
tum est ut se non permittat amplius durissimo iugo
premi. nec nimia & periculosa dissimulatione
in peccatis perseuerando diutius obdurari. sed tam
cito confugiat ad pietatem dei. ut in se peccati

76

uestigiū nō relinquat. Optime calidis adhuc uulnīb' malagma uel fibula apponit. qa si ue lox fuerit ad celeste mediai intentio resurgendi. uestigiū pecci nō potit remanē. cū lapso. qa sub manu ōpis medici. 7 cito pit morb'. & uelo cit sanat egrotus. Itum atq; itū rogo 7 āmoneo frs. ut obedientiā 7 humilitatē 7 caritatē. n̄ solū seniorib' 7 coequalib'. sȝ 7 iuniorib' exhibe iugit studeatis. qr qlib; bona seruus dī habe contendit. omia pnicit pdit. si ī illo humilitas 7 caritas ūra n̄ fuerit. Nolite murmurare frs. Scriptū ē enī. qd murmurantes a serpentib; perierūt. Nolite detrahere frī. qr scriptū ē. Qui detrahit frī. eradicabit. Nolite iracundiā in corde seruare. qr scptū ē. Ira uiri. iusti ciā dī nō opat. Nolite uos inuicē odio habe. ppt illud qd scriptū ē. Qui odit frēm suū ho micida ē. Sȝ nō ē op'. ut diuīt' scām caritatē ūram uerbis doceam'. quā nō ad xpi glam opib' implere. 7 cognoscam' 7 gaudeam'. hoc so lum specialit petim'. ut qr nos ds ī locum

[illegible] cogbat'. 7

[illegible] ma. Et quomodo

[illegible] paul'. qm̄ cui mres

quietis et tranquillitatis collocare dignatus
est. pro nob(is) q(ui)s s(an)c(t)i isti(us) te(m)pestates et innumerabi
les fluct(us) affligit habundanti(us) d(omi)no supplice(n)
tis: ut si nob(is) q(ue) n(on) m(er)em(ur) gl(ori)a n(on) dabit(ur): salte(m)
uob(is) orantib(us) peccator(um) uenia tribuat(ur). AMEN.

Sermo s(an)c(t)i aug(usti)ni de p(er)secutione x(rist)ana.

Frequent(er) diximus fr(atr)es k(arissi)mi: q(uo)d semp(er)
x(rist)ian(us) p(er)secutione(m) patit(ur). Mundus enim
iste: in maligno posit(us) e(st). Adu(er)sari(us) n(oste)r dia
bolus regnat i(n) mundo: et nos putam(us) quod n(on)
patiam(ur) p(er)secutione(m)? Que enim res n(on) p(er)sequit(ur)
x(rist)ianu(m)? Miram(ur) si alii nos p(er)seq(uu)nt(ur) si x(rist)o
seruire uoluerim(us). Et parentes n(ost)ri nos p(er)seq(uu)n
tur. et q(ui)cu(m)q(ue) n(ost)ri e(st) dissimil(is) p(er)seq(ui)t(ur) nos. et
odio nos h(abe)t. Miram(ur) nos si alii p(er)seq(uu)nt(ur)? Ip
sum corp(us) n(ost)r(u)m nos p(er)seq(ui)t(ur). Si comedero pau
lulu(m). et corpusc(u)l(u)m robustu(m) fuerit: sanitas
corporis mei p(er)seq(ui)t(ur) a(n)i(m)a(m) mea(m). Quocu(m)q(ue) me
u(er)tero: p(er)secutio e(st) m(ich)i. Si uidero mulierem.
oc(u)l(u)s m(eu)s me p(er)seq(ui)t(ur): et cupit inficere animam
mea(m). Si uidero diuicias. si auru(m). si argentu(m).

p(ro)mi. nec ...
in pectus ... x(rist)iano...
cito co(n)fugiat ad pietate(m) ...

si possessiones. si delicias corporales. si pulchra
uestimta. qd aliq uido 7 desid'auo. hoc psequit animam meã. Non g putem9 tm i effusio
ne sanguis ee martyriu. sep enim e martyriu xanis. ac religiosis. Adolescete libido p
seqr. uult libido sanguine ei effundere. Non
pclitat aia tua. 7 quasi i pclo ostituta e.
tnc stat ihs a dextris patris. 7 pugnat p adolescentulo suo. Si g sut martyria. 7 i pacis
tpre. sut 7 negationes. Nemo g dicat. n ee
martyriu. Et martyriu e. 7 negatio e. Ego
qui hodie uideor ee monachus. si rupo ppo
situ meu. xpm negaui. Si enim in pace nego. in psecutione quid facerem. Non torqueor.
no exuror. 7 denego. Qui i psecutione negat.
ueniã ht. plage p eo pcãt. Qd enim dicit.
N oluit caro mea pugnare. in colluctatione defecit. Non cessat animus. cessat corp9. Aliud mens
cogitat. aliud corp9 copellit. tn n ht excusa
tione. Nulla plaga enim e. que debeat amore
xpi supare. Qd enim t dic. hoc e in incendio ur
urebaris. i eculeo pendeba. p me torqbaris.
7 dicis n potui sustinere tormta. Et quomodo
sustinuit petr9. qm paul9. qm ceti mres

sustinuer. & habuer corpora que tu hs. O mo
nache q ieiuniu fugis. putas te igne fuge.
h oc g dico. qm oi tpre s martyria & puaricationes. Denique & apls qd logr de uidu
is. que scdos duxer maritos. Qd dic. Ha
bentes inqt dapnatione. q pma fide ir
rita fecerit. Vide qd dic. O uidua. anq
m pmittes. cu ees uidua. in tua erat pote
state. ut nubes. Ex eo tpre q cofessa es. qd
m pmanes. ex eo tpre mia ee cepisti. Si uolu
eris scdm maritu duce. me cotepsisti. Adul
tera eni es. q ia m iuncta eras. Sic & tu mo
nache. an qm m pmittes. in tua erat pote
state face qd uelles. Vox tua ligauit te m.
N unqd te fame copuli. Nunqd tibi necessita
tem feci. Nunqd liber no eras. In tua fu
it potestate pmitte. Promisisti. mis ee cepi
sti. inm nolo dimitte. No e lic; ea licetia di
mitte. qua pmiseras. Promitte tuu fuit.
dimitte n e tuu. Si dimiseris. n te habeo
i illo gradu q p habui. Primu lib eras. eras
qde de familia mia. n eras an oclos meos.
no eras de ministris mis. Itm eras de fami
lia mia. No eras minist mis. tam de familia

mea eras. Non eras meum: sed tamen meus eras. Et qui michi militare cepisti: si recesseris. non te habeo quasi de familia: sed quasi fugitivum. Hoc totum quare dico? Quoniam in nostra potestate est promittere servitutem deo. non est in nostra potestate dimittere. Promisisti: premium habes. Negasti: penam habes. Utrumque propter professionem tuam dicimus. et iterum atque iterum. dicimus. Promisisti premium habes.

Non est inter utrumque: tuum est elige quod velis. Habes viam vite et mortis. elige quod volueris. Hoc totum dico fratres karissimi: neque quis de vobis putet se habere liberam potestatem et dicere. Ergo illi qui uxores habent qui sunt in civitatibus. qui militant. qui negociantur: ergo totus mundus in periculo est. et monachi soli salvantur.

Non est equa nostra. et illorum conditio. Illi scientes in secularitate sua. non promiserunt facere: quod adimplere non potuerunt. Illi quidem sunt christiani: sed est christianus quasi secularis: est christianus quasi negociator. est christianus quasi miles. Et cornelius centurio miles fuit: sed salvatus est. Ergo sum monachus. qui desivi esse secularis: et factus sum monachus. Aut enim monachus salvor: aut alter non salvabor. Non est itaque aliquod medium. Si voluero dimittere vitam monachi et sequi secularem: non habebit me dominus quasi secularem. sed quasi prevaricatorem.

Non ergo nobis licet dimittere quod habemus in proposito. Dicat aliquis. Et quid facio si peccavi in isto proposito. Quod factus sum. nec secularis nec monachus. Ergo aliquis peccatum peccato maiore cupit emendare. Ergo hoc dico. Non nobis licet dimittere quod habemus in proposito. Licet dignitatem propositi perdideris in hac vita constitutus. esto penitens quasi monachus. non quasi secularis. Aliquis dicat. Fugi dominum meum et ne me occidat. semper debeo fugere. Si te penitet quod fugisti. debes ad dominum converti. Nemo dicat. penitet me quia fugi et semper debeo fugere. Sive sancti simus. sive peccatores simus. non nobis licet mutare propositum. Si sanctus es. beatus es monachus. Si peccator es. miser es monachus. Tamen monachus es. non licet mutare propositum. Licet dignitatem propositi perdideris. hoc in commune loquor. et quasi vobis dico. in quoque loquor. nequis se putet habere potestatem mutandi propositum. Rem vobis dico novam. quasi in comparatione dico. non quod hoc facere percipiam. Dico vos facere monachos corruisse. Hoc enim utique peccavit. unus de ipsis simpliciter. Ubi gratia ad secularitatem conversus est vita. dura tenere et dixit. Non possum sustinere. non possum monachus

perseuerare. Alius uero qui peccauerat. intellexit pec-
catum suum et nulli confitetur. tamen plangit quod
fecit diebus ac noctibus. et domini misericordiam deprecatur.
Non dico quod bene fecit quia peccauit. ad compara-
tionem tamen eius qui publice sceleratus est iste sanctus est.
Hoc totum quare dico. Non ut spem de peccatoribus et per
ipsam de occasione peccandi. sed hi dico et quia si ut
assolet casu quisque instigante diabolo et suaden-
te peccauit. non licet ei mutare propositum. sed
ad penitentiam que medica laxorum est. tota ani-
mi auiditate confugiat. Dominus autem potens est et pecca-
ta indulgere. et ad presens et me et uos ab omnibus in-
sidiis diaboli tutos liberare. cui est honor et gloria
in secula seculorum amen.

Augustinus de obedientia.

Nichil deo sic placet. quomodo obedientia.
Obedientia. Cham maledictus fuit. et post
multa secula manet maledictio. eius qui dicitur sem
chanaan et non iuda. quia patri non est obsecutus. Sed tamen
sem qui obsecutus est patri. benedictionem habuit
in omnia secula. Hoc itaque dico. quia non est filiorum iudi-
care de patribus. Nemo uadit ad magistrum suum
et docet magistrum suum. Venisti ad me ut do-
cerem te litteras. Si tibi scripsero et dixero tu scribe. quomodo
ego scribo. utique imitari debes. quem magistrum

elegisti. aliqd doct[us] es. uade ad priore[m] magi
striu[m]. hoc totu[m] q[uo]d dico. Vt obedientia[m] exhi
beam[us] in patres n[ost]ros. Q[ui] patrib[us] n[on] obseq[ui]t. d[e]o no[n]
obseq[ui]t. Dic[it] eni[m] d[omi]n[u]s. Q[ui] uos co[n]te[m]pnit. me co[n]
te[m]pnit. Q[ui] [er]go [con]te[m]pnit ap[osto]los. [con]te[m]pnit xp[istu]m. Q[ui]
co[n]te[m]pnit patres. co[n]te[m]pnit xp[istu]m q[ui] i[n] patrib[us] est.
H oc eni[m] dico. q[uo]d i[n] nob[is] su[m]ma [et] sola e[st] uirt[us] obe
dientie. Si ieiunau[er]is dieb[us] ac noctib[us]. oro[n]e[m]q[ue]
fec[er]is. si i[n] sacco fueris [et] cin[er]e. si nich aliud fec[er]
ris. n[isi] q[uo]dcu[m]q[ue] p[re]ceptu[m] e[st] in lege. [et] t[ame]n fueris q[ua]si
sapie[n]s. [et] obedie[n]s patri n[on] fueris. o[mne]s uirtutes tu
as p[er]didisti. Vna obedie[n]tia pl[us] ualet. q[ua]m o[mne]s
uirtutes. Ieiuniu[m] [et] [con]tine[n]tia. n[on] diligent[er] atte[n]
deris. sup[er]bia t[ibi] facit. Sup[er]bia aut[em]. inimica
est d[e]o. Nich sic odio h[abe]t d[eu]s. quo[modo] sup[er]bia[m]. Q[ui]
cu[m]q[ue] n[on] obedit. n[on] fac[it] de s[an]c[t]itate s[ed] de sup[er]bia.
I d[e]o eni[m] n[on] obedit. q[uia] se meliore[m] putat illo. cui
no[n] obedit. Simplicit[er] dico uob[is]. O[mn]ia pecc[at]a odio
h[abe]t d[eu]s. p[er]iuriu[m]. m[en]daciu[m]. furtu[m]. latrocinium.
adult[er]iu[m]. fornicatione[m]. i[n] q[ui]b[us] si q[ui]s dep[re]hensus
fuiss[et]. q[uod] n[on] pot[er]at oclos leuare. sic eu[m] h[ab]emus
execrabile[m]. s[ed] si q[ui]s sup[er]b[us] e[st]. m[u]lto pei[us] peccat[u]m facit.
q[ua]m adult[er]ium. [et] tam[en] loq[ui]m[ur] cu[m] eo. Q[ui] fornicat[ur].
pot[est] aliq[ui]d dic[er]e. Vicit me caro m[e]a. sup[er]auit me

adolescentia. Non dico quod semper facere debeat. si quidem
et hoc odio habet deus. sed in comparatione mali dico.
quicumque aliud peccatum fecerit. ubi causa. si furtum fe-
cerit. excusare se potest. Ille enim dicit. Propterea furtum
feci quia algebam. quia fame movebar. quia egrota-
bam. Superbus quid dicere potest? Ideo superbia vide quantum
malum sit. quod excusationem non habet. Cetera vicia ei no-
cent. qui ea committit. ceterum superbia plus nocet omnibus.
Hoc ergo dico. ne cogitetis modicum peccatum esse superbiam.
empe quod dicit apostolus. Ne quis igitur incidat in iudicium
diaboli. Vides ergo. quoniam quicumque inflatur. in iudicium
diaboli incidit. hoc ergo dico secundum quod scriptum est.
deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam. ut
omnia quidem peccata fugiamus. maxime autem superbiam.
Dico vobis de superbo. semper sibi sapiens videtur. Si quis de
fratribus dederit ei consilium. et dixerit ei frater non debes
sic agere. non dignatur eum audire. quia sapientiorem se
putat. quam illum qui ei dat consilium. Et quod dicit in cor-
de suo. ego sum sapientior. ego ergo non habeo con-
silium. Numquid tu sapientior es me. Licet non dicat.
tamen ex eo quod contempnit consilium fratris. in corde suo lo-
quitur. Ergo hoc dico. quia superbia habet sine causa alias
habet virtutes. immo non habet. sed habere videtur. Ille enim
hoc habet quod esse contrarium est. quoniam potest aliquid

habere. q̄d d̄o amicū sit. Sup̄bia i monast̄io ꝙ̄re
fiet. Si ieiunamꝰ. erigim̄. O ꝺone facimꝰ p̄ peccis.
⁊ i sup̄bia erigim̄. Aliq̄s ieiunat. ⁊ p̄ peccis
suis penitentiā agēs. i sup̄bia eleuat̄. I d̄o ie-
iunas. i d̄o oras. i d̄o facis p̄cepta. ut cōt̄ d̄m fa-
cias. Monachꝰ si sup̄bꝰ ē. mlt̄ū meliꝰ ei erat. si u-
xore ducēt. Ego simplicit̄ dico. ⁊ libā frōte di-
co. hoc dico. ꝙ q̄cūq; sup̄bꝰ ē. meliꝰ erat ei. ad com-
parationē mali dico. ut oīa alia uicia h̄ret.
ꝙ ex mal̄ suis inclinaret̄ ad penitētiā. ⁊ nō
oēs despicēt. Si aut̄ p̄ꝰ pecca ageret penitētiā.
utiq; dī misc̄diā mereret̄. Q̄ aut̄ sup̄bꝰ ē. oi-
um maloꝝ habet p̄ncipiū. ⁊ ñ agit penitē-
tiā. quasi iustꝰ sit. Propt̄ea sup̄bia cōtra-
ria ē d̄o. ꝙ d̄o ñ subicit̄. Sic eni se h̄t q̄si
iustus sup̄bꝰ. ñ agit penitētiā p̄ malis
suis. ⁊ glatur quasi p̄ bono. Hoc ꝙ̄re
dixim̄. ⁊ uos ipsi intelligitis. ⁊ alioꝝ
ruina. nr̄a debent ēē exempla. Propt̄ea
uenimꝰ in monastiū. scli libtatē p̄didi-
mus. ut seruitutē x̄ accipiamus. Deīn
ista de frībꝰ loq̄r. q̄ solent sede longi a mo-
nastiis. nō eis debet nasci sup̄bia de ex-
emplo. In cenobio uixisti. placuit tibi

ut maies i decimo

ut maneres in decimo miliario. non debes si
naxim sanctorum fratrum contempnere. Non te uiliorem putes.
si ad fratres uenis in ciuitatem. Si necessitatem habes
uidere mulieres. et necesse habes ire in plateas.
recte non ires. Ad synaxim fratrum non uadis. O uos
qui manetis in secreto. aut meliores estis fratribus
qui sunt in cenobiis. aut peiores. Si melior es. ue
ni ut eis exemplum uite tue tribuas. Si autem de
terior es. ueni ut discas que nescis. Superbia
nascitur. quando aliquis dicit se secretum sedere. fratres non
dignatur uidere et uisitare. in superbiam erigitur. Hec
propterea loquor presente sancto fratre qui hoc opere facit. ut hoc
quod ego loquor. hunc sciatis opere facere. Denique mul
ti sancti patres qui uere patres sunt. qui regunt animas sanctorum.
quando aliquos uident iuuenes ire ad deserta. et ad
cenobium non uenire. et in superbia esse. uadunt et
uim eis faciunt. et adducunt eos. non ut noce
ant. sed ut tollatur eis superbia. Hoc propterea dico.
ut magis hi qui manent in secretis. et ueniunt ad ce
nobium et fratres uisitant. ab his qui sunt in cenobiis non ar
guantur quasi inpacientes. sed quasi humiles.
Nemo dicat de uobis. ecce ille qui in heremo sedet.
quia non patitur uenire. Propterea uenit ut te edi
ficet. non ut destruat. Videte quid uite sit. Viuit

in deserto. 7 tam gliā no hẽt eorꝫ q̄ i deserto s̄.
D s̄ omps. oīa que locuti sum⁹ orōnib⁹ s̄corꝫ no q̄
ad imple faciat. Nich eni g̃nde ē dicẽ. s; facẽ.
Et si q̄ facẽ ñ possū 7 loq̄r. ido loq̄r. ut q̄ pot facẽ
faciat. Q̄ hẽt aures audiēdi audiat. i x̃ ihu dn̄o
nr̄o. cui ē honor 7 uirt̃ i s̄cla s̄clorū Am̄. Incipit
sermo. i. s̄ cesarii ad monachos.
Scimus q̄d ē spiat̃ miliciē cui nos mancipauim⁹ fr̄es.
magnā ēē i futō repositā remunatiōnē. s; si res
piciam⁹. i h̃ ipo ope q̄d gerim⁹. q̄dām 7 i p̄senti.
partē p̄mii, magnā habem⁹. Et plane magn⁹ ui
te fruct⁹ ē. s̄clm potuisse despicẽ. 7 d̄o soli serui
re cepisse. 7 usq; ad finē p̄seuerasse. 7 euasisse
uiciorꝫ infelicissimā dn̄atiōnē. 7 effugisse gu
le atq; luxũie fedissimā seruitutē. Q̄d g̃. Nō
iam magna pars p̄mii ē nich habe cōmune
cū mundo. uanarū rerū cupiditatib⁹ ñ exceca
ri. scelib⁹ ñ admisceri. cū innocētia diē transi
gere. bẽ castitati opā dare. glōse paup̄tatis
sufficientiā cū timore dn̄i possidẽ. de qua loq̄
tur sapia. maior ē exigua portio cū timore dn̄i.
q̄m thesauri magni sine timore ei⁹. Intelliga
mus itaq; fr̄s. q̄ntū nob̄ dn̄s pia uocatione
cōtulerit. numerem⁹ si possum⁹ ex illo tēpore

ex quo si considerari uidemus quanta peccata huc fecimus.
de quantis fraudibus. de quantis adulteriis. rapinis.
periuriis. sacrilegiis. sceleribus. et de aliis uiciis quę
longum est enumerare. deus per suam misericordiam nos
liberauit. et tunc uidebimus quantas et de presentibus
beneficiis laudes domino referre debeamus. Si nec
in seculo essemus. quod aliud ageremus. quam uolueremur in
malis nostris. et animas nostras cotidianis uiolaremus
maculis. cotidianis confoderemur uulneribus. ita ut
nec sentire possemus. Hec est infelix consuetudo
peccandi. ut quanto amplius unusquisque peccauerit. tanto
minus peccata ipsa intelligat. et tanto eum plus
peccata delectent. et ueniat illud quod propheta peccatoribus
damnat. Non est deus in conspectu eius. auferuntur iudicia
tua a facie ipsius. Cum enim quando surrepit peccandi
delectatio. statim futuri iudicii diem abscondit ob
liuio. E contrario autem quanto unusquisque circa se sollicitior
fuerit. tanto plus metuit. sicut ait scriptura. Sapi
ens timendo declinat a malo. Sapiens ergo semper in com
punctione. et semper in metu est. et ut de preteritis
suspirat malis. ita de futuris periculis peruigili solli
citudine contremiscit. qui de peccatis anxius
est. ac secum cogitat. ac reuoluit. ne forte pa
rum peccata preterita defleuit. ne forte nondum

Consuetudo [illegible] altera natura

satisfecit per innumerabilibus uiciis suis. ne for
te magis ad ueteres iniquitates noua suppo
suerit uulnera. et ne super antiquas conscientię
maculas. recentia adhuc crimina. impresserit.
ne confusionis nomen adhuc assumpserit. ut grauius
sub sacra professione delinqueret. Aliquanti
nobis sufficere putamus. quod secretum istud conscendi
mus. quod locum habitusque mutauimus. quod hic
aliquantum temporis duximus. ipse omnem in an
nos numero collocantes. ac sic nosmet ipsos
perniciosa persuasione fallentes. putamus
quod mala nostra spacio temporis euanuerint. et
quia nos illa obliti sumus. credimus quod de me
moria diuinę seueritatis lapsa sint. Sed non ita
est. Omnia apud illum collecta. omnia apud illum
reposita atque signata sunt. Audiamus quod di
cat ille. qui cum ipso diabolo manu ad manum.
singulari certamine dimicabat. beatus Iob. Sig
nasti quasi in sacculo peccata mea. Et iterum ipse dominus
ait. Nonne hec collecta sunt. et signata in thesau
ris meis. Non putemus tam facile remitti posse ad
missa semel crimina. et profundo uulnere in animę
ipsius impressa uisceribus. Multum est opus fletu. et mul
tumque gemitu. multisque contriciones corporis

dicunt multi seducen tes semetipsos triginta annos sub deo mo nachatus, et non animaduerterunt quantum in uita spirituali profecerint

ualent. ad saluandos ipsius cordis dolores.
Toto incumbendum est spiritu conpunctionis. ut ue
tusta mala tanquam sagitte quedam. de con
scientie uisceribus euellantur. Non sufficit summis
labiis dicere: peccaui domine peccaui. remit
te. Saul dicebat peccaui: sed non obtinuit
illam ueniam. quam dauid una penitentie uo
ce promeruit. Quare hoc? Quia confessionem illam
nudam magis quam ueram gemitus exprimebat: que
non conpensabatur cum magnitudine criminis. len
ta humiliatio. supplicantis. Non leuiter agen
dum est contritione. ut debita illa redimantur
quibus eterna mors debetur: nec transitoria opus est
satisfactione. pro malis illis perpetue que paratur est
ignis eternus. Si uolumus intelligere. quam graues apud
se facit iudex noster hominum culpas: respicia
mus ad penas. Fratres karissimi scitote quod quantum paci
ens est nunc dominus noster in sustinendis delictis nostris:
tam seuerior erit in illo tremendo die iudicii. in
discuciendis actibus nostris. Et sic inestimabi
lem parauit improbis penam: ita inenarrabilem
iustis parauit gloriam. Ergo suppliciorum acer
bitatem ex contrario. de premiorum ipsorum magni
tudine colligamus: quod qui nouit remunerare

merita. nouit punire districte delicta: et omne peccatum quod in hoc seculo non corrigitur in illo futuro iudicio punietur. Saluberrima est ergo ac multum necessaria futuri iudicii recordatio: et peccatorum commemoratio. et delictorum deploratio. Quod si quis sibi de peccatis illese uite initiis blandiatur: et adhuc innocentem se transisse putet ad seruitutem dei. et ideo credit se securum: ille tamen respiciat quam incerti et quam lubrici sint exitus uite. de qua dicitur. ne laudaueris hominem in uita sua: et cum presperitate etiam se de peccato non habere quod lugeat. de futuro inueniet quod timeat. Nemo ergo de peccatis securus sit. Tanti laquei hostis abiecti sunt ante pedes anime nostre: et tam innumeri hostes obseruant et custodiunt iter nostrum: tante fouee. et tanta precipitia. tante rerum dificultates. interiacent inter nos et finem nostrum. Via ista que per se arta et ardua est. tantis spiritualium latronum insidiis obsidetur: tantos uero scopulos. tantos que fluctus transire necesse est et uidere quid eueniat. antequam anchoram obtato littore collocemus: et putamus nos de peccatis debere esse securos: et sine cotidiana cura. sine cotidiano timore et tremore. diem nostrum debere transigere: Quis transi

eius super alicuius profundum fluminis per artissimi pon
tis angustias. Etiam si maiorem partem inoffenso
transierit pede iam periculum euasisse se credat.
cum in ultimo ponti spacio quod timebat incur
rit. Sic et nos et si magna pars uite istius
prospere uideatur fuisse transacta. non ideo fiduciam
presumamus. cum adhuc periculum pars extrema
imminet. Quis in acie positus. ante finem cer
taminis et ante uictorie securitatem arma
deponat. Nemo ergo securum se esse debere
iudicet. ante quam ad finem felici consummatione
perueniat. Nec hoc nobis sufficere putemus
ad plenam salutem. quod inter seruos dei uel habi
tatione censemur uel nomine computamur. quod
in insula uiuere atque inter monachos psal
lere uideamur. Clamat enim nobis dominus noster. Non
omnis qui dicit michi domine domine. intrabit
in regnum celorum. Hoc quare. Quia non au
ditores legis iusti sunt apud deum. sed factores.
Unde etiam si bene uixerimus. tamen nos in sta
bilitate et perseuerantia commendare debemus
in loco uocationis nostre persistendo. et proficien
do. Uere dico. et non mentior. Etiam si hic
uiginti aut triginta annos domino impen

Ne laudaueris homi-
nem in uita
lauda post mortem

differimus. cui utiq; totũ nos seruirẽ debe(re) q(uo)d ui-
uim(us) 7 ut satis unũ annum agem(us) in s(e)c(u)lo: in-
estimabile ẽẽt quantum nobis de ęt(er)nę uitę gau-
diis fraudarem(ur). quia omnis salus n(ost)ra in con-
sum(m)atione atq; in fine consistit. Quid michi p(ro)-
derit si sata uiridancia in herb(is) spem messis
ostendant: 7 nec sub ipso falcis t(em)p(or)e subita uel
aeris intẽperię. uel pluuiar(um) inundatione de-
cipiant: Quid p(ro)dest illi si uinea spem omnem
in flore p(ro)mittat: 7 uel feriar(um) incursio. uel uasti-
tas grandinis spem omnẽ in consum(m)ationẽ
subducat: Ideo q(ui)a s(icu)t. omnis p(ro)speritas. om(n)is q;
laborum felicitas in fine consistit. Illis autẽ
condolendum ẽ: q(ui) hic p(ost) m(ul)ta laborũ sti-
pendia. post aliquantulum annorũ p(ro)fec-
tum. aliquib; desideriis abstrahuntur. Q(uo)d
de illis erit qui hic quatuor aut quinq; an-
nos longissimũ tempus credunt. et omnẽ
reliquę uitę tractum in seculi uanitate consu-
munt: cum etiam unus annus seculi la-
bores n(ost)ros in heremo adquisitos. ita pos-
sit absumere. quom(od)o si mare magnum par-
uissimũ intra se riuũ recipiat. 7 absorbe-
at. atq; ei nec nomen relinquat: Nescio

ad quē lucra uenimus in hoc seculo uiuere.
Nam cū hic grande magnum putet̄ dampnū. nō
cotidie aliquid adquirere: illuc grandis
questus putandus. ē. ul' adquisita nō pdē;
hic inquam graue detrimentū creditur
nō cotidie pficere: ibi ū sūma uirt̄. ē. non pire;
Jdō q; si adhuc tenues et paupes sumus:
hic aliquid consequi laboremus. Si ū
aliquid hic consecuti fuerimus: illd ser
uare curemus. Hoc solum incompendium
7 gaudiū erit: qd hic diū uixerimus; eqūā
diu hic consistimus: in arbitrio nrō ē. ad se
culum declinare. Cum ū declinauerimus:
iam difficile ac pene impossibile erit. ad lo
cum istum ul' cogitatione r̄espicere. Qd si ali
quis ideo securum se putat de hoc loco posse
discedē. qd hic bene cucurrerit: qd hic mul
tum laborauerit: hic talis hoc agit. quom
si aliquis oneratam mercib; nauem de por
tu soluat. et tempestatib; tradat: 7 ad sco
pulos atq; ad saxa detorqueat. Quanto ittaq;
magis amplius laboramus: tanto callidiore
esse debemus. Proficientib; insidiatur ini
micus: 7 ubi uidet aliquā spē. aliquam

Semper pro[illegible] curemus

[illegible] adaratum, [illegible] retrocedit [illegible]

fili [illegible] animam tuam [illegible] tationem

grām ibi tanq̄ leo rugiens 7 circuiens. ad inua-
dendam predam totus incumbit. Et ideo quia
hic positus nocere non preualet. uult ipse deceptor
minus cautos per cogitationes et per diuersas tem-
ptaciones. ex hoc loco quodammodo quasi extra cas-
tra producere. et quasi de munitissima arce
deponere. 7 cum deposuerit uel de loco superio-
re defligere. ut etiam si nauem mergere non potu-
it. saltim ex detrimentis 7 dampnis que ha-
bundant in seculo iocundissimam predam referat.
Mittit primum temptationes aduersas. indig-
nitates. animositates. ut dum homo quod semel
destinauerit. atque in furore definierit. imple-
re contendit. non cogitet dampnum suum. non respici-
at ad ruinam. Et cum illum deposuerit. tunc eum
incluium iam pristina penitudo succedit. Hic sumus
7 tamen non sumus. Aut enim cordis uariis cogitatio-
nibus 7 impuris atque inhonestis agitamur. aut uene-
natis lingue gladiis uulneramur. pro minimis 7
paruissimis rebus scandalizantes. intelligentes etiam
quod monachum non decet in lites 7 iurgia prorumpen-
tes. Iudicium professionem nostram regule transgressio-
ne uiolamus. furtum inferre prepositis. immo
animabus nostris sub dei oculis non timentes. quod

agere sub presentia prepositorum uetamur: sed sub dei oculis committere non dubitamus. Non sumus contenti necessariis: sed rursum temporalem habundantiam quam in seculo reliquimus desideramus. Unde non satis prodest quod a nobis qualescumque facultates exclusimus: quando ipse in nobis resident cupiditates. Inde est quod interdum rebus perparuissimis excitamur: pro uilium rerum appetitu grauissimas commouemus contentiones. Hoc quare? Quia licet reliquerimus in rebus exteriora bona. adhuc tamen quod peius est in cordibus nostris mala interiora retinemus. Tunc hec quoniam exultat aduersarius noster: quando nos uidet ad hoc maxima contempsisse. ut in minimis deformius uinceremur. Ideo quia sicut ea que foris sunt postposuimus: que uero in animi ipsius uisceribus adheserunt. radicitus euellantur. Unde apostolus non dixit aurum uel argentum radix est omnium malorum. sed magis cupiditas diuiciarum: et non solum diuites. sed qui uolunt diuites fieri. incidere in laqueum et in temptationem. Apostolus non solum habentes sed ipsam habendi prosequitur uoluntatem: ideoque nichil proficit homini relinquere quod extra se habet. quando uicia intra se

retinet. Itaq; ut dixi f(rat)res. hic sinu(m). et tuti no(n) sumus. et qui intra muros positi uix resistimus. in se culo expositi quid faciemus? Qualit(er) stare po terit in fluctu. atq; in ipso colluctantiu(m) te(m)pes tatu(m) impetu. qui tam grauiter p(er)iclitantur in portu? Ideo q; in quantum possum(us) stabiles simus. In hoc tranquillissimo sinu quilibet negligens. quilibet tepidus in uacuu(m) no(n) cur rit. qui ad palma(m) (con)su(m)mationis p(er)seuerando p(er)ue

Fr(atr)es k(arissi)mi. ob h(oc) ad (?) s(er)mo c(a)p(itulu)m. ii. (?)nerit ... se(e)m p(ro)positum (con)uenimus. ut d(e)o n(ost)ro uacare possim(us). no(n) his reb; quib; ... m(un)di de lectatur inimic(us). Certu(m) (est) enim q(uo)d quando ea que ad s(e)c(u)l(u)m p(er)tinent loquim(ur). aut iniquis no(n) murmurationib; mordem(ur). ille horas n(ost)ras deo subtrahit. (et) sibi gaudet adquiri. Quid p(ro) dest q(uo)d nos p(er)petuis uigiliis laborib; q; (con)ficim(ur). (et) ea que maxime d(eu)s n(oste)r in nobis desiderat n(on) habemus? hoc (est) cor mundum (et) liberu(m) ab istis minutis negligentiaru(m) maculis. quas qui no(n) obseruat. paulatim defluit. (et) ad maiora p(ro)la bitur. Illud (er)g(o) in primis studeamus habere. q(uo)d in nobis d(omi)n(u)s n(oste)r expedit. id est suauem be nignu(m) q; sermone(m). mente(m) ab omni maledic

tu. et ab omni malicia liberam: et deuitatis his quibus spiritus sanctus offenditur. humilitati. quieti. caritati operam demus. Hec sunt precipua sacrificia. hec pinguia holocausta: que in conspectu domini in odore suauitatis ascendunt. Hoc etiam maxime studeamus: ut illa que in honore dei nostri agimus cum hilari agamus animo. cum fidei gaudio: et cum bone ac deuote uoluntatis affectu. Quicquid uero inuiti atque compulsi facimus: nouerimus nos ex eo non solum non habere profectum. sed maximum detrimentum. Faciamus nos alicui potenti uiro. obsequium soluere. quod utique superiores persone a clientibus suis expectare consueuerunt. Nonne si uos uideret homo ille debitum sibi officium inuito atque extorto animo et cum quodam fastidio exhibere. magis sibi factam iniuriam iudicaret. et exhonorari potius se quam excoli pronunciaret. et huiusmodi negligenti atque indeuoto officio. offensam potius crederet referendam esse quam gratiam? Si ergo cultus atque honor hominis deuotionem. fidem atque hylaritatem requirit. ubi inuitum melior est ille qui colit quam qui colitur. ubi nullum fructum officiositas ipsa consequitur.

s; hoc soli p fructu .ē. si mereat᷑ acceptus uo
cari: quantomagis nos in honore dī nr̄i
obseruare debemus. ne ad obsequia ei⁹
indeuoti atq; cōpulsi. ne tristes. ne ingra
ti. inmo q̄ ueniamus: et nō respiciat dš
ad munera que negligenti ac uili animo of
feruntur. Nō enim hominum. s; illi potius fide
mā seruituram se. uel ipsam inpendisse a
nimā paruū debet uideri: cui se obseqis
atq; beneficiis. etiam ipsi angli inpares
ēē ostentur: cui postremo cum totū de
beatur: nichil tamen gratis soluitur. Pro
hac ergo misera uita laborib; 7 dolorib;
plena. in qua usus breuis .ē. 7 ipsa bre
uitas semp incerta. quā utiq; uitam etiā
si auctori suo offerre dissimulat deuocio
uoluntatis. continuo a nobis .ē. exacta
lex mortis: et quod … nō datur ex uoto
soluitur ex debito: p ista itaq; uita. da
bit uitam illam que nec oculis cerni po
terit corporeis. nec tactu mentis cogita
tione pstringi. quā utiq; cōsequi .ē. fa
cili⁹ quidē enarrare. cuius erit cursus
sine termino: usus sine fastidio: et re

fectio sine cibo: adiutorium sine defectu: et requies sine noctis otio: iuuentus sine senio: indeficiens sub uultu dei karitas: et sub antiquis perpetuus que gaudiis semper noua iocunditas: et sine ullo amittendi periculo felicitas. Huius ergo uite dulcedinem relinquentes: iam nunc de futuris illis seculis cotidie cogitando. etiam in hoc corpore gustare conemur: et exclusa de sensibus nostris secularium desideriorum amaritudine. quendam beatitudinis illius pudorem. totis ad nos cordibus attrahamus. et discusso omni tepore. et omni pigritia. cuius mater est. infidelitas. illa iam hylaritate. illa alacritate. domino ac deo nostro. illo que gaudio seruiamus: quo ad munera sua ipso inuitante ueniamus: prestante eodem domino nostro ihesu christo. qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat in secula seculorum amen.

Item sermo eiusdem. III.

Videte uocationem uestram fratres karissimi. Venire quidem ad heremum summa perfectio est. non perfecte in heremo uiuere. summa dampnatio est. Quid prodest si in loco quies teneatur. et inquietudo in corde uersetur: si in habitatione silen

tium sit. et in habitatoribus uitiorum sit tumultus
et co-luctatio passionum; et si exteriora nostra sere
nitas teneat. et interiora tempestas; Solemus
annos nostros. et sapientia [pacia] temporum quibus nos
uiuimus computare. Non fallat te quicumque es
ille numerus dierum; quos hic corporaliter re
licto seculo consumpsisti. Illum diem tantum
uixisse te computa. in quo uoluntates proprias abne
gasti; in quo malis desideriis restitisti; quem sine
ulla regule tra——is gressione——e
d——xis——— . Illum diem uixisse te com
puta quem non malicia non superbia contaminauit;
quem non mendatium nec periurium culpa respersit; qui
peccatum non gessit. qui diabolo repugnauit.
Illum diem uixisse te computa. qui puritatis
et sancte meditationis habuit lucem; quem non con
uersatio tenebrosa mutauit in noctem. Illum
inquam diem applica ad uitam tuam; cuius
usus peruenit ad animam tuam. Solemus etiam
nobis de corporalium ieiuniorum ac uisibi
lium uigiliarum assiduitate blandiri; qui
post uigilias. ac forte de ipsis uigiliis ad
obtrectationes. ad uerbositates. ad mur
murationes egredimur. Nam qui se de choro

psallentium ad comessationes inhonestas bibitio-
nes quoque furtivas non solum dampnabili trans-
gressione sed etiam admirabili utilitate subducunt:
multum esset levius si sobrietate dampnante dor-
miret. Et ille qui ieiunans oneratum et pregra-
vatum pectus iracundie vel indignationis dis-
trictione circumfert. et a vini se abstinet usi-
bus amarissime discordie ebrietate turbatur.
qui inquam exteriore salutifera poculorum par-
citate se macerat. et eius interiora mortiferum
virus odiorum viscera infecta eructuant. nonne in
propheticas voces dirigitur. non tale ieiunium elegi di-
cit dominus. vel illud ex vinea sodomorum vinea eorum.
et vitis eorum ex gomorra. uva eorum uva fellis.
et botrus amaritudinis in ipsis. Ita ergo in-
verdum diabolus. cum avertit animam fide va-
cuam. et dei timore nudatam. ita diversis pas-
sionibus inebriat mentem. ut quando aut male-
dicimus. aut irascimur. aut obtrectamus. aut
quando sic agimus aliis nocere non credamus.
sed non ita est. Nam unumquodque vicii malum in suo
recurrit auctore. sicut dicit sermo divinus.
fili si malus fueris: solus hauries mala. Suam
linguam maliloquus maculat. suum cor obtrectator

exulcerat: sue mentis lumen iracundus obce-
cat: suam animã inuidus uelut tabes corrũ-
pit. Et sicut exulceratis parentib; nascunt(ur)
uipe: ita humana precordia ipsis pruritus
quas conceperint passionib; dilacerantur: illa in-
quam p(re)cordia. de quib; uiciorũ generatio serpen-
tina p(ro)fertur: ipsa pruritu(m) mostruosa partus fe-
cunditate uiolatur. De tali partu: dicit sermo
diuinus. Ecce parturiuit iniusticiã: concepit do-
lore: peperit iniquitatẽ. Conuertetur dolor eius
in caput ei(us): et in uerticẽ ipsius iniquitas ei(us) descen-
det. Laborate ergo fr(atr)es k(arissi)mi. ut deinceps conten-
tione laudabili ac memoriẽ tandem emulatiõe
certetis. quis u(est)r(u)m in ope(re) d(e)i p(ro)mptior: quis in ora-
tione feruentior: in lectione sollicitior: in castita-
te purior. in sobrietate parcior: in lacrimarum
largitate p(ro)fusior: in corpore honestior: in corde
sincerior: quis in ira mitior: in mansuetudi(n)e
modestior: in risu rarior: in cõpunctione fer-
uentior: in grauitate fundatior. in caritate io-
cundior. Et ideo nosmetipsos ipsi castigemus
cotidie: ipsi nobiscũ rationẽ de cotidiana cõuer-
satione faciamus. Alloquatur se unaqueq;
anima: et dicat. Videã si hanc diẽ sine peccato

sine inuidia . sine detractione . aut sine murmu-
ratione transegerim: uideam si aliquid hodie
qd ad pfectum nrm . qd ad edificationem aliorum
ptinet operatus sum. Puto qd hodie illum insipi-
enter destruxi: hodie seniori meo inobediens
fui: mentitus sum . piuraui . ita ul' gula uict' sum:
plus hodie risi: plus esce aut potu . plus
ocio aut sompno . quam decebat corpori meo
indulsi: minus legi . minus oraui quam de-
bui. Quis michi reddet hunc diem: quem ma-
nibus fabulis pdidi: Ita frs de omnibus negli-
gentiis nris compungamur in cubilibus: id
est in cordibus nris. Si ita egitis . nos quidem
de pfectu uro letificabimus: sed et uos de adquisita
salute gaudebitis: nos uobis p salutis ure ad-
quisitione subicientes . Donet aut illi pietas
ut ita de sermone uro pficiatis . quatinus in-
cassum uris nos meritis adiuuetis: nobisque si-
tis et in psenti uita ornamentum et in futuro pre-
sidium: adiuuante dno nro ihu xpo . qui cum
patre et spu sco uiuit et r. et r. t. s. s. amen . Item sermo
Sanctus ac uenerabilis pater nr. eidem . m.
religiosa quidem humilitate . sed indis-
creta suggestione postulat: ut ad scam ca-

ritate uram exortatorium debeam proferre ser
monem. Sed dum uobis quod iam ipse non indige
tis desiderat prudentie. nobis uidetur in uanum
ingerere. Quod enim iam dicturi sumus uerbo:
quod uos iam glorioso non implestis exemplo. Num
quid debemus uobis dicere. nolite mundum di
ligere: quem nos uos cognoscimus cum omnibus
deliciis suis tota fidei deuotione con
tempsisse. Dicturi sumus uobis despicite
seculi ornamenta: que iam deo propitio uelut pere
grinata et scoria respuistis. Numquid di
cere possumus ut de substantia uestra ele
mosinas tribuatis: quam non solum facultates.
sed et uosmetipsos domino fideliter obtulistis. Num
quid amonendi estis. gule uel ebrietati
minime deseruire. cum uideamus uos ie
iuniis et uigiliis indesinenter insistere. Num
quid predicare uobis possumus. ut lites et scan
dala fugiatis. quos uidemus de periculosis et
nimiis fluctibus inquieti seculi huius. quasi de pe
lago ad portum monasterii fideliter ac feliciter
conuolasse. Sed licet de his omnibus que in uobis
deus contulit gaudeamus: et que illa deo propici
ante fideliter exercetis. amonere uos minime

presumimus. Est tamen quod non incongruum presumimus
vestre suggerere caritati: ut quod deo inspiran-
te fideliter cepistis. ipso adiuvante usque ad
finem gloriosum viriliter impleatis. Non enim qui ceperit:
sed qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit. Et
quia spiritalem fabricam edificare christo adiuvante
cepistis: fundamentum vite religionis super
petram. cum profunda humilitate collocare
debetis. Quelibet enim fabrica quamvis sublimis
sit et ampla sit: si firmum non habuerit fun-
damentum. cito dilabitur in ruinam. Sic est fratres
dilectissimi. et constructio spiritalis. Quelibet bona
quis habeat: si sine humilitatis fundamentum habere no-
luerit: firmiter stare non poterit. Fundamentum enim
aliud nemo potest ponere sicut dicit apostolus. preter id quod po-
situm est: quod est christus ihesus. Duo edificia. et due ci-
vitates: a mundi initio constituuntur. Unam
edificavit christus: alteram diabolus. Unam edifica-
vit humilitas: alteram superbia. Una humi-
liatur ut firmiter surgat: alia erigitur ut in-
feliciter cadat. In fabrica christi qui edificantur: de
imis ad summa levantur. In fabrica vero diaboli:
de summis ad ima precipitantur. Attendat ergo u-
nusquisque fratres dilectissimi. conscientiam suam.

ex si in se uidit dñari supbiã. in ciuitate dia
boli se infideliť edificari immo pcipitari nõ
dubitet. Si uõ in illo uia humilitas regnat. xpo
se coedificari. 7 feliciť adherere cõgaudeat. Nõ
enĩ discernunť filii di 7 filii diaboli. nisi in
humilitate 7 supbia. Quẽcũq; supbũ uidis.
diaboli filiũ ẽẽ ñ dubites. Quẽcũq; humilẽ
ẽẽ cõspexeris. di filiũ ẽẽ cõfidenť crede debes.
Et ut hoc uerũ ẽẽ cognoscas. audi scpturã di
centẽ. Initiũ omis supbie. apostatare a do.
Et qui se exaltat humiliabit. 7 qui se humiliat ex
altabit. Illã qđ diabłs p supbiã deiec. xps
phumilitatẽ erex. qr ad uuln supbie medi
camtũ humilitatis exhibuit. Si g uolum ue
nenũ supbie fuge. antidotũ humilitatis in
giť debem haurire. Audiam dñm dicentẽ. Dis
cite a me. qr mitis sũ 7 humił corde. Nõ enĩ
dix. discite a me mundũ facẽ. 7 mortuos su
scitare. 7 uirtutes reliqs facẽ. sz qr inqt mi
tis sũ. 7 humił corde. humilitatẽ g frs dilec
tissimi. an oia 7 sup oia teneam. ñ illã que
aliqtiens foris tantũ ostendit. 7 sz illã que in
cõscientia retinet. Sut enĩ qui quando aliq trã
qllitas fuerit. humilitatẽ 7 in ore 7 corpore

solent ostende. 7 si aliqua ut assolet tri
bulatio. ul' scandali pcella surrexit. effre
nato ore 7 erecta ceruice. supbia que i cor
de tenebat. multis conuitiis erore pfitet.
Quare hoc factu e frs? Qa fundamtum ue
humilitatis n habuit. qa humilitate qm
pus ptendebat i corpore. n habebat i corde.
Ex habundantia eni cordis. os loqt. Sine cau
sa queris attinge. qd cu potuisti. noluisti
recondere. Pectora nra sic sct frs dilectissimi
quom clausa. 7 uacua ee nullaten possut.
Nam aut de bono aut de malo. qsq; plenus
ee cognoscit. Sz quom uas aliqd cum uenti
lat. tuc quale sit int ostendit. sic 7 unus
qsq; homo. cu aut p castigatione aut per nota
aliqm districtione ut solet fieri fuerit uen
tilatus. stati ostendit unde sit plenus. quia
sic dixi exabundantia cordis os loqt. Nam
humilitas qm pus pmittebat. i ore tantu
erat. in consciencia uero no erat. Cu aut pro nota
iusticia castigat fuerit. tyrannico furore a
marissima uba respondet. 7 supbia illa n
tuc nascit. sz tuc in ueritate monstrat. qr no
illi disciplina ul' castigatio sca. supbum

fecit. s; qual' iam diu eēt ostendit. Sicut
e contrario aīa humil' ⁊ scā. etiā si aliquotiens
ut fieri solet aliqs aut iustas aut iniustas
increpationes audiat. ampli' se xo inspirante
humiliat. ⁊ min' se audire qm meret'. spu
sco opante pclamat. Sic ille q supbia tēg'
in corde. cū uentilat' fuerit. fetorē teter
rimū emittit. ita ille q ē humil' ⁊ mitis.
odorē suauissimū reddit. Humiles ergo
simus frs dilectissimi nō solū seniorib' sed
etiā coequalib' ⁊ iuniorib' nr̄is. ne ds
supbis resistat. ne se exaltantes humili
ent. ne inflati p uiā angustā intrare n̄ pos
sint. Qcqd uob fuerit impatū a seniorib;.
sic accipite. tanquā de celo sit ore dī pla
tū. Nich reprehendas. nich despicias. In nul
lo penit' murmurare psumas. qr i mona
sterio seruire uenisti n̄ impare. obedire poci'
quā iubere. Totū scm. totū iustū. totum
utile iudica. qcqd aut ē aut aliis uidis
impare. Nō solū tuā ligua studeas a mur
muratione mortifera phibe. s; ⁊ murm
antē aliū n̄ libent' audire. s; magis quā
tū potes cōtende. tuo scō ⁊ salubri osilio.

furorem illius mitigare. Sunt enim quod peius est adiu-
tores diaboli. qui statim ut audierint aliquos
nimia iracundia commoveri. venenosum con-
silium ut amplius irascantur. conantur ingerere.
Isti enim de parte sinistra sunt. et in illa ruinosa
civitate diaboli construuntur. Sed vero et alii xpo
cooperante. de quibus apostolus ait. Dei enim adiutores su-
mus. Sunt enim adiutores dei. qui statim ut vide-
rint in corde cuiuslibet fratris venenum superbie ser-
pere. omni celeritate illud medicamento vere hu-
militatis conantur extinguere. et sicut alii in-
centores malorum sunt. et pro sui perditione multi-
plicem penam merentur. ita humiles et benigni.
duplicem gloriam consequentur. Illi enim per mala consi-
lia sua non solum in suis. sed et in malorum cordibus xpm
occidere conantur. Isti vero humiles et in se et in aliis
diabolum persequuntur. Ecce ideo fratres sicut iam superius sug-
gessi. de vera et non falsa debemus humilitate
presumere. et omnibus nos velut medicamentum
illum splendidum debemus ostendere. ut imple-
atur in nobis illud quod dominus dixit. Sic luceat
lux vestra coram hominibus. ut videntes opera
vestra bona. glorificent patrem vestrum qui in celis
est. Nam et si caritas et humilitas vera in nobis

nō fuerit. ⁊ de solo habitu religionis p̄sumit uel
cōfidit n̄ debem᷑. ⁊ ita ēē uelut sepulc̄ra deal
bata. Nemo se cōtemnat frs. q̄ nemo sibi soli
uiuit. ⁊ nemo s̄ soli morit᷑. Quantis enī exem
plū ūe humilitatis ⁊ pfecte caritatis unus
quisq; aliis ostendit. cū tantis ⁊ p tantis ę
terna p̄mia possidebit. Si ū qđ absit. supbię.
iracundię. murmurationis. detractionis. ł in
obedientię formā. ad imitandū dederis. n̄ solū
p te s; ⁊ p illis q̄s destruxeris. duplicit̄ gehenne
supplicia sustinebis. S; dicit q̄s fortasse. Nimi᷑
dura ⁊ inepta s̄. que nob a senioribus nr̄is im
pant᷑. Nō legistis. ppt̄ ūba labiorū tuorū ego cu
stodiui uias duras. Nō legistis. q̄ arta ē uia
⁊ angusta quę duc̄ ad uitā. Nō audistis aplm
dicentē. p multas tribulationes oportet nos
introire in regnū celorū. Nō audistis pph̄am
clamantē. ⁊ uirga ⁊ flagello castigaberis fi
lia syon. ut n̄ discedat zel᷑ meus a te. Et illđ.
E go q̄s amo. arguo ⁊ castigo. Et alibi. Flagel
lat aut̄ dš omnem filiū quē recipit. Et si ea
quę t̄ p̄cipiunt̄ dura s̄. numqđ murmurando
illa potis facere molliora. Cū humilitate pbe
obedientiā. Si ū n̄ p̄uales. de impossibilitate

cum humilitate postula ueniam. Dura tibi uidentur
precepta senioris tui: Quanto duriora erunt
consilia deceptoris. Aspera tibi uidentur que a senio-
ribus tibi imperantur: Quanto asperiora sunt commenta de-
ceptoris. Et que auaricia imperat cultoribus suis:
quam laboriosa et quam periculosa itinera illos su-
stinere compellit. Et cum illi totum pacienter excipiant
pro pecunia temporali: tu quare non equanimiter pate-
ris propter uitam eternam: Non legisti. meliora sunt uul-
nera diligentis. quam fraudulenta oscula odi-
entis: Et illud. Corripiet me iustus in misericordia
et increpabit me: oleum autem peccatoris non im-
pinguet caput meum. Tunc ergo illata conui-
cia et aspera uerba bene toleramus: cum in secreto
mentis ad mala nostra recurrimus. Leue quippe ui- perpetrata
debitur quod iniuria percutimur: dum in actione
nostra conspicimus. quia eius peius est quod meremur. Sic que
fit ut contumeliis gratias magis quam ira debeat.
Senior enim castigat ut corrigat: diabolus blan-
ditur ut decipiat. Consilium enim diaboli sicut
propheta dicit. ad tempus indulcat fauces fauo mel-
lis: postea felle amarior inuenitur. Ipse enim
breuissimo tempore per uiam latam et spaciosam. sup-
bientes uel luxuriantes ducit ad mortem: sicut

econtrario dñs nr̄ p arctā ⁊ angustā ui
am humiles ⁊ obedientes pducit ad ui
tam etnā. Ambe iste uie ⁊ latā ⁊ angu
stā fine hñt. ⁊ breuissime sūt. Nec ī an
gusta uia diu laborat. nec ī lata diu
gaudet. At siqs lata uia ⁊ luxuriosa de
lectat. post breue gaudiū. habebit sine
fine suppliciū. ⁊ econtrario illi q xp̄m per
uiā arctā sequunť. p' breues angustias.
ad etna merebunť pmia puenire. Nā lai
cus homo ⁊ ī sclo ↄstitut' si supbiā habu
erit. peccm ē. Cleric' u si habeat. sacilegiū
ē. Monach' aūt si supb' fuerit. ei' de
structio ē. Tales ū uos exhibe fr̄s debe
tis. tā scē. tā iuste. tā pie uiuere. ut
merita ura n̄ soliū uobis suffice. ſ; ⁊ ali
is peccantib' in sclo. possitis ueniā im
petrare. Nā si linguā n̄ refrenam'. nō
ē ūa ſ; falsa religio nr̄a. Et meli' erat n̄
uouere. qin p' uotū pmissa n̄ reddere. Et
hec fr̄s n̄ ido suggero qd uos tales ēē cog
nouim. tm̄tis magis aīo qin rephenden
tis loqui psumo. ppt illud qd aps̄ dicit.
cū metu ⁊ tremore urām salutē opamini.

Non ideo dixi quod illud faciatis. sed ideo suggessi ne forte subripiente diabolo faciatis. Nos enim talem fiduciam habemus de vobis. ut magis nos credamus vestris orationibus adiuvari. ut inter procellas et tempestates possimus pervenire ad portum felicitatis. supplicantibus vobis. adiuvante christo domino nostro. cui est honor et gloria in secula seculorum. amen. Sententia paulini

P etur ad monachos de penitentia.

penitencia sectari. cuius adhuc cervix sub iugo dependet seculi. et huic primamitate peccati. sive delicti. terminetur tempus. qui adhuc spiritui deservit. seculi abrenuncians seculo. et eius militie respondens se cunctis diebus serviturum deo. cur penitentiam mereatur. quia liber effectus velut onager sectatur heremi vastitatem. Sicut ait iob. Quis dimisit onagrum liberum in deserto. A leone forti caveat. et agrestibus herbis et poculo exiguo alatur in heremo. Irrigat in aera caput. et flagrante nimium sitis ardorem. sancti spiritus aura restringat. necdum valde desiderat amena virentia. nimiis deliciis impeditus periculum salutis incurrat. Igitur

abrenuntianti penitentia publica nō ē neces-
saria. qr cōuersus ingemuit. & cū dō ętni pa-
ctū iniuit. Ex illo ġ die ñ memorant̄ ei de-
licta que gessit ī sc'lo. in quo facturū se iu-
sticiā de reliquo ꝑmiserit dō. Ergo p⁹ cyro-
graphū de q° se monach⁹ debitū ex tota fide
ꝑmiserit implere. & si fidel̄ fact⁹ peccauit
in sc'lo. p⁹ abrenunciationē tñ factā dñicū
corp⁹ ñ dubitet accipe. ne occasione humi-
litatis nimie. ꝓlonget̄ a corpore ei⁹ & a san-
guine. cui se iunxit ut unū efficeret̄ cor-
pus. Cōmunicare ġ nō desinat. qui pecca-
re quieuit. tantū de reliquo ñ peccet. Nā
sic̄ ignis iste uisibil̄ duas in se quasdam
efficatias ħt. id est cōburere fragilia. & illu-
minare tenebrosa. ita ignitū illud dñicū
corp⁹. qñ cū metu. & reuerentia grandi fuerit
sūptū. corporis ipē delicta cōsumit. aīe ū
sensū illuminat. & iccirco maxime cōmuni-
care frequentī⁹ debet. Si ū fuerit sic̄ sc'ptū
ē lep̄ in pelle inmunda erit. id est peccm̄ i
sc'pta monacho. qr pelle ēē monachū significat.
mortificantē membra sua sup̄ t̃ram. cuius
ossib⁹ adhesit caro que immutat̄ ꝑ ē oleū.

et a ieiunio infirmat. & ieiuna uelut fenū arescat. Ergo si i hac pelle uisa fuerit lep̄ immunda erit. & ñ fuerit iacynthina. aut rubra. pura adornatū tabnacli ñ erit apta. Incipiunt

Alii sententie de op̄etis s̄ iheronimi p̄bri.

Alii festinant ad celestia. & sup̄na desidant. alii terrenis feceb' inhiantes. forma ñ habet uirtatis. Siqs hr animam uirginalē. & amator ē pudicitie. nō debet mediocrib' ēē contēpt. que cito exolescunt. & exorto caumate arescunt. s; p̄fectas uirtutes seq̄t ut lumē habeat sepitenum. Illa studeam' ducē i t'ris. quorū noticia p̄seueret i celis. Nemo renuntiatur' seclo. potest bene uendere que contēpsit. Xp̄m seq̄ cupiens. si habes i potestate rem tuā uende. si ñ habes. magno onere libat' es. Totū eni dō dedit. q se ipsū obtulit. facile contēpnit oīa. q se semp̄ cogitat moriturū. frequent̄ impudicos senes etas lasciua condēpnat. & subit' calor longo uicit t̄p̄re. qr multi diu uiuēdo portant funa sua. & quasi sepulcra dealbata plena s̄ ossib' mortuorū. Bs̄ q diuinas sc̄ptas leges. uba uiuit i opa. & nudā crucē nudus sequens. puris manib' & cādido

pectore. paupe͞r se ⁊ spu͞ ⁊ opib⁹ glia͞t. Nemo
pot ⁊ uirtutes et diuitias possidere. Qui uult
esse pfect⁹. multitudines hominu͞ ⁊ officia
sua. ⁊ salutationes ⁊ co͞uiuia. q͞si q͞sdam
cathenas fugiat uoluptatu͞. Monachi
cibus sit uil ⁊ uespertinus. holera ⁊ legumi
na int͞ellu͞ ⁊ pisces p su͞mis ducat delicijs.
Qui c͞xpo ⁊ ppe gula͞ n͞ sentit. ho͞ ei sit q͞d panis
⁊ legumina. Monach⁹ frequent͞ oret. et
flexo corpore m͞te ad xp͞m erigat. crebre
uigilet. ⁊ uentre uacuo sepe dormiat.
⁊ inr͞ h rumusculos ⁊ gloriolas. ⁊ palpa͞
tes adulatores q͞si hostes fugiat. Monach⁹
humile͞ uestitu͞ tumite a͞io n͞ appetat. scla
riu͞ co͞sortia deuitet. Qd ei opus e͞ ui
dere crebrius. qd͞ e͞e co͞te͞psit. Monachus
habeat simplicitate͞ colu͞be. ne cuiqua͞
machinet͞ dolos. habeat ⁊ serpentis astu
tia͞. ne alior͞ supplantet͞ insidijs. quia multu͞
no͞ distat a uicio uł decipe uł posse decipi.
Monach⁹ q͞ substantia͞ sua͞ xp͞o obtulerit. ca
ueat ne ea͞ impudent͞ effundat. id est ne
paup͞u͞ n͞ paupib⁹ tribuat. ⁊ scd͞m dictum
sapientissimi uiri lib͞alitas lib͞alitate͞ p͞eat.

Quicu͞q͞ do͞ seruire cupit.

Quicumque deo seruire cepit. omnes insidias
diaboli obseruet diligenter. ut quasi cau
tus et sollicitus gubernator. in quo littore pu
dicitie pirata sit nouerit. ubi caribdis
et radix omnium malorum auaricia. ubi
scilla et obtrectationum canes. et cogitet
quomodo frequenter in media tranquillitate
securi. libicis uiciorum scutibus obruantur. quin sirtibus
ta uenenata amantia desertum huius seculi
nutriat. Si negociatores huius seculi mul
ta pericula sustinent. ut ad incertas per
ueniant perituras que diuicias. et seruant
breui tempore. quod cum multis periculis. cum discri
mine anime et corporis quesierunt. quod christi ne
gociatori faciendum est. qui uenditis omnibus
querit preciosissimam margaritam. qui totis sub
stantie opibus emit agrum in quo repperiat
thesaurum. quem nec fur nec latro possit au
ferre. Qui monachus esse uult. non uidentas (bi. alt.) ha
beat curam. non rei familiaris. sed anime sue.
Sordes uestium candide mentis indicia sunt.
Uilis tunica contemptum seculi probat. Caue non
sine doctore ingrediaris uiam quam nun
quam ingressus es. et in parte alteram

declinans errorē patiaris. plusq; aut mi
nus ambules q̄m necesse ē. 7 currens lasseris.
aut morā faciendo obdormias. Illi aliorum
debent ēē doctores. qui speciē cōuersationis
sue multo tēpe didicerunt. q̄ omniū fuert
minimi ut p̄mi omniū fierent. quos nec esuri
es nec satietas aliq̄n sup̄auit. qui paup̄ta
te letant̄. quorum habitus. sermo. uultus. inces
sus. doctrina uirtutū ē. Religiosus int̄ mu
lieres habitare n̄ debet. ne die uideat
quod nocte cogitet. Monachus sit uigil sensus
ne uanis cogitationibus pateat. Amet sci
entiā scripturarū. 7 carnis uicia n̄ amabit.
M onachus uiuat in monasterio. sub unius disci
plina patris consortioq; multorum. ut ab alio
discat humilitatē. ab alio pacientiā. Hic
eū silentiū. alter doceat mansuetudinem.
N on faciat quod uult. comedat quod iubet. ha
beat quantū accepit. opis sui pensū p̄soluat.
S ubiciat cui n̄ uult. lassus ad stratū ue
niat. ambulansq; dormitet. nec cū ex
pleto sompno surgere cōpellat. Passus in
iuriā taceat. p̄positum monasterij timeat
ut dn̄m. diligat ut patrē. credat sibi hoc

esse salutare. quod ego ille precepit. ne de maioris
sententia iudicet. cuius officium est. obedire et im-
plere que iussa sunt. dicente moyse. Audi is-
rahel. et tace. Quidam profitentur se renuntiare
seculo uestimentis dumtaxat. et uocis professione non
rebus. qui nichil de pristina conuersatione mutantes.
res magis familiares augent. quam minuant.
E ade[m] ministeria seruorum. idem apparatus conuiuij.
et inter turbas et examina ministrorum. nomina
sibi uendicant solitarij. Plerique monachi ar-
tibus et negociationibus pristinis carere non possunt.
non uictum et uestitum quod apostolus precipit. sed maiora
quam seculi homines emolumenta sectantes. Sub re-
ligionis titulo exercent iniusta commercia. et ple-
nis sacculis moriuntur diuites. qui quasi pauperes
uixerant. Et perficere studeret. non consideret quid ma-
li alij faciant. sed quid boni ipse facere debeat. Si
in monasterio uiuens clericus esse desideras. ita te ex-
hibeas ut uite initium consequaris. id est ut adolescen-
tiam tuam nulla libidinis sorde commaculens. ut
ad altare domini quasi de thalamo uirgo procedas.
et habeas deforis bonum testimonium. femine que
nomen tuum nouerint. uultum nesciant. Multo tempore
disce quod doceas. Ne credas laudatoribus tuis.

immo uitiosorib; tuis autē ne libent' accōmodes.
I ta uiri sc̄i ad sup̄ne uocationis palmā spontanea
deuotione festinant. qm̄ potentes eq̄ ad currū
iuncti: auriga desup̄ innuente: feruere: non
expectantes flagella uerbum: s; ad uocis hortam̄
ta feruentes. Nō appetas maiora uirib' tuis. qr
melius ē, in humiliorib; tuto p̄gē: qm̄ pendulo
gradu in sublimiorib; fluctuare. Letat̄ d̄s qn̄do
cōūsi diuites res suas paup̄ib' tribuant. qn̄
ardentes gemme qb' antea collū ɫ facies tege
bant̄: egentiū uentres saturant. qn̄ uestes se
rice ɫ aurū in fila lentescens: in mollia lana
rum uestimta mutant̄ qb; repellat̄ frigus: n̄
qb; uitat̄ ambicio. qn̄ deliciarū supellectile
uirtus insumit. qn̄ fores que p' salutantiū tur
bas uomebant̄: amiseris obsident̄. Felix q̄ h̄ exitu
cōmitat' incedit. Felix q̄ horū cornib' dealbat̄.
P rima itq' ē monachi: cōtēp̄ne hominū iudicia.
ɫ semp̄ ap̄li recordari dicentis: Si adhuc homi
nib; placerē: x̄ seruus n̄ eēm. Quantū uis cla
rus honor: uilescit ī turbas. ɫ apd' bonos ui
ros indigna fit ip̄a dignitas: qm̄ multi indi
gni possident. Unde egregie de cesare tulli'.
dū quosdā arte coronari uoluit: n̄ illos hone
stauit.

s; ornamta ipa turpauit. Semp eñ grandia
inaudientiũ ponunt arbitrio. Sic ē illud.
Si uis pfect⁹ ēē. Et alibi eunuchis. Qui potest
cape capiat. Ideo aut ñ ponit necessitas.
ut uoluntas pmiũ consequat. Xps sapia
ē. scificatio: redemptio: ide redemptio: 7 pmiũ.
Xps omnia. ut q oia pt xpm dimiserit: u
nũ inueniat p oib⁹. Cum religionē qs pfes
sus fuerit: 7 studeat ñ solũ pecuniam xo
offerre: s; semetipm. 7 imitet filiũ hois:
q ñ uenit ministrari: s; ministrare. Corium
eñ p corio. 7 oia que possidet homo dare
pot p aĩa sua. S; tange inqt diabol⁹ car
nes ei⁹. hostis antiquus, scit mag continen
tie: qm munerũ ēē certam. Facile eñ abi
cit: qd habet extrinsecus. Intestinũ bellũ.
piculosũ ē. Coniuncta diglutiem⁹. unita dis
secem⁹. Si eñ offeram⁹ xpo opes cũ aĩa nra:
libent suscipiet. Si aut que foris s dō: 7
que int⁹ diabolo dem⁹: nō erit equa por
cio. diceturq; nob. Nonne si recte offeras 7 rec
te nō diuidas. peccasti. Vir nobil qui con
uersus fuerit: nō ei sit tumoris s; humili
tatis occasio. 7 sciens filiũ dĩ factum ēē filiũ

hominis: quicunque se deiecerit: christus humilior non
erit. Sed et si incesserit pedibus nudis: et furua tu
nica uestiatur: equetur pauperibus: et inopum cellas di
gnanter introeat: et sit cecorum oculus: manus debili
um: pes claudorum: si ipse aquam portet: ligna
concidat: focum extruat: ubi uincula: ubi alape:
ubi sputa: ubi flagella: ubi patibulum: ubi mors.
Forma monachorum ut uere est hec: ut nichil sit de professio
ne: nichil de continentia blandiantur: sed humilita
tis inter eos contentio sit: et quicunque nouissimus fue
rit: hic primus putetur: nec extra domum inedia nec
immoderata saturitas ametur. Nemo iudicet
alterum: ne a domino iudicetur. Unusquisque enim suo domino
stat: aut cadit. Monachus specialiter expetenda
est solitudo: et urbis habitatio fugienda. Quid
uidere enim: et uidere: salutari: et salutare: laudari:
et detrahere: audire et proloqui: et tantam frequen
tiam hominum etiam inuitum pati. Hec omnia a proposito
monachorum: et quiete aliena sunt. Aut enim uidemus
uenientes ad nos: et silentium perdimus: aut non ui
demus: et superbi arguimur. Interdumque et uisi
tantibus reddimus uices: ad superbas pergimus fores:
inter linguas rodentium ministrorum: postes in
gredimur auratos. Sunt sancti lapides qui uoluntur

sup terram. leues & politi & rotunditate sua. rota
rum cursib; similes sunt. Tales propheta iubet tolli
de uia. ne ambulantium in eos offendant pedes.
Ubi autem ambulantes. uiatores & pretereuntes in
telligendi sunt. qui per istud seculum ad superna habitati
onem transire festinant. Reprehensibilis est. qui secre
tam uolens agere uitam. cum clausus cella corpo
re lateat lingua per orbem uagatur. Caueat religi
osus ibi uiuere. ubi necesse habet cotidie aut
perire aut uinci. Securius est enim perire non posse. quam
iuxta periculum non perisse. Inter epulas & illecebras
uoluptatum. et ferreas mentes libido domat. Dif
ficile enim inter delicias. seruatur pudicitia. Nitens
cutis. sordidum ostendit animum. Monacho si
clericus aut secularis dixerit. cur pergis ad heremum.
sta in acie. aduersariis armatus obsiste. ut postquam
uiceris coroneris. ille respondeat. Fateor imbe
cillitatem meam. Nolo spe pugnare uictorie. ne
perdam aliquando uictoriam. Si fugero. gladium deui
taui. Si stetero. aut uincendum mihi est. aut caden
dum. Quid autem est necesse certa dimittere. & incerta sec
tari. Aut scuto aut pedibus mors est uitanda.
Tu qui pugnas. & superari potes & uincere. Ego cum
fugero. non uincor in eo quod fugio. sed ideo fugio

ne uincat. Nulla securitas ē uicino serpen
te dormire. Pōt fieri ut me nō mordeat.
deo urbiū frequentias declinem⁹ ne facere
cōpellam̄. que nos n̄ tam natā cogit facere.
quā uoluptas. Luxria mat̄ ē libidinis. Ven
trem distentū cibo. 7 uini potionib⁹ irriga
tum. uoluptas genitaliū seq̄t̄. atq; ut ita
dictū sit. p membrorꝫ ordine ordo uiciorum
mutandus ē. Nobilitas 7 diuiciȩ. n̄ haben
tib; s; cōtempnentib; magna s̄. Sc̄i homines.
susceperūt eos q̄ his pollent p̄uilegiis. nos
aut̄ laudam⁹ eos qui ꝑpt̄ saluatore ̄ista des
pexeūt. Et mirū in modū q̄s habentes paruī
pendim⁹ si hr̄e noluerint. p̄dicam⁹. Int̄ ho
stiū man⁹. 7 captiuitatis durā necessitatē
nich crudeli⁹ est. q̄m parentes a lib̄is se
parari. hoc frequenter iubente x̄ gr̄a. quo
dammō cōt̄ iura naturȩ. ꝑpa fides impat̄
immō gaudens animus appetit. 7 amorē fi
liorꝫ maiore cōtēpnit. Lasciuiens adolescē
tis caro crebris ac duplicatis ē frangenda
ieiuniis. Meli⁹ ē enī stomachū dolere q̄m
mēte. Nunq̄m de ore monachi. turpis sermo
aut lasciuus egrediat̄. his enī signis

libidinosus animus ostenditur. et perittiorem hominem. interioris hominis uitia demonstrantur. Mensura enim religionis est. si pauperes et peregrini. et cum illis xpe conuiua esse noscatur. Vel si quis perfectam uult agere uitam. negociatorem clericum. et ex inope diuitem. et ex ignobili gloriosum. quasi quasdam pestes fugiat uoluptatum. Corrumpunt enim mores bonos colloquia mala. Vestes pullas aeque uitemus ut candidas. Ornatus et sordes. pari modo fugienda sunt. quia alterum delicias. alterum gloriam redolet. Non absque lineo amictu incedere. sed pretium linearum non habere. laudabile est. Alioquin ridiculum et plenum dedecoris est. referto marsupio quod sudarium orariumque non habeas gloriari. Nec rusticus et simplex ideo se sanctum putet. si nichil nouit. nec peritus aut eloquens in lingua estimet sanctitatem. Melius est e duobus imperfectis rusticitatem sanctam habere. quam eloquentiam peccatricem. Vel quod inebriat et statum mentis euertit. similiter fugiamus sicut uinum. Nec hoc dico quod a nobis creatura dei dampnetur. Siquidem et dominus uini potator appellatus est. et timotheo dolenti stomachum sorbitio relaxata est. Ob etates et ualitudines corporum qualitates exigimus in potando.

Q uod si sine uino ardeo. et ardeo adolescentia. et inflammor calore sanguinis. et succulento ualidoque sum corpore. libenter carebo poculo. in quo suspicio ueneni est. Pinguis uenter: non gignit tenuem sensum. Tantum tibi ieiuniorum impone: quantum ferre potes.
S int pura. casta. simplicia. moderata. non superstitiosa: ieiunia. Quid prodest oleum non uesci. et molestias quasdam difficultatesque ciborum quaerere. caricas. piper. nuces. palmarum fructus. similam. mella. pistatia. tota horum cultura uexatur. ut cibario non uescamur pane. Alios fertur contra rerum hominumque naturam. aquam non bibere. nec uesci pane. sed sorbitiunculas delicatas. contrita olera. betarumque succos. non calice sorbere sed concha. Fortissimum ieiunium est: panis et aqua. Sed quia gloriam non habet. et omnes de pane et aqua uiuimus: quasi publicum ieiunium nuncupatur. Caue ne rumusculos hominum aucupans. ne offensam dei in populorum laudes commutes. Si adhuc inquit apostolus hominibus placerem: Christi seruus non essem.
D esiit placere hominibus: qui seruus factus est Christi. Per bonam et malam famam. a dextris et a sinistris Christi miles graditur. nec laude extollitur. nec uituperatione frangitur. non diuitiis tumet. non contrahitur paupertate. et letitiam contempnit. et tristitiam.

Sol per diem non uret eum. neque luna per noctem. Quid facis
monache in paterna domo. ubi uallum. ubi fossa. ubi
hyemps acta sub pellibus. Ecce de celo tuba
canit. ecce cum nubibus debellaturus orbem. impera
tor armatus egreditur. ecce bis acutus gladius. ex
regis ore procedens. obuia queque metit. Et tu de
cubiculo ad aciem. de umbra egrederis ad solem.
Corpus assuetum tunica. lorice onus non suffert. Ca
put opertum linteo. galeam recusat. Molles ex ocio
manus. durus exasperat capulus. Et ideo licet sparso
crine. et scissis uestibus ubera quibus te nutrierat ma
ter ostendat. licet in limine pater iaceat. per cal
catum perge patrem. siccisque oculis ad uexillum crucis
uola. Pietatis genus est. in hac re esse crudelem. Veniet
et postea dies. quo uictor reuertaris in patriam. quo
celestem ierusalem uir fortis coronatus incedas. Tunc
municipatum cum paulo capies. tunc cum paren
tibus eiusdem ciuitatis ius petes. tunc et pro me ora
bis qui incitaui ut uinceres. Scriptura precipit
parentibus exequendum. sed quicumque eos super christum a
mat. perdet animam suam. Facile rumpit hec uincula
amor christi. et timor gehenne. Gladium tenet ho
stis ut me perimat. et ego de lacrimis ma
tris cogitabo. Propter patrem miliciam deseram. cui

sepulturā x̄ causa ñ debeo: q̄m tam̄ omnib;.
ei9 causa debeo. Aries iste pietatis q̄ fides
q̄tit. eugħt, retundendus ē muchrone. Ma
ter mēa ⁊ fr̄s mī: hi sūt. q̄ faciunt uolun
tatē patris mī q̄ in celis ē. Si credūt ī xp̄o:
faueant m̄ p̄ ei9 noīe pugnaturo. Si ñ credūt:
mortui sepeliāt mortuos suos. Aduſarí9 nr̄
tanq̄m leo rugiens aliquē deuorare querēs
circuit: et tu pacē putas. ⁊ frondose arbo
ris tectus umbraculo. molles sompnos futu
rus p̄da carpis: Inde auaricia conat̄ irrū
pe. m̄ uenēt nīs. uult m̄ eē d̄s p̄ x̄. Cōpellit
libido inhabitantē in me sp̄m scm̄ fuge:
ut t̄plū di uiolē. P̄seq̄t me inq̄m hostis. cui
noīa mille. ⁊ mille nocendi s̄ artes: et ego infe
lix uictorē me putabo dū capior: P̄fect9
seruus x̄: nichil p̄t xp̄m h̄at. Alioqn.
p̄fect9 ñ ē. Et si p̄fectus ñ ē. cū se p̄fectum
fore dō pollicitus sit ante: mētit̄. Os aūt
qd̄ mentitur: occidit aīam. Monach9 ī sua
patrīa: ñ h̄t honorē. Et ū honor ñ ē: cōtep
tus ē. V̄ cōtēpt9: ibi frequēs iniuria. Ubi
aūt iniuria: ibi ⁊ indignatio. Ubi indi
gnatio: ibi q̄es nulla. Ubi q̄es nulla: ibi

mens a proposito sepe deducitur. Ubi autem pingue
tudinem aliquid aufertur ex studio: minus fit ab
eo quod tollitur. Et tamen minus est: perfectum non potest di
ci. Ex hac supputatione. illa summa noscitur.
monachum perfectum in patria sua. esse non posse. Per
fectum autem nolle esse: delinquere est. O desertum
Christi floribus uernans: o solitudo. in qua illi nas
cuntur lapides. de quibus in apocalipsi. ciui
tas regis magni extruitur. O heremus fami
liaris deo gaudens. Quid agis in seculo monache:
qui maior es mundo. Quamdiu te tectorum um
bre premunt. Quamdiu fumosarum urbium car
cer includit. Paupertatem times: sed beatos pau
peres Christus appellat. Labore terreris: sed nemo at
hleta sine sudoribus coronatur. De cibo cogitas:
sed fides famem non sentit. Super nudam metuis
humum. exesa ieiuniis membra collidere:
sed dominus tecum iacet. Squalidi capitis horret in
culta cesaries: sed caput tuum Christus est. Infinita
heremi uastitas terret: sed tu in paradiso mente
deambula. Quotienscumque illuc cogitatione
transcenderis: totiens in heremo non eris. Scabra
sine balneis attrahitur cutis: sed qui in Christo semel
lotus est. non illi necesse est iterum lauari. Et

ut breuiter ad cuncta audias apostolum responden-
tem: non sunt condigne passiones huius temporis. ad
futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Delicatus
miles es: si et hic uis gaudere in seculo. et postea re-
gnare cum christo. Honora patrem tuum: sed si te a
uero patre non separet. Tamdiu sanguinis
scito copulam: quamdiu ille suum nouit creatorem.
Dolendum est. non querere bona eterna que certa sunt.
et sperare in incerta temporalia: que nonnullos ha-
bere uideas. et cum habuerint perdidisse. Quod si di-
xerit quis. cui dimitto tantas diuicias: respon-
deo. Christo qui mori non potest. Quem habeo inquit here-
dem? ipsum quem et dominum. Contristabitur pater: sed
letabitur christus. Lugebit familia: sed angeli gratula-
buntur. Faciat quod uult pater de substantia sua.
Non es cuius natus es. sed cui renatus es: et qui te rede-
mit grandi sanguinis sui precio. Non queruntur in
christianis initia: sed finis. Paulus male cepit: sed be-
ne finiuit. Iude laudantur exordia: sed finis
proditione dampnatur. In seruo dei non corporis cul-
tus. sed anime uigor queritur: qui carnis infirmita-
te sit fortior. Nichil sic inflammat corpora. et ti-
tillat genitalia membra: quomodo cibus indi-
gestus. ructusque conuulsus. Ceteris seminarium

uoluptati ē. ut uenenū uitandū ē. Parcus
ğ cib⁹. 7 uent̄ semp esuriens. triduanis ieiu
niis pfert̄. Multo meli⁹ ē cotidie parū. q̄m
raro satis sum̄e. Pluuia illa optima ē. que
sensim descendit in t̄ras. Subit⁹ 7 nimius
ymber. in p̄ceps arua subuertit. Cū comedis.
cogita qđ statī ē orandū. illico legendū sit.
Nō queras in monacho lingue nitorē. s; aīe
puritatē. Apđ religiosos eni. soloecism⁹ ma
gnus 7 uiciū. turpe aliqđ ul' narrare uel
face. Veniationi habenda ē. n̄ uerbosa rusticitas. s; s̄ca simplicitas. Stadiū ē. h̄ uita mor
talis. hic certem⁹. ut ibi coronem̄. Non
querit diabolus homines infideles. n̄ eos
qui foris s̄. 7 q̄r carnes rex assiri⁹ in olla suc
cendit. s; de ecclia rape festinat. Esce ei⁹.
scdm abacuch pphām electe s̄. Iob subuertere
cupit. 7 deuorato iuda. aplo℞ expetit po
testatē. Nō sinas cogitationes ī corde tuo.
nichil intē babilonū. nich cōfusionis ado
lescat. Dū paruus ē hostis interfice. nequitia
elidat̄ in semine. 7 qđ impossibilit̄ ē in sen
su hominis n̄ oriri. noto medullarē calore.
Ille laudat̄. ille p̄dicat̄ beat⁹. q cogitationes

suas. ut cepit inficit. 7 elidit eas ad pe
ccā. Secta aut. apls. Monach⁹ si ceciderit.
orabit p eo sacerdos. Pro sacerdotis lapsu. q̄s
rogaturus est. Detrimentū pecoris. igno
minia ē pastoris. Perdit auctoritatē do
cendi. cui⁹ sermo ope destruit. Innocēs
absq; sermone cōuersatio sacerdotis. qui
q̄ntū pdest exemplo. tantū nocet sile
tio. Latratu eni canū. 7 baculo pasto
ris. lupoꝝ rapies tīmenda ē. Vinolentia.
scurrarū et comessatoꝝ ē. n sacerdotū.
aut monachoꝝ. In uino enī luxuria.
in luxria uoluptas. in uoluptate ĩpu
dicitia. Sententia nouati catholici. de hu

SECULARIBUS militare. 7 obedientia 7 c.s.
aut i eccłia loquimur. aut uob
loqui debem⁹. Illis loqm̄ aliq̄n res que
sonū hnt. 7 uirtutē n̄ hnt. Delectant
enī tanq̄m infirmi sonis ūboꝝ. n uir
tute dī. Vos aut in noīe xp̄i n̄ i hoc delec
tamini. s; uultis audire ūbū salutis
in quo uocati estis. 7 has uestes lugubres
in mundo induistis. expectantes meliores
apd dm̄. Nostis iā 7 sapitis. iam intuemi

temp⁹ hic

tempus hic habetis. adv̄sus quē uob ē col
luctatio. Adv̄sari9 ut n̄ ē foris. s; int9 ē in
uisceribꝫ. et ipsis membris nr̄is habem9 ob
luctatione. Si eni caro concupiscit adv̄sus
spm̄. et sps adv̄sus carnē. ut n̄ ea que vo
lumus faciam9. uidetis qr int9 ē. adv̄sari9
iste. Adv̄sari9 aut̄ iste n̄ uincit̄ n̄ humili
tate. et caritate. qa et ipe dn̄s nr̄ ihs xp̄
diabolū n̄ uicisset. n̄ humiliat9 fuisset. hu
miliat9 aut̄ n̄ necessitate. s; caritate. Si eni
nos n̄ amasset. humiliatus n̄ fuisset. Amo
re nr̄o factus ē humil. Si g° qui fecit celum.
et tr̄a mare et oīa que in eis s. dn̄s angelor
omniū q creavit oīa. ppt̄ nos humil ē factus.
q̄re nos ppt̄ nosmet ipsos recusam9 humili
tate. Via g° salutis. n̄ ē p̄ma nob. n̄ humi
litas. Siu cepis humilitatē. q̄re eā ppt̄ dm̄.
et ppt̄ ipsā congregationē sustinere. Et in ipa
congregatione quamvis eq̄les sitis. unusq;
alium sup̄iorē se estimare debet. tam si
nō sit sup̄ior. Nō illud fac. n̄ q humilitate
habuit. Nō ē necessariū servus cui aliqd pri
mū n̄ humilitas. qr humilitas si fuerit in
homine. obedientem fac illū. Obediēs uero

qui fuerit. non hominibus obaudit. sed deo. Sic et dominus ait. Qui uos audit. me audit. Qui me audit. audit eum qui me misit. Abbas pater est. sequentes filius patriarche s. Et quicumque alius est inter uos qui forte bonam habet uitam. meliorem continentiam. meliores uigilias. meliorem corporis custodiam. ipse propter imitationem pater est. Hec ergo agite inter uos ut primum humilitatem custodiatis. non ut hominibus humiles uideamini. sed deo. Illa uera est humilitas. que deo non hominibus demonstratur. Nam humilitas que hominibus monstratur. fictio est non humilitas. quod a seruis dei omnino alienum esse debet. Non quod arbitror quod sint tales in uobis. sed ne subrepat talis morbus ammoneo. Homines enim sumus. et hominibus loquimur. Secundo primum humilitatem fratribus uestris monstrare debetis propter imitationem. ut fundata sit ipsa humilitas in corde. secundum dominum. Si enim fuit humilitas fundata propter deum. quomodo dabit illi deus .i. fratri tuo. ut intelligat et imitetur humilitatem tuam. Nam si non fuerit fundata in corde tuo. ostendit fratri tuo quia ficta est humilitas tua. Prima ergo uia salutis est. humilitatem tenere. et simpliciter esse propter deum. non propter hominem. non placere in hominibus. sed placere inde

deo. humilitate seq̄r obediencia. ut obtēpe
ns uob tp̄is. sic ē obtēpant membra. in na
turali qualitate. Si pēs offenderit. manꝰ oc
currit. ne totū corpus labat̄ ut cadat. sicut
ait apl̄s. Si patit̄ unū membrū. cōpatiunt̄
oīa membra. Unde ḡ. n̄ ex caritate. Si ego
dilexitis uos inuicē. nulla erit cōturbatio.
scandala nemo patit̄. nō ꝑpt cibū. n̄ ꝑpt po
tum. n̄ ꝑpt uestimtū. n̄ ꝑpt uigilias. nō ꝑpt
opa. non ꝑpt coquinam. non propt ministriū. Tam
cum uos inuicem diligitis. siquis aliqd faciat non
qd debet. caritas illa n̄ ꝑmittit ut offendaris. Habe
te ḡ fr̄s humilitatē obedientiā q̄m seqt̄ pax. ut si
us filii pacis. quia caritas sic ait apl̄s uinclm ē ꝑ
fectionis. Cum quis hūit humilitatem xp̄m imi
tatur. qui humil factus ē usq; ad mortē. Cum quis
habuit caritatem xp̄m imitatur. qa d̄s caritas ē.
ꝑlaborate. ut intus uicia ura uincatis. Fiat pax
ꝑmo ame cord cum ꝑcepto di. ut aduꝰ consuetu
dinem corpis atq; fragilitatē duo sint uictores.
ꝑceptum di consensus tuus. Causa tal ē. causa me
dicus. egrotus & egritudo. Si iste egrotus se cū
egritudine dedit. uincat̄ medicus. efficiunt̄ duo
adusus unū atq; supat̄ medic̄. Si ḡ egrotus cū

medico se dederit: vincetur infirmitas. Medicus
christus est: egroti nos sumus: egritudinis morbus
consuetudo prava est. Ita qui ex parte renuntiat
seculo, quominus vivat in seculo, attendat cui debe
at adherere: utrum morbo an medico. Si me
dico non inheserit: laborat medicus. Ideo vobis
evangelium in seculo clamat: et dicit. Esto consen
tiens adversario tuo: dum es cum illo in via. Non
nos docet ut simus consentientes adversario nostro
diabolo: sed docet ut consentientes simus adversario.
precepto divino: quod adversatur malis nostris. et adversa
tur consuetudini nostre: et adversatur iniquitatibus
nostris. Si vero consentimus adversario, id est precepto di
vino: superatur morbus. Si consentimus: fac
ti sumus concordes precepto dei. et accipimus
quasi iugum dei: propter quod ait. Venite ad me
omnes qui laboratis et onerati estis: et ego refi
ciam vos. Tollite iugum meum quia leve est: et
sarcina mea levis. Denique considera quemadmo
dum qui aliquid sunt in hoc mundo, timent ne
rapiantur: et quoniam timent ne quod adquisierunt
perdant: quibus modis torquentur quasi sub gra
vissimo pondere. sollicitudinem habendo. Vos
autem non aliud laboratis: nisi ut hoc faciatis

quod abbas praecepit. Iam sub iugo es. non cogites uanitates. quia non debes cogitare. Est qui regat. est qui curam ferat. Omnino ad uos cogitatio tibi. et uestimenti non pertinere debet. Quod dederit abbas. sic puta. quasi deus dederit. Ipsa est enim tua humilitas. Sed forte unus plus habet. et alter minus. sic hoc. tamquam a deo factum habete. Si unus sedet ad alteram mensam. Si sic iubet abbas. si sic probauit. sic habete quasi deus iusserit. Nolo inde murmures. ut dicas. eras ubi ego sessurus sum. Nolo facias consuetudinem. ne tibi des illam necessitatem. Si forte non est quod det. et aut non uidet ut det. sic habe. aut quia non est quod det. aut uisum est expedire ut non det. Ista fratres si seruauitis. uitam eternam habebitis. Nolite uos permittere mala agi uerbis.

Si forte aliquis infirmus cadit. ut loquatur prisa. statim cohibete illum. statim dicite. Noli facere. et noli frater. peccas. Debetis enim ipsi quod inuicem estis. et abbatem unum habetis. et uos uobis abbates estis. Numquid unus qui duos oculos habet et duas aures habet abbas. potest omnes audire. aut omnes uidere. aut non habet necessitatem alicubi exire. et aliquid prouidere. Uos uobis abbates estote. et quoniam metuitis abbatem praesentem. metuite et absentem. quia praesens est deus.

Omnino hoc timete. et hoc metuite. quia
deus presens semper est. Et si unus fert aurum tamen.
quantomagis vos omnes ferre debetis. et ne
inveniat unum irascatur. unum doleat. unum offen-
datur. unum ingemiscat. et unum putet. quia pro hiis
labor eius temporis tantum: hec enim tunc nobis pos-
sunt prodesse. si habuerimus humilitatem. obe-
dientiam. et caritatem. Via alia ad dominum non est.
nisi humilitas. obedientia et caritas. Ipse est via.
veritas et vita. Nam cruciari, ieiunare biduo.
triduo. quatriduo. septimanas facere frequenter. et in
superbiunt fratres. putantes quia quod ipsi faciunt.
alius facere non possit. vel infinitum putant esse. quod
alius non potest facere. Aut ambulat nudo pede. et
arbitratur quod ipse solus hoc potest facere. aut for-
te nec bibit. nec ipsam aquam mixtam. Exercitatio
est temporalis. quia semper illud facere non potest. Sed co-
gitet magis humilitatem. et cogitet pietatem. ca-
ritatem. et obedientiam. Propter enim frangendas vi-
res corporis. propter edomandum sanguinem et carnem.
debet arripere ista. quasi bonus athleta. Sed non inde
glorietur. ne perdat quod fecit. Nam phariseus ille qui
ascendit in templum orare. numquid opera sua que
numerabat. modica erant. vel immensa erant. Ieiunare

108

bis in sabbato. et decimas omnium rerum suarum pauperibus dare. et non fraudem facere. et adulterium non committere. infirmatum est. Sed quoniam iactavit illud in superbia. totum quod fecit superbia fuit. Propterea quod dicitur. Non veniat mihi pes superbie. et manus peccatoris non moveat me. Ibi ceciderunt omnes qui operantur iniquitatem. Ubi ceciderunt? In lapsu superbie. Inde cecidit enim diabolus. qui per superbiam lapsus est. Omnino ergo non admittatur ad servos dei superbia. Qui ergo iam aliter vivit. et vitamque suam melius instituit. non sit quemadmodum ille phariseus. Publicanus autem humiliatus. non audet nec oculos ad celum levare. et sententia domini collaudatur. redit ad domum suam. iustificatus magis quam ille phariseus. Exemplum namque habemus in scripturis sanctis in fratribus nostris. quia quicumque viam humilitatis tenuit. profecit et non periit.

Augustinus de bono discipline.

Multi sunt qui sane doctrine adversantur. et iusticiam culpant. et disciplinam impium esse iudicant. ac racionabilem castigationem. superbie assignant. cum non sit impium. nisi ubi aliquid iubetur iniustum. nec sit superbia. nisi in negligente disciplina. Disciplina que magistra est religionis. magistra vere

pietatis: que nec ideo increpat ut ledat: et nec ideo castigat ut noceat. Denique mores hominum irata corrigit: et inflammata custodit: ita salomone dicente. Fili ne deficias a disciplina domini: neque fatigeris cum ab eo increparis. Quem enim diligit dominus increpat: flagellat autem omnem filium quem recipit. Nichil profecto est: quod non disciplina aut emendet aut salvum faciat. Quam si quis sapiens apprehendit: nec gravia(m) amicitiarum potit: nec periculum dampnationis incurrit. Nemo disciplinam irrationabilem putet: sub qua videt universis que sub celo et in celo sunt verbo operante compositis. Omnipotentis dei stare consilium. In principio enim operis sui: dominus nichil priusquam disciplinam fecit. Nam cum assistente sapientia celum suspenderet: terram pararet: et maria concluderet: et suis locis suisque temporibus cursum solis luneque globum disponeret: omnia sub disciplina constituit. Quod autem non esset tenebrosum: quod non incompositum: quod non haberet absurdum: nisi constitutis legibus coactum maris serviret elementis? Numquid sine disciplina agitur solis cursus? Qui quamvis diurni laboris necessitatem infatigatus impleverit: ad officium suum matutinus occurrit: et se in parte celi. cotidie iterum spacia lustraturus ostendit. Tanta est discipline ratio:

ut initia tēporis metas. lege cōscriptas. ita inde
fessi itineris alternis uicib; sidū cursus agite
tur. ut nec luna defectionis sue dāpna ef
fugiat: nec solē diurni luminis flāma desti
tuat. Aliud qd sine disciplina ē qd tanti ma
ris fluctus humili harū littore cōtinent. et
in suo sinu frequent incitata uentis. altior
agge unda cōcludit. Oīa pfecto insipiens
natura cōfunderet. n mundū discipline
ratio gubnaret. Et ideo ꝓposuim dicere. ut
discētis euāglicis obedire pceptis. et celestib;
obtēpare mandatis. Quid autē rationabilē
aīam et ad di ymaginē factā expediat. fa
cile pot hō intellige. cū uidet sacietatis ꝓ uolū
tatem di cōstitutionib; discipline ī elemta
seruire. Audite ꝓpham dicentē. Seruite dño
in timore. et exultate ei cū tremore. Appren
dite disciplinā. neqn irascat. d. et p. d. u. iusta.
Bene i omib; causis timor obtēpat discipline.
qui ꝑ h ipo qd imminentes piculoꝝ causas.
aut uias iudicii cauere nouit. potestatē cō
seruande salutis obtinuit. Quid ḡ adultio castū.
qd furi eē tutū. qd latroni non piū. Quid
nō expauescit cōcaua lat... et secreta siluarū.

Nichil est quod non regula suadeat. si gule disciplina consentiat. Nichil est quod non perdat luxuria. si amor uiciorum a disciplina discedat.

Quid non presumptio possideret. si furorem amoris sub metu pene disciplina compesceret. Ac si constitutus esset ordo uiuendi. nunquam profecto finem poneret natura peccandi. Nichil est quod si habendi cupiditate animus occuparet. si auaricie uicium disciplina contempneret.

Omnia sub metu discipline uicia latent. Iam non est in quo fides unquam erubescat. si homo futurum dei iudicium respiciat. et causam reddende rationis intendat. nec est in quo uindex scelerum flamma deseuiat. si intuitu discipline. aut res que sunt honeste cogites. aut que sunt putanda castiges. Multi ibi nomen crudelitatis imponunt. ubi pro amore discipline. crimen admissi sceleris supplicio uindicatur latronis. cui sententia iudicantis iustis legibus seruiat. et non solum presentibus sed et futuris manum porrigat. Quis ergo non licito crederet. se debere peccare. si impudicis et impiis actibus non scriberet disciplinam.

Videamus. quod lex loquitur. Non occides. non adulterabis. non falsum testimonium dices. Hec sunt discipline legis. quibus in districtio scelerum obsequitur. inpugnando impia. et resecando criminosa. Nam adicit scriptura. Iudex non est uindex positus boni operis. sed mali. ita ut in uicarium

scientie

pene generis castigatur. et cum dicit octavum pro octo de
cem perdidit. Sed istam antique sententie severitatem.
facile vitare possumus si flammas futuri iudicii co
gitemus. Absolute autem docet Paulus apostolus posse contemp
ni secularis iudicii arma qui dicit. Si vis potesta
tem non timere quod bonum est fac. Sed hec non otiose trac
tanda sunt. Nam cum de his terrenis potestatibus apostoli
doctrina commemorat sensibus nostris celestis iu
dicii partes insinuat. Nam cum docet serviendum
seculi legibus admonet necessario hominem futuris ca
vere temporibus. Si vis potestatem non timere quod bonum
est fac. hoc est dicere et si vis non timere futurum iudicium.
r Ergo hanc primam constitutionis formam que seculi legi
bus caret. cavere debemus et vincere et ut possimus
a nobis illud post iudicium perpetue mortis excludere. Quis
quis ista temporali non affligitur pena. hunc illa in eternum
insatiabili tormentorum persequitur dolore. Nemo autem
illud homicidii crimen evasisse se estimet. quem
excusatum secularis iudicii corrupta sententia ab
solvit. nec ille adulterii facinus permissum putet.
quod indulgentie lege deprehensus evasit. Nemo
cum sanam dextram videt falsitatis reo debita vite
supplicia iudicet fuisse concessa. Defunctis corpo
ribus salva sunt crimina nisi fuerint apud deum prius

lacrimarum intercessione purgata. Expectat
enim reum suum gehenna. debitis armata
suppliciis. Ad confusionem magis presentis
uite. non ad absolutionem criminis. pertinet
auctoritas sententie secularis. Illa ergo sunt
ante omnia cogitanda supplicia. ubi homo
uiuet pena durante. ubi nec tormenta cor
pori. nec desunt membra tortori. Que tamen
facile uitare possumus. si habenas dis
cipline teneamus. dicente apostolo. Vis
non timere potestatem. Bonum fac. et ha
bebis laudem ex eo. Quis sapiens non ad
hec discipline bona. animum letus appo
nat. ubi potest homo non solum criminis penam
uitare. sed et gloriam laudationis adquirere.
Audite prophetam dicentem. Apprehendite disci
plinam. nequando .i. d. et p. d. u. iusta. In hoc
loco puto. ad illos pertinet ista sententia.
ad quos nondum disciplina peruenit. qui ad
huc in deuiis morantur. capti antiquo
superstitionis errore. Probantur enim numquam
sub lege uixisse. qui admonentur ut ap
prehendant studium discipline. Sequitur
in psalmo. nequando .i. d. et p. d. u. iusta.

Ergo si eos propheta reos statuit. ad quos numquam disciplina peruenit: quid de illis iudicandum putamus qui disciplina destituuntur? siue utriusque aetatis. auctoritas prophetice lectionis incusat minorem plane culpam. non peruenisse ad disciplinam: quam legem discipline respuisse.

Ecce propheta dicit. Qui spernit disciplinam: odit animam suam. Et uere ut dixit ita est. Ille hostis est et inimicus anime sue: qui spretis discipline monitis. diabolicis occupatur officiis. Dicitur aliquando: disciplina satis duris legibus constituta. Loquuntur ista satis miseri. quos ad omne facinus ille diabolus auctor mortis inuitat: quorum mentes insatiabilis gula possidet: super quos regnat ebrietas: quos turpis luxuria captiuos tenet: et a quibus numquam superbia ingrata discessit. Illis autem quibus est studium honeste fidem seruare continentie: humilitati. pietatique seruire: dulce discipline onus est. et leue iugum domini: quod non grauat nisi perditos atque peruersos. Erubesco dicere in confusione humane negligentie. quare apud aliquantos parum proficiat disciplina: cum uideam pastorale magisterium

etiā apd̄ muta aīalia n̄ puī ordinē discipli-
ne. Tam dociles equos aī. cū in gitū ducti
flexuosis gressib⁹ membra cōponunt. ⁊ sub
unius habene retinaclo ita luxuriose cōsenci-
unt. ut currendi ⁊ standi modus. sub q̄dā le-
gum dispositione seruet̄. Ita q̄s nat̄a numero
diuidit. studio discipline cōiungit. Videte q̄
fortia boū corpora plaustro subiaceant. que
in tanto impio aīnū parant. ut cunctā na-
turalit̄ leui iugo colla subponāt. Ita disci-
pline cōstitutionib; seruiunt. etiā que ī fe-
ritate nascunt̄. Vn̄ miror aliquotiens hoīnē
cui inest sapīa. ⁊ intellect⁹ prudentie. passi
discipline p̄cepta neglige. cū uideam⁹ mutū
aīal uicia cauere. iussis obtēpare. impio de-
seruire. atq; ita ad omnem obedientiā amos
aptare. ut cū op⁹ fuit armatis legionib; oc-
curiat. ⁊ hostib; se telis iussus obiciat. Au-
dite in h̄ loco p̄phām dicentē. Cognouit bos
possessorē suum. ⁊ asin⁹ p̄sepe dn̄i sui. isrl̄
aut̄ me n̄ cognouit. Vereor dicē. ne n̄rā ne-
gligentiā pulset ista sententia. Nō aut̄ cog-
nouit dn̄m. q̄ cōditionis sue nō cognouit
officiū. Ostendā sane. quom̄ dn̄s possit aut̄

inueniri. aut agnosci. si tam̄ ē aīmꝰ uidētis.
Si uis uidere dn̄m. reqire mendicū. respice ad pau
perē. suscipe pegrinū. uisita infirmū. curre
ad carcerem. Si uis uidere dn̄m: uincula captiui
tatis absolue. nodos iniqtatis incide. Audi
de h̄ dn̄m dicentē. Esuriui: ⁊ dedistis m̄ mā
ducare. Sitiui: ⁊ dedistis m̄ bibe. Hospes
fui: ⁊ suscepistis me. Nudus: ⁊ uestistis me.
Moneo itaq; ne despicias nudū: nec manum
eo subtrahas. nec inuolutū pannis cōtēp
nas. In hac eni ueste p̄mū dominus cum
a magis quereret inuentus ē. Et qr de dis
ciplina fecimꝰ mentionē. sub qua fides xp̄iana
uiget. necesse ē. ut oīa ī aures uitās uite
ornamta deferant. ut intelligat unusquisq;
parum ē pdere ɔuſationis famā. ni interim
ptī mundi amauit disciplinā. Ergo cui
studiū ē xp̄m colere: prius cordis ⁊ corporis
suscipiat indumta. Ois qͥ uita religiōis
pfesse. integtatis debet famem sentire.
ne que expectat corona itatis. pudoris
dampno feriatur. Corporis integritas fidē
muniat: ⁊ integtate fides incōtaminata
custodiat: ut manente utriusq; partis

beneficio. immaculatũ hoīe faciat regnare
cũ xp̄o. Sʒ in h solũ cõstat ꝯuersationis tot.
ut boni simus. Laborandũ ꝙ illi ante oĩa
ē. ut q bonitatē sequit: bonus eē iudicet.
N am qm uis h putũ corp9 immaculatũq; custo
diat: lacerata uitã ad dñm portat cui9 act
uult9 infamat. licet sciam9 ꝯscientiã solam
bonis actib; posse sufficē. Sʒ qñto melius
est. ut semp de te bene sentiat: q semp
circa ianuam suã uanis suspitionib; fre
quent egrotat. Insitũ ē naturalit uulgo.
ut de bonis semp male iudicet. Sʒ tu qui
curã bone fame colis: studio tuo grãm
integre opinionis adqre. Uita ꝙ ña ita
lucida sit: ut sit oib; nota. Integritas
religioni: pudor seruiat humilitati. Que
amor tenet seruande integritatis: an oĩa
falsi ad se famã nõ admittat erroris.
M agnũ ē quidē ⁊ gl'iosũ ⁊ usq; ad celũ
omnium ore p̄ferendũ: nunquã malis
actib; locũ dedisse: s; multo fortius ē
nunqm falsis suspicionib; laborasse.
Q uid enĩ ē pde sobrietas: si uicia ebrieta
tis exerceas: Quis nõ te ebriũ iudicet: si

incessu fluentes uino

inter effluentes uino calices. saltan
tium gyros imiteris. Quis te ca
stum putabit. si te uideat mere
tricis mixtum fabulis. scenico ser
mone compositis aut loquentem
turpia. aut inhonesta resonantem.
Lauda quidem conscientiam castitatis.
sed odi colloquium meretricis. In quo
loco dicat fortasse aliquis. Sufficit
mihi pura conscientia. Quantum ad in
nocentiam pertinet. et soli sufficit. Sed
prouidendum est. ne facilitate tua
alter peccet. et alienum peccatum in te re
dundet. iuxta illud quod dicit scrip
tura. Ve illi per quem scandalum ue
nit. Quamuis autem precioso serico
corpus uestias. et uestem niueo mem
bra componas. non sine macula diem
transigis. si transigis. si caminum
ardentis ora contingeris. In omni ergo
affectu tuo. uitam tuam disciplina com
mitte. Si uis placere christo. elabora
ut professionem tuam fides adiuuet. fa
ma commendet. Precedat nos paciencia

humilitatis socia: assistat pudicitia. integritatis magistra. fugiat cupiditas. erubescat ebrietas: luxuria actus suos lugeat: superbia confusa discedat. Quicumque igitur est qui festinat dominum agnoscere: sub hoc discipline ordine christum inuenire poterit.

Multa quidem erant adhuc dilectissimi. que discipline ratio suadebat aperire: que iterum putauimus differenda. ne ociosis auribus fastidium pareret longa ratio. Sane neque in hoc opere subtraxisse uideamur: elaborabimus ut ea que religiosis actibus competunt. sequenti tempore disseramus.

Augustinus de eo quod scriptum est bonitatem et disciplinam.

INTER cetera quibus uos deus infirmitatibus nostrarum medetur animarum. sub quadam trinitatis regula. orandi nos formam tenere. tanquam peritissimus magister erudit dicens. Bonitatem et disciplinam et scientiam doce me domine. Sollicitius itaque fratres intendite: quas sibi potissimum uirtutes tribui rex propheticus deprecatur. Bonitatem et disciplinam inquit et scientiam doce me domine. Vere nouit recte uiue-

qui recte nouit orare. Non enim petit
mundanarum diuiciarum thesauros;
non regna finitima. non spatia prolixiora
uiuendi; sed bonitatem simul et discipli
nam se doceri poscit. Bonitas enim
facit amabilem disciplinam; et discipli
na efficit inculpabilem bonitatem. Nec
quemquam latere puto. quia bonitas sine
disciplina. delictorum mater est; et dis
ciplina sine bonitate. tristis quedam
amaritudo uiuendi. Scientiam pre
stari sibi pariter implorat; ut noue
rit scientem sapientemque distinguere. qui
sint termini bonitatis; et quam habere
debeat disciplina mensuram. ne forte
aut nimie remissionis uicio. bonitas
inconsulta fedetur. aut disciplina du
rior ipsa sui austeritate crudescat. Vis
frater bonus esse peccanti; Benigne quod est
fac. et ut uere sis bonus. uigorem ei
adhibe discipline; ut tua illi bonitas
proficiat in salutem. Quem utique si nulla
coherentis censure increpatione ter
rueris; perniciosa erit ei hec bonitas

tia: qua penitus perire peccantem. quem
poteras saluare correctum. Rursum si nimio
discipline rigore. nullam sceleris bonitatis
pretendis medicinam: dum rigorem tuum re
fugit peccans. peccati egritudinem non cu
rabis. Et que tandem uiuendi ratio erit. que
iusticia erit: ut solutior lenitas cohibe
ntiam prebeat peccatori. aut immoderata se
ueritas. a lapsu non reuocet delinquen
tem: Ut autem bonitatis huius disciplineque
magisterium in nostris fuisse maioribus ple
nius perfectiusque discamus: ut pauca de
pluribus uenerabilium patrum recenseamus
exempla. Impleuit sine dubio bonita
tis ac discipline huius beatus petrus: cum sic
uere bonus. oblatos sibi dicitur curasse infir
mos: et ut discipline celestis amator.
iusta ultione punisse mendaces perhibetur.
Mirum bonitatis eius gratiam testatur. ene
as ille debilis: qui claudus ab infan
tia. sedens in porta domini templi atque
mendicans. in nomine ihesu christi. apostoli cura
tus imperio antiquam recepit sanitatem.
Probauerunt et discipline eius seueritatem.

anamas ⁊ saphira . qui distrahentes
agrū quē uendere nemo cogebat . dum
p̄cij quantitatē mentiunt̄ apl̄is . mor-
tem sibi falsitate incurrit s. Quo fac-
to . edocuit gl̄osissim̄ petrus . inee sibi
bonitatē ac disciplinā . dū remedium
p̄stat infirmis . ⁊ cōpetentē sumit de
mendacib; ultionē . qd̄ eū recte feciq;
fecisse . celestis iudicij ꝯsens̄ ostendit .
De p̄fectione u̇ scientie ei̇ qs ambigat .
qui xp̄m dñm uiuū dī filiū ēē de ce-
lo s patre reuelante cognouit . Et
quia bonitas ac disciplina scientiaq;
nō deerat . pascendas illi dñs suas cō-
mendauit ouiculas . Tenuit bonitatem
ac disciplinā . ⁊ gl̄osissim̄ paul̄ . qui
ut ei̇ scripta testant̄ . discipulis suis ⁊
uirga correptionis . ⁊ sp̄m mansuetudi-
nis p̄tendebat . ip̄ qd̄ faciebat eum
omib; amabilē bonitas . ⁊ disciplina
terribilē . Illa ⁊ inē ipa mundi p̄mordia
ut bonitatē ac disciplinā xp̄i doceret
eccl̄ias . ⁊ uirum eū iussit peccantē .
a communione sc̄oz . ⁊ eundem recipi

correctum. De scientia autem eius quod nos
dicimus: cum omnes eum nouerint in celestibus
didicisse que doceret in terris: Ibi se
talia memorauit edoctum: que loqui
mortalibus non liceret. Habuit nichil
ominus bonitatem et disciplinam testis
dominicus et baptista iohannes: qui resipiscentes
a peccatis suis prophetice pietatis affectu.
potentie baptismo diluebat: atque ut
uere legalium preceptorum custos inmmo
bilis. et herodem regem de illicita accusa
bat uxore: et cunctis ad se concurrentibus
purgationis uite precepta mandabat.
Scientie autem illius plenitudinem quis potest
agnoscere: qui quod pro salute mundi
uenit e celo. primus omnibus reuelauit:
Videtis itaque fratres: quo orandi compendio.
et qua paucitate uerborum perfectionem
uiuendi uenerabilis propheta querebat. Bre
uissimo namque sermone conclusit: quot
quot spiritualium habet multitudo uirtu
tum. Si ergo ille prophetarum precipuus. doceri
se a deo has sanctiores uias tantopere
precabatur: quod facere nos oportet. qui

et tardi sensus infirmitate torpemus. et
noxia remissionis uite consuetudine depra-
uamur. Nos igitur magis orare debemus
dicentes. bonitatem et disciplinam et s. d. me
domine. quatinus in nobis bonitas maliciam uincat. et
uicia ac uoluptates disciplina castiget.
et ignorantie cecitatem scientia ueritatis il-
luminet. Si enim scieris omnipotentem deum
patrem. filiumque eius unigenitum. unius esse sub-
stantie. spiritum quoque sanctum. pari credidis
eternitate regnantem. nulla umquam te uel
paganorum uana persuasio. uel arrianorum
perfida turbabit impietas. Si fuerit iudi-
cii scientia cor tuum integre repleuit. habe-
bis in tuis moribus disciplinam. Rursus si
discipline ipsius mensuram regulasque serua-
ueris. congruam tenebis in omnibus bonitatem.
quia bonitas temperamentum est discipline. et dis-
ciplina condimentum est bonitatis. Caue ergo frater
ne ita uel bonus uideri abicias disciplinam. et
aut ita arduam secteris disciplinam. ut
remoueas bonitatem. Quibus deo ideirco scien-
tiam precatur adiungi. ut directo mentis nostre
iudicio. scire possimus qualiter in nobis esse possit

et districtior bonitas et blandior disci
plina. Epistola augustini ad letum [illegible]

Domino dilectissimo et desiderantissimo fratri
leto augustinus in domino salutem. Epistolam e
pistolam tuam quam misisti fratribus consolari te
cupiens quod multis temptationibus tua ra
tiocinia quatiantur in qua et insinuasti de
siderare te litteras meas, sine dolore fateor cessa
re a scribendo non potui, ne non solum tuo
sed et meo desiderio negarem quod me videbam
officio debere caritatis. Si te igitur preteritis
rationem [?] christi castra ne deseras in quibus tibi
etiam edificanda turris est illa de qua in evan
gelio dominus loquitur. In ea quippe stantem et sub ar
mis ubi christi militantem nulla ex parte
penetrare ulle temptationes valent. Sed
et iacta in adversarium tela gravi pondere
veniunt unde et prospecta firmo munimi
ne devitantur. Considera et dominum nostrum ihesum
christum cum sit rex noster tamen ea societate qua et fra
ter noster esse dignatus est reges appellasse milites
suos et unumquemque ad bellandum cum rege qui
habet viginti milia instructione decem mi
lium idoneum esse debere premonuit. Sed paulo

antequam de turre et de rege exercitum has simi
litudines proponeret: attende quod dicit. Si quis
venit ad me et non odit patrem suum et matrem. aut uxorem.
et filios. et fratres. et sorores. adhuc autem et animam
suam; non potest meus esse discipulus. Et qui non tollit cru
cem suam. et venit post me: non potest meus esse disci
pulus. Deinde subiungit. Quis ex vobis volens edi
ficare turrim. non prius sedens computat si habet sum
ptus ad consummationem. nequam cum posuerit fun
damentum non possit edificare. et omnes qui transeunt
et vident incipiant dicere. hic homo cepit
edificare et non potuit consummare. Aut quis
rex vadens committere bellum cum alio rege. non
prius non sedet et cogitat. si potens est cum decem
milibus occurrere ei. qui cum viginti mili
bus venit ad eum? Alioquin dum adhuc longe
est: mittit legationem rogans pacem. Quo autem
pertineant iste similitudines: ipsa conclusio
ne satis aperit. Ait enim. Sic ergo omnis ex vo
bis qui non renuntiat omnibus que sunt eius: non potest meus
esse discipulus. Itaque et sumptus ad turrim edi
ficandam. et valentia decem milium adversus
regem qui viginti habet: nichil est aliud. quam ut
renuntiet unusquisque omnibus que sunt eius. Sic locutio

aut̄ sup̄ior. cui extrema ꝯclusione ꝯcordat.
I n eo enim q̄d q̄squ renunciat oib; q̄ s̄ ei⁹. ⁊ illo
ꝯtinet̄ ut oderit patre suū. ⁊ m̄. ⁊ f. ⁊ u. ⁊
filios. ⁊ f. ⁊ s. adhuc aut̄ ⁊ aīa suā. Oīa ħ
ħ. ꝓpa ei⁹ s̄. q̄ plerūq implicat ⁊ impedi
unt ad optinenda n̄ ista ꝓpa t̄poraliter
transitura. s; ī etnū mansura cōmunia.
Q uo enim ē nūc quedā mulier mat̄ ē. eo
utiq n̄ ē ⁊ m̄. Quapp̄t ħ t̄p̄ale ⁊ transi
toriū ē. sic̄ transisse iā uides. qd̄ te ꝯcepit.
qd̄ gestauit utō. qd̄ pepit. qd̄ lacte nu
triuit. Qd̄ aut̄ ī xp̄o soror ē. ⁊ t. ⁊ m̄ ē. ⁊
oib; q̄b; una celestis hereditas. ⁊ pater
d̄s. ⁊ fr̄ xp̄s. ī eadē caritatis societate pro
mittit̄. hec etna s̄. ħ nulla t̄p̄is labe de
terunt̄. ħ tanto firmi⁹ tenenda sꝑant̄.
q̄nto min⁹ p̄uato s; comuni poci⁹ iure ob
tinenda p̄dicantur. Potes ħ facillime in
ip̄a tua matre cognoscē. Nā tibi te n̄c
inretitū inuoluit. ⁊ ab instituto cursu
retardatū reflectit. ⁊ curuat. n̄ ex q̄ tua
ꝓpa mat̄ ē. Nā ex q̄ soror ē. oib⁹ q̄b⁹ ē d̄s pa
ter ⁊ mat̄ eccl̄ia. tam te n̄ impedit q̄m
neq me. neq oēs fr̄s n̄ros q̄ eā nō p̄uata

sic tu i domo tua. s; publica i domo dicari
tate diligim'. Qđ g' tu illi i carnali necessi
tate annecteris ad sortē uale deb; familia
rius colloquendi i aptiore ianua cōsulē
di. ut si ipm qđ te puati diligit inficia
tur in ea. ne qđ ex illo suo te genuit plu
ris pendat. q̄ qđ ex illo eccle genita ē tecū.
Qđ aut de matre dixi. si i de tali certa ppin
quitate intelligendū ē. si i de aia sua quisq;
cogitet. ut i i ipa puatū affectū oderit.
q procul dubio tēporal ē. diligat aut in
ea cōmunionē societatēq; illam de q dic
tum ē. erat i ill' in dm cor unū i aia una.
Sic eni aia tua n ē ppa s; oīu frm. quo & aie
tue s. ul poci quo aie. eu tua n aie. s; aia
una ē x unica que de manu canis ut erua
tur cātat in psalmis. Jn ad ztēptū mortis
puenit facillime. Nec succenseant paren
tes si pcipe dnm ut eos oderim'. qn nob
si de aia nra pcepit. Jta sic nc de aia iube
tur. ut ea pp xpm cu parentib; oderim'.
ita qđ alio loco de aia idē dns dic in pare
tes quoq; pot zgruentissime ouenire. Q
amat inquit aiam suā. pdet eā. dicā &

fidenter qui amat parentes suos. perdet eos.
De anima quippe hic ibi dixit: odentur quod hic perdat. Si
cut autem preceptum est quo perdere iubemur animam nostram,
non ad id valet ut se quisque interimat, quod
inexpiabile nephas est, sed tamen valet ut in
terimat in se carnalem anime affectum quo cum
impedimento future vite presens vita delec
tat. Hoc enim quod dictum est: odit animam suam,
perdet eam, quod diligendo fit, quoniamquidem
aptissime fructum eius est que adquirende
in eodem precepto commemorat dicens: qui
perdiderit eam in isto seculo, in vitam eternam inve
niet eam. Ita de parentibus rectissime dicitur
qui eos amat perdet eos, non more parricida
rum interficiens, sed spiritali gladio verbo dei car
nalem affectum eorum quo in se ipsos et eos
quos genuerint irretitos huius seculi obli
gare conantur, pie fideliterque percutiens
et occidens, illud in eis vivere faciat quod fi
sunt qui cum filiis suis temporalibus parentes et
nos dominum ecclesiamque cognoscunt. Hec ra
pit te studium veritatis et cognoscende
atque perficiende voluntatis dei in scriptu
ris sanctis. rapiat evangelice predicatio

nis

officiu: dat signu dns ut uigilem' in ca
stris. ut edificem' turri de hoste sepitine ui
te ⁊ pspice ⁊ ppellere ualeam'. Rapit mili
tem x̄ tuba celestis ad bellu: ⁊ retinet ma
ter no plane tal' ql' machabeo4 fuit: nec
salte simil' lacedemoniis matrib; de qbus
memorie pditu e. qd filios suos ii p tena pa
tria sangne fundent. mlto ampli' atq; ar
denti' in certamina bellica qm signo4 so
nit' excitabat. Illa mat q te ad discenda
uita remoueri a curis selarib' ii pmittit.
satis ostendit quemadmodu te si op' eet ad
subeunda morte penit' secu repudiare
pmitteret. Sz qd dic: aut qd alligat: forte
dece illos mses qb; uiscera ei' onerasti: ⁊ do
lores parturitionis. ac labores educationis.
hoc h inficie ubo salutari. hoc pde matris.
ut in uita etna inuenias ea: h metuo ut
ocdis i ea si diligis ea: si tyro x̄ es. si tris fun
damta posuisti ne dicat transeuntes h ho
cepit edificare ⁊ n potuit pficere. Carnalis
enim affect' e iste ⁊ adhuc uetem hoine so
nat: hunc carnale affectu ⁊ i nob ⁊ i nris
milicia xana ut pimam' hortatur: nec tn

ita ut ingrat⁹ sit q̄sq; parentib⁹. ⁊ eadē
ipsa beneficia q̄b⁹ in hāc uitā edit⁹ sus
cept⁹ atq; nutrit⁹ ē. enumerata deinde
ac. seruet pocius ubiq; pietatē. habeat
hec locū ubi maiora nō inuocant. Mater
ecclia mat̄ ē ⁊ matris tue. h uos de xp̄o conce
pit. ⁊ h mrm sanguine parturiuit. h fidi
lacte nutriuit. ⁊ nutrit. ciboq; maiores
pparans quos adhuc paruuli ⁊ sine dentibus
uagire uultus horrescit. h mat̄ toto or
be diffusa. tā uariis ⁊ multiplicib⁹ errorū
infestationib; agitat̄. ut abortiui iam
filii ei⁹ aduersus eā infestis armis belligerare
n̄ dubitent. Ignauia ⁊ atq; torpore quorun
dam quos gremio continet membra sua fri
gescere plurimis locis. ⁊ fouendis paruu
lis min⁹ idonea fieri dolet. unde nisi p
alios filios. unde n̄ palia membra quos enutrito
os iustū ad debitū posceat auxiliū. hu
iusne tu necessitates deserens ad carna
lia uba conuerteris. Nōne h grauiorib⁹ que
lis insonat aurib⁹. nōne h cariora uis
cera ⁊ celestia uba ostentat. Adde nunc
ei⁹ susceptionē carnis ne carnalib⁹ inhereres.

et a ūbo eťno uniūsa q̄ ē mat̄ impp
at. ne his implicaretis assūpta. ad
de cōtumelias. flagella. mortē. mortē
autē crucis. Talib; cōcepte seminib;.
talibusq; in uitā nouā conubio ꝑeracte
languescis. ꝛ tabescis in uetere hōie.
I tane matrē t̄renā n̄ habebat impator
tuus q̄ tn̄ cū ei nunciaret̄ agenti cele
stia respondit. q̄ m̄ mat̄. aut q̄ m̄ fr̄s.
ꝛ extendens manū i discip̄los suos n̄
dix̄ ptinere ad cognationē suā. n̄ q̄ fa
ceret uoluntatē patris ei⁹. in q̄ numero
ꝑfecto ꝛ ip̄am mariā benign⁹ inclusit.
faciebat enī ꝛ illa uoluntatem patris ei⁹.
I ta optim⁹ magist̄ atq; diuinus. mat̄
nū nom̄ qđ ei q̄si ꝑuatū ꝓpinq; nuntia
uerant q̄ t̄renū erat in ꝯparatione ce
lestis ꝓpinquitatis abiecit. ꝛ eandē cele
stem ꝓpinquitatē in discip̄lis suis ꝯme
morans qđ ē rursū ꝯsortio gentis cum
ceteris sc̄is ūgo illa coheretet ostendit.
Æ ne isto saluberrimo magistro q̄ cōtep
tū carnalē affectū i parentib; docuit
āminiculū error acci pet. quo matrē

habuisse a quibusdam negatur. Alio loco discipu
los monuit ne se patrem in terris dicant
habere. ut quomodo illorum manifestum est habuis
se patres sic se habuisse matrem mani
festaret. cuius tamen terrena cognatione contemp
ta contempnendarum talium necessitudinum
discipulis prebet exemplum. Hec ergo interrumpunt
uocibus matris tue. et inter hec locum inue
nit commemoratio pregnantis atque lacta
tis ut de adam et eua alter adam nasceretis
et nutriretis. Respice potius respice adam
secundum de celo et porta iam imaginem cele
stis sicut terreni portasti. Immo et hec habeant
locum materna terrena ipsa beneficia. que te ad
uenerationem cordis inuitant. habeant
pro suo loco. noli esse ingratus. rependes gratiam
matri tue. rependes spiritualia pro carnalibus. et
pro temporalibus sempiterna. Si non uult sequi non
impediat. si non uult conuerti in melius. caue
ne indecorum putat et euitat. Quod interest.
utrum in uxore an in matre dum tamen in quibus
mulierem eua caueatur. Nam ista umbra pie
tatis. de foliis illius arboris uenit. quibus
se primum parentes nostri in illa dampnabili

nuditate

nuditate texuerūt. ⁊ quicquid ī illis ūbis
atq; suggestione quasi officiū ē carita
tis obtendit. ut te a germanissima ⁊ sin
cerissima euāglii caritate detorqāt.
ad astutiā serpentis ꝑtinet. ⁊ ad dupli
citatē regis illi⁹ q̄ hīt uiginti milia. q̄m
nos docem⁹ decē miliū hoc ē cordis in
qua dn̄i reqescim⁹ simplicitate supare.
H is poci⁹ intende kr̄me. ⁊ tolle crucē tuā
⁊ seqre dn̄m. Nā cū te p̄sens anīaduterē.
domesticis curis a diuino studio retar
dari. ferri te poci⁹ ⁊ duci a cruce tua.
n̄ eā te ferre ac ducē sentiebā. Crucē ꝗ
niā dn̄s q̄ portari a nob iubet. ut eū
expeditissimi seqām. ⁊ qd aliud q̄m morta
litatē carnis hui⁹ significat. Ipsa enī nos
cruciat. donec absorbeat mors ī uictoria.
C rux ḡ ipa ꝗ crucifigenda ē. ⁊ cōfigenda
clauis timoris dn̄i. ne solutis ⁊ liberis
membris reluctantē portare n̄ possis. Seq̄
enī dn̄m ꝗ eā portas oīno n̄ uales. Nā quo
modo eū seqris. si n̄ es ei⁹. Qui aūt ihū x̄
sē ait ap̄ls. carnē suā crucifixerūt cum
passionib; ⁊ desideriis. Sed qd sane pecunie

res tua familiaris h̃t. cui te implicari ne-
gocio nec oportet nec dec;. 7 tcia tibi uen
du ē mat̃ 7 domesticis tuis. hoīs q̃ppe
indigentia. si paupib; ut sis pfect⁹ instau
sti distribuere talia. tui p̃mu apd te locu
obtinē debet. Siq̃s eni suis 7 maxime dome
sticis aut apls n̄ puidet. fidē negauit. 7 ē
infideli deterior. Q̃b; rb; ordinandis si ut collū
exueres. sapīe uinclis induendū pfect⁹ a nob
es. Q̃d ē nocentr aut q̃ pacto te puellunt
matris lacime fluentes carnē. aut seruū
fuga. aut mors ancillarū. aut fr̃is morbo
sa ualitudo. sic ē inte caritas ordinata. sci
ens p̃ponē maiora minorib⁹ mica morū. ut
paupes euāglizet̃. ut messis dn̄i copiosa.
opariorū inopia i p̃dā uolucrib; n̄ ueniat. &
patrem n̄ ualeat hr̄e cor ad seq̄ndā dn̄m uolu
erit in eo q̃d l̃ flagellando o ul̃ parcendo agere
cū seruis suis studuerit. H̄ meditare. in
his esto: ut pfect⁹ tuus manifest⁹ fit in
oib;. Obsecro te ut caueas ne maiorē tri
sticiā des fr̃ib; bonis corpore tuo. q̃ leticiā
alacritate iam dedras. Commēdandū aut̃
… his q̃b; uoluisti cā supfluū putaui.

quoniam si quisque te in eodem modo commendare uoluisset.

Incipit sermo sancti macharii ad monachos

Fratres karissimi. quamquam et noticiam scripturarum et earum assiduam lectionem habeatis. et beati benedicti cuius memoriam tenetis. instituta et cotidie audiatis et mente retineatis. ac opere compleatis. commonere tamen fraternitatem uestram uolumus. ut gradatim ad meliora et excelsiora tendere studeatis. Illa ergo sancta conuersatio ad monastica claustra uos perduxit fratres karissimi. oportet ut et in uestro proposito permaneatis. Nosse namque debetis quia siquis quod non optamus ad pristinam uitam redire uoluerit. dominica illa sententia notabitur qua dixit. Nemo mittens manum suam ad aratrum et respiciens retro. aptus est regno dei. Absit fratres a uestra fraternitate talis respectio. que uos a regno dei faciat alienos. Manum quippe ad aratrum tunc misistis. quando uos deo seruituros deuouistis. ac quando monasticam professionem fecistis. Nolite ergo retro respicere. ne a regno dei mereamini alienari. Melius est enim cum loth in monte saluari. quam retro declinans interfici. eo quod malorum hominum actus declinauit. quam cum eius uxore retro respiciente. in statuam salis conuerti.

In statuam namque tunc monachus convertitur: qui ad
ad secularem conversationem. et ad pristinam vitam quam
iam reliquisse videbatur. aut mente quod est tolerabilius.
aut corpore quod est gravius. redire non timet. Iste
talis: exemplo sue pravitatis aliis condimentum
prebet. Melius est sane cum iosue et caleph. et eorum se
quacibus terram repromissionis ingredi: quam cum his
qui egyptias carnes. pisces. et pepones. et allia.
desideraverunt in deserto mori. Vos fratres egyptum
reliquistis. id est mundum: vos rubrum mare tran
sistis. id est baptisma christi sanguine rubricatum. et vos
in heremo id est monasticis claustris conversami
ni. Vos manna pascimini. id est disciplinis re
gularibus erudimini. Videte fratres ut sic de
inceps vivatis sine murmure. sine de
tractione. sine secularibus curis. sine carna
libus concupiscentiis: quatenus ad terram promissionis
id est ierusalem celestem pervenire mereamini. Mul
ta enim de laude perseverantie dicere possumus:
que omnia in una domini sententia comprehenduntur.
Ait enim. Qui perseveraverit usque in finem: hic salvus erit.
Vultis ergo fratres conversi de seculo salvi esse: perseverate
non aliquando. sed usque in finem. id est usque ad christum.
qui est finis legis ad iusticiam omni credenti. Si

ergo ceptū bonū op⁹ usq: ad ɔsumationē
pseuātis. ꝑuenietis ad illū finē q̄ ē sine fi
ne. i q° dn̄m laudabitis. ⁊ uidebitis sine fi
ne ⁊ gaudebitis. Uta q̄ uos ip̄os dō i sacri
ficio obtulistis. caput debetis offerre ⁊ cau
dam. ⁊ cū patriarcha ioseph tunicā talarē
uestire. i. bonū op⁹ qd̄ cepistis. ad pseūan
tiā usq: debetis ꝑducē. ut cū paulo ap̄lo
possitis dicē. bonū certamē certauim⁹.
cursū cōsumauim⁹. fidē seruauim⁹. de re
liquo reposita ē nob̄ corona iusticię. q̄m
reddet nob̄ dn̄s i illa die iust⁹ iudex.
S i ħ subtilit̄ attendim⁹. ab ip̄o mundi
exordio plures sc̄os inuenimus q̄ bonum
opus qd̄ ceperant ad optatū ꝑduxerūt
finē. Abel q: in offerendis oblationib; dō
sedul⁹ pseuerās. fundam̄ta celestis patr̄
iecit. Enoch n̄ ferens mundi ꝑniciosa cō
tagia. cū dō ambulauī. ⁊ scl̄i impedimē
tis calcatis. illuc ductus ē. u̇ magnā tn̄
q̄llitatē aīę ⁊ corporis possidet. Noe q̄ ip̄o
suo cognomine q̄ req̄es interptat̄. mona
chorꝫ uitā significat. n̄ a ɔsortio ⁊ imita
cione malorꝫ hoīnū se custodiss; ⁊ ce in

fabrica arche pseueratss;. nequaq orbe
peunte remansiss;. nec scds pat ad mun
di ipsi reparatione fuiss;. Qui cu abraha
existis de tra. 7 de cognatione ura. 7 de
domo patris uri. sine abraha illo reuti
no debetis. cu illo q pegnandu e uob.
7 ad montana tre repmissionis. i. ad cel
situdine regni celestis oscendendu. ut
de uob 7 cu illo dicat. Credidit abraham
do. 7 r. e ei ad iusticia. Isaac q p sua casti
tate 7 inocentia ex magna parte mona
chu nob relinqt. pseuandi in di seruicio.
Iacob dilectissimi patris fili. patre 7 matre
ac diuiciis relictis. paupitate otent. 7 du
sup nuda humu cubat. 7 lapide p pului
no utit. secreta celi uidet. Sui scala suspec
tos nos facit. ne forte angli ascendentes.
illos significent monachos. q a scli actib;
alieni mte ad celestia osurgut. 7 angeli
descendentes illos significent. q parump
a suo pposito siue a supne patrie intenti
one torpentes. ad ppa retorqnt. Qmuis
in ascensu 7 descensu anglor. possit acti
itelligi ua 7 otemplatiua uita. 7 sps 7 littera. pdica

tores qui et diuinitatem filii dei et humanita-
tem predicant. caritas dei et proximi. intellec-
tus et operatio. et alia que huic loco possunt
aptari. Iob quoque qui exemplo pacientie sue. non
solum monachis. sed et omnibus fidelibus documenta
prebet. primo de iusticia et simplicitate et recti-
tudine. ac timore dei laudatur. et post tribulati-
ones sibi illatas. de perseuerantia uoce dominica pre-
dicatur. Dicit enim dominus de illo. Et adhuc perseuerat
in innocentia sua. Sufficit enim profuerat eum
laudasse de bonis operibus. nisi in tormenta et
tribulationes perseuerantia eius patesceret. Lon-
gum est autem in scripturarum campo omnium sanctorum uirtu-
tes laudare. in quibus omnium monachorum uita
potest institui. Fratres dilectissimi si uobis amor
parentum uel amicorum carnalium ad memori-
am redierit. imitari studete uaccas que
archam domini portant. et bethsamis pergunt. quarum
filii domi recluduntur. et ob eorum amorem a rec-
to itinere non declinant. Quibus corda fidelium
maximeque monachorum designantur. qui quamuis
affectum parentum sentiant. a cepto tamen i-
tinere gressus non deflectunt. Heliam quoque et helise-
um. et filios prophetarum. quos constat uacasse uetus

testamenti monachos fuisse. imitari cu
pitis. Melius est tibi cum helia carmelum. et cum he
liseo ac filiis prophetarum iordanis ripas fre
quentare. quam cum quibusdam israhelitis carna
libus bethel. et samariam. et bersabee ciui
tates inhabitare. Melius est cum helya in deser
to subcineritium accipere panem et uas aque.
quam post monachi professionem. delicias desi
derare carnales. Melius est et uobis cum helya
dominicas audire blandicias. quam dominus ait.
quid hic agis helia. quam cum israhelitis obiurgari.
quos per propheticas uoces dominus arguit. eo quod
recesserint a uestigiis domini. Nullus denique
uestrum ignorat melius esse cum filiis prophetarum
acidis uesci oleribus. quam cum diuiciis giezi. uanitate lepre fedari. Rechabite
uero quamquam non in illis fuit. in ueteri testamento ui
tam monasticam duxerunt. eo quod obedierunt
precepto patris sui ionadab. a domino collau
dantur. Isti enim rechabite sicut iheremias pro
pheta narrat. precepta patris sui seruare
curauerunt. Precepit namque eis ut uinum non
biberent. et domos non edificarent. et ui
neas non plantarent. et remoti a ceteris

hominum conuersatione. seorsum uiuere studuissent. Quia et ita precepta patris sui seruauerunt. quousque propter hostium incursum licentiam habuerunt. babilonio uidelicet exercitu appropinquante. ierusalem sunt ingressi. Hos quoque rechabitas dilectissimi fratres imitari studete. ut sicut illi patris sui precepta seruauerunt. et uos preceptis regularibus et monitis magistrorum spiritualium sitis obedientes. Veniamus ergo ad monachum noui testamenti. iohannem scilicet baptistam. qui propter sanctitatem et mundiciam a domino uocatus est angelus. propter ariditatem uite dici potest monachus. quem nos dicere possumus angelum terrenum et hominem celestem. quem dominus plus quam prophetam esse docet. quem et arundinem uento agitatam mollibus esse uestitum negat. qui et ab angelo in spiritu et uirtute helye dominum precursurus predicatur. et ab ipso domino de eo dicitur. Si uultis scire. iohannes ipse est helyas. Hos enim duos uiros magnificos exordium monastici ordinis protulisse credimus. quorum unus igneis equis in celum legitur raptus. alter uero ante prophetasse quam natus sit. Quorum ergo exempla fratres karissimi in ordine monastico quem sectari cepistis. debetis sollicite

custant. ut ab ei9 recto tramite .i. monastica
uita nullaten9 recedatis. Ut enim ait. parate
uiam dn̄o. rectas facite semitas di nr̄i. omīs
flexiones a recto trami̅te excludit. Hos secuti s̄
paulus et antonius. et multi hui9 p̄posita secta
tores. qui ideo laudib9 extolluntur. quia accepto te-
nere nullaten9 leguntur deuiasse. Ut ergo cor-
frui consortio in eterna patria desiderat. et maioris
pugne cursum in hac uita quam alii fideles sus-
cipit. sciat se si legitime certauit. ad maio-
ra p̄mia peruenturum. tantum ut omnib9 occasioni-
bus exclusis. a tramite recti itineris non recedat.
H ec uia ait p̄pha. non declinabitis ab ea neq; ad
dexteram neq; ad sinistram. Hanc uiam p̄fitentur se israelite
precturos. dum dicunt. uia regia gradiemur. Ne-
quaquam enim tepide fr̄s k̄mi. sed ardenter in hac uia
nob incedendum est. Nosse namq; debetis ura fr̄nitas.
quod tres s̄ ordines fidelium in p̄senti ecclesia. et in
die iudicii it̄ bonos et malos quattuor. Sed prius
commendandi s̄ uestre caritati. p̄sentis ecclesie ordi-
nes. sic demum ordinatim transcendendum est
ad ordines quattuor. qui in die iudicii erunt. Tres
namq; ordines electorum nob dn̄s in euangelio com-
mendat. dicens. In die illo duo erunt in agro. un9

relinquetur et unus assumetur. et duo in lecto. unus assu-
metur et unus relinquetur. et due molentes. una as-
sumetur et una relinquetur. Per duos in agro designatur
ordo predicatorum. qui agrum presentis ecclesie laboran-
do excolunt. Per unum qui assumitur. designantur
illi predicatores. qui recte predicant et bene uiuunt.
isti assumuntur in celum. Per illum qui relinquitur. illi de-
signantur predicatores qui suum negligunt ministe-
rium. et ob hoc a deo relinquuntur. Per duos in lecto.
monachorum et continentium ordo exprimitur. Per lectum
enim uel requies quietis. requies intelligitur. Monachorum
namque ordo. dum a temporalibus et secularibus curis qui-
escit. quasi in lecto iacet. Sed in hoc ordine qui bene la-
borauerit. et suum propositum ad perfectum usque perduxe-
rit. assumetur in celestem patriam. qui uero suum neglexerit
uotum relinquetur. Quapropter uos iam hortor dilectio-
ne fratres karissimi. ut sic in uestro proposito decertetis.
quatinus a domino mereamini assumi. non derelinqui.
Duas autem molentes. uita designatur coniuga-
torum. que propter curas ac fluctuationes mundi.
mole comparatur. Vnde et femininum genus posuit.
due molentes. Sed de his unus assumitur et unus
relinquitur. Per unum molentem qui assumitur. designan-
tur illi coniugati. qui illa sancta opera misericordie implent.

que dominus in euangelio commemorat: per quibus ad ce-
leste regnum merentur assumi. Per illum uero qui
relinquitur. illi designantur: qui initiis operum
torpentes. a domino relinquuntur. Hos tres
ordines in propheta reperimus: ubi scriptum est. Et si
fuerint in medio eius tres uiri. noe. daniel. et
iob: ipsi a iusticia sua liberabunt animas suas.
ait dominus exercituum. Per noe qui archam rexit in un-
dis. ordo predicatorum designatur: qui ecclesiam in
hac peregrinatione regit. Per daniel autem conti-
nentium ordo exprimitur: qui in aula regis po-
situs. uirtutem continentie seruare curauit.
Per iob namque coniugatorum exprimitur uita: qui uxo-
ris insipientiam increpauit: et filios docu-
it formam recte uiuendi. Videte fratres dile-
ctissimi. quod uos inter istos tres ordines de-
signati estis: uidete ne sic uiuatis in lecto
id est in monastico uoto. ut assumi non mere-
amini ad uitam eternam. Videte ut continenti-
am danielis imitari curetis. Curate ut in pro-
positum custodire: state cotidie ad celestem ten-
dere patriam. Caritatis autem uirtutem ante omnia
habere curate: quia ipsa est uia per quam ascenditur
ad celum. Negotiator namque est ille qui res huius mundi

habent. ut illas indigentib' distribuant.
si caritatis in cute h're desid'ant. Vob u' q
res hui' mundi n' habetis. q's p d'i amore re
liq'stis. suffic' ad salute' bona uoluntas.
M ultu' naq; donat ille mal'. q se ip'm d'o
donat. Se ip'm d'o donat. q' 7 suis 7 sibi
ip'i renuntiat. Renuntiare suis multor'
est. renuntiare aut' s' paucor'. Suis q'd'
no's' renuntiat. q' suas facultates dimit
tit. 7 uicia secu' portat. Ille uicia sua se
cum portat. q' p't 9uersione' sic uult e'e ira
cundus q'm antea. sic detractor quo'm
antea. sic ocios' quo'm antea. Q' uult fa
cere magis q'd ipse desid'at. q' q'd ali's im
p'at. se ip'm adhuc n' reliquit. Ille mul
tum donat q' se ip'm reliquit. 7 inita se
met ip'm dicit. ut iumentu' fact' su' ap'd
te. Sicut eni' senior iumento sec'dm sua' uolu'
tate' utit'. sic 9uersu' q' se ip'm reliq't. a ma
gistro regi oportet. Ia' manifesti su't uob'.
tres elector' 7 reprobor' ordines. q' in p'senti
s't eccl'ia. Veniendu' e' nu'c ad q'tuor ordi
nes. q' erunt i' die iudicij. Duo naq; erunt
ordines elector'. 7 duo reprobor'. Q' q' uos

eritis i p̄mo ordine. i. iudices cū d͞o ⁊ ap̄lis.
uolum' ip̄os q̄tuor ordines manifestissime
⁊ lucidissime trad͞e. Si enī uitā uitam p̄fe
ctissime custodieritis. iudices cū d͞o ⁊ apo
stolis eritis aliorꝫ hoīm̄. Ip̄e uob̄ fidelis
sime p̄mittit. Vos inq̄t q̄ secuti estis me
i regen͞atio͞e cū. s. f. h. i. s. m. s. sedebitis et
uos sr̄ sedes. d. iudicantes duodecī tribus
isr͞l. Tantā gr̄ā n̄ negligatis frs dilectissi
mi. quia h͞ sententia ad om̄s p̄tinet. q̄ sua
dereliquerit. p̄ di amore. Illi ḡ q̄ sua oīa
dereliquerit. cū petro ap̄lo possit dic͞e.
Dn̄e ecce nos reliq̄m' oīa. ⁊ secuti sumus
te. Qd ḡ erit nob̄. Ait illi ih̄s. Iudices
aliorꝫ in die iudicii eritis. Nosse nāq; de
betis frs. qd q̄tuor ordines erūt i die iudi
cii. duorꝫ bonorꝫ. ⁊ duorꝫ malorꝫ. Prim'
ordo saluabit͞. ⁊ n̄ iudicabit͞. i. q̄ sua oīa
dereliquerunt. q̄ cū d͞o iudices ad iudiciū
uenient. ut ē illud ysaie. Dn̄s ad iudi
ciū ueniet. cū senatorib' t͞re. Ipi alios
iudicabunt. ⁊ n̄ iudicabunt ab aliis. Se
cundus ordo iudicabit͞. atq; saluabit͞. i.
boni xp̄ani. q̄ ⁊ res hui' mundi possident.

et illas cotidie in pauperes erogant. qui nudos
uestiunt. et infirmos uisitant. et mortuos se-
peliunt. et alia his similia implent. que euan-
gelium facere docet. Isti tales iudicabuntur.
quibus istis dicturus est dominus in die iudicij. Esuriui.
et dedistis mihi manducare. Sitiui. et dedistis
mihi bibere. Et post pauca. Venite igitur benedicti pa-
tris mei. percipite regnum. quod uobis paratum est
a constitutione mundi. Tercius uero ordo iudicabi-
tur. et condempnabitur. id est mali christiani. qui fidem
habere uidentur. et operationem non habent. Isti ad sini-
stram domini in iudicio deputabuntur. et istis ipse
dicturus est. Esuriui. et non dedistis mihi manduca-
re. Sitiui. et non dedistis mihi bibere. hospes fui.
et non collegistis me. Et post pauca ait. Ite in
ignem eternum. qui paratus est diabolo et angelis eius.
Isti iudicabuntur. et non saluabuntur. Quar-
tus uero ordo erit infidelium. qui non iudicabuntur
et condempnabuntur. De his dicit psalmista. Im-
pij non resurgunt in iudicio. Resurgent enim im-
pij. sed non ad hoc ut iudicentur. scilicet ut qui sine lege
peccauerunt. sine lege pereant. Primus uero ordo.
id est qui sua reliquerunt et christum secuti sunt. iudi-
cabunt duos ordines sequentes. id est. bonos

xpianos ut bona recipiant. et malos ut
recipiant mala. Quartus uero ut dictum est non iu-
dicabitur. id est non credentium. Agite fratres deo gratias.
et seruite illi cum summo amore. cum omni fiducia.
qui corda uestra misericorditer tangendo omnia uisibi-
lia despicere uos fecit. ut ad primum ordinem
pertinere possitis. Vendicate quoque bene uiuendo
gloriam tanti honoris. ut cum deo iudices ueni-
atis in die iudicii. Firmissime hoc crede-
re debetis. quia fidelissimus est ille qui hoc uobis pro-
misit. Veritas est ipse. falli non potest. Mag-
na leticia. magnum gaudium. et inenar-
rabilis gloria uobis est promissa. Quapropter illuc
assidue tendite. illuc anhelate. illuc ocu-
ue deficiate. quia hec uita caduca et miserri-
ma est. ideo ad feliciorem migrare curate. Et si cor-
pore illuc ire non potestis. amando. deside-
rando. gustando. mente illuc ascendite. Ibi
patriarche. ibi prophete. ibi apostoli. ibi martyres. ibi uirgi-
nes. ibi confessores. ibi multe caterue monachorum
et monacharum. iam requiescunt. iam gaudent.
iam letantur. iam exultant. in pratis felicissimis.
in locis beatissimis. in uberrimis paradisi pas-
cuis. Fratres karissimi. transcendamus uisibilia.

despiciamus transitoria

despiciamus transitoria cuncta. et ad illam celestem patriam ex totis uiribus ut curramus. quia non solum parentes nostri qui nos illuc precesserunt: sed et patriarche, prophete. martires. uel etiam ipsi angeli nos expectant. et desiderant: ut ad illos quantocius festinare curemus. Quod ut cicius fiat. domini clementiam cotidie humiliter exoremus dicentes. Omnipotens deus qui cuncta creasti ex nichilo. quique nos precioso unigeniti filii tui domini nostri ihesu christi sanguine redemisti. et ex aqua et spiritu sancto uoluntarie generasti: fac nos de hac miserrima peregrinatione ad diu desideratam ocius transire patriam: in qua cum beatissimis angelis. et felicissimis hominibus per infinita regnemus secula seculorum AMEN. Explicit sermo sancti macharii ad monachos. Eulogium hugonis

Sponsus et sponsa

Ibo michi ad montem mirre etc. et ad colles libani: et loquar sponse mee. Sponsus quidam hic loquitur qui sponsam habet et spondet se uisitaturum illam. Nota quod non semper domi est sponsus iste. Cauet enim forte. ne uilescat amor suus: et quia cicius in tedium ueniret si semper presens esset: ideo aliquando se subtrahit. aliquando

ad tempus recedit. & ut diu requisitus absens:
strictius teneatur presens. Et tunc forte abeat: quando hec
dicebat. Sed ne rursum longior mora aliquate
nus oblivionem gigneret. redire disponebat.
et ait. Ibo mihi. Secundum loquitur quod factus est: quod ad
dicendum dulce est. quod dulce est ad faciendum.
et nescio quo pacto quod multum cupimus. nunquam
loqui fastidimus. Ibo inquit mihi. Sibi vadit: quia
singularis amor participem secreti non recipit.
Sibi vadit: quia non vult sodalem ciuis. qui non patia
tur consortem amoris. Sed queris quis sit iste talis
sponsus: que sponsa eius. Sponsus est deus: spon
sa est anima. Tunc autem sponsus domi est: quando per inter
num gaudium mentem replet. Tunc recedit: quando
dulcedinem contemplationis subtrahit. Sed qua
similitudine anima dicitur sponsa: Ideo sponsa:
quia donis gratiarum subarrata. Ideo sponsa: quia ca
sto amore sociata. Ideo sponsa: quia prole virtutum
fecundanda. Nulla est anima que huius sponsi ar
ram non acceperit. Sed est quedam arra communis: que
dam specialis. Communis arra est quod nati sumus:
quod sentimus. quod sapimus. quod discernimus. Speci
alis arra est. quod regenerati sumus. quod remissio
nem peccatorum consecuti sumus: quod karismata

uirtutū accepim⁹. ⁊ qđ q̄sq; hr̄ h' cauq; arta
ē. Arta ē diuiti diuicię suę q̄b; fouet̄. ne
eū molestia paup̄tatis frangat. Arta ē pau
peri paup̄tas sua q̄ castigat̄. ne abundās
p incontinentiā diffluat. Arta ē forti fortitu
do sua q̄ roborat̄. ut ad bonū op⁹ ꝯuales
cat. Arta ē debili debilitas sua qua strin
git̄. ne malū pficiat. Arta ē sapienti sapi
entia sua q̄ illuminat̄. ut pficiat. Arta ē
insipienti simplicitas sua q̄ humiliat̄ ne
sup̄biat. ⁊ oīno q̄cq̄d ī hac uita humana fra
gilitas tolerat. hoc pi⁹ ꝯditor q̄m ī sua bo
nitate ē. ul' ad correctionē p̄uitatis. ul' ad
pfectū uirtutis dispensat. Ideo ī oīb⁹ grās
agere debem⁹. ut dm̄ ubiq; ipsi⁹ miam ag
noscam⁹ sēp ī ei⁹ amore pficiam⁹. Ibo inq̄t
m̄ ad montē mirre. ⁊c̄. Myrra q̄ amara ē
ad gustandū. ⁊ corpora mortuorꝝ a putre
dine seruat. significat mortificationē car
nis. Liban⁹ qđ int̄p̄tat̄ decandidatio. signi
ficat mundiciā cordis. Hec ḡ ē uia p quā
spons⁹ ad sponsā uenit. mons mirrę ⁊ col
les libani. q: p̄mū p abstinentiā ꝯcupis
centiā carnis occidit. deinde p mūdiciā

cordis. ignorantiã mentis abstergit. Postremo
q̃si tercio die ad colloquiũ sponse ueniens. de
siderio suo aĩam accendit. Ideo conuenient' dicit
mons myrrę ñ coll' myrrę. & colles libani.
ñ montes libani. quia ĩ afflictione debem'
ee constantes. & in successu uirtutũ humiles.
Altitudo enĩ montis. eminentiã significat
magnanimitatis. & mediocritas collis.
temperantiã humilitatis. Itẽ qđ montẽ sin
gulari numero posuit. & colles plurali. sig
nificat qđ ĩ mortificatione exteriorũ de
lectationũ pariũ ẽ qđ possim'. & illumi
natione mentis interiorũ multiplex ẽ bo
nũ qđ inuenim'. In monte myrrę accipi
mus fortitudinẽ contra carnis concupiscentiã.
In collib' libani. accipim' illuminationẽ
mentis contra ignorantiã. In colloquio sponsi. ac
cipim' caritatẽ contra maliuolentiã. & cordis ob
durationẽ. Potentia ad patrẽ. sapientia ad fi
lium. caritas ad spm scm pertinet. Hoc
ẽ qđ alibi dr̃ peccare ĩ patrẽ. peccare in
filiũ. peccare ĩ spm scm. Qñ sẽ ex fragi
litate peccam'. peccam' ĩ patrẽ. quasi contra
potentiã. Qñ ũ ex ignorantia peccamus.

peccamus in filium quasi contra sapientiam. Qui non uero ex firma uiolentia peccamus: peccamus in spiritum sanctum. quasi si contra dilectionem. Et ideo peccare in patrem et filium: hic siue in futuro dimittitur. quia qui ex fragilitate uel ignorantia peccat. sicut aliquam excusationem habet in culpa: ita et aliquam remissionem habere debet in pena. siue in futuro seculo si in malo perseuerauerit. ut tolerabiliorem sentiat penam. Qui uero ex malicia peccat. eorum delictum nullam habet excusationem. Et ideo pena eorum remissionem habere non debet: quia siue penituerit in hoc seculo plena satisfactione multandi sunt: siue non penituerint plena dampnatione in futuro seculo puniendi. Et ideo hi tales nec hic nec in futuro seculo remissionem accipiunt: non quia penitentibus uenia denegetur. sed quia pleno peccato plena retributio debeatur. Loquatur igitur sponse mee. Duobus modis loquitur deus ad animam. Aliter ad fornicariam: aliter ad sponsam: aliter ad fedam: aliter ad pulchram: aliter ad peccatricem: aliter ad iustificatam. Illi feditatem increpat. huius pulchritudinem laudat. illam increpando timorem incutit: istam laudando ad amorem accendit: illi loquitur quando ei maculas suas

siue in hoc seculo si penituerit. ut facilius consequatur indulgentiam.

ostendit. Ista loquitur quia dona que contulit ei
ad memoriam reducit. Illius tenebras illumi
nat ut agnoscat quid sit. et defleat quod fecit.
Istam affectu dulcedinis interne tangit. ut
recolat quod accepit. et non obliuiscatur eum qui de
dit. Loquar inquit sponse mee. Si ego spon
sus sum. si ad sponsam locuturus sum. scitote
quod preter amorem nichil loqui possum. Postquam
ergo hoc secum dixerat. sponsus continuo iter arripu
it. ueniensque et uidens sponsam mox quasi ex
eius specie in admirationem ductus in hec uerba
prorupit. Tota speciosa es proxima mea. et cetera.
Vel cum precedenti hoc coniungitur. Loquitur spon
se mee. sic scilicet tota speciosa es proxima
mea. Sed illud gratius accipitur. Tota spe
ciosa es proxima mea. Ideo tota speciosa.
quia proxima. Si non esses proxima. non esses tota spe
ciosa. Videte quid dixit. Tota inquit speciosa es proxi
ma mea. Omnis anima uel auersa est a deo. uel conuersa
est ad deum. Auersa: alia remota. alia remo
tissima. Conuersa alia propinqua. alia proxima.
Que remota est turpis iam est. sed non tota.
Que remotissima est tota turpis est. Item que
propinqua est speciosa est. sed adhuc non tota. Que

proxima est tota speciosa est. Tota speciosa es proxima mea et macula non est in te. Totus speciosus est cui nichil deest pulcritudinis. Ego totus speciosus sum. quia omne quod pulchrum est in me est. Tu tota speciosa es. quia nichil quod speciosum est in te est. Macula non est in te. Veni ad libanum sponsa. Hactenus quomodo sponsus ad sponsam uenit. quod ueniens dixit audiuimus. deinceps sponsa ad sponsum quomodo uenire debeat audiamus. Veni igitur ad libanum. Inuitat eam et uocat. quia et ideo ad eam uenit. non ut cum illa permaneret. sed ut illam ad se traheret. Veni ad libanum. ueni ad libanum. Venies. Bis inuitando dicit ueni. tertio affirmando subiungit. uenies. Sed quod est hec affirmatio. nisi congratulatio quod bono proposito nostro gaudet. Ac si diceret. Obedientiam laudo. propositum uideo. deuotionem non ignoro. Voco et respondes. inuito et parata es. ergo uenies. Sed quare bis dicit ueni. Ut quod extra se est. primum ad se redeat. quod in se est. super se ascendat. Primum in nobis est. et preuaricatores ad cor redire monet. deinde super nos est. ut iustificatos ad se inuitet. Veni igitur ueni. Veni de foris

intus ad te. ueni deinc͛ sup͛ te ad me.
V eni ad libanū sponsa. ueni ad libanū.
U eni de lybano. ueni ad libanū. Veni de
lybano de candidato ad libanū n̄ decan
didatū. s; cādidū. Veni de corde munda
to ad mundatorē cordiū. n̄ mundatū s;
mundū. No͞ p͞uenis ad me. si remanes in
te. Ascende sup͛ te. ꝛ inuenies me. Veni
es ꝛ transibis ad montē seir. uł sanir.
S eir interp͛tat͛. hispid᷒ uł pilos᷒. Sanir uero
nocturna auis. ł fetor. ꝛ ē seir idē q̄ edō.
id ē esau. E sau ꝛ iacob. ii. erāt fiłs. esau p͞or
nat᷒. s; ap͛t nato iacob supplantat᷒. E sau
uenator ꝛ studiis agrestib; dedit᷒ fuerat.
I acob uir simplex domi habitabat. Q͛d āt
hii duo fiłs n̄ duos mot᷒ q̄ i hoīe s̄ desig
nāt? h̄ ē ɔcupiscentiā carnis ꝛ sp͞s. Scim᷒
autē qđ dic͛ ap͞ls. No͞ p᷒͞ qđ sp͞ale ē. s; qđ car
nale ē p᷒͞ ē. hoc esau p͞im᷒ nascit͛. Cū uero
ɔcupiscentia sp͞s roborat͛. ɔcupiscentia
carnis marcescit. h̄ ē esau a post nato
iacob supplantat͛. Itē ɔcupiscētia carnis
q͞si esau uenator foris pascit͛. ɔcupiscē
tia u͛ sp͞s q͞si iacob uir simplex intus

delectat. Et sic quod seir pilosus. carnis motus corporis.
et indecorus. Et bene pilosus. quia sic pilus in
carne radicem figit. Et crescendo carnem in
cedit. ita carnis motus de necessitate oritur.
et crescendo in voluptatem usque superfluitatem. Et quem
admodum pilus precidi potest sine dolore. evelli
sine dolore non potest. sic appetitus carnis quan
tum ad superfluitatem pertinet. quasi extra sensum
carnis sine detrimento precidatur. Sed quantum ad ne
cessitatem spectat. quasi intra carnem non sine
detrimento extirpatur. Ecce diximus quid sit seir.
Nunc quid sit mons seir videamus. Habet et seir
iste. montem. habet et vallem. et ut plus dicam. habet
montem. habet campum. habet et vallem. Sed in valle est
debilis. et in campo fortis. in monte insuperabilis.
Seir in monte. est appetitus carnis in necessi
tate. Seir in campo. est appetitus carnis in sa
cietate. Seir in valle. est appetitus carnis
in voluptate. Cum non ad vivendum tantum. caro
sustentamentum accipit. seir in monte est. quando vero
ad nutrimentum robur querit. seir in campo est.
quando vero ad lasciviendum delicias poscit. seir
in valle est. Quare ergo in monte insuperabilis
est. Quia sustentamentum carnis in hac adhuc

mortalitate degentib' necessariū ē. Quare ī
cāpo fortis ē? Quia robur carnis aliqn pfec
tib' aūt utile ē. Quare ī ualle debil'? Quia uo
luptas carnis sēp supflua ē. In ualle phibe
tur. In cāpo cōceditur. In monte temuña
tur. In ualle seruit. ī cāpo pugnat. ī mōte
regnat. In ualle ē luxia. In campo tēpan
tia. ī monte parsimonia. In ualle adiuuā
te grā. facile calcat'. ī cāpo cū difficultate ui
cit'. in monte ne supari ualeat. ip̄e ei co
tidian' nr̄ defect' uires ingit' subministrat.
Qui supflua resecat. seit' ī ualle cōculcat. Qui u
etiā de necessariis aliqd minuit. seit' in
cāpo uic̄. Qui aūt ad sustentamtū tm̄ nae
necessaria tbuit. quasi seit' ī mōte exactori
obsequiū reddit. Sciendū tm̄ qđ seit' iste.
ideo sine difficultate uicat'. ū piclosissime
dñat'. ū ū prs' īsupabil' ē. ibi sine piclo to
lerari pot'. Si ū legat' sanit' qđ iūp̄tat' noc
turna auis. l' fetor. ad eundē carnalē mo
tū cōgrue referri pot'. Qui ut' ido noctū' dr̄. q
occult' uenit. dū sub sp̄e necessitatis irrep̄
uoluptatis illecebra. l' q p delectationē car
nis nascit' excecatio mtis. Nocturna g' auis

ē. occult᷒ ⁊ inpulsus mot᷒ carnis. Quare n̄ cū
carnis fetor dicat̃ h̄ iā expositiōe n̄ idiget.
Et hermon. Hermon interp̄tat̃ anathema
eius. Cui ei᷒ ꝫ n̄ ei᷒ ipi᷒ anathematis. Primū
ḡ nob q̄rendū ē. qđ sit anathema ꝫ deinde
qđ sit anathema anathematis adiūgendū.
Anathema h̄ ē separatio. Anathema anathe
matis ꝫ separatio separatiōis. Et fortasse si
separatū ee malū sit. tū separatū ee a separato bo
nū erit. Qs aūt meli᷒ pōt dici anathema.
q̄m apostata angl's. q se p̄mū p supbiā a so
cietate illi᷒ ciuitatis sepauit. ⁊ ex inito p̄
uaricationis sue dū ueri capitis mbrū ee
noluit. ab unitate corporis illi᷒ p̄cis᷒. capt
iniq̄tꝫ oīu fact᷒ ē. Constat aūt qđ oīs hō. secdm
p̄ma generatione q i peccō ꝯcipit. ⁊ cū peccato
nascit̃. hui᷒ capitis mbrū ē. ⁊ ad illi᷒ soci
etate ptinet. Sꝫ qsqs p sacm̄ta fidi ē genat᷒
mbrum xp̄i efficit̃. ab unitate hui᷒ corporis
separat̃. Qs ē ḡ anathema n̄ diabl's ⁊ mbra
ei᷒. ⁊ q̄ s̄ anathema anathematis. n̄ hi qui
separati a corpore diabli facti s̄ mbra xp̄i. Qd
significet hermon iā diximus. nc̄ qđ sig
nificet mons hermon uideam᷒. Itā q̄madmodū

sup̄ de seir dictū ē. ita ⁊ nunc de hermon
dici pot̄. qđ uidelicet ⁊ alii s̄ mons her
mon. alii capi. h. alii uall. h. Valli hermon
dici possunt qui p fidē q̄dē iā a diabolo se
parati s̄. s; adhuc p uitā carnalē ī infi
mis desideriis pstrati iacent. Capi hermo
sunt hi fideles q̄ mediū quendā statum
tenentes. nec p uoluptatem carnis ī imo
depssi s̄. neq; p spalē conuersationē ad su
pna erigi possunt. Mons u̇ hermon s̄t
hi q̄ n̄ solum p fidē a diabolo s̄ separati.
s; ī peminentiā uirtutis. ⁊ constantiā in
tus cont̄ diabolū s̄ erecti. Et hi pfecto s̄ q̄b;
antiquus hostis magis inuidet. quos
n̄ solum a se diuisos. s; ī contra se erectos
uidet. his ergo quos rugit psequendo opprimere
nitit̄. quos ⁊ a se recessisse ⁊ cont̄ se stare con
spicat̄. Isti ergo tanto grauiores tribulatio
nes sepe sustinent. quanto magis comu
nem omniū hostē s̄ singlarit̄ infestū hnt.
Nich ergo meli p montē seir quam parsimoni
am. nich meli p montē hermon. q̄ paci
entiā sc̄orum accipim. Seq̄t̄ deinde a cubili
bus leonū. Qđ p cubilia leonū n̄ ut ita

dica(tur) sopita crudelitas intelligit(ur). Vel q(ui)d e(st)
sopita crudelitas. n(isi) carnis uoluptas. que
i(m)prudos q(uo)sq(ue) nu(n)c q(ui)de(m) delectat p(er)cepienti-
am. p(os)t u(ero) cruciat. p(ri)us p(er) (con)scientia(m). deinde
p(er) pena(m). Attende quom(odo) n(on) i(n) delectatio(n)e
carnal(is) uoluptatis. dormit. crudelitas
uenture da(m)pnationis. Fauus ig(itur) salomo(n)
distilla(n)s labia meretricis (et) nitidior oleo gut-
tur ei(us). nouissima au(tem) ei(us) amara q(ua)si absin-
thiu(m). (et) acuta q(ua)si gladi(us) biceps. Et rursu(m).
Q(ui)s e(st) paruul(us). declinet ad me. (et) uecordi locu-
ta e(st). Aque furtiue dulciores s(un)t. (et) panis abs-
conditus suauior. (et) ignorauit q(uo)d gigan-
tes ibi s(un)t. (et) i(n) p(ro)fundis i(n)ferni co(n)uiue ei(us). Et d(omi)n(u)s
ad b(ea)tu(m) iob de antiq(u)o hoste loq(ue)ns ait. Sub um-
bra dormit in secreto calami. i(n) locis hum(en)-
tib(us). In illis eni(m) m(en)tib(us) diab(o)l(u)s pausat. que
intus a calore diuini amoris frigide. foris
nu(n)c i(n) fluxa carnaliu(m) uoluptatu(m) delecta-
cione gaudent. (et) q(uam) subinde amaritudo
secutura sit n(on) p(ro)uident. Cubilia (er)go leonu(m) s(un)t
delectame(n)ta carnaliu(m) u(e)l uoluptatu(m) de-
lectationu(m). q(ue) n(un)c q(ui)de(m) mollia uident(ur) p(er) ex-
p(er)ientia(m). p(os)t uero crudelia senciet(ur) p(er) pena(m).

N unc sicq(ue) de(m) leo cubat (et) dormit. q(ui)a m(en)tib(us) carna
liu(m). nu(n)c p(er) delectatione(m) pecc(at)i. diab(o)l(u)s blandu(m) se
simulans. n(on)du(m) q(ua)l(is) futur(us) sit ostendit. S(ed) t(un)c eu
igilare incipiet. q(uan)n eos quos illicitis nu(n)c delecta
tionib(us) seduce(n)s. sp(on)taneos tenet i(n) culpa. p(ost)
ap(er)te seuiens inuitos trahet ad to(r)m(en)ta. Seq(ui)t(ur).
a montib(us) leopardo(rum). L eopardus. a leone (et)
pardo p(ro)creatur. L eo crudel(is) e(st). pard(us) macul(os)(us).
S i (er)g(o) leo p(ro)p(ter) crudelitate(m) demones. pardus
p(ro)p(ter) uarietate(m) (con)grue hereticos designat.
qui q(ui)a unitate(m) fidei diu(er)sis (et) p(er)u(er)sis dogma
tib(us) scindunt. q(ua)si q(ui)b(us)da(m) maculis corp(or)is infec
tu(m) gerunt. Ut s(ic) (er)g(o) leopardi n(on) sup(er)bi ama
tores hui(us) s(e)c(u)li. quos p(ri)mu(m) diabol(us) p(er) doct(ri)nam
hereticor(um) ad p(er)fidia(m) gen(er)at. ac deinde p(er) hu
ius mundi amore(m) ad uicia i(n)fla(m)mat. Mo(n)tes
leopardo(rum) diuicie s(unt) (et) pompe hui(us) s(e)c(u)li. in
q(ui)b(us) se p(er)u(er)si extollunt. (et) electo(rum) uita(m) tanto
acri(us) insectant(ur). q(ua)nto eos i(n) h(oc) s(e)c(u)lo abiectos a
se sublimes aspiciu(n)t. Bene (er)g(o) d(icitu)r ad sp(on)sa(m).
V enies (et) transibis ad monte(m) seir (et) hermon.
a cubilib(us) leonu(m). a montib(us) leopardo(rum). Ac
si dice(re)t. Transib(is) ad monte(m) seir a cubilib(us) leo
num. Transib(is) ad monte(m) hermon. a mo(n)tib(us)

leopardorum. Sed quod est de cubilibus leonum transi
re ad montem seir. id est de incontinentia ad casti
tatem. de voluptate ad parsimoniam. Et quod est
de montibus leopardorum transire ad montem
hermon. id est de superbia ad humilitatem. de cru
delitate ad pacientiam. Et nota quod dixit de cu
bilibus non de cubili. de montibus non de monte.
et ad montem. non ad montes. De cubilibus quasi ad mon
tem. de montibus ad montem. hoc est de multis ad
unum progredimur. quia quanto magis mundum fugi
endo deo appropinquare incipimus. tanto magis
in unum congregamur. Incipit prologus. humilis hugo.

Domino et patri .T. h. h. Munusculum hoc di
lectionis mee. ea vos precor benignitate
suscipite. qua me illud scio devotione
optulisse. Dictatum breve de virtute orationis.
inelimato licet sermone conscriptum misi ca
ritati vestre. in quo distinctum habetis quibus
modis orantis animus inter precum verba per compunc
tionem accenditur. demonstratum est etiam cur ille
a nobis scriptura quasi peticionis formam non habent.
pro nostra sive aliorum salute postulantibus inter oran
dum proferuntur. De oratione quasi oratione
postulantis scripsi. cuius dulcedinem quantum iam

longo pietatis studio pfecti gustastis:
tanto libentius donum accipe et domum im
pendere debetis. VI. De [illegible] orandi

Quo studio. et quo affectu. a nobis
orandus sit deus: ex nostra miseria
simul et eius misericordia considerare possumus.
Quid enim efficacius hominem ad orandi studi
um excitaret. quam miseria et cala
mitas tantorum malorum. quibus addic
tus premitur: et quid iocundius ad affectum
orandi traheret. quam misericordia conditoris sui
quam inter mala sua totiens experitur: Ille ergo
mens humana ad orandum non pigra sit. hic
sua necessitate compellitur: ne autem trepida
et diffidens oret. illic pietate dei provoca
tur. Istis duabus alis miseria scilicet hominis
et misericordia conditoris oratio sublevatur: que dum nunc
alterna hominis consideratione se ad devotionem
incessanter excitat: quodam spiritualis impe
tu desiderii sursum levata volat. Sic ergo ora
tioni sancta meditatio necessaria est. ut omni
no perfecta esse oratio nequeat: si eam medita
tio aut non comitetur aut precedat. Nam et hi
qui mala sua considerare negligunt. aut nichil

petendo

petendo aut aliud quam oportet petendo
facile per ignorantiam falluntur. aut certe
minus quam oportet digne petendo per
desidiam tepescit. Primum ergo necesse
est ut si prudenter et utiliter diuini orare uo
lumus. iugi meditatione animum nostrum
exerceamus. et in consideratione miserie nostre
discamus quid nobis necesse sit petere. in
consideratione misericordie dei nostri quo desiderio
debeamus postulare. Cogitemus quam
sit breuis uita nostra. quam uia lubrica.
quam mors incerta. Cogitemus quod lugen
tes in hac uita intrauimus. cum dolore
pertransimus. cum luctu exituri sumus.
Cogitemus quantis amaritudinibus
admixta sit si quod dulce aut iocun
dum in uia huius uite occursu suo
nobis alludit. quam fallax quam suspec
tum. quam instabile. quam transitorium
est quicquid huius mundi amor parturit.
quicquid opes et pulchritudo temporalis
promittit. Alia sunt mala cum quibus nasci
mur. et processu temporis siue oc
culta dei gratia. siue manifesta.

industria libam̄. Alia u͛o i hāc uitā nobcū
ueniunt: ⁊ a nob ante mortē nō recedūt.
Alia item sunt mala que ex tp̄re nob accres
cunt: ⁊ rursum decursu tp̄is abeunt.
Alia aūt p̄t natiuitatē ɔtrahim⁹: ⁊ ante
mortē n̄ euacuam⁹. Et q̄s oīa mala uite
hui⁹ enumārare possit: Ut enī p̄termitta
mus ea mala que oēs cōmunit̄ hoīes op
primunt: q̄lia estimam⁹ ēē secreta pi
cula singlorꝫ q̄s ē q̄sq; ɔsci⁹ ē: Si co
gitare quisq; uoluerit q̄ ab ineunte eta
te mala fecerit. q̄ sustinuerit. ⁊ ɔstitu
at an̄ oc̄los suos p̄terita tp̄a ⁊ dies uite
sue: ɔsideretq; diligent̄ q̄d inanes labo
res tulit. quociens p̄ amore hui⁹ uite
frustra desudauit: quociēs i laboriosis
conatib⁹ fallaces exit⁹ inuenit: ⁊ p̄t lon
gos discursus reuers̄ necdū ullā adeptus
sit. cognoscet q̄d de hac uita iudicare
possit. Cū aūt uite hui⁹ erūpn̄ā ɔsidat:
⁊ q̄ sit patrie celestis suauitas atq; dul
cedo. attendat ⁊ appendat q̄d inuenerit.
q̄d p̄diderit. ut taceat. un̄ ceciderit: ut
c[illegible]utroq; intelligat q̄ntū sibi in

hoc exilio lugendum sit. Hinc enim salomon
ait. Qui addit scientiam. addit dolorem. quia
quanto magis homo mala sua intelligit. tanto
amplius suspirat et gemit. Postremo superest
ut in memoria malorum nostrorum et misericordie dei
recordemur. quia fiducialiter de futuro eius mise
rationes requirimus. si quemadmodum in pecca
to nostro misertus sit. cogitemus. Revocemus
ad memoriam bona que tribuit. et quod in
peccatis sepe constitutos clementer eripuit. nec
umquam peccatis nostris quo minus misereretur
uinci potuit. oblitos sui de se admo
nuit. aversos a se revocavit. uenientes
ad se benigne suscepit. penitentibus
indulsit. perseverantes custodivit. stan
tes tenuit. lapsos erexit. malas delecta
tiones in amaritudines commutavit. rur
sum salubriter amaricatis consolationes
suas tribuit. postremo autem tribulatio
ne purgatis quietem et pacem perfectam resti
tuit. qui nec peccantibus umquam defuit.
ut corrigeret. nec iustis ut custodiret.
Quisquis huiusmodi meditationibus ante ora
tionis tempus animum suum excitat. nec

impauidus fortassis nec tepidus ad ora
tionem uenit. Meditatio namque assidua
scientiam parit. Scientia uero parta igno
rantiam pellit. et compunctionem parit. Com
punctio autem parta desidiam fugat. et
deuotionem parit. Deuotio uero orationem perficit.
Scientia est. qua homo ad agnitionem sui illumi
natur. Compunctio est. qua ex consideratione ma
lorum suorum cor intimo dolore tangitur. De
uotio est. pius et humilis affectus in deum.
qui ex compunctione generatur. Territus enim multi
tudine malorum suorum animus. et diffidens de
propriis uiribus. ad deum se conuertit. et tanto arden
tius patrocinium illius expetit. quanto sibi
nichil extra deum relictum esse uidet in quo
confidere possit. Deuotio ergo est conuersio in de
um. pio et humili affectu; humilis enim est.
ex conscientia infirmitatis sue. pius est. ex consi
deratione diuine clementie. Hic in se tres prin
cipales uirtutes habet. fidem. spem. caritatem.
Nequaquam enim homo per deuotionem se ad deum conuer
teret. nisi et crederet se ab eo posse saluari.
et speraret eum misereri uelle. Postremo
nisi eum plusquam mala sua diligeret. neque

illa fugiens refugium est in ipso eliget. Cre-
dit quod sperat et diligit. Credit potentiam.
sperat misericordiam. amat custodiam. Sic quod
aliud est oratio. quam mentis devotio. id est conversio
in deum. per pium et humilem affectum. fide. spe.
et caritate. subnixa. Sed quia multis mo-
dis mens per devotionem accenditur. rur-
susque ipsa devotio mentis. variis modis vo-
ce promitur. debemus aliquas singillatim orationis
species distinguere. ut apertius valeamus
virtutem eius indicare. Tres sunt species orationis.
Supplicatio. Postulatio. Insinuatio. Sup-
plicatio est sine determinatione petitio-
nis. humilis et devota precatio. Postulatio
est. determinate petitioni inserta narra-
tio. Insinuatio est sine petitione per solam
narrationem voluntatis. facta signifi-
catio. Tria sunt genera supplicationum. cap-
tatio. exactio. pura oratio. Captatio est quod
fit ante postulationem. ad preparandum et in-
clinandum animum auditoris. quod tribus mo-
dis facimus. Primo cum aliquid dicimus quod perso-
nam vel causam nostram commendet. sive meritum
nostrum. sive infirmitatem. sive aliquid aliud

enumerando: qd ad nram causa ul psona co-
mendanda ualeat apd eu. cu nram peti-
cione offerim. Scds mod captationis e.
cu aliqd i laude ei pferim. que orám. 7 per
qd apd aimu nrm caru eu 7 acceptabile ee signi-
ficam. ut nra caritate uicissim ei dilectione
meream. Terci mod captationis e. qn aliqd
dicim p qd apd aimu auditoris causa adusarij
nri siue psona depmit. ut odio ei poci qm
amore digna uideat. Istis trib modis fit cap-
tatio. hoc aut genere supplicationis freqntissime
diuina scriptura uti solet. hoc eni agimus.
ubicumq laudes di canim. ubiq infirmitate
nram. ubicumq malicia adusarior nror re-
citam. 7 omino qcqd di aurib dignu. 7 nre
necessitati cogruu an peticionis pnunti-
atione eloqimur. Exactio e qd fieri solet
pt facta postulatione. qn auditore ne
peticio nra apd eu i obliuione ueniat. q-
dam ut ita dica inportunitate atq insta-
tia. freqnt memore facim. Hec ue memoria
trib modis renouari uidet. uidelic qn
aliqd ul de psona ei. ul de psona nra. ul
de causa nra. iterato dicimus. un ul nos

ut causā nrām atq; peticionē in ei⁹ amo
re nouem⁹. hoc gen⁹ supplicandi qm apd
hoīes inportunū uidetur: tam apd dnm
gratū atq; laudabile ē. Pura oro ē. qn
ex abundantia deuotionis mens ita
accendit: ut cū se ad dnm postulatiua
cōuertit: p amoris ei⁹ magnitudine. et
peticionis sue obliuiscatur: et dū amo
re ei⁹ quē uidet pfrui uehemēt' cōcupisc
cit. totaq; iā illi uacare desiderat: ei⁹ et
p quo uenit curā libent' pt ponat. h
genus orandi uniforme ē. et qm p ce
teris oib⁹ unicū: ita ē apd dnm pciosū
p ceteris oib⁹. Sed int' hec supplicationum
gen̄a infimū locū captatio. medium me
diū exactio. supmum et eximiō excelle
tissimū pura oro optinet: quia captatio
timorē. exactio fiduciā. pura oro pfectū
amorē facit. Sciendū ē et qd supplicatio a
liquando fit p sola noīa. Sic ē illud. mia
mea. Refugiū meum. susceptor meus. libera
tor meus. ds meus. adiutor meus. Aliqn p sola
uerba sic ē. respice. miserere. placare. at
tende et fac. Aliqn simul p noīa et uba.

sic e illud. Vba mea . a . p . d . i . c . m . Inten
de . u . o . m . r . m . et d . ms . Sz illd gen sup
plicationis qd p sola noia fit. quo magis e
foris significatione inpfectum: tanto
intus e abundantia dilectionis plenu.
Affectus enim h spu fit. qd qnto maior et
feruentior intus e: tanto min foris p uo
cem explicari potest. Illud u genus sup
plicationis qd p sola uba exprimit: mi
nore qde isto deuotione indicat: ma
iore aut illo qd nominib; simul et ub
plena uidelic; significatione pnunti
atur. Illd g qd sol noib fit. ad pura
oratione ptine uidet qd sol uerbis
ad er[illegible]o [illegible] actione: qd noib simul
et [illegible]tia [illegible] ub. ad captatione: ita ut
pura oro magis i iubilu coitat et
appropinquet do: pueniat cic. et ef
ficatius opaneat. Postulatio e determinate
peticioni inserta narratio. Sic e illd. Cor
mundu crea i me ds: et s . r . i . u . ms.
H tb; modis fit. obsecrando . rogando .
supplicat postulando. Obsecratio e. qn
uehementior necessitas deuoci pcibus

insistit cogit. In medio trib; causis roga
mus. in minimis simpliciter postulam⁹.
Habent igitur h tria differentias suas. q eccel
lentissimu ē obsecrare. mediu rogare.
minimu ē simpliciter postulare. Insinu
atio ē sine petitione p sola narratione
uoluntatis. facta significatio. H quoq;
trib; modis fit. timore. fiducia. ꝯtemptu.
Timore fit. qn ul causa magna ē quā
agim⁹. ul magna psona ē quā rogam⁹.
sic ē illud. Domine si fuisses hic. fr
nis n fuiss; mortuus. Rogare enim
uoluit ut frēm suu mortuu dns suscita
ret. s; qr p magnitudine cause. 7 p re
uerentia psone extimuit. insinuare
poci⁹ qm postulare elegit. Dne inqt si fu
isses hic. fr nis n eēt mortuus. Dix un
uoluntas intelligeret. s; temeritas n re
phenderet. ut ul nō exaudita repulse n
pateret obpbriu. ul exaudita uolunta
tis sue sequeret effectu. Fiducia fit. isi
nuatio. qn ul de facilitate cause. ul de
beniuolentia psone ꝯfidim⁹. 7 ido de
sideriu nrm patenter expme negligimus.

quia nos optinere posse sola insinuatione sp
anius. sicut est illud quod in nuptiis deficiente
vino domino mater dicit. vinum non habent. Non dixit pe
to ut deffectum poculum vinum creando aut
commutando suppleas. sed hoc privilegium mater
ne reuerentie deberi existimauit. ut quem
quod uel uiuendo se uelle significaret. pati a
filio repulsam non debuisset. Sed hoc quidem iustum fue
rat. si tale aliquid ab eo petiuisset. quod ille facere
posset secundum naturam. quam ab ea sumptam gerebat.
N Nunc autem quodam modo iuste reprehenditur. quia ab ea natam
quam non dedat. obedientiam in mutacione exige
bat. Sed dicit ei. Quid mihi et tibi est mulier. Miracu
lum enim facere diuine uirtutis est. non hominis. et ideo cum
a matre christus homo miraculum requiritur. id est non quasi
homo. sed quasi deus mulierem non matrem de presump
cione causatur. Maria enim a christo non quasi ma
ter exigere a filio. sed quasi mulier si neces
se fuisset miraculum humiliter postu
lare debeat a deo. Conceptui fit insinu
atio. quando uel causa [illegible] est. uel perso
na que rogatur humilis. Que omnino ab
oratione diuina excludatur. apud homines
autem. maxime superbos et potentes mag

cōsid'atione peticionis sue excitat' de
uoci' oret. Sane q̄ntū ad dn̄m ptinet. sola
supplicatio sufficit. q̄ ut diximꝰ ds̄ n̄ ne
cesse h̄t doceri ut sciat. s; supplicād' est
ut annuat. S; nullo alio m̄ cicꝰ ds̄ ad annu
endū flectit̄. q̄ si p̄cantis aīmꝰ toto deuocio
nis affectu ad ipm̄ ↄu̇tat̄. Quecūq; g̃ s̄ u̇ba
orantis. absurda n̄ s̄. si tantū m̄ ad h̄ cōpe
tent̄ pferri possint. ut u̇l orantis affectū
ad amore d̄i excitet. u̇l qd̄ amplꝰ ē si iam
amore eiꝰ flagiat caritatī demonstrent.
D emonstrent autē. n̄ ut dn̄m occulta nr̄a q̄si
nescientē doceant. s; ut nos dū intimum
nr̄m desidiū foris loq̄m̄. ex ipis u̇bis u̇
bis. amplꝰ ad amorē inflāmem̄. Sola g̃
cordis deuocio q̄ntū ad dn̄m suffice potat.
n̄ ad h̄ ē in uoce formate oro. ut mentem
orantis ad maiorē deuocionē accēdat. Ita
sic diximꝰ si peticioni inserta narratio ē.
n̄ docet̄. s; orās amonet̄ ↄsidare qd̄ petat.
ut deuociꝰ oret. Si u̇o sola supplicatio ē.
q̄ deuocionē intꝰ in corde ē significat.
ad maiorē deuocionē an
imum inflāmat. Neq̄q̄ g̃ u̇l illa

11

ad orationibus nostris uerba excludere debemus. que et si modum peticionis nostre non explicant. utiliter tamen affectum animi ad amorem dei. et ad deuocionem pietatis inflammant. Sed quia diuersis modis humanus affectus ad amorem dei prouocatur. libet nunc ipsos singillatim modos distinguere. et distinctos per exempla demonstrare.

Sed sciendum prius quod fere omne genus orandi. quod quibusdam prorsus ab orationis usu excludendum uidetur. ad captationem pertinet. Quam uidelicet captationem quantus superius quasi spem supplicationis annumerauimus. Secundum quandam tamen largiorem consuetudinem non solum supplicando. sed et postulando et insinuando captare solemus. In captatione autem beniuolentia auditoris comparatur. Quod tribus modis fit. siue quando aliquid in laudem eius dicimus. siue quando aliquid de nostra miseria commemoramus. uel et quando aliquid quod ad depressionem aduersariorum nostrorum spectat in medium adducimus. Dicamus ergo illas orationes scriptas quas quorundam opinio ad orationis usum non esse assumendas existimat. iccirco utiliter debere et conuenienter posse inter-

uota precum nostrarum ab orantibus recitari. que in nobis
affectum pie deuocionis excitant. et cor nostrum
uel narrando laudem dei ad eius amorem prouocant. et
uel nostram miseriam commemorando ante conspec
tum eius nos humiliant. uel maliciam aduersa
riorum nostrorum exaggerando. et utilem nobis solli
citudinem. et fiduciam coram ipso ampliorem
prestant. Laudem dei in potentia et bonitate
eius cognoscimus. et miseriam nostram in hoc quod
fragiles sumus et peccatores. maliciam aduersa
riorum nostrorum. que et ad decipiendum est astuta. et
et ad opprimendum impia. Siue ergo laudem
dei in bonitate eius et potentia. siue mise
riam nostram in infirmitate et culpa nostra.
siue maliciam aduersariorum nostrorum. in tyran
nide eorum et astutia ad excitationem mentis.
et augmentum bone deuocionis orantes com
memoremus. nichil ineptum facimus. et per plurimum
affectum quem ipsa in nobis uerba excitant utique
orantes sumus. Ut enim breuiter cuncta com
plectar. quocienscumque laudem dei narramus.
quecumque sint uerba. quantumcumque plura. quod in omnibus
his tamen cor intus nostrum nisi hoc unum loquitur. quod eum
et admirans amat. et amando admiratur. Similiter

qn̄ de nr̄a miseria corā eo orantes agim⁹.
q̄cūq; sint ūba. q̄ntūcūq; plixa. qd i his
om̄ib; cor nr̄m dicat. nisi h unū qd cō
fitem̄ nos m̄iam ei⁹ querere. 7 i eo om̄em fi
duciā nr̄am collocare. Que deuocio q̄to
humilitati pxima ē. tanto magis dō est
accepta. Itē cū adūsarior̄ nr̄or̄ maliciā
i oroīb⁹ nr̄is corā dō accusam̄. q̄ntacūq;
sint ūba. q̄ntacūq; plixa. qd tam̄ aliud
p h oīa q̄m iustū iudiciū dī ad nr̄ā libera
cionē exposcim⁹. ut eripiat nos ab his
quor̄ tyrannide iniuste opp̄mim̄. 7 ma
liciā ip̄or̄ adūsam̄. 7 q̄ ulcionē de inimi
cis nr̄is. 7 iudiciū cause nr̄e diuino arbi
trio libent̄ relinq̄m⁹. qd ē qd p hac humi
litate 7 deuocione ip̄e a dō impetrare
n̄ debeam⁹. Unusq̄sq; ḡ cū i orōne. l psalmo.
ul alias q̄scūq; sc̄pturas decātat. diliḡt̄
cōsideret. cui affectui seruiāt. 7 ad illū af
fectū toto nisu cor suū excitet. ad quem
id qd loq̄t̄ magis ptinē uidet. q̄ si ūbo
rum q̄ loq̄t̄ affectū habuerit. p affectū
ip̄m meli⁹ ūbor̄ ūitatē cognoscet. 7 in
telligenciā capiet. 7 p ūbor̄ intelligēciā

i maiorē

in maiore deuocione affectum accendet. Quamuis
autem affectus cordis bonus deo placeat: huma
na tamen consuetudo quamuis uiciosa. quedam tamen uir
tutis imitacione demonstrat. Certe uidemus
adulatores qualiter se erga illos a quibus aliquid expe
tunt deuotos simulant. sepe procedentibus
obuiant. et in turba constitutos propositis sa
lutationibus honorant. transire uolentibus
uiam preparant. et alios locum dare iubent. dominos
aduentare proclamant. et cathedras in medio
constituunt. et puluinaria sternunt. et pedibus
prouoluuntur. ex antiquis hystoriis magnalia
patrum replicant. et si in eis non inuenerint quod
laudent. priorum facta ad eorum laudem retor
quent. se deuotos. se fidos non solum dicunt.
sed et iurant. et quod esse nolunt. hoc omni studio uideri
laborant. Numquid putatis ita reprehendi pos
sent. si essent quod non sunt. sed esse se fingunt. Si hoc
malum esset ut tales essent. cur tanto opere tales
uideri student. Immo uero si tales essent quales se
fingunt. et non sunt. uere laudabiles essent. Nec ob
aliam causam eorum peticio ab hominibus sepe respuitur.
nisi quia tales non esse finguntur quales esse sciuntur. Si igitur illi
iuste in suis peticionibus repelluntur. quia sciuntur tales

nota de adulatoribus

non esse. q̄les se ēē fingunt. 7 ut nos mereām qđ
petim⁹ a dō p̄cipe. q̄les illi se simulāt. tales
studeam⁹ in unitate dō nos exhibe̅. Ostendam⁹ fo-
ris ūbis. hic nos int⁹ erga dn̄m affectū deuociōis.
7 nō solū ostendam⁹. s; qđ ostendim⁹ h̄am⁹. ne si
solū ostendim⁹. ueri amatores. s; adulatores sim⁹.
7 qr dn̄m ostentatiōe decipe n̄ possum⁹. nos ip̄os
poci⁹ decipiam⁹. Preterea sic adulatores simulatā
De or[illegible] deuocionē p̄ores offerūt. 7 p eā illoꝝ q̄s dep̄cāt
grām cōparare uolunt. sic 7 nos p̄cib; n̄ris p-
ueniam⁹ facie dn̄i. 7 ut mereām optin̄e qđ
petim⁹. n̄ simulatā deuocionē. s; ūā caritatē
offeram⁹. Beatificem⁹ amicos dn̄i n̄ri. indig-
nem̄ inimicis ei⁹. laudem⁹ in eo potenciā.
magnificem⁹ pietatē. admirem̄ sapienciā.
extollam⁹ generositatē. approbem⁹ eq̄tatē. Item
narrem⁹ ei miseriā n̄ram. indicem⁹ ei neces-
sitatē n̄ram. reuelem⁹ ei infirmitatē n̄rā.
cōfiteām ei culpā n̄rā. dicam⁹ 7 credam⁹ aliū
n̄ ēē. p quē possim⁹ eripi. p quē spem⁹ liberari.
I tē ostendam⁹ ei adulatioꝝ n̄roꝝ demonum
7 p̄usoꝝ hoīm maliciā. 7 crudelitatē. in-
iq̄tatē. tyrannidē. qđ ei aduersant̄. q̄ nos p̄se-
cunt̄. qđ nob hostes s̄ q̄ ei contradicunt. 7 quod

odim⁹. que odit. qđ diligim⁹ que diligit. mal
le nos ppt eū odia inimicoꝝ ei ppeti. qm
cōtra eū hēr pacē eoꝝ. Omīs g̃ scⁱpture ei⁹
modi que ad captationē faciendā ꝯgruit.
siue ipa captatio p supplicationē. siue p postu
lationē. siue p insinuationē fiat. aliene ab
orōnib; usu habende n̄ s. q̄ nec aliq̄ illarum
narrationes peticionū n̄ hant. Sunt tn̄ oēs
affect⁹ uirtutū q̄s i nob accendunt. p q̄s ora
tes eius q̄ p uocis peticionē impetrant. Illa
g̃ i affectib; pietatis ē oīs uirtus orandi. e
numerem⁹ aliq̄t ex ipis. ⁊ exēplis demonstre
mus. ut q̄ oēs enumerare n̄ possum⁹. infi
niti enī s affect⁹. q̄d tn̄ i oib; laudabile sit
⁊ dō acceptū ex q̄b; dā coniciam⁹. Est affect⁹
dilectionis. cū forte mens uł uidens. ł re
miniscens. id qđ amat. subito amoris ig
ne corripit. Est affect⁹ ammirationis. cū ali
qđ nouū ⁊ ammirabile cōtēplans. in stupo
rem excitat. Est affect⁹ ꝯgratulationis. cum
acceptabile aliqđ ⁊ beneplacitū uidens. q̄dā
hylaritate pfundit. Est affect⁹ humilitatis.
qñ ex cōsidatione infirmitatis sue. ab elatio
ne sua sponte ꝯpmit. Est affect⁹ meroris.

quando ex consideratione malorum suorum quodammodo contabescens infirmatur. Est affectus timoris quando ex consideratione imminentium penarum concutitur. Est affectus indignationis quando in odium adversariorum ex ipsa iniquitatis eorum magnitudine inflammatur. Est affectus zeli quando ex amore iustitie ad desiderium ultionis accenditur. Est affectus bone presumptionis quando ex nova aliqua et singulari fiducia ad vendicandum plus solito quippiam animatur. De istis affectibus primi tres ad illud precipue genus scriptarum pertinent in quo fit laudatio. Quia scilicet ex comemoratione bonitatis surgit affectus dilectionis. Et ex comemoratione potentie et fortitudinis surgit affectus admirationis. Et ex comemoratione autem alicuius prosperi eventus et facti felicis surgit affectus congratulationis. Tres sequentes ad illud genus pertinent in quo fit comemoratio infelicitatis et miserie. Ita videlicet affectus humilitatis surgit ex comemoratione proprie infirmitatis. Affectus doloris surgit ex comemoratione malorum presentium ut ex recordatione peccatorum. Affectus timoris ex previsione futurorum. Tres ultimi affectus illi magis scriptarum generi congruunt in quo fit invectio et accusatio in adversarios. videlicet

cōtra neq̄ciā illoꝝ indignatio. x̄ᵗ iniuriā zelꝰ.
ꝑpᵗ maliciā maior de dī miā ꝑ̄sūptio. Exēpla
singloꝝ h̄ s̄. Ex affectu dilectionis. cantᵗ psal
mꝰ. Diligā te. dn̄e. Ex affectu āmirationis. cantᵗ
psalmꝰ. Dn̄e dn̄s nr̄. Ex affectu ꝯgratulationis.
cantᵗ psalmꝰ. Ds̄ gs̄: n iōibꝰ laudatio ē. Ex af
fectu humilitatis. cantᵗ psalmꝰ. In te dn̄e spa
ui. Ex affectu doloris. cantᵗ psalmꝰ. Usq; quo
dn̄e obliuisceris me. Ex affectu timoris. cantᵗ
psalmꝰ. Dn̄e ne ī furore. t. a. me. In his oībꝰ ē
mixta querele dep̄catio. Ex affectu indigna
cionis. cantᵗ psalmꝰ. Quid gl'aris ī malicia. Ex
affectu zeli. cantᵗ ps. Ds ultionū. Ex affectu
bone ꝑ̄sūptionis. cantᵗ ps. Iudica me dn̄e qm̄ ego
ī innocētia mā ingressus sū. Sciendū tn̄ ē hāc
ꝓprietatē in oībꝰ psalmis n̄ ēē. ut ꝑ totā seriem
unꝰ affectꝰ extendatᵗ. s; sepe de alio affectu
transitᵗ in aliū. scdm̄ qd̄ mētes orātiū diūsis
modis affici solent. hoc aūt qualitᵗ ꝑ singlos
psalmos cognosci possit explanare. plixio
ris opis tractatū expetit. Volumꝰ tn̄ h̄ ī aliq
bus exēpli causa demonstrare. Forte cogita
re cepi. q̄nta sit felicitas eē cū dō. q̄nta tr̄e
sit miseria uiuē ī h̄ sclo. q̄nta demū calamitas.

semp̄ cruciari in inferno: ⁊ ex hac meditatione
mia subito amore celestis patrie attact⁹. ip̄so
affectu ducente ī h̄ ūba decurro. Bt̄s uir qui
n̄ abiit ī ↄsilio impiorꝫ. cui⁹ psalmi totā se-
rie. si sedm̄ intimū ↄpunctiōis sensū ingrim⁹ :
q̄d n̄ h̄ ūq; dicentē inuenim⁹. Felices q̄ nūq̄
a dō recessert̄. ⁊ felices q̄ semp̄ cū dō pmāsert̄.
felices q̄ ī ei⁹ obseq̄o fideles. ⁊ deuoti pstitert̄.
Nā infelices ⁊ miseri illi s̄. q̄ ab illo elongaue
runt. ⁊ cū illo pseuerare noluer̄. ul̄ q̄ p⁹ ad
eū n̄ redier̄. Gr̄as illi q̄ntū pstita : ↄfusio
m̄ q̄ntū discessi. Nūc aut̄ quantū ip̄e sū.
elongare nolo : q̄ntū longe sū redire cu
pio. Vtinā ad illū pueniam : utinā ab illo
nunq̄ recedā. adiuua me dn̄e ds̄ meus.
Affect⁹ q̄ iste dilectionis ē. surges ex lau
datione. Itē exēplū altius. Cogitaui me
cū q̄nta eēt potentia di. ac deinde āmi
rari cepi uesaniā hoīnū q̄ mortales st̄.
⁊ tn̄ uoluntati ei⁹ obuiari n̄ ptimescūt.
Ex hac itaq; āmiratiōe ↄpulsus sū ex
clamare ⁊ dicē. Quare fremuer̄ gs̄. ⁊ ē
āmiratio mixta indignationi : quarꝫ ue
saniā āmirani : psumptioni īdignam.

Vel certe in nobismet ipsis dum foris assultus uiciorum crebros et importunos aspicimus. et intrinsecus de dei adiutorio presumimus. ipsam temptationum nostrarum molestiam cum quadam indignatione arguimus dicentes. Quare fremuerunt gentes. et cetera. Et est summa totius psalmi ad hoc tendens. ut per dei potentiam confirmati. insolentes aduersitates contempnamus. et tanto nos aduersariis nostris forciores. quanto deo uiciniores sumus presumamus. Illorum interritum festinum attendamus. dei magnificentiam contra eorum superbiam frangendam opponamus. cum omni reuerentia animum nostrum ad obsequium illius subiciamus. semper super nos admirantes eius potentiam. infra nos despicientes eorum insolentiam. Hic est affectus admirationis. indignationi mixtus. ex laudatione surgens.

Sequentis psalmi series non secundum unum affectum texitur. sed sepe de affectu in affectum transit. Verbi gratia. In angustiis constitutus. quoniam semper in dei misericordia confidebam cogitare incipio. quare tamen quodammodo me ab eo derelictum uideo. in affectu doloris ista uerba prorumpo. Domine quid multiplicati sunt. qui tribulant me. Multi insurgunt aduersum me. Multi dicunt anime mee. non est

salus ipi i dō ei⁹. Rursusq; ex affectu doloris
i affectū bone psūptiōis recurrēs. aio. Tu
aut̄ dn̄e susceptor m̄s es. ut 7 merorē p
fiduciā releuem. 7 fiduciā p merorē ca
stigē. Et q̄s oēs ūtutes psalmoꝝ. q̄s illas
ignitas ɔpūctiones scd̄m effectuū enume
rare loq̄ndo pot̄. q̄b; mens accendit̄. in
oīone. 7 gratissimū dō sacficiū i ara cordis
adolet̄; Explic̄ de ūtute orandi. Incipit
Audite peccores. orant̄ oīo peccatoris.
peccorē. 7 discite q̄lit̄ uos p peccis uris
orare debetis. Audite q̄d dicit. Miserere
mī ds. Reus eni i causā duct⁹ ɔsiderat q̄d
iudex suus nec falli pot̄ q2 sapiēs ē. nec cor
rumpi pot̄ q2 ꝟ⁹ ē. nec uīci q2 oīps ē. nec
declinari pot̄ q2 ūq; ē. Videt ḡ. nullū oī
no excusatiōi. siue defensiōi locū ēē. et
ideo ad solā misdiā flagitandā se ɔūtit.
dicēs. Miserere. O quāta ē ūt⁹ hui⁹ ūbi. Mi
serere. Ac si dicēt. O dn̄e agnosco culpam
meā. 7 intelligo reatū mm̄. scio q̄d feci.
scio q̄d merui. n̄ ignoro cū q̄ m̄ causa a
gēē. n̄ ignoro p culpa q̄d m̄ debet̄. Volo
peccm̄ meū abscōde. s; tu nosti oīa. Volo

resiste. Sed tu potes omnia. Volo effugere. Sed tu com-
plecteris omnia. Ad solum ergo restat. de te fugio
ad te. fugio iram. fugio ad misericordiam. Miserere.
Nolo ut intres in iudicium cum servo tuo. quia non
iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Quanto ma-
gis ego peccator et criminis reus. Non ergo peto
ut iudiceris mecum. sed ut miserearis mihi.
Miserere mihi. Tu quis es? vel dicito quis sis. sic
fortassis ad misericordiam flectar. Si personam agno-
vero. Non inquit domine non. Sed volo interim latere.
quem tamen latere non possum. Volo ut interim me nes-
cias. licet non ignorem quod omnia scias. Timeo enim
simulque erubesco. nomine ex(?) personam desig-
nare. et quanto tibi familiarior ante cul-
pam extiti. tanto magis nunc confundor post
culpam agnosci. Non ergo tibi dico domine miserere
domine quemadmodum alibi dixi. Memento domine
david. et omnis mansuetudinis eius. nec sicut aliquando
blandiens dicere consueveram puero tuo. non saltem
servo tuo aut filio ancille tue. quia hec omnia
nomina familiaritatis sunt. et ideo quanto manifestius
prolata prioris gratie beneficium ad memoriam redu-
cerent. tanto gravius sceleris culpe reatum ac-
cusarent. Taceo ergo hec omnia. Sileo. dissimulo. abscondo.

ne forte aliq̄d eo℞ ꝯmemorans i te magis ira-
tum redderē. i me magis reū demonstrarē.
Volo ītāim ego nō agnosci. ut tibi possis tu
cōplacari. Ne ḡ queras dn̄e q̄s sim ego. tū
miserere ꝯfitenti peccātm suū. dāpnāti cul-
pā suā. querenti miām tuā. Miserere mī ds̄.
Nō enī audeo dicē ds̄ mīs. Dm̄ solūm agnos-
co. mīn n̄ p̄sumo. Ego enī peccādo te p̄didi.
inimicū seq̄ndo a te recessi. malo amādo
a bono elongaui. Propt̄ea q̄si lepsus. q̄si eiec-
tus. q̄si separatus. q̄si immund⁹. q̄si alienus
appropinq̄re n̄ audeo. accedē n̄ p̄sumo. sed
tn̄ delonge stans. i ad te uocē leuans. cū
magna deuocione. cū magna cordis ꝯtricı-
one. clamo. i dico. mis̄e mī ds̄. Dicāt q̄ boni
st̄. dicāt q̄ mundi s̄. dicāt q̄ puri s̄. dicant
q̄ familiares st̄. dicāt q̄ filij s̄. dicāt q̄ here-
des s̄. dicāt ds̄ mīs. Ego q̄ īmund⁹ sū. q̄ pollut⁹
sū. q̄ abiect⁹ sū. q̄ longe sū. q̄ patrē deserui.
q̄ inimico me uendidi. q̄ ī regionē longiq̄
abii. q̄ hereditatē meā p̄didi. q̄ substanti-
am meā luxuriose uiuendo dissipaui. ego
nō dicā ds̄ mīs. n̄ dicā pat̄ mīs. s; miseri mi-
serere mī ds̄. fac me sic̄ unū de mercenariis

tuus. quia non sum dignus uocari filius tuus. Miserere quoque mei deus. secundum magnam misericordiam tuam. Non dico secundum magnam miseriam meam. sed secundum magnam misericordiam tuam. quia licet magna sit miseria mea. maior est tamen tua misericordia. Miserere quoque mei deus. secundum magnam misericordiam tuam. Nolo paruam misericordiam querere. quia nec te decet paruam misericordiam dare. Iam enim dignus exauditione non essem. si a magno paruum quererem. Miserere mei deus. secundum magnam misericordiam tuam. Nequaquam domine magna postulans de meis meritis confido. sed tuam magnificentiam honoro.

Miserere quoque mei deus. secundum magnam misericordiam tuam propter magnam misericordiam tuam. et secundum magnam misericordiam tuam. miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam.

Incipit doctrina sancti basilii capadocie episcopi

Audi fili mi. monitionem admonitionis patris tui. et inclina aurem tuam ad uerba oris mei. Commoda michi libenter auditum. et corde sedulo cuncta que dicuntur ausculta.

Cupio enim te instruere que sit spiritalis milicia. et quibus modis regi tuo debeas militare. Intentissime quoque audiat sensus tuus. et animam tuam nullo pergraua sopno. sed ad uigilandum excita eam. et ad studium intelligendi sermones meos.

sapiēs esto. Vba enī mea nō sūt ex me. sʒ plata
ex diuinis fontib9. Neq; enī nouā doctnā
instruo te. sʒ ea q̄ didici a patrib; nr̄is. H' ii
si immiseris ī cor tuū. ī pace diriget' itina
tua. nec ad te ꝓpinquabit ullū malū. sʒ
ꝓcul a te recedet oīs aduersitas aīe. Si g̊ cu
pis o fili militare dn̄o. ꝑt' illi soli ne im
itas cuiq̄. Sic enī q̄ militāt regi t'reno. oīb;
iussis ei9 obediūt. sic q̄ militāt regi celesti.
debet' custodire p̄cepta celestia. Miles t'ren9
quocūq; loco mit̄. ... tit' parat' atq; ꝓmpt9
ē. neq; se uxori ... aut liboꝝ gratia ex
cusare audebit. multo magis miles xp̄i
sine aliq̊ impedimento regis debet obedire
imꝑio. Miles t'ren9 ɔtra hostē uisibilē ꝑg
ad bellū. tec ū hostis inuisibil' cotidie pre
liando nō desinit. Illi ɔt' carnē 7 sangui
nē ē dimicatio. t' ū ɔt' spālia neq̄cie in
celestib9 ē colluctatio. Ille ɔt' hostē car
nalē. armis carnalib; utit'. tu ū ɔt' spā
lem hostē. armis spālib; īdiges. Ille in ꝑ
liū galeā ferreā gestat ī capite. sʒ tua ga
lea xp̄s sit. q̄ ē capt' tuū. Ille lorica ne
uulneret' indutus ē. sʒ tu ꝑlorica. fide

sis x̄ caritidat'. Ille cont̄ adūsariū emittit lā
ceā ⁊ sagittas. ⁊ tu cont̄a hostē tuū diuina
eloq̄a iaculaie. ⁊ patiens cū ūbis ꝓphi
cis. dicito. Dn̄s m̄ auxiliabit̄. ⁊ ego uidebo
inimicos m̄os. Ille donec pugna gerit̄. ar
ma a semet ipo n̄ p̄icit. ne forte ab adūsa
rio uuln̄et̄. ita ⁊ tu debes nunq̄ eė ier
mis. q̄ tuus hostis illo ē hoste astutior. Illi'
q̄de ē hostis ad temp' dimicat. tuus ū hostis.
quādiu ī huī' stadiū uite ɔsistis tecū dimi
cando n̄ desinit. Illi' arma laboriosū et
graue ē ad portandū. tua ū arma uolen
tib; se portare. suaue ac leue ē. Ille cū sup
auerit hostē ad domū uxoris ac liboꝝ re
uertit̄. tu ū hoste p̄strato ī ihrlm celestē
cū omib' scīs introibis. Ille p labore t̄reno.
t̄renū recipit donatiuū. tu p spali recipis
donatiuū celeste. Celeste donatiuū expec
tat monach'. q̄ t̄renos act'. a semet ipo p̄icit.
nec se implicat negociis secłarib; militās
dō. Difficile naq; ē. seruire duob' dn̄is. nec
pot̄ q̄sq̄ seruiēs mām̄one. spālia arma por
tare. S; iugū x̄ suaue ac leue ē hoīb'. Qᷓ eni
illud a semet ipo repellit ⁊ p̄icit. q̄cquid

graue ⁊ honerosū ē aīe. suaue ei ac leue uide
tur. Istīmodi uir. a ꝓpis armis uulnat᷑. ⁊ cū
diligit piclm. incidit ī mortē. Tu aūt ꝯsidera.
cui te regi ad militandū ꝓbasti. Quanto ꝰ
supior ē regi t̄reno. impator celestis. tanto
excellentior ē gradꝰ milicie tue. t̄rene mili
cie. Turrē excelsā ꝯstruere cogitas. ꝑpara t̄
ad structurā sūptū. ut ceptū edificiū tuū ad
ꝑfectū deducas. neq̄n ꝑtereuntib; uenias in
derisū. ⁊ ꝯgtulent̄ in te inimici tui. H tur
ris n̄ ex lapidibꝰ ꝯstruit᷑. s; ex u̾tutib; aī. nec
auri t̄ argenti īdiges sūptibꝰ. s; ꝯūsatiōe fide
li. Illā t̄rene opes. plurimū impediūt ad edi
ficatione aīe. Un̄ sit t̄ ꝑfectus fili. si uni dn̄o
seruire desidas. nec alicui studeas placere in
uita tua. p̄t̄ illi soli. Nec in diu̾sas occasiones
occupes mēte tuā. s; oīmodis abscide a te car
nalē amorē. ne carnal' amor a te celestē amo
rem excludat. Oē uiciū expelle ab aīa tua. ut
u̾tutes aī ꝯq̄rere possis. Audi q̄ q̄ sit u̾tus
aī. ⁊ q̄ maximū ei ꝯferat lucrū. Virtus ē aī. di
ligere dm̄. ⁊ odire illa q̄ n̄ dilig̃ ds. Vt̄ ē aī. pa
cientiā sectari. ⁊ ab inpaciencia declinare.
Virtus ē aī. castitatē tā corporis q̄ aīe ꝯtodire.

Virtutis est animi. uanam gloriam contempnere. et omnia caduca
calcare. Virtutis est animi. humilitatem studere. et omnem
tumorem superbie abhominari. Virtutis est animi. ueritatem
amplecti. et omne mendacium fugere. Virtutis est animi. iram prohi
bere. et furorem reprimere. Virtutis est animi. pacem dili
gere. et inuidiam execrare. Virtutis est animi. ab omni stul
ticia declinare. et sapientiam diuinam amplec
ti. Virtutis est animi. omnem uoluptatem carnis subiuga
re menti. Virtutis est animi. auariciam spernere. et uolunta
riam paupertatem assumere. Has ergo uirtutes fa
cile poteris obtinere. si secularium curas neglexeris.
et caducis et terrenis celestia preposueris. et si uo
luntas tua occupata in dei legibus fuerit. et iu
dicia eius die noctuque impensius meditatus
fueris. Eris autem tanquam lignum quod plantatum
est secus decursus aquarum. et omnis spiritus fruc
tus conuenient exire. et ex seruo amicus uocabis
domini. Ex tota ergo uirtute tua dilige dominum. ut in
omnibus actibus tuis placeas illi. Si enim qui coniugium contra
xerit. festinat placere uxori. multomagis mona
chus omnibus modis debet placere christo. Qui diligit dominum. eius pre
cepta custodiat. Deus enim non se uult uerbis tantummodo
diligi. sed ex corde puro. et operibus iustis. Qui enim
dicit diligo dominum. et eius precepta non custodit. mendax

est. huiusmodi enim uir fallit se ipsum. et a se
met ipso seducitur. Deus namque non uerborum sed cor
dis inspector est. et diligit ab his qui in
sinceritate cordis seruiunt ei. Si terre
nos parentes cum tali affectu diligimus. qui
paruo tempore propter nos sustinuerunt laborem. et
nam et curam nos eorum obsequium xpisti est benefici
um. qui omnium dispensator est optimus. nam et
ante quam nasceremur in hoc seculum. parentes nobis an
tea preparauit. quorum obsequio nutriremur. nam
et matris ubera tunc lacte diuinitus repleuit.
quando infans fuit natus. quanto magis diligimus
deum. qui et nos et propinquos nostros propriis manibus
finxit. et cuncta bona que erga nos coti
die geruntur. eius beneficio ascribamus. Ita et
parentes nostros quasi propria uiscera diliga
mus. si tamen accedere nos ad seruicium xpisti non prohi
bent. Si tamen prohibuerint. nec sepultura il
lis a nobis detur. Xpistus autem diligendus est super
parentes. quia non tribuunt nobis parentes ea que
xpistus. Nam quis beneficia eius congruenter enarret.
uel que iam nobis tribuit. uel cotidie prebendo
non desinit. Et quanto quis eum plus uult lau
dare. tanto laudando deficit. Vides enim

nos immunis

nos in nimis peccatis obnoxios. non despe
xit nos nec cum alienati in diversis erroribus va
caremus. avertit a nobis faciem suam. Et cum iam ur
geremus in precipicium mortis: ad vitam perpetu
am revocavit nos. Et cum ingrati benefi
ciorum eius fugeremus ab eo: exquisivit nos.
Et cum in sede sublimi sederet. et nimia gratia des
cendit ad terras: et in tantam humilitatem
venit. ut servilem formam assumeret. Et
qui pugillo suo continet orbem terrae: pannis
in presepio obvolutus est. Et qui celum palmo
metitur: non habuit ubi caput suum reclina
ret. Et cum esset dives, pauper pro nobis factus
est: ut ditaremur in illo. Et qui in nubibus
venturus est iudicare vivos et mortuos:
iudicium hominum pertulit. Et cum sicientibus sit
fons eternalis: cum sitisset postulavit aquam
bibere a samaritana muliere. Et qui carne
propria omnem terram esuriem saciavit: esurivit
cum temptaretur in heremo. Et cum ministratur ei
patre ab angelis: hominibus ministrare dignatus
tus est. Et manus eius per quas virtutes multas opera
tus est: confixe sunt clavis. Et os eius per quod salu
taris doctrinam annunciavit hominibus:

fel p cibo deditur. Et q nullu lesit l nocu
it. cesus e. et obpbria ptulit. Et cui nu
tu os mortui s suscitati. uoluntate sua
morte sustinuit crucis. Et ido h cuncta ppes
sus e. ut nob uita sepitna donaret. Et cu
nobis immisa beneficia pstet. nich exig
a nobis. n ut templa nra impolluta ei ser
uem. ut semp in nob habitet. 7 nos pma
neam i illo. No postulat a nob auru aut
argentu. ul qcqm hui mundi. Na si fue
rint ista nob. dispti ea egentib; pcipit.
N os ipsos querit. nos desiderat. in nobis
reqescere cupit. Accedam g ad eu. 7 copulem
i affectu ei. 7 nos ipos 7 pximos amem. Qi
diligit pximu. fili di uocabit. q aut e co
trario odit. fili diaboli nuncupat. Qi diligit
fr̄em suu i tranqllitate e cor ei. frem ueto
odiens. tepestate maxima cludat e. Vir
benign. 7 si paciat iniuria. pnichilo duc.
iniquus aut tactu pximi cotumelia arbi
tratur. Qi caritate plen e. serenissimo uul
tu pcedit. uir aut odio plen. ambulat ita
cundus. Tu aut fili benignitati stude i ui
ta tua. 7 pximu habeto taq unu de mbs

tuis. Omnem hominem. fratrem tuum iudica esse. Memen
to quod unus ac verus artifex condidit nos. Non
moveas cuiquam scandalum in vita tua: et quod
non tibi utile est. hii nec illi facito. Quod tibi accidere
non vis: nec ei cupias evenire. Si eum vide
ris in bonis actibus consistentem. congratulare ei:
et illius gaudium. tuum ducito. Et si aliquid pa
titur adversi. compatere ei: et illius tristiciam. tuam
deputa. Omnem maliciam expelle ab anima tua:
et odiorum flamme non exurbent cor tuum. Sive
inpotentem aut subiectum tibi est. noli iracundia
commoveri: sed tamquam proprium tuum membrum. habe
to eum in omnibus. Ne simulato corde diligas
fratrem tuum: neque labiis osculans. ex alia parte
insidias constituas. Dolosus enim vir. pacifi
ca ex ore profert verba: et in abdito mentis sub
plantare proximum meditatur. In his ergo ope
ribus: ad iracundiam provocatur deus. Puritas est que
que placet in conspectu dei: respuit autem
quicquid simulato corde efficitur. Tu autem
simulationem omnem longe facito a te: et
ne cupias subplantare proximum tuum: nec
mordere aut laniare membrum tuum. Me
brum autem tuum: unum: dicito fratrem tuum. Quod

et siqñq; ut hõ fitus irat᷒. ult̃ sol̃ tinimũ
ñ pducas iracundiã tuã. s; reconciliare
ad pacẽ. ⁊ depme omnem furorẽ. Qui enim
amplectit̃ pacẽ. ĩ mẽtis sue hospicio mã
sionẽ pparat xp̃o. q xp̃s pax ẽ. ⁊ in pace re
qescere cupit. Vir℞ aũt inuidum oĩb;
modis exectat̃. Uir pacific᷒ in tranqllita
te ẽ sẽp. inuidus aũt simil̃ ẽ naui. cũ
iactatur a fluctib;. homo pacific᷒ securitã
possidet mẽtis. inuidus aũt ĩ ptur ba
cione ẽ semp. Qui sectat̃ pacẽ. tut᷒ ẽ un
diq; a cõmunitus. nã inuid᷒ ut lup᷒ ĩ pax
insanit inanitẽ. Pacific᷒ ita ẽ ut uinea
honusta. abundãs fructu copioso. inui
di aũt op᷒ ĩ egestate. ac miseria detine
tur. Et quantũ pacific᷒ gaudens ĩ dño
delectatur. tantũ inuid᷒ tabescẽs ad
nichilũ redicit̃. Ex habundãtia leticie
pacific᷒ hõ dinoscit̃. ita inuidia. occul
ta cordis obcecat. Pax enĩ effugat ⁊ pt̃
bat omẽ discordiã. inuidia aũt iracun
diã cumulat. A splendore pacis. effuga
tur oĩs caligo. ⁊ ubi obsederit ĩuidia.
obscuritas ẽ ibi. ⁊ exteriores tenebre.

Sectare ergo fili desiderabile nomen pacis. ut fructus pacis adquirere possis. et exercitare in iusticiam. ne malorum fructibus replearis. Racionabile namque animal creavit te deus. ut possis discernere inter bonum et malum. ut quae sunt bona eligas. et inutilia respuas. Omnia examines. et quae sunt bona teneas. et ab omni specie mala abstineas. Fili pacientiam arripe. quia maxima virtus est animae. ut velociter ad sublimitatem surgere possis. Retributionem paciencie tue non queras ab homine. ut illam possis accipere ab eterno deo. Paciencia grandis medela est anime. inpaciencia autem est pernicies cordis. Per pacienciam enim expectatur futurorum spes. et quod non videtur. quasi quod videtur amplectitur. Castitatem in omnibus exhibe fili. ut videas dominum in gloria consistentem. Ab omni pollutione mundum sit cor tuum. et ne des inimico aditum introeundi ad te. Ab aspectu nefando averte oculos tuos. et ne delecteris pulchritudinum vultibus feminarum. ne per talem oblectationem ultima supplicia solvas. Memento cui dedicasti membra tua. et ne commisceas illa meretricibus. Reflecte

amorē tuū. ab amore mulieris. ne te ab
amore dī. ei amor excludat. Noli minima
cōtēpnē. ⁊ p nichilo ducē. Nō te simules
simplicitē accedē ad ūginū domꝰ. nec uel cū
eis uti longis ⁊ ociosis fabul. ne p plurimas
sermocinationes utrorūq; mens polluatᷣ.
Noli fili grauitē ferre sermones meos. ne
stultū arbitreris eloqū meū. s; crede
m̄. ⁊ gratantē accipe ūba mā. Si ad feminarum domꝰ inportune accesserit cleric' uel
monachꝰ. ⁊ ūgo paciatᷣ huiꝰmodi itroire ad
se. statī iminutatᷣ pstinā dignitatē. ut
qđ dō pollicita ē. sua uoluntate amittat.
Nec enī poterūt huiꝰmodi mansionē ī se dō
pparare. s; desolabuntᷣ ut lignū aridū.
Nūqđ ūginitatē dn̄s ab aliq extorq̄t inuito.
hoc tē munꝰ. uoluntarie xp̄o offertē. In ppria
uoluntate iā n̄ ē. Nec enī licitū ē pphanare
aliū. qđ dō pmissū ē. Nō peccabᷣ hō. si nō
uoueris uotū. Si enī uouisti. iā ne facias
morā reddē illud. qđ dn̄s qsi suū req̄rit
illđ a te. nec pollucioī uult miscerī mēbra
tua. q̄ iā dedicata ē. Vide g̃ ne te sedu
cat corporis pulcrītudo. ⁊ decorē aīē tuē

amicitias. Non improbo oculo intuearis mulierum
species. ne intret mors in animam tuam per fenestras
tuas. Non aperias aures tuas ad percipienda verba
earum. et non concipias nequitiam in anima tua. Mulie
ris carnem omnino ne velis tangere. ne per tactum
eius inflammetur cor tuum. et spiritu tuo labaris in per
dicionem. Sicut enim fenum proximans igni. comburi
tur. ita qui tangit mulieris carnem. non evadit
sine dampno anime sue. Et licet corpore castus
evaserit. mente tamen et corde corruptus abscesserit.
Dic mihi quaeso fili. quid sit profectus anime. amare pulcri
tudinem carnis. Nonne sicut fenum cum a fervore
estatis percussum fuerit arescit. et paulatim pri
stinum decorem amittit. Similis est et species huma
ne nature. Succedente autem senectute omnis de
cor deperit. et quos in amorem sui ante concitabat post
modum in odium eorum efficitur. Nam cum intuerit mors.
tunc penitus omnis pulcritudo delebitur. Et tunc reco
gnosces quia vanitas est quod ante in amore dilige
bas. cum videris totum corpus in tumorem et fe
torem esse conversum. Nonne intuens. maximo hor
rore concuteris. Nonne claudis nares tu
os. non sustinens fetorem durissimum. Ubi sunt
blandimentorum verba. que corda simplicium

molliebant? Ubi sermones dulces: qui amaritudinem amantibus infundebant?
Immoderatus risus ac iocus: et effrenata tinnitu omnis leticia: velut fluxus aque transiens: nusquam comparuerunt. Hic est finis carnis pulcritudinis. quam amabas: hoc oblectationis corporis terminus. Reflecte igitur animum tuum ab his obscenis amoribus: et omnem amorem converte ad splendidissimam pulcritudinem christi, ut radii fulgoris eius illustrent cor tuum: et omnis obscuritas caliginis expellatur a te. Hec pulcritudo diligenda est fili: que leticiam spiritalem animabus consuetam infundet. Hic decus omnibus modis amplectendus est: unde nobis serenitas tranquillitatis adcrescit. Vitemus periculosas pulcritudines: ne omnium malorum genera in nos irrogent. Multi enim amirantes mulierum speciem: a virtutis via naufragaverunt. Ceterique ornamentis earum oblectati. propria cum animarum suarum perditione: et a perfectionis fastigio in profundum inferni demersi sunt. Caveto igitur fili speciem: per quas perisse plurimos cernis. Oculum unde certos interisse

cognoscas. ne bibas. nec percipias cibum.
quo aliorum pernicie uideris. Ne incedas iter.
in quo naufragium passi sunt plurimi. Et
uita laqueos. per quos captos oculos sense
ris. Postula tibi a domino cor prudens. et puri
gil. et sincerum. ut non ignores fraudes et
astucias inimici. et in retia eius non incidat
pes tuus. Sapiens uir non corporis de
corem. sed anime desiderat. insipiens autem in car
nalibus ornamentis delectatur. Sapiens corru
ptam mulierem respuit. stultus concupis
cit eam miserabiliter. et supplantatur. Vir
prudens ab inprudente femina auertit
oculos suos. luxuriosus autem eam intuens.
soluitur ut cera a facie ignis. Tu autem
caue omnibus modis species periculosas ac fal
sas. Deturpatur enim anima tua. si deco
rem earum attendas. Christus non corporis sed
in anime pulcritudine delectatur. Illa ergo di
lige fili. in quibus delectatur deus. et ne te cu
piditati pecuniarum subicias. Ab omni
auaricia declina cor tuum. et ne condem
pneris. sicut adulter uel idolorum cultor.
Noli amare mammonam. ne offendas

eum cui membra tua ac mētē patrī dedi
casti. Noli diligere opes terrenas: ne amittas
celestes. Multi cupientes aliena: et a suis
priuati s̄. Aliene s̄ nob. huius sc̄li facultates:
nr̄a aut̄ possessio regnū celorum ē. Noli ergo
appetere aliena: ne a tuis fias extrane
us. Cotidianū uictū sufficere t̄ esto conten
tus. Quicquid supfluū ē: tanq̄ impedimentū
propositi tui. proice abs te. Ne cupias fie
ri locuplex: ne i temptationib; incidas.
Cauete auariciā: q̄ radix oīū malorum
ab ap̄lo appellata ē. Pecuniarum cupido:
et aīā suā uenalē h̄t. Si inuenit temp⁹.
pro nichilo perpetrat homicidiū: et sic' qui
effundit aq̄ i t̄rā. ita ē ei effundere san
guinē proximi sui. Plerique auaricie gr̄a:
inciderunt i mortis periculū. Propt̄ aua
riciā: achar fili⁹ charmi cū suis oīb;
lapidat⁹ ē. Propt̄ auariciā saul alienus
a dō effect⁹ a diabolo possess⁹ ē: et ad ex
tremū de culmine regali expulsus ab
inimicis suis. perempt⁹ ē. Achab propt̄ aua
riciā inuasit nabuthei uineam: et
hui⁹ rei gr̄a i prelio uulnerat⁹ defunct⁹ ē.

Et dominus noster saluator uolebat a corde phari
seorum amorem pecuniarum excludere. Sed illi qui
erant cupidissimi salubria eius monita irride
bant. Nam et illum diuitem quem dominus uocans ad re
gna celorum. cum facultates uendere preceperit.
auiditas introire non sinit. Et uide pectus.
auaricie ardore exarserat. ut dominum largi
torem cunctorum bonorum in manibus traderet im
piorum. Auarus et uir inferno similis est. Infer
nus et quantoscumque uorauit. non dicit satis est. Ita
si omnes thesauri confluxerint in auaro non saciabitur.
Alienum te facito fili ab hoc uicio. et uoluntariam
paupertatem libenter assumito. Noli esse desidio
sus et piger. Sed labora manibus tuis. ut habeas
unde tribuas indigenti. Secundum possibilitatem
tuam mediocriter porrige. Tantum enim expetitur
a te. quantum tibi fuerit creditum. Nemo et exigit
a te. quod ipse minime possides. Elemosina
cum iniquitate adquisita. abhominatio est coram
domino. sed acceptum est ei quod fuerit fideliter ad
quisitum. fili a te non sit elemosina. Sunt enim
nonnulli. qui diripientes aliena. prestare se
elemosinam simulant. et cum alios premant.
aliis misereri se fingunt. Sed deus non delectatur

in eoꝝ opib; ⁊ simulationē cordis exe
crat᷑ ac respuit. Tu autē licȝ exiguum
de tuis laborib; esurienti cōmunica.
Hoc autē gratū ⁊ acceptū ē corā dño. Ne
te uł iactare cū porrigis elemosinā
indigenti: ⁊ illi cui feneras ne te ue
lis esse meliorē: sȝ ī oīb; opib; tuis
humiliare corā dño: qr ñ erit gratū
dō quicquid efficit᷑ cū sup̄bia. Qđ autē fit
humilit᷑. acceptū ē ei ⁊ gratū. Fili p̄re
oīb; humilitati stude. qđ ē oīū uirtu
tū sublimitas: ut ad p̄fectiōis fasti
giū possis ꝯscēde. Cuncte instituciones
nō aliť ñ p̄ humilitatē implent᷑: et
multoꝝ tēpoꝝ labores p̄ sup̄biā in nichi
lum deputabunť. Vir humił dō ē si
milis: ⁊ in tēplo pectoris sui gestat eū.
Sup̄b᷒ autē. cū sit dō odibił: ē diabolo
simił. Humił licȝ ī habitu uideat᷑ uilissi
mus: glosus ē ī uirtutib;. Sup̄b; hō licȝ
decorus uideat᷑ ī aspectu ⁊ clarus: in
utile eū manifestant opa ip̄i᷒: ⁊ p̄ inces
sum ⁊ motū dinoscit᷑ ei᷒ sup̄bia: ⁊ ex
u̅bis ei᷒ publicat᷑ ei᷒ sup̄bia: ⁊ ex u̅bis

eius agnoscit^r leuitas ei^9. Cupit se lau
dari ab oib;. ⁊ uirtutes qb; alien^9 ē. de
se p̄dicare gestit. Nō se patit^r cuiq̄ ee
subiectū. Semp̄ p̄matū cupit. ⁊ ad
maiorē gdū conat^r se erigē. ⁊ qđ ex
uiritis obtinē n̄ pot. emulando obti
nere festinat. Ambulat sēp̄ tumens.
ut ut^r uacuus. ⁊ sic nauis absq; gu
bernatore. cū iactat^r a fluctib;. ita ⁊
is c̄uſert^r in oēs uentos. id: act^9 suos.
h Humil^s ecōtrario respuit omē honorē
t'renū. ultimū se esse iudicat cūctis
hoīb;. Nā ⁊ si mediocris ī uultu appare
at. eminens apđ dn̄m inuenit^r. Cum
cōsumauit oē mandatū. nich se fecis
se testat^r. ⁊ oēs uirtutes aīe sue celare
festinat. S; diuulgabit dn̄s opa ei^9. ⁊
pferet ī mediū mirifica gesta illi^9 ⁊ ex
altabit eū. ⁊ clarū [illegible] efficiet il
lum. ⁊ ī tpre p̄cū [illegible] suaꝝ. qđ
postulat impetrabit. Et tu fili. cū acces
seris ad p̄can[illegible]dū dn̄m. psterne
te humiliter [illegible] an̄ ꝯspectū ei^9.
ne postules ꝗcquā nisi ex gra uirtutū

tuorum. Et si est conscientia alicuius boni operis.
cela illud: ut te celante multiplicatum tibi
restituatur a domino. Et peccata tua cito produc in
medium: ut deleat illa deus cum confessus ea
fueris. Ne te velis iustificare cum ad orandum
accesseris: ne sicut phariseus ille exeas con
dempnatus. Memento publicani. vel qualiter ipse
oraverit. et emulare eum: ut veniam de
lictorum tuorum invenias. Non in clamosis vo
cibus oraveris eum qui absconditorum est cognitor:
sed clamor cordis tui. pulset aures eius. Nec
verborum longitudinem protrahas ante eum: quia
non ex multiloquio sed ex puritate mentis pla
cabitur dominus. In tempore orationis omnem maliciam
cordis proice abs te: et remitte siquid habes
adversus proximum tuum. Est denique genus
serpentis: quod cum vadit ad bibendam aquam
antequam accedat ad fontem. evomit omne ve
nenum. Imi[ta]tare ergo huius serpentis
astuciam: et [illegible] omne venenum amaris
simum proice ab anima tua. Remitte conservo tuo
centum dena[rios] [illegible] rios: ut tibi re
mittatur debitum [illegible] con[scienti]e decem milium ta
lentorum. Et qualem [illegible] cupis ergo te esse

dm̄: tal' esto ipe q̄ ꝯseruū tuū. Qđcūq;
op⁹ inchoaueris facere. ꝑ mū inuoca dnm̄.
nec desinas gr̄as agens. cū pfecis illđ. Qre
dm̄ & inuenies eū. nec dimittas cū te
nueris eū. copulet mens tua i amo
re ei⁹. hoc stude i uita tua ut orone
purā offeras dño. ne supflue cogitati
ones cturbent cor tuū. neq; i diuersis
locis rapiat mens tua. Memto & te sub
dī cōspectu stare. q occulta cordis cōspic.
& abdita mtis nouit. Uigilant g° assiste
i cōspectu ei⁹. & i tpre orationū ul psal
moꝝ. ñ te opprimat sompn⁹ aie. & ne disso
net son⁹ sensꝰ & lingue. s; cōsonantia u
truq; pstetur. Sic & impossibile ē duob;
dnīs seruire. ita nec duplex oīo ascende po
terit ad deū. Nec te ullū tēp⁹ ociosū transeat.
F ili tā i dieb; q̄ & i noctib; te uigilare cue
nit. ut imminentib; tēptationib; dū con
turbauerit cor tuū. & coartauerit qđ il
licitū ppetrare. p orones & uigilias depel
lant ab aīa tua. Orō naq; grande muni
mtū ē aie. P orones purissimas oīa q̄s nob
oportuna tribuunt. & cūcta q̄s noxia aie

procul dubio effugantur. In tempore psalmorum. sapienter psallito fili. et spirituales cantus uigilanter coram deo canite. ut intuitum psalmorum facilius possis aduertere. omnisque duricia cordis. eorum dulcedine molliatur. Tunc dulces sensus fauces. et letus gaudensque cantabis.
Quam dulcia faucibus meis eloquia tua. super mel et fauum ori meo. Sed non poteris hanc sentire dulcedinem. nisi cum summa uigilantia sapienter cantaueris. Fauces enim escas gustabunt. sensus autem uerba discernet. Sicut enim ex carnalibus escis alitur caro. ita ex diuinis eloquiis nutritur interior homo. ac pascitur.
Sed in omnibus uigilias sanctas dilige fili. Sunt namque et inutiles uigilie. per quas leditur ac deperit anima. cum uigilauerit quis circa cogitationes pessimas. uel ad gerendum contrarium aliquid. uel facinus perpetrandum. Sed tu tales uigilias omnino deuita. et arripe sanctas uigilias. ut possis in omnibus actibus et moribus tuis efficaciter uigilare te conuenit. ne aliquid operis ... somno. placere hominibus gestias. sed tantum domino soli. ne studeas placere umquam in ... uita tua.

In omni opere

In omni opere quod cogitas facere: primum cogi
ta deum. Et si secundum deum est quod cogitas: di
ligenter examina. Et si est rectum et placitum
coram deo: perfice illud. Si vero ad usum fuerit
ineptum: amputa illud ab anima tua. Cotidie
actus tuos curiosius discute. et si peccatis
te obnoxium senseris. ad penitentiam cito
confugito. Nolo ut protrahas peccatum de
die in diem. Et si quid cogitaveris nequam. peni
tentiam age: et velociter de corde tuo
reseca illud: et ne velis dicere. non est hoc grande
facinus quod cogitavi. Memento quia in conspec
tu domini manifesta et aperta sunt omnia. Nolo
ut sinas in te crescere cogitationes ma
las. neque tamquam minima negligas eas.
Qui enim spernit minima: paulatim defluit.
Noli spernere morsum serpentis: ne venenum
eius conspergatur in te. Abscide virgulta spina
rum de agro cordis tui: ne defigant
in te altas radices. Scito quod cor tuum a
ger est domini. Excole eum celestibus discipli
nis: et non sinas in agro domini seminare zi
zania. Si ergo vigilaveris taliter: facile po
teris ad perfectionem conscendere. Ad vigilandum

autē multū ieiuniū pdit. Sicut nāq; mi-
les plurimo onere pgrauat⁹ ipedit᷑. ita
impedit⁹ monach⁹ ad uigilias. cū escarū
largitate ingesit᷑. Nō ẽ possum⁹ uigilare.
cū fuit dapib; uentē nr̄ onust᷑. ſ; oppssi
somno uigiliar᷑ fruct⁹ amittim⁹. ⁊ ma-
ximū detrimtū aĩe nr̄e adqirim⁹. Vigiliis
ḡ copula ieiuniū. ut cunctis aĩe uirtuti-
bus florere possis. ut caro tua subiecta sit
aĩe tue. ⁊ ancilla famulet᷑ dn̄e sue. Ne
pbeas uires corpori tuo. ut possit bellū
adũsus spm̄ exĉe. ſ; sēp sit subiecta caro.
⁊ obtēpans spui. Noli incrassare ancillā.
ne ɔtēptui hat dn̄ā. ſ; ut ĩ oĩb; obsequiis
ei⁹ mancipet᷑. Sic ẽ equis ſ frena impo-
sita. ita ieiunior᷑ frena imponam⁹ cor-
pori nr̄o. Nā quēadmodū auriga si equor᷑
frena laxauit. rapidissimo cursu cum
eis p pcipicia defert᷑. ita ⁊ aĩa si corpori
suo nō imposuerit frenū. utriq; ad in-
fernū pcipicia deuoluunt᷑. Esto pitissim⁹
auriga corpori tuo. ut p tramitē recti
possis incedere. Esce ẽ plurime. nō solum
aĩam. ſ; corp⁹ nr̄m plurimū ledunt. Sepe

enim per ciborum auiditatem frangunt stomachi uires. Nec non abundantia sanguinis et colerum: plurimas egritudines escarum largitate perpetimur. Sic enim aer et corporum sunt ista contraria: ita medele sunt utrisque temperata ieiunia. Quantum ergo possumus filii delicias mundi et opulentiam ciborum fugiamus. ne quando cruciati in flamma. guttam aque queramus. et nullum refrigerium consequamur. Fugiamus ebrietatem. ne enim luxurie incurramus. Vinum autem dominus nobis ad leticiam cordis non ad ebrietatem creauit. nec quantum gula exigit. Et apostolus thimotheo. modico precepit uti uino. et hoc propter dolorem stomachi. et propter eius frequentes infirmitates.

Ne ergo nos quod ad medelam corporis nostri tributum est. ad perniciem deputemus. Plerumque namque per uinum maximam debilitatem corporis contraxerunt. nec potuerunt consequi pristinam firmitatem. quia non temperauerunt ardorem gule. Plerique per uinum homicidium perpetrauerunt. nec ipsi euasauerunt mortem. Alii per uinum a demonibus capti sunt. Nec autem est aliud ebrietas. quam manifestissimus demon. Qui hoc putat se boni aliquid agere. cum fuerit per precipicia deuolutus. Per

uinolentiã armat' os ad maledicta 7 cõ
uicia pximoꝝ: 7 inmutat' mẽs. 7 lig' bal
butit. Q'd q̃so min' habet' q̃ demoniũ ebe
tas? huiusmodi ẽ uir cũ se putauit bi
bere. bibit'. Sic ẽ piscis cũ auidus fauci
bus pperat ut glutiat escã. 7 repente ha
mũ intra fauces reppit hostẽ. uł sicut
aues cũ pescã rapiunt' i retib;: ita ebios'
int' se uinũ suscipit inimicũ? q'd int'
se morãs impellit ad oẽ op' fedissimũ.
h. õ iõnabil': ut irraciobile aĩal capit' cu
ram te i oĩb; exhibe sobriũ: ut te sobe
tas i oĩb; castũ exhibeat. S; caueto fili
ne p cyboꝝ abstinentia erigaris i sup
biam ẽ 7 isferis adu'sus eos qui ieiunii
continẽciã n̄ ualent obtinẽ: nequãdo
quod carnis escis carnalib' ieiunare. 7 ui
ciis corp'aliũ replere. Ut ẽ grandis
cõfusio aĩe. q̃ cũ s' carnẽ subiecerit. 7
ipã subiecta sit uiciis. Q'd pdest uel
escas negare. 7 aĩã passionib' obruere.
uł carnis amorẽ uincere. 7 i corde liuo
ris stimulos machinari? Uer' enim
cõtinẽs tã a corpis q̃ aĩe se abstinet

passionibus, quia in utrisque substantiis homo
constare videtur. Nulla est perfectio in una par
te esse sublimem, et in alia esse prostratum. in
una parte fulgere, et in alia vitiorum cali
gine obfuscari. Qui ergo castus cupit esse cor
pore, castus debet perseverare esse spiritu. quia nichil
prodest esse castum corpore, et mente corrup
tum. Civitas si fuerit ex una parte forti con
structione fundata, ex alia vero destructa,
aditum ad se hosti prebebit. Et navis si fuerit
compage solidata, et in se unam tabulam ha
buerit perforatam, repleta aquarum fluctibus,
mergetur in profundum. Verus ergo continens
cuncta que vana sunt spernit, nec ullam
gloriam sectatur humanam. furorem et ira
cundiam reprimit, et execratur invidiam.
Pocius sustinet detrimentum, quam dissoluat
vinculum caritatis. Non detrahit cito de
proximo, nec libenter audit detrahentem.
Cupit semper declinare a vitiis, et ad vir
tutes anime semet ipsum instigat. Talem
te et tu exhibe fili. cum vis exercere ieiu
nium. Sed cum te a cibis abstinueris, absti
ne et linguam tuam ab illicitis verbis. Omne

blasphemiā longe facito a te. ne sup̄flui
sermones procedant de ore tuo: quia et pro
ociosis ūbis reddituri sumus in die iudicii
racionē. De quib; ignoras reb; i conuentu no
li p̄ferre. et oportuna ūba procedant ex te.
cū oportunum temp9 inueneris: ut te
audientib; cunctis. gra͡ p̄beat. Ab oi uani
loquio tēpa liguā tuā: ne ipsi q̄ audiunt
horrescētes obturent aures suas: et sit t
cōfusio corā oib;. De quib; molestiā ñ patie
ris. noli contende. nec te insuescas consuetu
dini pessime: quia mos q̄ lōgo usu fuerit
confirmat9. ñ paruo labore uitat9. Noli disso
lutis labiis risū p̄ferre: amcia e nāq;
cū strepitu ride. s; subridendo tm̄ intus
leticiā indica. Ne i modū paruuli iocare
uel assidue: quia ñ conuenit ei q̄ ad p̄fecti
onē nititur. iocari ut paruuli. E sto in
malicia paruul9. et uir p̄fect9 i sen
su. In quibusdā te exhibe senē: in quibusdā in
fantē. Paruuli enī ē ludere. p̄fecti aut
uiri lugere. S; p̄sens luct9 leticiā generat
sēpiternā: iocus aut remissā efficit aiā.
et negligētē erga di p̄cepta. nec delicta

sua pot ad memoriā reuocare. Sȝ obliuiscēs
ea. n̄ se instigat ad penitentiā. ⁊ ita pau
latim a bonis p̄uatur. Nullū enī accessum
habebit cordis cōpunctio. ubi fuit immo
rat⁹ ioc⁹ ⁊ ris⁹. Ubi autē fuerit lacrime. ibi spa
lis ignis accendit̄. q̄ secreta mētis illumi
nat. ⁊ uicia cūcta exurit. Tūc audita
te celesti amīs flagrās. copulat̄ xp̄o. ⁊ in
t̄ris degens. de supnis iugit̄ meditat̄.
C alcat sc̄li uoluptates. ⁊ ad p̄mia futa se
extendit. nec ulla sc̄li cura. ab amore
eī segregat̄. Sȝ sic q̄de int̄ hoīes ūsa
ri uidetur. Sȝ tota ei⁹ ūsio de celestib;
intelligit̄. Mores illi p̄ses. tanq̄ uita ipa
ē dulcis. cupit dissolui. ⁊ ēē cū xp̄o. quē
i carne uiuens. intra sinū portauerat tē
pli. Uide q̄ q̄ntū luctum afferant
fletus ⁊ lacrime. ⁊ q̄ntā p̄nicē ipat
risus ociosus. Qui enim risu delectat̄. p⁹
modū flebit amare. q̄ autē lugere no
luerit gaudebit i ppetuū. Nā ⁊ salua
tor nr̄ b̄os lugētes. ⁊ q̄ nc̄ letant̄ flere — appellat
eos dic̄ in nouissimo. Ne te q̄ delectet
pueril̄ ioc⁹. Sȝ lectionū spaliū cant⁹.

Nō te soluant i risū ūba inania. Sꝫ pfe
rant ex te gaudij risū. pfectoꝝ uiro
rum uirtutes: ut ad eoꝝ imitatio
nē uitā tuā moresqꝫ cōponas. Pfect⁹
enī ille dr. n̄ q i etate. s; q i sensu pfec
tus ē. Nō enī t obest puerilis etas: si
fuis mte pfectus. Nec senil pderit
etas: si fueris puer sensib;. Nā 7 dd
cū puer eēt. 7 pfectū cor habet cū
dno. i rege elect⁹ ē. 7 saul cū i senili
etate eēt uiuit puerilit. q i se pfectā
maliciā habuit. 7 de culmine regali
expulsus ē. Vetusti iā etate pbri.
qui susannā uiolare conati s. quos
daniel adhuc puerulus. de certo eoꝝ
scele cōdepnauit. Et dns nr igressus
ihrosolimā. a paruulis collaudat.
Nā 7 arbor licet sit mltoꝝ annoꝝ. si
fuit infructuosa abscidet. si aūt
nouella fuit fertil. colit. ut magis
pferat fructus. Pfectoꝝ g uiroꝝ cōsor
cio fruere. i cōtubnio abstinentium
delectet aīa tua. 7 a colloquiis eoꝝ
n̄ auertas aurē tuā. Vba enim uite

sunt uba eoz. et incolumitas aie his qui
ea libent attendunt. Sic et sol oriens. ef
fugat caligne. ita scoz doctina. a sen
sib; tuis expellet tenebras. Taliu uitoz
qso ne deuitas osortia. ut eoz mocio
nib' mens tua erigatur ad celu. et flu
xa scli glia possis despice. et uirtu
tes aie hauriat sensus tuu. Deuita
uiros qs q mandata di uidis ne
gligentes. q mortui s uirtutib; et ui
dent uiue passionib;. q letat ppis
uoluptatib;. et gaudio carent diui
no. Cu eimodi uiris nulla sit com
mixtio. nec uel cu eis sermocina
ri assidue. si potueris solumodo
ab erroris eos itinere reuocare.
etm si no uales. deuita ut publi
cum hoste. Sepe et puna oue mor
bida grex polluitur totus. et modi
ca pars fellis. magnu dulcore i ama
ritudine uitit. et fermtu modicu
tota massa corrupit. A tali q fer
mto. et dns te attende pcepit. fer
mtu h. doctina neqssimoz hoinu

intelligit᷑. Nā ⁊ si ī habitu q̄s uideatur
clarus ē ac nobil᷑. ⁊ dulcia ūba ī pferat
elegant᷑: simulatio cordis ei᷒ ex subse
q̄ntib; actib᷒ intelligit᷑. Nō enī ex ūbis:
s; ex fructib᷒ pbat᷑. Denique q̄plimi callide
uicia sua celare festinant. ⁊ apd᷒ q̄s
dā uident᷑ ē mutabiles. cū ū diu int᷑
suū sinū serpentē portauint᷑: attac
ti morsu ei᷒ intumescūt. ⁊ palā oīb;
ueniūt: q᷑ nich occultū qd᷒ nō re
uelabit᷑. Si q̄s ī intulit mala: ne
uel irasci: aut retribuere illi ī si
possis: s; dole poci᷒ p eo. q᷑ dn̄s uas
cit ei. Qui ē paciēter ptulit mala:
ī futurū coronabit᷑. Q᷒ aut intulit ma
la ī die malo: ī futuro reus dāp
nabit᷑. Nec p carnalib; dāpnis fra
gat᷑ animi᷒ tuus nec uigorē paciētię
tuę. res emolliat caduca: s; time
poci᷒ dāpnū si a proposito tuo tardau
is: ⁊ cū te peccati obnoxiū sense
ris: ad penitentiā cōuti ī cōfunda
ris. Q᷒ enī h penituerit: in nouis
simo ī penitebit. Clemēt ē d̄s ad

penitentiam confugientes suscipit. Sed ne
nimia domini fretus pietatis peccata adicias. et
ne velis dicere donec viget etas mea car-
nis concupiscentiam exercebo. et postremo in
senectute malorum meorum agam penitudi-
nem. pius est dominus et multum misericors. nec
ultra facinorum meorum memorabitur. quae sum-
ma stulticia est. hoc in mente concipe. Deus enim no-
vit hominum diem exitus sui. Non enim omnes in se-
nectute. hac luce privantur. sed in diversis
etatibus de hoc mundo migrantur. et in quibus
actibus vocabitur homo. in hisdem necesse est ratio-
nem reddere. Nemo enim in inferno confite-
bitur domino. Sed tu ne cunctateris ad peniten-
tiam conversi. Semper ante oculos tuos ultimus dies
versetur. Cum enim diluculo surrexeris. ad vesperam
ambigas pervenire. et cum in lectulo ad quies-
cendum membra posueris. noli confidere de
lucis adventu. facilius te poteris refrena-
re ab omnibus viciis. Semper cor tuum promissa ce-
lestia meditetur. ut ipsa te ad virtutis viam
provocent. Esto nunc talis. qualis futurus es postmo-
dum. Omnia terrena que possides in celestibus man-
sionibus transfer. ut cum ibi perfecte fruaris.

fruaris impensis bonoꝝ opū. Sūptus
t̄ i itinere ꝓpara. ut incūctāt. libent̄
cū uocat̄ filius ꝑgas ad dn̄m. Tūc cum
carnis uinclo aīa tua fuerit absoluta.
mox i occursū tuū angloꝝ chorus oc
curret. omē scōꝝ agm̄ i tuis miseri
bit̄ amplexib;. i te ad adorandū ue
rū iudicē ꝑducet. Te erit t̄ pax ꝑgitu.
i sūma securitas. nec timeb iūta
iacula ignita diabli. Nō t̄ terore icu
ciet barboꝝ imanitas. nec formida
bis hostes ferocissimos. q̄ cupiūt aīā
iugulare. n̄ ferrū. n̄ ignē. nec faciē
truculentā tortoꝝ. n̄ famē. n̄ siti. nul
la egritudinē carnis. Nō metues iui
diam hoīm. nec īsidias malignoꝝ.
n̄ uerba uenenata mulierū. nec ultr̄
aduūsabit̄ caro cōt̄ spm tuū. Nō time
bis piclm maris. nec ullos casus ad
uūsos. s; h oīa sedant̄. cū aīa tua ab
iecerit sarcinā carnis. Te sp̄s sc̄s tbu
et t̄ i celestib; mansionē. cui tu pau
lo ante īt̄ corp̄ tui hospiciū fecas mā
sionē. & t̄ letus gaudēsq; fruēri

iudicii diem expectabunt: in quo singulorum
anime pro suis actibus recipient merita. Sed
frustra tunc peccatores et impii penitebunt.
Fornicatores et adulteri ululabunt: nec ul
lam requiem poterunt invenire. Rapaces et aua
ri flebunt amare: nec malorum suorum ue
niam consequentur. In luctu maximo detine
buntur omnes: qui carnis uoluptatem secuti
sunt. In merore et gemitu magno in sem
piternum erunt: qui uiciis et passionibus ser
uierunt. Scilicet cum hii omnes pro criminibus suis gehen
ne ignibus mancipantur: ubi sempiterna
premia tribuentur: que oculus non uidit. nec au
ris audiuit. nec in cor hominis ascendit:
que preparauit deus diligentibus se.

Explicit doctrina sancti basilii ad monachos.

Incipit uita sancte eufrosine uirgi
nis. Fuit uir in alexandria
nomine paphnucius: honora
bilis omnibus. et mandata dei custodiens.
Hic accepit coniugem dignam generis sui:
et ipsam honestorum morum plenam. sed sterilis
permanebat. Vir autem eius nimis fluc
tuans eo quod non haberet qui omnes

facultates suas dimitteret. ut post obitum suum
bene et congruenter suam substantiam gubernaret.
indigentibus non cessabat ministrare. nocte
et die ecclesiis adherens. ieiuniis et obsecrationibus
orans. et obsecrans ac petens. a domino dari sibi filium.
Mulier uidens uirum suum nimis fluctuantem.
multam et pecuniam erogabat pauperibus et
oratoriis. poscens adimpleri desiderium suum.
Similiter autem et uir eius circuiens querebat inue
nire aliquem hominem dignum deo. qui posset precibus suis effectum desiderii eius perficere. Sic ita am
bulauit in monasterium. cuius eiusdem monasterii
pater magnus erat apud dominum dicebatur. Illicque in
gressus et multam pecuniam offerens. multam fi
duciam ab abbate et ab uniuersis fratribus consecutus est.
Post multum uero temporis. indicauit abbati causam de
siderii sui. Sic compaciens illi. postulabat a domino
dari illi fructum uentris. Sic amborum orationes
exaudiens deus. largitur illi unam filiam. Videns
paphnucius abbatis consolationem. a monasterio
numquam recedebat. Unde et coniugem suam introduxit. ut benediceretur ab abbate et a fratribus. Tol
lentes autem infantulam alacriter et facta an
norum septem. baptizata est. imposueruntque illi

nom̄ eufrosina. Gaudebāt aūt sup̄ illā
parentes ei⁹: q̄ erat accepta dō 7 pulc̄ fa
cie. Facta ḡ annoꝝ xii: mat̄ illi⁹ migrauit
de h̄ sclō. Remansit aūt pat̄ ei⁹. erudi
ens eā litt̄is 7 lectionib; cetaq; hui⁹ mun
di sapīa. Puella ū tantā excipiebat dis
ciplinā: ut miraret̄ pat̄ illi⁹ prudentiā.
pimo aūt ei⁹ p̄agiut totā ciuitatē: seu
de sapīa ei⁹ 7 doctina: 7 q̄ erat pulc̄ nimis
7 cōposita uultu 7 aīo. Multi aūt ad ac
cipiendā eā filiis suis certantes cū patre
ei⁹: puenire ad finē n̄ poterant: s; ipe tn̄
dicebat. Dni uoluntas fiat. Un⁹ aūt ex
upās oēs i honore 7 diuiciis. accersiuit pa
trē illi⁹: postulās ab eo dari filiā ei⁹ filio
suo i matrimonio. Ille ꝯcedēs: fecit ꝯsuete des
ponsaliū arre. Post multū ū tp̄is accipi
ens eā paphnuci⁹ cū eēt ānoꝝ .x. 7 viii:
abiit i monastiū cū ea. i qd̄ ꝯsueuerat am
bulare: multaq; itm pecuniā largit⁹ ē ad
necessaria fr̄m. Dixitq; abbi. Fructum orō
nū tuaꝝ adduxi t̄ ut ores p̄ ea: q̄ iam
ad nuptias eā tradere uolo. Iussit aūt abbas
introduci i senodochiū monastii locutusq;

est cū ea. Et bndicens exhortat' ē eā de
castitate: ⁊ patientia timoris dī. Faci
entes aūt ibi tres dies: autē ponebat
cotidie ad psalmos. Et uidens singloꝝ
ɔūsatione ⁊ spale ꝯpositū: mirabat'
eoꝝ uitā dicens. Beati s̄ uiri isti: q̄ ⁊
ī hoc sc̄lo similes s̄ anglis: ⁊ p' h uitā
etnā ɔsequnt'. Et cepit cor ei' ēē sollicitū:
ī zelo timoris dī. Post tres aūt dies: di
xit paphnuci' ad albem. Venit pat' ut
salutet te ancilla tua: ⁊ ora p ea: qr
iā ambulare uolum' ī ciuitatē. Cū
uenisset albs: piecit se ad pedes ei' di
cens. Obsecro ora p me: ut luceat' ds
aīam meā. Extendēsq; manū suā: ⁊
benedixit eā dicens. Ds q̄ cognoscis hoīe
anteq nascat': tu hui' ancille tue cu
rā habe dignis: ut mereat' hre portio
nē ⁊ ɔsortium ī regno celoꝝ. Et cōm
dantes se seni: abier' ī ciuitatē. Pat'
uero ille si aliquē inueniebat mona
chū aliquē: adducebat ad domum
suā petens ut oraret p ea. Vno aūt
die anniūsario q̄ ordinat' ē albas

monasterii de quo supra diximus. misit ab
bas unum ex fratribus ad paphnutium. ut in
uitaret eum ad sollempnitatem abbatis. Qui
abiens in domum eius. reperit eum. Pueri
autem dixerunt. processit. Audiens uero eu
frosina et aduocans illum fratrem. cepit in
terrogare eum. Dic in per caritate domine frater.
quanti fratres estis in monasterio. At ille
dixit. trecenti .l.ii. Dic ei puella. Qui uolue
rit uenire illuc ad conuersionem. suscipit illum
abbas uester. Respondit ei. Etiam cum mul
to gaudio suscipit illum. maxime propter
uocem domini quam dicit. Qui uenit ad me non eiciam
foras. Dicit ei eufrosina. Omnes in una ecclesia
communiter psallitis. et equaliter ieiunatis.
Dic ei monachus ille. Communiter psallimus.
ieiunia uero unusquisque quomodo uult
aut quantum ualet. ut non fiat contumax
uoluntas conuersationis. sed proprio arbitrio
et spontanea uoluntate. Omnem ergo perscru
tans monachorum conuersationem. dixit ad mo
nachum. Volebam abire et peruenire ad hanc
inenarrabilem uitam. sed timeo inobedi
ens esse patri meo. qui propter uana et caduca huius

secli substantia cupit me tradere uiro. Dicit
ei monachus. Soror ne permittas ut polluat
homo corpus tuum. et tradas talem pulchritu
dinem pati obprobrium. sed desponsa te christo. qui
tibi potest pro istis omnibus transeuntibus dare celorum
regna. et cum angelis consortium. Occulte autem
exiens uade in monasterium mutato habitu
seculari. induta ueste monachili. ut pos
sis euadere. Quod cum audisset. placuit ei. et
dixit ad eum. Et quis me habet tondere. Nole
no bat enim se a laico tonderi. quia non seruat
fidem. Dicit ei monachus ille. Ecce pater tuus
ueniet mecum ad monasterium. et faciet
ibi tres dies uel quattuor. Tu autem adduc
unum de monachis. et quemcumque uolueris
occurret tibi cum magno gaudio. Hec et his
similia illo dicente ad eufrosinam. uenit
paphnutius. et uidens monachum interroga
uit eum dicens. Quid ad nos fatigationem
suscepisti domine. Et dixit ad eum. Anniuersaria di
es est monasterii. misitque me abbas ut ueni
as accipiasque benedictiones. Gauisus est autem
paphnutius. ingressusque cum eo in nauiculam
abiit in monasterium. Cum autem esset ibi. mit

die anni ... cens

eufrosina uni fidelissimu seruulu dix.
Uade i monastiu theodosij. ingressusq;
ecclia monachu que ibi inueneris adduc
tecu. Uia aut di. ecce qda monachus uenie
bat de monastio. uendens que secu ha
bebat. Et uidens eu puer. rogauit ut ue
niret ad eufrosina. Qui cu uenisset. uidens
eu puella. surges salutauit illu dices. Ora
p me pat. Et orans bndix ea 7 sedit. dix
aut ei eufrosina. Dne mi. ego habeo pa
tre xianu. 7 seruu di. possessore substa
cie mine. habuitq; uxore que me genu
it. 7 q ia transiuit de hac uita. Vult aut
pat ms p oib; reb; suis trade me huic
sclo iniquo. s; ego nolo inqnari in eo.
S; timeo ee inobediens patri mo. 7 qd
facia nescio. Tota eni nocte ptransiui
sine sompno. postulas dnm ut osten
deret misere mee aie mia sua. Et ma
ne facto placuit m mitte i ecclia 7 addu
cere fre. ut ab ipo audire ubu di 7 qd
fac debere. Postulo aut te pat p mcede
aie tue. scio qr a do miss es. doce me q
di s. Dic ei ille senior. Dns dic. Si qs no

renunciauit oīb; q̄ possidet. ⁊ n̄ abnega
uerit patrē ⁊ matrē ⁊ fr̄s. ⁊ filios. insr̄
⁊ ꝑpā aīā. n̄ pot̄ m̄s ēē discipl̄s. Ego q̄d
t̄ dicā pl⁹ his. nescio. Tam̄ si potes ferre tēp
tam̄ta carnis. relinq; oīa ⁊ fuge. faculta
tes eni patris tui. multos inuenient
heredes. Ecce theopachia. therocomia.
xenodochia. monastīa. uidue. pupil
li. ꝑegni. infirmi. captiui. ubi uo
luerit ⁊ placuerit patrī tuo relinq̄t.
tu solū ne ꝑdas aiam tuā. Dic̄ ei pu
ella. cōfido ī dō ⁊ ī orōnib; tuis. q̄ la
borare habeo p aīa m̄a. dō auxiliante.
d ic ei senex. Talia desidia a firmitate
nō decidant. q̄r scis tēpus ē penitentiā
agē. Dic̄ ei eufrosina. Et ido te fatiga
ui ut impleas desideriū meū. ⁊ facta
orōne benedicas me. ⁊ abscidas co
mā capitis m̄i. Et surgens senex facta
orōne abscidit comā capitis eī. Jn
duitq; eā tunicā scematis. ⁊ grās p
eā dix. Ds q̄ liberauit oēs scōs eī. ipse
te custodiat ab oī malo. Et h̄ dicens
senex. discessit ab ea. ⁊ ambulauit

in uia sua gaudens et glorificans dominum. Eu
frosina autem in semetipsa cogitans di
xit. Si ambulauero in monasterium puella
rum: pater meus requirens inueniet me. et
uiolenter trahet me inde propter sponsum
meum. Proinde pergam ad monasterium ui
rorum: ubi nullus suspicabitur me esse. Et
hec dicens proiecit uestem muliebrem et indu
it se uirilem. Et sero facto exiuit de do
mo sua accipiens secum quingentos solidos.
et abscondit se in quodam loco per totam noc
tem. Mane autem facto: uenit pater eius in ciui
tatem. Volente autem deo: statim in ecclesiam am
bulauit. Eufrosina quoque peruenit ad mo
nasterium illud ubi pater eius erat no
tissimus. et mandauit per ostiarium abbati
dicens. Eunuchus quidam de palacio ue
niens stat ante ostium. cupiens loqui te
cum. Egressus autem abbas. proiecit se in terram.
et facta oratione sederunt. Dicit ei senex. Quid
est quod uenisti fili. Dicit ei eufrosina. Ego
quidem de palacio fui eunuchus. et deside
rium habui semper conuersationem monachorum.
et ciuitas nostra non ualde habet hoc studium conuersationis.

Notum autem factum est mihi de bona vestra conversatio-
ne: et cupio vobiscum habitare si placuerit
vobis. Habeo enim et possessiones multas:
et si dederit mihi dominus requiem adduco eas huc.
Dicit ei senex ille. Bene venisti fili: ecce mo-
nasterium: sicut placet habita nobiscum. Dixitque
ei abbas. Quod est nomen tuum? Dicit ei. Smarag-
dus. Dicit ei senex. Iuvenis es non potes se-
dere solus. oportet te habere magistrum: ut dis-
cas regulam et conversationem monachorum. Di-
xitque abbati. Sicut iubes domine mi pater: sic fa-
ciam. Et protulit inde quingentos solidos in
manum abbatis: dicens. Accipe pater interim
istos: et si videro quod possum sufferre: huc
veniet et illa reliqua. Vocavit autem
abbas unum fratrem nomine agapitum. virum
sanctum et impassibilem: tradiditque in manu
eius Smaragdum. et dixit ei. Ecce amodo hic
erit filius tuus: et discipulus. Talem eum con-
signa: ut excipiat magistrum. Et fle-
xis genibus facta oratione: consignavit
eum. Et respondentibus omnibus amen: susce-
pit eum agapitus in cella sua. Et quia habe-
bat multum decorem smaragdus: Cum

171

uenicbat i ecclia ad deprecandu dnm: mul
tos diabls incitabat ad decore uult9
ei9 per malas cogitationes: ita ut oms
molesti erent albati . q tale pulcritudine
introduxiss; i monasteriu . Albs aut h
audies: uocauit smaragdu 7 dix ei .
F ili pulc e facies tua: fit ruina infir
mis frib9. Uolo aut ut sol9 sedeas i cel
la tua: 7 ibi psallas: 7 ibi manduces:
n tñ egrediaris usq alicubi . Et pcepit
agapito ut pparaet cella solitaria:
7 in ea degeret smaragd9. Fecit aute
agapit9 oma que s a patre monasterij
fuerat impata: 7 introdux smarag
dum i cellam solitaria . Q erat ibi ora
cionib; uacas: ieiuniisq: 7 uigiliis no
cte 7 die opa dabat: seruiens dno i
simplicitate cordis: ita ut miraret
pdictus fr q eu susceperat. 7 os fres eius
cstantia: 7 os collaudabant dnm: q
i infirma etate talia opareť. Paphnu
cius aut pat illi9 cu reuis9 eet domu:
festinus ingressus e cubiculu i quo fi
lia ei9 csueuerat manere . Q n inueta

tristis merensque effectus. cepit anxius
requirere seruulos et ancillas quod de eu
frosina actum esset. Pueris autem dicentibus
quia nocte uidimus eam. mane autem non com
paruit. et putauimus quod pater illius qui
eam desponsauit uenit et tulit eam.
Misit seruos suos ad domum illius. et
non inuenerunt eam. Audiens autem sponsus
illius et pater eius. contristati sunt ualde. Et uenien
entes ad paphnutium. inuenerunt illum
uehementer afflictum. iacentem in terra et di
xerunt ei. forsitan aliquis seduxit eam. et fu
git cum illa. Staticque serui cum equis per totam
alexandriam et egiptum missi sunt. Prant
ibi et naues. et intrantesque in eas requi
rebant. Per uim scrutantes monaste
ria puellarum. heremos et speluncas.
per domos amicorum et uicinorum. Sed non
repertam. tanquam mortuam lugebant
eam. Socer nurum. sponsus sponsam
flebat. pater filiam lugebat dicens.
Heu heu filia dulcissima. heu me lu
men oculorum meorum. consolatio uite mee.
Quis meam inuasit facultatem. Quis meam

sparsit possessionem. Quis meam uineam se
cuit. Quis meam lucernam extinxit. Quis spem
meam fraudauit. Quis pulcritudinem filie
mee uiolauit. Quis putas lupus meam ag
nam dissipauit. Qualis locus talem uultum
tegit. Quale pelagus captiuam duxit
illam imperialem faciem. Illa generosita
tis constructio. illa malorum consolatrix. illa
laborantium requies. gementium portus erat.
T Terra terra. non celes sanguinem meum. donec ui
deam quod eufrosine filie mee contigerit. H
et his similia paphnucio prosequente. eleua
uerunt omnes qui aderant uocem et flebant. ita ut
omnis ciuitas lamentaretur eam. Non sufferens autem
paphnucius nec inueniens consolationem. perrexit
ad memoratum senem de quo supra diximus. et proci
dit ad pedes eius dicens. Peto ne cesses orare.
ut inueniatur labor orationum tuarum. nescio
enim quod accidit filie mee. Audiens autem ue
nerabilis senex contristatus est ualde. et iussit
adesse omnes fratres. et dixit eis. Ostendite caritatem
fratres. et postulemus a domino. ut dignetur nobis osten
dere quod factum sit de filia amici nostri paph
nucii. Et ieiunantes omnes et orantes in tota

ebdomada mich eis reuelatum e de eufro
sina. Sic solebat qui aliunde rogabant.
Oratio enim eufrosine erat ad dnm die noctuque:
ne manifestam eam faceret ds in uita sua. Sum autem
nec seni nec alicui fratri reuelatum esset. Cepit
eum ita consolari abbas. Noli deficere fili a disci
plina dni: quia quem diligit dns corripit. Sed
hoc scias: quia sine uoluntate dei nec unus pas
ser cadit in terram: quanto magis filie tue absque
illius nutu nichil peruenit. Scio enim quia bonam
partem elegit: propterea michi reuelatum est. Si enim
quod absit in malis operibus incidisset: numquam des
peraret ds tantum laborem fratrum. Habeo autem
tantam fiduciam in dno: quia in hac uita ostendet
eam tibi ds. Audiens hec paphnucius: recepit consola
tionem. gratias agens deo: et orans cotidie bonis ope
ribus et helemosinis intentus erat. Post aliquot
uero dies uisitabat monasterium: commendans se orati
onibus fratrum. Una autem die ueniens ad abbatem:
proiecit se ad pedes eius dicens. Ora pro me pater: quia
non possum sufferre dolorem de filia mea: sed ma
gis ac magis de die in diem renouatur uulnus
meum ac crescit: et tribulatur anima mea. Videns
autem eum senex nimis afflictum: dicit ei. Vis

colloq̄ui h̄re cū uno f̄re sp̄ali q̄ uenit de pa
lacio theodosij. Ignorās q̄d ipa eēt filia ei9.
Dic paphnuci9. volo. Ille uocauit abb̄s agapitū.
dixitq; ei. tolle paphnuciū. & introduc ī cel
lā smaragdi. Ille introdux̄ eū ī cellā smarag
di. nichil ei an̄ innotescēs. Cū aut̄ uidisset
subito patr̄e suū. & cognouiss; eū. tota la
crimis repleta ē. Paphnuci9 aut̄ sp̄abat ēē
cōpūctione. Nō eni cognouit eā. q̄r species
uult9 ei9 emarcuit p̄ nimiā abstinentiā.
uigiliasq; & lacrimas. De cuculla aut̄ op̄uit
facie suā. ne aliq̄m̄ cognosceret eā. Facta aūt
orone sedēr. Cepit aūt ei loq̄ de futura regni
btitudine & glā sempitna. quom̄ p helemosi
nas & castā cōuersatione. p humilitatē. & carita
tē ad eā q̄s poss; pingere. & de contēptu secli.
nec diligendos ēē filios pl9 q̄ dn̄m. nec
patr̄e sup eū q̄ extitit omniū factor. apti
cā q; sēptā inq̄ptās. q̄m tribulatio paci
entiā opat̄. pacientia p̄batione. Videns
u̅ patrem suū ī gūi merore cōpaciebat̄ ei.
s; timēs ne agnosceret. & impedimtū ei fa
ceret. uolens aut̄ cōsolari eū dix̄ ei. Crede
m̄i q̄r n̄ despiciet te d̄s. Ille si ī p̄dicionem

aie sue eet filia tua: manifestaret eam
t ds: ut nec illa a diablo retenta infer
ret s i t luctu ppetuu: s; credo i dm q
bonu osiliu elegit s sic ia dixi. scdm uo
cem euanglii in quo dr: q q dilig pa
trem aut matrem sup me: n e me dig
nus. Et siqs n abrenunciauit oib; q pos
sidet: n pot ms ee discipls. Potens est
aut ds: i i h sclo manifestare ea t. Sine
ia sine. Quid temet ipm inficis otristando.
Sed age gras do: nich despas. Na i magist
nis agapit multocies nimis tristis dicebat m:
q uenit qda noie paphnuci opib; bonus
inuent: i qui filia sua tanq mortua lu
gens nesciens qd ei otigerit: i nimia lam
tatione affligit: maxime q una erat
illi: i pieit se cu lacrimis ad pedes abbis:
ut p eius orones i oiu frm poss; inueni
re ea. Et copaciens: dicebat michi. Quoni
os frs: ita i tu roga dm p ea. Et ego qua
uis indignus i mor osci malor: sepi dep
catus su dominu: ut dignet t tribuere suf
ferentia i longanimitate: i qd expedit ad
impleat ta de te q de filia tua. Pro hoc

frequenter uidere te uolui et colloqui tecum. ut
aliquam consolationem per me humilem inuenires.
Ut autem non agnosceretur per multa uerba: dixit
ad paphnucium. Vade domine mi. Et dum
recedere uellet paphnucius. anima illius compa
tiebatur illi. facies enim eius pallebat. et re
plebatur lacrimis. Pro nimio autem ieiu
nio et diutina inedia: sanguinem uo
mebat. Multum igitur paphnucius in admo
nicione eius consolatus. discessit ab ea.
et ueniens ad alios dixit. Edificata
est anima mea ab illo fratre. et ita sum letus ef
fectus in gratia dei et consolatione eius. tamquam
inuenissem filiam meam. Commendansque se
in orationibus aliis et omnium fratrum. reuersus
est in domum suam magnificans deum. Com
plens autem smaragdus in cella solitaria
triginta et nouem annos: incidit in infir
firmitatem qua et mortuus est. Quadam uero
die secundum consuetudinem uenit paphnu
cius inuisere monasterium. et post ora
tionem et salutationem fratrum dixit seni.
Si iubes pater. permitte me smaragdum
uidere. quia ualde eum desiderat anima mea.

Vocatoq; agapito: pcep ei duci paphnuciu
ad iusiurandu smaragdu. Intuiens aute
paphnucius in cella ubi eger iacebat: cepit
osclari eu lacrimas 7 dicens. heu me ubi
pmissiones tue psunt: ubi uba dulcia:
qb; in futuram uidenda oclis mis pmittebas
filia mea: Ecce n solu illa n uideo: s; 7 te
pus q solatione modica habeba. dereli
quis nos. heu me qs ia solabit senectu
tem mea: Ad que ibo: Qs mi erit adiu
tor: Duplex malu m lugeo. Triginta 7 no
uem anni s quo pdidi filia mea: nichil
m actu e: qd die noctuq; oraba p ea: e
n simile illius inueni. Detinet me icopa
rabil dolor. Qd spe am: solatione in
ueniam: Ia descendo luges i infernu. Vi
dens aut eu smaragdus uehemt plo
rante: 7 nulla solatione recipiente:
ait ad eu. Qd turbaris: 7 temet ipsu
inficias: Nunqd inualida manus dni:
aut do qcq e difficile: Ia pone fine tri
sticie. Recordare qm patriarche iacob ma
nifestauit ds ioseph: que qsi mortuu lu
gebat. S; obsecro te. ut p tres dies no

me deseras. neq; derelinquas. Hesitans autem
paphnucius intra semet ipsum p triduum di
cebat. Forsitan aliquid ei ds reuelauit de
me. Tercia autem die ait ad smaragdum. Ex
pectaui sicut me rogasti dne mi pat. et nō
discessi alicubi p tres continuos dies. Cog
noscens smaragdus quod et eufrosina que in
stabat dies dormicionis eius. uocauit
paphnucium et dixit ad eum. Quia omps ds
bene disposuit meam miseriam et adimple
uit desiderium meum. neq; ad finem usq; ui
riliter certando pduxi. non mea uirtute s;
eius adiutorio qui me custodiuit ab insi
diis inimici. peracto cursu superest m
corona iusticie. Nolo g iam te ee sollici
tum p filia tua eufrosina. Ego enim sum
illa misera. et tu es pat meus paphnucius.
Ecce iam uidisti me. et satisfactum est t. Sed
nemo hoc sciat. et ne pmittas ab alio corpus
meum nudari. et lauari. s; p temet ipsum
hoc facias. Et que pmisi abbati habere me mul
tas possessiones. et si potuissem sustinere
in paupertate in loco isto. adducerem eas huc.
imple g quod pmisi. que uenabit e locis

iste. 7 ora p me. hec dicens. tradidit spm.
C um g audisset paphnuci talia uba. 7 uidis
set qa obdormiuit. comota s oia uisca
ei. cecidit q; i tra 7 fact e uelut mortuus.
A dcurrens aut agapit uidit qd defuncta eet
smaragdus. 7 paphnuciu in tra iacente
semiuiuu. iactauit aq i facie ei. 7 ele
uauit eu dices. Qd habes dne mi paph
nuci. Ait aut paphnuci. Vidi mirabilia
hodie. Surges aut iruit i facie ei. et
multitudine lacmaru infundes. clama
bat dicens. Heu me filia dulcissima.
quare antea n manifestasti m. ut ego
quoq; commorerer tecu spontanea uolun
tate. Ve m quomodo latuisti. quomo
do ptulisti insidias aduersarior 7 nequicias
spales tenebraru haru. 7 ingressa in ui
tam etna. Hec audies agapit 7 cognos
cens ta admirabile causa stupefact e.
7 currens nuntiauit oia abbi. Veniens
aut abbs cecidit sup ea. 7 heiulans dice
bat. Eufrosina sponsa x. 7 filia scor.
ne obliuiscaris conseruor tuor 7 huius
monasterii. s; ora p nob ad dnm ihm

regnum futurum sciui. et deum se scire. necnon et tormen
ta peccatorum. Dicit ei senex. Si hoc quod nosti. cur
tantas animas perdidisti. ut non solum pro te tua.
sed et pro illorum facinora reddita sis rationem.
Que uero cum audisset. prouoluta ad pedes eius. cum lacri
mis exorabat eum dicens. Scio esse penitentiam
pater. et confido remissionem te orante senti
re. tantummodo peto tribus horis indutias. et
post hoc quocumque iusseris ueniam. et quecumque preceperis
faciam. Cumque illi abbas constituisset quo uenire de
beret. illa cito collectis omnibus que ex peccato
susceperat. platisque in media ciuitate. ignem
populo expectante supposuit. clamans mag
nis uocibus. Venite omnes qui peccastis mecum.
uenite et uidete quomodo ea que mihi contulistis ex
uram. Erat autem pretium librarum auri quadrin
gentarum. Que cum omnia combussisset. ad locum quem
ei abbas constituerat. perrexit. Ille uero reperto uir
ginum monasterio. in paruula cella ipsam conclu
sit. ostiumque cellule plumbo signauit. et
paruamque reliquit fenestrellam. per quam illi uic
tus modicus inferretur. Iussitque omnibus diebus
parum panis. et parum quoque illi aceti mini
strari. Qui cum ostium plumbasset et discederet.

Domig

ait ad illũ thasis. Quom̃ iubes pat̃ ut aq̃
meã ĩfundã? At ille respondit. In cella sic
digna es. Quom̃ dñm exorare debeo? At ille
dix̃ ei. Nõ es digna noĩare dñm. neq; ĩ la
biis tuis nom̃ diuinitatis adducẽ. s; nec
ad celũ man̄ expandẽ. q̃ labia tua ini
q̃tate plena s̃. s; tm̃m̃ sedens ꝯt̃ orientẽ
aspice. huc sermonẽ solũm̃ freq̃nt̃ itans.
Qui plasmasti me. miserere mi. Cũq; trib;
annis ita fuiss; inclusa. ꝯdoluit ei abbs
paphnuci̾. ⁊ mox p̃rex̃ ad abbatẽ antoniũ.
ut ab eo req̃reret si remisiss; illi ds̃ an ñ.
Cũ g̃ uenss;. totã illi causã subtilr̃ enar
rauit. Tũc ꝯuocatis discipl̾is suis abbas
antoni̾. p̃cepit oms̃ uigilare tota nocte
⁊ ĩ orone p̾sistẽ singillati. quatin̾ alicui
ex ill̾ declararet ds̃ causã p̾ q̃ abbs paph
nuci̾ uenss;. Cũ g̃ singli recessissent. atq;
ĩncessant̃ orarent. abbas paul̾ minor dis
cipul̾ abbis antonij uidit subito ĩ celo
lectũ p̃ciosis uestib; ornatũ. quẽ tres
uirgines clara facie custodiebant. Cũ ipe
diceret. ñ ẽ aliu̾ g̃ra ñ patis mi antonij.
uox ad eũ facta est. Nõ ẽ tui patis antonij.

sed charis mereretis. Quod cu mane facto abbas
paul⁹ retulisset: cognita dei uoluntate ab
bas paphnuci⁹ discessit. et perrexit ad mo
nasterium in quo erat reclusa: ostium quod obstru
xerat dissipauit. Illa uero rogabat: ut ad
huc ita permaneret inclusa. Cum uero aperuisset
ostium: dixit ei. Egredere: quoniam dimisit tibi deus
peccata. Illa respondit. Testor deum quia ex quo huc
ingressa sum: ex omnibus peccatis meis feci uelut
sarcinam. et statui ante oculos meos. et sicut non
discessit anhelitus ex naribus meis una hora.
sic non discessere ab oculis meis. sed flebam semper
illa aspiciens. Cui abbas paphnuci⁹ respon
dit. Non propter penitentiam tuam remisit tibi deus.
sed quia hanc cogitationem semper habuisti in animo
tuo. Et cum eam inde eduxisset: quindecim super uix
tantum diebus: et requieuit in pace. Narratio

Narrauit nobis quidam senis de quadam uirgine.
quidam senex dicens. quia erat quedam
uirgo puerili etate: ualde que proficiebat in
more dei. et interrogata a me que res eam
adduxisset ad hanc conuersationem: at illa ingemiscens
ita cepit dicere. O uenerabilis pater omnia
bilis uir cum adhuc essem paruula etate, pater

modestus ac mansuet' morib; . debilis u' et
infirm' corpore. Q' ita uix curā sui gerēs.
ut uix aliqn uideret' ab his q i eodē habita
bāt uico. Terrā suā assidue opabat' . ī ibi
dem sep occupabat uitā suā. Siqn fortas
se sani fuiss; . fruct' cultr sue ferebat do
mi. Plurimū aūt tēpor' . i lecto ī langorib;
detinebat'. Tantaq; ei erat taciturnitas.
ut ignorantib; eū sine uoce crederet' ee.
M) atr uero in erat ex' ciosa absq m . ī ult
os q erāt i regione spior. Sermones u' ei'
ita ad uniuersos mouebant' . ut putaret
oē corp' ipsi' lingu' ee. Lites frequēti cōmit
tebant' ad os . ab ipa. In ebrietate aūt uim.
cū uiris luxuriosis demorabat'. Dispen
sabat aūt ī ea q int' domū erāt pessime.
ut ī substantia inlta ualde n potuerit
nob sufficē. Illā huic . a patre mō delegata
dispensatio dom'. Corpore aūt suo i
ta i turpitudine abutebat'. ut pauci de
ipo uico potuisset effuge libidinē ei'. Nu
quā corpi ei' morb; occurrit . nec dolorem
aliquē sensit t aliqntulū . s; a natiuitate
usq; ad ultimū diē . integrū saniq; corp'

suũ possedit. Int' h' ɔtigit: ut pat' m̃s lõga
egritudine fatigat⁹ moreret'. Et ɔtinuo aer
cõmot⁹ ē: ⁊ pluuie ⁊ choruscationes atq;
contraria aerē ɔturbabāt: ⁊ neq; nocte
neq; die ẏmb cessando t'duo sup lectũ si
ne sepultura fec' eũ manē: ita ut hoĩes ui
ci illi⁹ mouentes capita admirarent': qđ
tantũ malũ uniuersos latuerat. dicẽtes.
Sic dñi erat inimic⁹ iste: ut nec t'ra recipiat
eũ ad sepult'ã. Sed tñ ne ītr' domũ m̃bra ei⁹
dissoluta ingressũ habitantib; p̄hiberent: im
minente adhuc aeris t'bidine: ⁊ pluuia des
cendente: uix aliq̄n eũ sepult'e tradidim⁹.
At ů mat' m̃a p't h' licẽtia plurima accepta:
cũ ip̄bitate . maxima corp̄is sui libidine
utebat': ⁊ p̄stibulũ deinceps faciens do
mũ nr̃am. in tanta luxũria uix̃ atq; deliciis:
ut dũ adhuc paruula eẽm. deficeret nob
substantia nr̃a. Vix aũt aliq̄n cũ timore
sic m̄ uidet' morte illi adueniente tan
tas habuit ac tales exeq̄as: ut ⁊ ip̄e pu
taret' aer fuñ ei⁹ obseq̄a. p̄buisse. Ego aũt
p't obitũ ei⁹ puellarē egressa etatē: cũ
me desidia titillationesq; m̃i iã corporis

ꝓmouerēt.· in q̄dā die ad uespā ut fieri sol;
cogitare cepi atq; ꝯsiderare cui uitā elige
re imitandā.· utrū patris q̄ moleste ac
mansuete ⁊ sobrie uix. S; rursū cogita
bā illud: q̄ nichil i uita sua ꝯsecut⁹ ē boni.·
S; oī tp̄e i infirmitate ⁊ tribulatiōe ꝯsū
ptus ē.· ⁊ ita finē uite sue accepit. ut
sepultā eū uix reciperet. Si g̃ bona eēt
huiusmodi ꝯuersatio apd dn̄m.· n̄ ita ei eueniss
&. Cert g̃ tantū maloꝝ expt⁹ ē pat meus.·
q̄ sic uiuere elegit.· S; sic mater mea q̄ aiebat
cogitatio mea bonū ē uiuē.· tradere uo
luptati ⁊ luxurie ac libidini corp⁹. Et ueni
illa nullū op⁹ turpe ptermisit. In ebrieta
te aūt uini oē tp⁹ incolumis atq; psp̄e
degens.· ita uitā suā expleuit. Quid ergo.·
Sic oportet me uiuē.· sic mater. Melius ē enim
ꝓpriis oculis credere his q̄ manifesta s.: q̄ pte
mitte. Et cū placuisset mihi misere eidē me
ꝯstituere uite.· superuenit nox.· ⁊ ꝯtinuo
sopor mihi accedit. Post hos sermones asti
tit mihi q̄dā.· grandis q̄dē corpore.· aspec
tu aūt terribilis. Deinde intuendo me petens.·
iracunda uisione ⁊ aspa uoce interrogabat

me. Dic mihi inquit: quid est in corde tuo. Ego autem
ab aspectu eius 7 habitu tremefacta: neque
aspicere in eum audebam. Maiori uoce usus tamen
iussit: ut ea que mihi placuerant pronunciarem.
Ego autem pre timore dissoluta: 7 omne oblita co
gitatum: nichil esse dicebam. Ille uero negante me
reuocabat in memoriam uniuersa: que in cor
de meo meditata fueram. Ego autem conuicta et
ad pedes conuersa. supplicabam ueniam consequi: 7 cau
sam ei narrabam huiusmodi cogitatus. Qui ait mihi. Ve
ni ergo 7 uide utrosque patrem tuum 7 matrem.
7 quam uolueris uitam deinde elige tibi. Et ap
prehendens mihi manum: trahebat me duceris
ad quendam magnum campum: habentem pa
radisos multos: 7 diuersos fructus uariasque
arbores: et pulchritudinem inenarrabilem.
Et introduxit me intus. Occurrit autem mihi pater
meus: amplexansque osculabatur me. filiam meam
uocans. Ego uero complexa eum: rogabam
ut manerem cum eo. At ille. Nunc inquit non
potes hic esse. Si uero mea uestigia sequi uolue
ris: uenies huc non post multum tempus.
Cum autem ergo deprecarer adhuc manere cum ipso:
trahens me rursum manu qui me ibi duxerat:

ueni ait ostendam tibi matrem tuam que igne exuritur.
ut scias ad quem horum declinare debeas uitam tu
am. Statuens ait me in domum tenebrosam. atque ob
scuram. et omni stridore perturbationeque repletam. ostendit
et mihi fornacem, igne ardentem. et picem feruentem. et quos
dam illic terribiles aspectu stantes super fornacem. Ego
ait inspiciens deorsum. uideo matrem meam in fornace
usque ad collum dimissam. et stridentem dentibus; et ig
ne ardentem. et uermium multum fieri fetorem. Uidens
ait me illa cum ululatu clamabat. filiam me uo
cans. heu me filia de propriis operibus hec patior. quia
quasi delitamenta mihi uidebantur uniuersa que de sobri
etate erant. Opera ait fornicationis et adulterii. non
mihi credebantur esse tormenta. Ebrietatem uero et luxu
riam. non arbitrabar esse tormenta et penas. Et ecce
propter paruam libidinem. quantum recipio cruciatum.
et sustineo penas. Et ecce propter exiguas delicias.
quanta exsoluo tormenta. Et ecce pro contemptu dei. quales
recipio mercedes. Apprehenderunt enim me uniuersa
inmobilia mala. Nunc tempus auxilii filia. nunc
recordare nutrimentorum que a me consecuta es. nunc
retribue beneficium siquod boni aliquando a me acce
pisti. Miserere mihi igitur. que ardeo in igne. et ab ipso
consumor. Miserere mihi. que in huiusmodi cruciatibus

examinor. Miserere mi filia. & porriges manum tuam educ me de hoc loco. Me autem recusante hoc facere propter eos qui ibi astabant. rursus cum lacrimis illa clamabat. Filia mea adiuua me. & noli despicere fletum matris tue. Memento doloris mei in die qua parturiui te. & ne me despicias. quia in gehenna ignis depereo. Ego autem ad uocem eius in lacrimis commota. humanum aliquid paciebar. Et cepi cum clamore condolens ei ingemiscere. Exurgentes autem hi qui erant mecum in domo. & accendentes lumen. causam mugitus mei interrogabant me. Ego autem narraui eis ea que uideram. & sic iam unum hoc deliberam. ut patris mei sequerer uitam. facta certa per inenarrabilem misericordiam dei que pene reposite sunt his. qui maligne uiuere uolunt. Talia siquidem uerba illa uirgo ex ipsa uisione cognoscens. mercedem esse a deo et bonorum operum retributionem. & malorum actuum & operis uite maximas esse penas annuntiabat. Ideo quidem efficiamur melioris consilii nobismetipsis. ut possimus letificari coram domino. Incipit sermo sancti heronimi presbiteri. de septies percussa.

Sepe a me innocenti carissime postulasti. ut de eius miratione rei que in nostram etatem acciderat non tacerem. Cumque ego id uerecunde

2 | 65536
4 | 131072
262144
8 | 524288
1048576
16 | 2097152
32 | 4194304
8388608
64 | 16777216
33554432
128 | 67108864
256 | 134217728
512 | 1.8.8.4.3.5.4.5.6
1024 | 27.6.8.7.0912
2048 | 55374.1824
4096 | 11074.82648
8192 | 22149.65296
16384 | 442.99.3.0592
32768 | 8.8.5.9.8.6.1.1.8.4

et uere ut nunc experior negarem. et meque as-
sequi posse diffiderem. siue quia omnis humanus
sermo inferior est laude celesti. siue quia
ocium quasi quedam ingenii rubigo paruulam
licet facultatem pristini siccasset eloquii. tu e contra-
rio asserebas in diuinis rebus non possibilitatem in-
spici debere sed animum. neque uerba ei posse de-
ficere. qui credidisset in uerbo. Quid igitur faciam? Quod
implere non possum: negare non audeo. Super
onerariam naui rudis uector imponor. et homo
qui necdum scalmum in lacu rexi. euxenni
maris credor fragori. Nunc mihi euanescenti-
bus terris. celum undique et undique pontus. nunc
unda tenebris horrescens. et ceca nocte nim-
borum spumei fluctus canescunt. hortaris ut tu-
mida malo uela suspendam. rudentes explicem.
clauum regam. Pareo iam iubenti. et quia caritas
omnia potest. spiritu sancto cursum prosequente confidam ha-
biturus in utraque parte solacium. Si me adop-
tatos portus estus appulerit. gubernator puta-
bor. infirmior si inter asperos orationis anfra-
ctus impolitus sermo substiterit. facultatem
queras. uoluntatem certe flagitare non poteris.
Igitur ligurum ciuitas haud procul a radicibus

alpiū sita: olim potens. nc̄ raro habitato
re semiruta. hāc cū ex more ꝯsularis inui
seret: oblatā sibi quandā mulierculā. unā cū
adultero. nā id crimē maritus impegerat. penali
carceris horrore conclusit. Illeque multo post cū li
uidas carnes ungula cruenta pulsaret: et
sulcatis latib; dolor quereret ueritatē: infelicis
simus iuuenis uolens compendio mortis lon
gos uitare cruciatus: dū in suum mentitur sanguinē:
accusauit alienū. Solusque omniū miser meri
to uisus est percuti: quia non reliquit innoxie. unde
posset negare. At uero mulier sexu infirmior.
uirtute firmior. cū eculeo corpus extenderet: et
sordidas fetore carceris manus post tergum
uincla cohiberent: oculis quos tantū tortor alliga
re non poterat. suspexit ad celū. et uolutis
per ora lacrimis. tu inquit testis es dñe ihu:
cui occultū nichil est. qui es scrutator renis et
cordis: non ideo me negare uelle ne cruciar:
sed ideo mentiri nolle ne peccē. At tu miserri
me homo. si interire festinas: cur duos perimis
innocentes. Ecquidem et ipsa cupio mori: cupio
infirmū et inuisū hoc corpus exuere: sed non quasi
adultera. presto lo[illegible] iugulū. Micantē intrepida

excipio mucrone. innocentiā tn̄ meā̄ feriā. Nō

moriť. q̄sq̄s uictur⁹ occidiť. Lḡ ↄsularis. pastis

cruore luminib;. ut fera q̄ gustatū semel semel

sanguinē semp̄ sitit. duplicari tormīta iub;. ⁊ se

uū dentib; frendēs. simulē carnificis imita

tus ē p̄da. n̄ ↄfiteť sex⁹ infirmior qđ n̄ pote

rat robur uirile. Succurre dn̄e ihu. Ad u

nū hoīnē tuū. q̄ plura inuenta s̄ supplicia.

s tinib; ad stipitē. ⁊ toto corpore ad eculeū fortius

eius alligato. uicin⁹ pedib; ignis apponiť.

U trūq; latus carnifex fodit. nec papill' dant

inducie. Inmota mulier manet. ⁊ a dolore

corpis sp̄u sepato. dū ↄscientie bono fruitur.

sensit ccā se seuire tormīta. Iudex crudelis

q̄si supat⁹ attolliť. illa dn̄m depcať. Sol

uuntur membra cōpaginib⁹. illa oclos ad

celū tendit. Quasi de co[illegible] muni scelere

ali⁹ ↄfiteť. illa p̄ ↄfitente negat. ⁊ p̄icli

tantis ipa aliū uindicat p̄iclitantē. Vna

interim uox ē. cede. ⁊ torque. ⁊ lacera. Non

feci. Si dictis tolliť fides. ueniet dies q̄

h̄ crīm diligent̄ excuciat. habeo iudicem

meū. Iā lassus tortor suspirabat i gemi

tum. nec erat nouo uulnī locus. Iam

medem. nullus potest mereri. preter quem accipit tormentum. Ab hac
decepcione conta. et ab hesitu pressura. libera me rex celorum in secula

Con revolvo diligenter. quod post mortem seculorum. Amen.
C subsequntur habent iusti confidentes. iam delectioni congaudent.
Appropinquat enim dies. in qua iustis erit quies. quando cessabunt persecutores.
et regnabunt pacientes. Dies illa dies vite. dies lucis laudete.
quando nox omnis destruetur. et mors ipsa morietur. Hec est rex desi
deratus. et a iustis expectatus. iam festi[...]ratus. ad salvan
dum properatus. iam festinat rex celestis. iudex noster atque testis.
festinanter apparebit. [...] caro hec videbit. Apparebit
[...] ventus. veniet ac demonstrabit. gloria quam merearis
[...]quod per fide [...]. O quam pulchri et quam grati. quam suave quam beni
erit tunc ihesum videre. his qui ihesum diligere. Tunc ihesus dul
cis affectu. et dulcissimus [...] sic loquitur de effectu
omnis carnis conspectu. Vos in me qui credidistis et qui mecum
permansistis. qui pro me passi fuistis. ecce bonum quod quesi
sistis. Ecce regnum quod spopondi. et quod hactenus abscondi.
nunc videre. nunc habere. nunc regnare. nunc gaudere. Tunc
electi mutabuntur. et mutantes letabuntur. exultantes re
spondebunt. et laudabunt quem videbunt. Deo gratias agamus.
certum quod sperabamus. fruimur quod operabamus. deo gratias aga
mus. O quam [...] quiescendum. est nunc odisse mundum.
et quam [...] amarum. habuisse mundum carum. O beati
nunc lugentes. et per Christum pacientes. quibus leta pressura. regna dat

semp̄ mansura. Ibi iā n̄ erit mors. neq; dolor neq; fletus.
nō egestas n̄ senectus. nullus delinq; defectus. Ibi pax erit
ꝑhennis. leticia sollempnis. flos ⁊ decus iuuentutis ⁊ ꝑ
fectio salutis. Nemo pot̄ cogitare quantū erit exultare.
cūc ī celis habitare. ⁊ cū anglis regnare. Ad hoc reg
nū me iuste iudex dignare. quē expecto que
requiro. ad quē anxi suspiro. Amen.

Canticum psalmorum animas decorat. inuitat anglos
in adiutoriū. fugat demones. expellit tene
bras. efficit scītatē. hoī peccatori. affectio mentis ē. dele
peccata. similis ē helemosinis. sicut ... sic sol
illuminat. sic aq̄ sāctificat. ... ignis exurit. sic aq̄
extinguit ignē. sic helemosina extinguit peccatū.
dm̄ ostendit. diabolū offendit. uoluntatē mala
extinguit. oleū mīe ē. fons leticie. pars anglorum elec
ta. aspitatē delet. oē furorē deprimit. uacuidiā frāg.
L aus dī assidua mellis similis ē. Canticū psalmorum. car
men electū ē apud dm̄. oē peccātū expellit. uelum cari
tatis ostendit. erigat ... oīa penetrat. oīa suffert.
oīa implet. oīa ... oīa magnificat. oīa sāctificat.
oīa purificat. cor lenificat. ... ficat. ho
minē clarificat. sensū ... mali ... ꝑfectiōē
instruit. excelsa demonstrat. desiderium ... celestis

183 fol

te dicente audiebã. Hos ad[illegible]duũ accendis. q͞r c͞ps respben
dis. Si studebã obed[illegible] si[illegible] te͞ptabas q͞r ire. Q'b; debes
maior eẽ. subici ñ ẽ necesse. Si morabar i legẽdo sẽ
m[illegible]bas me [illegible] ad magis opari. un̄ possis
sustẽtari. Si uoleba laborare. monebas me pausare.
e corp' debilitare. s[illegible] laborib; instare. Si no[illegible]ebã. sic
te͞ptabas aiã[illegible] [illegible] [illegible]eris. oia si pacieris.
[illegible] dominie uelle pa[illegible]. tu uocabas [illegible]narũ. Om
cu[illegible]ppire. abundã[illegible] ni[illegible]mire. Si uolebã parcus
eẽ. dicebas ñ ẽ necesse [illegible] expensas. multa dicẽt te
auarũ. Si uolebã eẽ largus. tu dicebas esto parc'.
tu de iabun[illegible] le longe [illegible]queriũt. Ergo uita
mundi. res inepta. sol[illegible] acc[illegible] fuĩ sis cõple
na sorde. te refuto toto corde. toto corde te refuto.
nec sententiã cõmuto. Morti uolo plus seruire. q͞ uite
quam seruire. Finito libro r[illegible]

A M E N.